

БЪРНАРД КОРНУЕЛ

ПОСЛЕДНОТО
КРАЛСТВО

ciela

БЪРНАРД КОРНУЕЛ ПОСЛЕДНОТО КРАЛСТВО

Превод: Деян Кючуков

chitanka.info

ЛЕГЕНДАРНИЯТ АВТОР НА ИСТОРИЧЕСКИ РОМАНИ

БЪРНАРД КОРНУЕЛ СЕ ЗАВРЪЩА НА БЪЛГАРСКИЯ ПАЗАР

С НОВА ТВОРБА ЗА ХРАБРОСТ, ИНТРИГИ И ЕПИЧНИ СРАЖЕНИЯ!

Бърнард Корнуел пише най-добрите бойни сцени,
които някога съм чел.

Джордж Р. Р. Мартин

Пленяваща! Отчаяната, героична борба на Алфред
Велики срещу привидно непобедимите викинги.

Wall Street Journal

Дяволски добър разказвач!

Publishers Weekly

Викингите, които досега са се ограничавали само с грабеж,
връхлитат Британските острови, водени от синовете на легендарния
Рагнар Лотброк.

Настъпва време на жестока безмилостна война, когато датчани се
изправят срещу саксонци, когато старите богове се опълчват на
Христос, когато се раждат герои и съдбата на едно кралство лежи на
острието на меча.

Утред, син на саксонски благородник, е пленен и отгледан от
викингите. Приема тяхната вяра и израства според техните обичаи.
Сега трябва да намери своето място и да си извоюва име в един
разкъсван от война свят, където интригите и предателствата са
ежедневие.

Едно след друго всички саксонски кралства падат пред напора на
нашествениците. Всички освен едно — Уесекс.

Последното кралство, което може да се опълчи на скандинавците.

*ПОСЛЕДНОТО КРАЛСТВО
е за Джуди, с любов*

Wyrd bið ful aræd^[1]

ГЕОГРАФСКИ ИМЕНА

Изписването на имената на местностите от англосаксонската епоха е сложен въпрос, като липсват съгласуваност и единомислие дори относно самото име. Така Лондон може да се срещне като Лундения, Лунденберг, Лунденне, Лундене, Лунденуик, Лунденсестър и Лундрес. Някои читатели несъмнено ще предпочетат други версии на имената, изброени по-долу. Най-често съм ползвал правописа, цитиран от Оксфордския речник на английските географски наименования за или около периода на управление на Алфред (871–899 г.), но дори това решение не е застраховано от неточности. Остров Хейлинг през 956 г. например се е изписвал както Хейлинкиге, така и Хеглингайге. Самият аз също не съм бил докрай последователен — предпочел съм съвременното Англия пред Енглаланд и вместо Нортумбраунд съм използвал Нортумбрия, за да се избегне предположението, че границите на древното кралство съвпадат с тези на съвременния Нортъмбърланд. Тъй че този списък, както и самите имена, е плод на интерпретация.

- Басенгас — Бейсинг, Хампшър
- Батум — Бат, Ейвън
- Бебанбург — Замъкът Бамбъро, Нортъмбърланд
- Бемфлеот — Бенфлийт, Есекс
- Бердастопол — Барнстъпъл, Девън
- Береуик — Берик ъпон Туид, Нортъмбърланд
- Берокшире — Бъркшър
- Блаландия — Северна Африка
- Гевеск — Заливът Уош
- „Гируум“ — Джароу, графство Дърам
- Глевесестър — Глостър, Глостършър
- Грантасестър — Кеймбридж, Кеймбриджшър
- Далриада — Западна Шотландия
- Деораби — Дарби, Дабришър
- Дефнашире — Девъншър

Дик — Дис, Норфък
Дънхолм — Дърам, графство Дърам
Ебандуна — Абингдън, Бъркшър
Ексансестър — Ексетър, Девън
Еск Хил — Ашдаун, Бъркшър
Йоферуик — Йорк (също датското Йорвик)
Кантуктон — Канингтън, Съмърсет
Кетрехт — Катерик, Йоркшър
Кенет — Река Кенет
Контварабург — Кентърбъри, Кент
Корнуолум — Корнуол
Кридиантон — Кредитън, Девън
Ледесестър — Лестър, Лестършър
Линдисфарена — Линдисфарн (Светият остров), Нортъмбърланд
Лундене — Лондон
Меретон — Мартен, Уилтшър
Меслах — Матлок, Дарбишър
Педредан — Река Парет
Пиктландия — Източна Шотландия
Puул — Пуул Харбър, Дорсет
Редингум — Рединг, Бъркшър
Сеферн — Реката и заливът Севърн
Синуит — Крепостта Синуит край Канингтън, Съмърсет
Сипанхам — Чипенхам, Уилтшър
Сиренсестър — Сайрънсестър, Глостършър
Скирбурнан — Шърборн, Дорсет
Снотенгахам — Нотингам, Нотингамшър
Соленте — Протокът Солент
Стреоншал — Стренсал, Йоркшир
Сут Сеакса — Съсекс
Съмурсете — Съмърсет
Темес — Река Темза
Торнсета — Дорсет
Тренте — Река Трент
Туеде — Река Туид
Туифирд — Тивъртън, Девън
Уерхам — Уеърхам, Дорсет

Уийр — Река Уиър
Уилтун — Уилтън, Уилтшър
Уилтуншър — Уилтшър
Уинбурнан — Уимборн Минстър, Дорсет
Уинтансестър — Уинчестър, Хампшър
Уиск — Река Екс
Уихт — Остров Уайт
Фромтун — Фрамптън на Северн, Глостършър
Хаманфунта — Хавънт, Хампшър
Хамптоншир — Хампшър
Хамтун — Саутхемптън, Хампшър
Хейлинкиге — Остров Хейлинг, Хампшър
Хрепандуне — Рептън, Дарбишър

[1] Съдбата е неумолима (староангл.). — Б.пр. ↑

ПРОЛОГ

НОРТУМБРИЯ, 866–867 СЛ.ХР.

Името ми е Утред. Син съм на Утред, който беше син на Утред, а неговият баща също се казваше Утред. Писарят на баща ми, един свещеник на име Беока, го изписваше Утхред. Не знам какво би казал баща ми по въпроса, тъй като не можеше нито да чете, нито да пише, но аз умеха и двете и понякога, когато вадя стари пергаменти от сандъка, го виждам изписано Утред, Утхред, дори Угхтред или Оотред. Гледам тези пергаменти, които свидетелстват, че Утред, син на Утред, е законният и едноличен собственик на земите, грижливо обозначени с камъни и диги, с дъбови и ясенови дървета, с блата и море, и мечтая за тези земи, брулени от вълните и пустеещи под ветровити небеса. Мечтая и знам, че един ден ще си ги върна от хората, които ги откраднаха от мен.

Аз съм лорд, макар да се наричам ърл Утред, което е едно и също, и пожълтелите пергаменти са доказателство за онова, което притежавам. Законът гласи, че притежавам земята, а законът, казват, е онова, което ни правело хора под Бога вместо скотове в калта. Но законът не ми помага да взема земята си обратно. Законът иска компромис. Законът счита, че парите ще компенсират загубата. Законът преди всичко се опасява от кръвната вражда. Но аз съм Утред, син на Утред, и това е именно история за кръвна вражда. Тя разказва как ще си върна от моя враг онова, което ми принадлежи по закон. Разказва още за една жена и за нейния баща, краля. Той беше мой крал и всичко, което имам, дължа на него. Храната, която ям, покоите, в които живея, и мечовете на моите хора — всичко дойде от Алфред, краля, който ме мразеше.

Историята започва дълго преди да срещна Алфред. Започва по времето, когато бях десетгодишен и за първи път видях датчаните. Годината беше 866-та и тогава се казвах не Утред, а Осберт, защото бях

вторият син на баща си, а само най-големият приемаше името Утред. Брат ми тогава бе на седемнайсет, висок и добре сложен, със светлата коса на нашата фамилия и мрачното лице на баща ни.

В деня, когато за пръв път видях датчаните, яздехме край брега на морето с ястrebи върху китките. Бяхме баща ми, чичо ми, брат ми, аз и дузина прислужници. Беше есен. Гъстата растителност вече жъlteеше, по морските скали имаше тюлени, а над тях кръжаха и пищяха множество морски птици — твърде много, за да пуснем ястrebите от техните кaiшки. Яздихме, докато не стигнахме пресечените плитчини, където морето се плискаше между нашите земи и Линдисфарена, Светия остров. Спомням си как се взирах над водата към порутените стени на абатството. Датчаните го бяха ограбили дълги години преди да се родя и макар сега там отново да живееха монаси, манастирът никога не бе възвърнал предишната си слава.

Помня дня като прекрасен и вероятно наистина е бил такъв. Може да е превалял лек дъжд, но се съмнявам. Сълънцето блестеше, морето бе спокойно, вълните кротки, а светът щастлив. Ноктите на ястrebа се вкопчваха в китката ми през кожения ръкав, закачулена му глава потрепваше, защото можеше да чуе виковете на белите птици. Бяхме напуснали крепостта предобед, насочвайки се на север, и макар да носехме ястrebите, целта ни не беше да ловуваме, а по-скоро да се разходим, за да размисли баща ми на спокойствие.

Ние владеехме тази земя. Баща ми, лорд Утред, бе господар на всичко южно от Туеде и северно от Тине, но все пак имахме крал в Нортумбрия и неговото име, също като моето, бе Осберт. Той живееше на юг от нас, рядко идваше на север и не ни притесняваше, но сега един мъж, наричан Ела, искаше трона. Този Ела, лорд от хълмовете западно от Йоферуик, бе съbral армия, за да се опълчи на Осберт, и бе пратил подаръци за баща ми, за да си осигури подкрепата му. Баща ми, сега си давам сметка, е държал съдбата на бунта в свои ръце. Аз исках той да подкрепи Осберт по единствената причина, че законният цар споделяше моето име и на крехката си десетгодишна възраст наивно вярвах, че всеки, който се нарича Осберт, трябва да е благороден, храбър и достоен. В интерес на истината Осберт беше изкуфял глупак, но беше крал и баща ми не бе склонен да му обърне гръб. Но Осберт, за разлика от Ела, не бе пратил никакви дарове и не бе засвидетелстввал уважение, затова баща ми беше угрожен. Ние бяхме способни

незабавно да поведем сто и петдесет мъже на война, всичките добре въоръжени, а за месец можехме да увеличим тази сила до над четиристотин бойци, тъй че онзи, когото решахме да подкрепим, щеше да стане крал и да ни бъде благодарен.

Или поне така смятахме ние.

И тогава ги зърнах.

Трите кораба.

В спомените ми те изплуваха от гъста морска мъгла и може наистина да е било така, но паметта е измамно нещо, а всички останали картини от този ден са на ясно време и безоблачни небеса, тъй че не е изключено да не е имало мъгла, а просто да ми се е привидяло, че в един момент морето е било пусто, а в следващия са се появили корабите, идващи от юг. Бяха прекрасна гледка — сякаш почиваха безтегловно над водата, а щом веслата им се забиеха във вълните, я пореха устремно напред. Носовете и кърмите им се извиваха високо, украсени с позлатени глави на зверове и дракони, и в онази далечна есен ми се струваше, че танцуваха над океана, задвижвани от вдигането и спускането на сребърни криле. Слънцето хвърляше отблясъци от мокрите лопати на веслата, после те се потапяха отново, изтегляха се назад и приказните кораби напредваха под омагьосания ми взор.

— Дяволски говна! — изръмжа баща ми. Той не бе особено примерен християнин, но в този момент бе достатъчно уплашен, за да се прекръсти.

— И дяволът да ги погълне дано — додаде чично ми. Казваше се Елфрик и бе суховат мъж с тъмно, потайно лице.

Трите кораба гребяха на север, с прибрани на дългите реи квадратни платна, но щом ние обърнахме на юг и препуснахме по пясъка към дома, тъй че гривите на конете ни се развяха като понесена от вятъра пяна, а качулатите ястреми изпискаха тревожно, също смениха посоката и тръгнаха подир нас. Там, където скалите се бяха срутили, образувайки неравен проход към вътрешността, поехме нагоре по склона и после пришпорихме в галоп по крайбрежния път към своята крепост.

Към Бебанбург. Навремето Беба била кралица по нашите земи и дала името си на моя дом, най-скъпoto mi място на света. Крепостта се намира на висока скала, която се извива към морето. Вълните се

блъскат в източния ѝ бряг и се пенят край носа, докато плитките води се къдрят като спокойно езеро по протежение на западната ѝ страна, между крепостта и сушата. За да стигнете Бебанбург, трябва да хванете провлака от юг, ниска ивица от чакъл и пясък, охранявана от голяма дървена кула — Долната порта, която е построена върху пръстена стена. Ние преминахме с грохот под арката на кулата и със запенени коне препуснахме покрай хамбарите, ковачницата, конюшните и оборите — все дървени сгради, добре покрити с ръжена слама, — продължавайки по вътрешния път до Горната порта. Тя защитаваше върха на скалата и се издигаше над стената от дебели трупи, опасваща замъка на баща ми. Там слязохме от конете, оставихме робите да се погрижат за тях и за соколите и се завтекохме към източната част на стената, откъдето се взряхме към морето.

Трите кораба вече бяха близо до островите, на които живееха кайри, а през зимата танцуваха тюлени. Ние ги наблюдавахме, а мащехата ми, разтревожена от звука на копитата, дойде от покоите си и се присъедини към нас на наблюдателницата.

— Дяволът е разтворил червото си — рече вместо поздрав баща ми.

— Господ и всички светии да ни закрилят — отвърна Гита, като се прекръсти. Никога не бях виждал истинската си майка, която бе втора жена на баща ми и също като първата бе умряла при раждане, тъй че брат ми, който всъщност ми беше полубрат, и аз бяхме наполовина сираци. Впрочем възприемах Гита като своя майка и тя винаги се бе държала добре с мен, дори по-добре от татко, който не обичаше твърде децата. Тя искаше да ме прави свещеник, казвайки, че понеже големият ми брат ще наследи земята, ще стане воин и ще пази всички ни, аз трябва да си избера друго поприще. Бе родила на баща ми двама синове и една дъщеря, но никой от тях не беше доживял и година.

Трите кораба приближиха още. Май бяха дошли да огледат Бебанбург, което не ни притесняваше, защото крепостта се считаше за непревземаема, тъй че датчаните можеха да я зяпат колкото си щат. Най-близкият имаше два реда гребла, по дванайсет в ред, и когато спря на стотина крачки от брега, един мъж скочи от борда му и затича по прътите на греблата, подскачайки от едно на друго като танцьор — при това го правеше облечен в ризница и с меч в ръка. Всички се молехме

да падне, но той, естествено, не падна. Имаше дълга, светла коса, спускаща се чак до раменете, и когато стигна до края на реда, се обърна и затича обратно.

— Същият кораб търгуваше при устието на Тине миналата седмица — подхвърли чично ми Елфрик.

— Сигурен ли си?

— Видях го с очите си. Не мога да объркам носа — виждаш ли онази светла ивица върху извивката? — Той се изплю. — Но тогава драконовата глава я нямаше.

— Те махат главите, когато търгуват, за да не будят подозрение — рече баща ми. — Какво купуваха?

— Разменяха кожи срещу сол и сушена риба. Твърдяха, че са прекупвачи от Хедебю.

— Прекупвачи, които сега напират за бой.

И наистина датчаните ни предизвикваха от палубите, като бълскаха с мечове и копия по шарените си щитове. Но нямаше какво да сторят срещу Бебанбург, а и ние не можехме да им навредим, макар баща ми да нареди да издигнат бойния флаг. Върху него бе изобразена озъбена вълча глава, но сега ефектът ѝ се губеше, защото нямаше вятър и знамето бе увиснало на пръта си. Не след дълго езичниците се отегчиха да ни дразнят, седнаха отново зад веслата и загребаха на юг.

— Трябва да се молим — каза машехата ми. Гита бе много по-млада от баща ми — дребна, пълничка жена, с буйна руса коса и дълбоко благоговение към свети Кутберт, когото почиташе, задето вършел чудеса. В параклиса край замъка тя пазеше гребен от слонова кост, с който, както се твърдеше, светецът си решел брадата — и може наистина да е било така.

— Трябва да действаме — изръмжа баща ми, като се отвърна от бойниците. — Ти — рече на брат ми Утред — вземи дузина мъже и препусни на юг. Проследи варварите, но нищо повече, ясно? Ако слязат от корабите си на моите земи, искам да знам къде точно.

— Добре, татко.

— Не влизай в бой с тях — нареди отново баща ми. — Само наблюдавай копелетата и се върни тук преди мръкване.

Шестима вестоносци бяха разпратени из владенията. Всеки, живеещ в тях, ни дължеше военна повинност, тъй че до сутринта щеше да се събере армия от близо двеста души, въоръжени с брадви, копия,

вили и коси. Прислугата, обитаваща самия замък, разполагаше с истински, добре изработени мечове и здрави щитове.

— Ако видят, че ги превъзхождаме числено — каза ми баща ми същата вечер, — датчаните няма да се бият. Те са като псетата — страхливци по душа, но набират кураж, щом са в глутница.

Настъпи нощ и брат ми още го нямаше, но никой не се разтревожи твърде. Утред бе способен младеж, макар и леко безразсъден, и явно нещо го беше забавило. Баща ми нареди да запалят сигнален огън над Горната порта, за да го упъти към дома.

Вярвахме, че сме в безопасност в Бебанбург, защото крепостта никога не бе падала във вражки ръце, но въпреки това бяхме притеснени от завръщането на датчаните в Нортумбрия.

— Те търсят храна — каза татко на своя брат. — Копелетата са гладни и искат да слязат на сушата, да отмъкнат малко добитък и да отплават обратно.

Спомних си думите на чичо за това, че ги видял да разменят кожи срещу сушена риба край устието на Тине, и се запитах как тогава може да са гладни, но си премълчах. Какво можех да знам аз за датчаните, след като бях едва на десет години?

И все пак знаех, че са ужасни, диви варвари. Че две поколения преди да се родя, корабите им са опустошавали нашите брегове. Че всяка неделя отец Беока, писарят на баща ми и наш свещеник, се молеше Богу по време на службата да ни опази от яростта на северните хора. Досега тази ярост ме бе подминавала. От раждането ми насам датски крак не бе стъпвал в земите ни, но татко неведнъж се беше сражавал срещу тях и тази нощ, докато чакахме връщането на брат ми, заговори за старите врагове. Каза, че идвали от краища, тънещи в мъгли и ледове, където се молели на старите богове — същите, които сме тачели и ние, преди да познаем светлината на християнството. Че когато за първи път се появили в Нортумбрия, огнени дракони се извили в северното небе, огромни мълнии обгорили хълмовете, а морето закипяло от вихри и урагани.

— Бог трябва да ги е пратил — промълви плахо Гита, — за да ни накаже.

— Да ни накаже за какво? — сряза я ядно баща ми.

— За нашите грехове — отвърна тя и се прекръсти.

— По дяволите греховете! — изръмжа той. — Гладът ги е довлякъл тук. — Набожността на майка ми го дразнеше и упорито не желаеше да се откаже от своя флаг с вълча глава, засвидетелстващ произхода на фамилията ни от Уоден, древния саксонски бог на битките. Еалдулф, нашият ковач, ми бе казвал, че този вълк бил един от трите любими звяра на Уоден. Другите два били гарванът и орелът. Майка ми предпочиташе емблемата ни да изобразява кръст, но баща ми твърде много се гордееше със своите деди, макар и рядко да говореше за тях. Още на десет години разбирах, че на един добър христианин не подобава да се перчи, задето води корените си от езическо божество, но също така ми харесваше идеята да съм негов потомък, а и Еалдулф често ми разправяше истории за Уоден — как възнаградил нашия народ, като ни дал земята, която сме нарекли Англия, как веднъж запратил копието си около луната, как щитът му бил способен да засенчи лятното слънце, а само с един замах на огромния си меч можел да ожъне всичкото жито на света. Обичах тези истории повече от тези на мащехата си, описващи чудесата на свети Кутберт. Струваше ми се, че християните постоянно хленчат за нещо, докато почитателите на Уоден не бяха от плачливите.

Чакахме в голямата зала. Тя беше, а и все още е, просторно дървено помещение, изградено от големи трупи, със здрав сламен покрив, арфа върху издигнат подиум въгъла и каменно огнище по средата на пода. Бяха нужни цяла дузина роби, за да поддържат буйния огън, влечейки дърва през двете порти нагоре към крепостта, а купчината от цепеници, които събирахме за зимата, бе висока като хамбар. Покрай стената имаше дървени миндери, запълнени с утъпкана пръст и застлани с вълнени черги. Върху тях спяхме, предпазвайки се от теченията край пода. Той бе покрит с орлова папрат и по него се търкаляха кучетата, а също и слугите, когато ги пускахме да ядат вътре по време на четирите големи годишни празника. Тази вечер пир нямаше — само хляб, сирене и пиво, съпроводени с приказки относно намеренията на датчаните.

— Те обикновено търсят само храна и плячка — рече баща ми, — но е имало случаи, когато са се застоявали и са заграбвали земя.

— Мислиш ли, че искат нашата земя? — попита.

— За тях всяка земя е добре дошла — отвърна кисело той. Въпросите ми винаги го дразнеха, но тази вечер притеснението го

правеше по-словоохотлив. — Тяхната собствена е само камък и лед, а освен това има великани, които ги застрашават.

Исках да ми разкаже още за великаните, но вместо това той потъна в мрачно мълчание.

— Нашите предци — продължи след малко — са завоювали тези места. Всичко тук е изградено благодарение на тях. Няма да дадем никому онова, което те са ни завещали. Дошли са отвъд морето, били са се, строили са и са погребани тук. Това е наша земя, напоена с нашата кръв, наторена с нашите кости. С нашите. — Беше гневен, ала, от друга страна, гневът го обхващаше често. Гледаше ме навъсено, сякаш се чудеше дали съм достатъчно силен, за да опазя тази Нортумбрия, спечелена от предците ни с кръв, огън и меч.

Скоро след това заспахме, или поне аз заспах. Баща ми вероятно се е разхождал по крепостните стени, но на разсъмване отново беше в залата. Тъкмо тогава ме разбуди тръбене на рог откъм Горната порта. Смъкнах се от миндера и излязох в дрезгавото утро. По тревата имаше роса, високо в небето кръжеше орел, а хрътките на баща ми, чули рога, се изсипаха вкупом навън. Видях го да тича към портата и се спуснах след него, проправяйки си път сред хората, които се тълпяха край крепостния вал, взирайки се надолу към пътя.

От юг се задаваха конници. Бяха към дузина, а копитата на конете им лъщяха, мокри от росата. Най-отпред беше конят на брат ми, петнист жребец с буен нрав и особена походка — изхвърляше предните си крака навън, когато вървеше, тъй че никой не можеше да го сбърка. Но на гърба му не беше Утред. Мъжът, който го яздеше, имаше дълга до раменете коса със светлозлатист цвят, развиваща се на вятъра, подобно на грива. Носеше ризница, по бедрото му похлопваше меч, а през рамото му бе преметната брадва. Бях сигурен, че е същият, когото бях видял да танцува по прътите на веселата предния ден. Щом групата наближи крепостта, той вдигна ръка, давайки знак на останалите да спрат, и продължи напред сам, докато не се озова на разстояние един хвърлей на стрела, макар и никой от нас да не бе насочил лъка си. Дръпна юздите и вдигна очи към портата. Огледа с подигравателно изражение дългата редица от мъже пред себе си, после се поклони, хвърли нещо на земята и обърна коня. Заби пети в хълбоците му и препусна обратно на юг, последван от своите придружители, облечени в парцаливи вълнени и кожени дрехи.

Онова, което бе хвърлил пред стената, бе отрязаната глава на брат ми. Донесоха я на баща ми и той дълго се взира в нея, но не показва никакви чувства. Не заплака, не направи гримаса, дори не смръщи вежди, само гледаше главата на най-големия си син, докато накрая не се обърна към мен.

— От днес — рече — ще се казваш Утред.

Така ми смениха името.

Отец Беока настоя, че трябвало да ме кръстят наново, иначе на небето нямало да ме познаят, когато се появя там под името Утред. Аз се възпротивих, но Гита също го подкрепи, а за баща ми бе по-лесно да скърши моя хатър, отколкото нейния, затова дотъркаляха в параклиса голяма бъчва, напълниха я до половината с морска вода и аз трябваше да застана вътре, докато отчето поливаше косата ми с един черпак, нареждайки:

— Приеми своя раб Утред в блаженото лоно на светците и в редовете на най-светлите ангели...

Надявах се, че на светците и ангелите да им е по-топло, отколкото на мен в този ден. След като кръщенето приключи, Гита започна да плаче за мен, макар така и да не разбрах защо. Според мен щеше да стори по-добре, ако поплаче за брат ми. По-късно разбрахме какво се е случило с него. Трите кораба акостирали в устието на река Алне, където имаше малко рибарско селище. Обитателите му благоразумно се изнесли навътре в сушата, но неколцина останали да гледат от храсталациите по околните хълмове. Те ни разказаха, че брат ми пристигнал привечер и заварил викингите да опожаряват къщите. Когато извършваха набези, те се наричаха викинги — иначе, ако просто търгуваха, им казваха датчани или езичници. Тези мъже палели и грабели, затова ги причислили към викингите. Изглеждало, че само малцина от тях са в селището — повечето били по корабите, затова брат ми решил да ги нападне и избие. Но разбира се, всичко било клопка. Те видели отдалеч задаващите се конници и около четирийсетима се изпокрили в засада. Когато групата на брат ми навлязла сред къщите, я обкръжили и ги изклали до крак. Баща ми се утешаваше, че смъртта на сина му трябва да е била бърза, обаче това надали беше така — датчаните са знаели кой е, иначе защо щяха да

донасат главата му в Бебанбург? Рибарите твърдяха, че се опитали да предупредят брат ми, но аз се съмнявах да е вярно. Хората разправят такива неща, за да не ги винят за настъпилите беди. Независимо дали е бил предупреден, или не, брат ми загина, а датчаните взеха тринайсет добри меча, тринайсет охранени коня, една ризница, един шлем и моето старо име.

Но това още не беше краят. Случайният набег на три кораба не представляваше кой знае какво събитие, ала седмица след смъртта на брат ми чухме, че голяма датска флотилия напредва нагоре по реките, за да превземе Йоферуик. Те спечелиха победа навръх деня на Вси светии, което хвърли Гита в сълзи, защото според нея означаваше, че Бог ни е изоставил. Добрата новина беше, че моят предишен съименник, крал Осберт, се бе съюзил с размирния претендент за трона Ела. Двамата решили да зарежат враждите, да обединят сили и да си върнат Йоферуик. Естествено, на практика всичко не беше толкова просто. Сновяха вестоносци, съветници оплитаха конците, свещеници се молеха, докато накрая, чак по Коледа, Осберт и Ела не скрепиха съюза си с клетва и не призоваха баща ми да ги подкрепи. Неговите хора обаче нямаше как да тръгнат през зимата и затова оставихме датчаните в Йоферуик до пролетта, когато долетя вестта, че армията на Нортумбрия се събира пред стените му. Баща ми се застяга да потегли на юг и за моя радост заяви, че аз също тръгвам с него.

— Той е твърде млад — запротестира Гита.

— Почти на единайсет е — рече баща ми. — И трябва да се научи да се бие.

— По-добре ще е да остане тук и да продължи обучението си.

— Един мъртъв граматик няма да бъде от полза за Бебанбург. А Утред сега е наследникът и трябва да умее да го защитава.

Същата вечер той накара Беока да ми покаже пергаментите, пазени в параклиса — тези, които доказваха нашите владения. Отецът ме обучаваше вече от две години, но аз бях лош ученик и за негово отчаяние не разбирах и дума от завъртулките в документите. Той въздъхна и ми обясни съдържанието им.

— Те описват земите — рече. — Земите, които баща ти притежава съгласно Божия закон и нашите мирски закони. — По всичко изглеждаше, че тези земи един ден ще станат мои, защото същата нощ баща ми продиктува ново завещание и в него се

разпореди, че в случай на смъртта му Бебанбург ще принадлежи на сина му Утред, който ще бъде едноличен владетел и всички хора между реките Туеде и Тине следва да му се закълнат във вярност.

— Ние някога сме били крале тук — ми каза — и кралството ни се е наричало Берниция. — После притисна печата си върху червения воськ, оставяйки отпечатъка на вълча глава.

— И пак ще станем крале — обади се чично Елфрик.

— Няма значение каква е титлата ни — отсече сухо баща ми. — Стига народът да ни се подчинява. — И накара брат си да се закълне над гребена на свети Кутберт, че ще зачита новото завещание и ще ме признае за Утред от Бебанбург. Елфрик се закле. — Но засега още няма да се наложи — дададе баща ми. — Защото ние ще изколим тези датчани като овце в кошара и ще се върнем обратно с плячка и чест.

— Чул те господ — каза Елфрик.

Чично ми щеше да остане в Бебанбург заедно с трийсет мъже, за да пази крепостта и да охранява жените. Преди да потеглим, той ми даде подаръци — кожена ризница, за да ме пази от наранявания, и, най-хубавото от всичко, истински шлем, който Еалдулф, ковачът, бе обковал с лента от позлатен бронз.

— За да знаят всички, че си принц — рече Елфрик.

— Той не е принц, а само наследствен лорд — възрази баща ми, но си личеше, че е доволен от подаръците на брат си, към които прибави и два свои — малък меч и кон. Мечът бе скъсено старо оръжие, с кожена ножница и ръбата дръжка. Беше тромав и неудобен, но въпреки това тази нощ аз спах с него под одеялото.

На следващата сутрин потеглихме на война през Горната порта под ясно и синьо небе, докато мащехата ми ридаеше на крепостния вал. Двеста и петдесет мъже се упътиха на юг следвайки знамето с вълча глава.

Годината беше 867-ма и аз за първи път се отправях на бой.

За да не престана никога оттогава.

— Ти няма да се биеш на стената от щитове — каза баща ми.

— Добре, татко.

— Само мъжете могат да стоят там. Но ще гледаш, ще се учиш и ще откриеш, че най-страшните удари не са от меч или брадва, които

можеш да предугадиш, а дошлите изневиделица — от острие, минало под щитовете, за да те ухапе по пищялките.

Той ми даде още много съвети с мрачния си глас, докато яздехме по дългия път на юг. От двеста и петдесетте мъже, насочили се от Бебанбург към Йоферуик, имаше сто и двайсет конници. Това бяха слуги на баща ми или по-богати земеделци, които можеха да си позволяят някакъв вид доспехи и имаха мечове и щитове. Повечето нямаха средства за целта, но се бяха клели във вярност на баща ми и сега маршируваха, въоръжени с коси и сърпове, брадви, копия и рибарски харпуни. Някои носеха ловни лъкове и на всички бе наредено да си вземат храна за една седмица, която се състоеше предимно от твърд хляб, още по-твърдо сирене и пушена риба. Мнозина бяха придружени от жените си. Баща ми бе забранил те да идват на похода, но въпреки това не ги отпрати, преценявайки, че те и без друго ще ни последват, а и че мъжете ще се бият по-добре, ако съпругите или приятелките им ги наблюдават. Беше уверен, че тези жени ще станат свидетелки как армията на Нортумбрия вкарва датчаните в кървава касапница. Твърдеше, че ние сме най-коравите хора на Англия — много по-корави от мекушавите мерсийци.

— Майка ти беше от Мерсия — добави, но не каза нищо повече. Той никога не говореше за нея. Знаех, че са били женени по-малко от година и е умряла при раждането ми, а също че е била дъщеря на лорд, но инак, що се отнасяше до баща ми, тя можеше и изобщо да не е съществувала. При цялото му пренебрежение към мерсийците той още повече презираше изнежените западносаксонци.

— В Уесекс не знаят що е трудност — твърдеше, но най-тежката си присъда запазваше за жителите на Източна Англия. — Те живеят в блата — рече ми веднъж — и живеят като същински жаби.

Ние, нортумбriйците, мразехме източноангличаните още откакто ни бяха победили в битката, отнела живота на нашия крал Етелфрит, съпруга на Беба, на която бе кръстена крепостта ни. Покъсно щях да открия, че именно те са предоставили коне и зимен подслон на датчаните, превзели Йоферуик, тъй че баща ми имаше пълно основание да се гнуши от тях. Те бяха долни и коварни жаби.

Отец Беока също яздеше с нас. Татко не го харесваше твърде, но не искаше да тръгва на поход без божи човек, който да казва молитвите. Беока, от своя страна, му беше предан, защото той го бе

освободил от робство и му бе осигурил образование. Затова не вярвам, че би го упрекнал, дори да го видеше с очите си да се кланя на дявола. Беока бе млад, гладко избръснат и изключително грозен — със страшно кривогледство, сплескан нос, непокорна червена коса и парализирана лява ръка. Също така беше много умен — но тогава не го оценявах, защото мразех уроците, които ми преподаваше. Бедният човек се мъчеше да ми набие ум в главата, обаче аз всячески му се изплъзвах, предпочитайки да ям пердах от баща си пред това да зупря азбуката.

Следвахме пътя, построен от римляните, който пресичаше тяхната грамадна стена при Тине и продължаваше нататък. Римляните, разправяше баща ми, някога били гиганти, които строели удивителни неща, но после се прибрали в Рим и гигантите измрели, затова сега единствените останали римляни били свещениците. Но пътищата им продължаваха да съществуват и в течение на похода ни към нас се присъединиха още мъже, докато накрая не се събра цяла орда, напредваща през тресавищата от двете страни на разбития каменен паваж. Повечето спяха на открито, макар за баща ми и най-приближените от свитата му да се намираше подслон по плевни и манастири.

Армията ни беше доста разпусната. Дори на десетгодишна възраст го забелязвах. Мъжете носеха със себе си пие, а също крадяха пиво и медовина от селата, през които минавахме. Често се случваше някой да се напие и просто да се строполи край пътя, но никой не му обръщаше внимание.

- Ще ни настигне — махваше небрежно с ръка баща ми.
- Това не е добре — каза ми отец Беока.
- Защо да не е добре?
- Трябва да има повече дисциплина. Чел съм за войните на римляните и знам, че дисциплината е важна.
- Ще ни настигне — отвърнах аз, подражавайки на баща си.

Същата вечер към нас се присъедини отряд от селище, наречено Кетрехт, където някога, преди много години, бяхме победили уелсците в голяма битка. Новодошлите подеха песен, в която се разказваше как сме нахранили гарваните с плътта на чужденците, и думите ѝ разведриха баща ми. Той ми каза, че вече сме близо до Йоферуик и че можем да очакваме на другия ден да се присъединим към Осберт и

Ела, а на по-следващия отново да предоставим угощение на гарваните. Седяхме край лагерния огън — един от стотиците, осеяли полето наоколо. На юг от нас, на другия край на обширна равнина, можех да видя, че небето е озарено от светлината на още огньове, и знаех, че там е събрана останалата част от армията на Нортумбрия.

— Гарваните не са ли създания на Уоден? — попитах плахо.

— Кой ти каза това? — изгледа ме смръщено баща ми.

Вдигнах рамене и не отвърнах нищо.

— Еалдулф ли? — предположи той, знаейки, че ковачът на Бебанбург, който бе останал в крепостта, е таен езичник.

— Просто го чух — казах, надявайки се, че увъртането няма да ми донесе някой шамар. — А нали и нашият род води произхода си от Уоден.

— Така е, но сега вече имаме нов бог. — Застрашителният му взор обходи лагера, където мъжете пиеха. — Знаеш ли кой печели битките, момче?

— Ние, татко.

— Страната, която е по-трезва — рече баща ми и след кратка пауза добави: — Но иначе да си малко пиян помага.

— Защо?

— Защото стената от щитове е ужасно място. — Очите му се вторачиха в огъня. — Бил съм се в шест такива стени досега и всеки път съм се молил да ми е за последно. Виж, на човек като брат ти сигурно щеше да му допадне. Куражът му беше в излишък. — Той изпадна в мълчание и смръщи вежди. — Онзи мъж, който донесе главата му. Искам да взема неговата глава. Да се изплюя в мъртвите му очи и после да набия черепа му на кол над Долната порта.

— Ще я вземеш — казах.

Отговорът бе презрително сумтене.

— Ти пък какво разбиращ. Довел съм те тук, момче, защото трябва да видиш битка. А и хората да видят, че си тук. Но инак няма да се биеш. Ти си като младо куче, което гледа как старите псета убиват глигана, но самото то не хапе. Гледай, учи се и един ден може да бъдеш от полза. Но засега си просто едно пале. — И ме отпрати с ръка.

На следващия ден римският път ни поведе през равнината, прекосявайки диги и канали, докато накрая не стигнахме мястото, където лагеруваха обединените сили на Осберт и Ела. Отвъд тях, едва

видим през редките дървета, беше Йоферуик, а вътре се криеха датчаните.

Тогава Йоферуик беше, а и все още е, главният град на Северна Англия — с голямо абатство, архиепископ, високи крепостни стени и обширно тържище. Намира се край река Уз и разполага с каменен мост през нея, но корабите могат да го достигнат и от далечното море — именно така бяха дошли датчаните. Те трябва да са знаели, че Нортумбрия е отслабена от гражданска война, че Осберт, законният крал, се е отправил на запад, за да пресрещне армията на размирника Ела, и в негово отсъствие бяха превзели града. Не ще да им е било твърде трудно да узнаят за случващото се. Дрязгата между Осберт и Ела назряваше със седмици, а Йоферуик бе пълен с търговци, мнозина от тях идващи отвъд морето, които са разбрали за ожесточеното съперничество между двамата. Едно трябваше да се признае на датчаните — те умееха да шпионират. Монасите, пишещи хрониките, разказват, че се появявали от нищото, а увенчаните им с драконови глави кораби просто изниквали от безбрежната пустош, но това рядко е така. Отделни викингски кораби може и да атакуват наслуки, но големите военни флотилии отиват там, където знаят, че вече има междуособици. Намират жива рана и я изпълват, подобно на червеи.

С баща ми отидохме близо до града, придружени от двайсетина мъже. Всички бяхме на коне, облечени с метални или кожени брони. Можехме да видим врага по стените. Някои от тях бяха каменни, построени още от римляните, но повечето представляваха пръстен вал, завършващ с висока дървена ограда — а в източния край част от оградата липсваше. Изглежда, бе изгоряла, защото още личаха овъглените останки от трупите върху земния насип, където сега обсадените набиваха нови колове, за да я поправят.

Между коловете се забелязваха множество сламени покриви, дървените камбанарии на три църкви, а отвъд тях, в реката, мачтите на датската флота. Нашите разузнавачи бяха преброяли трийсет и четири кораба, което означаваше, че датчаните разполагат с армия от около хиляда души. Нашата бе по-голяма, към хиляда и петстотин, при все че беше трудно да се прецени. Не се знаеше кой точно командва. Двамата водачи, Осберт и Ела, лагеруваха отделно и макар официално да бяха сключили мир, отказваха да разговарят лично, а вместо това общуваха с вестоносци. Баща ми, третият най-важен човек в армията, можеше да

говори и с двамата, но не му се удаваше да ги събере на едно място, камо ли да ги накара да се споразумеят относно плана за кампанията. Осберт искаше да обсади града и да умори датчаните с глад, докато Ела настояваше за незабавен щурм. Според него повредената крепостна стена ще ни позволи да навлезем дълбоко в улиците на града, където да изловим и избием враговете. Не знам коя от двете стратегии предпочиташе баща ми, защото той така и не сподели, ала в крайна сметка решението се наложи от само себе си.

Нашата армия не можеше да чака. Бяхме донесли малко храна, но тя скоро привърши и хората трябваше да ходят все по-надалеч, за да набавят нова, като някои изобщо не се връщаха. Просто се изнизваха към дома. Други мърмореха, че стопанствата им се нуждаят от работна ръка и ако не се приберат скоро, ги чака гладна година. Бе свикано съвещание, на което се събраха всички големци и прекараха целия ден в препирни. Осберт присъстваше, следователно Ела не се появи, но неговият пръв съветник недвусмислено намекна, че нежеланието на Осберт да нападне града е причинено от страх. Нищо чудно и наистина да беше така, защото той не отвърна на нападката, а вместо това предложи да изкопаем собствени укрепления наоколо. Три или четири от тях според него щели да са достатъчни, за да хванем датчаните в капан. Най-добрите ни бойци можело да останат в тях, а останалите да се приберат и да се грижат за реколтата си. Друг предложи да построим нов мост през реката и така да пленим датската флота. Той отстояващ идеята си дълго и упорито, макар всички да бяха наясно, че не разполагаме с време за изпълнението ѝ.

— Освен това — отбеляза крал Осберт — ние искаме датчаните да махнат корабите си оттук. Нека се връщат обратно в морето и да вървят да тормозят някой друг.

Един епископ призова да изчакаме още малко, изтъквайки, че лорд Егберт, който владееше земите южно от Йоферуик, още не е пристигнал с хората си.

— И Рикзиг също го няма — подкрепи го някакъв свещеник, говорейки за друг местен феодал.

— Той е болен — отбеляза Осберт.

— Да, болен от малодушие — подхвърли язвително съветникът на Ела.

— Нека не бързаме — настоя епископът. — С Егберт и Рикзиг ще разполагаме с достатъчно войска, за да уплашим датчаните само с числеността си.

Баща ми през цялото време пазеше мълчание, макар да бе очевидно, че мнозина от присъстващите искат да се изкаже. Това ме учуди, но същата вечер Беока ми обясни причината.

— Ако бе подкрепил атаката — бяха думите му, — всички щяха да си помислят, че е на страната на Ела. А ако се бе обявил за обсадата — че е на страната на Осберт.

— Важно ли е това?

Беока се приведе напред над огъня. Едното му око се взираше в мен, докато другото бродеше някъде из нощта.

— Когато победим датчаните — рече, — Осберт и Ела ще подновят враждата си. Баща ти не иска да се замесва в нея.

— Но защо? Нали този, когото подкрепи, ще спечели?

— Ами ако се избият един друг? — възрази Беока. — Кой ще стане крал тогава?

Погледнах го, схванал мисълта, но не казах нищо.

— А кой ще бъде крал след него? — попита той, сочейки ме с пръст. — Ти. А един крал трябва да умеет да чете и пише.

— Един крал — намръзих се презиртелно — винаги може да си наеме колкото иска писари.

На следващата сутрин въпросът дали да обсаждаме, или да атакуваме вече не стоеше на дневен ред, защото пристигнаха новини, че в устието на река Хъмбър са се появили още датски кораби. Това можеше да означава единствено, че до няколко дни врагът ще получи свежи подкрепления. Баща ми най-сетне наруши дългото си мълчание.

— Трябва да атакуваме — каза той както на Осберт, така и на Ела. — Преди да са дошли новите кораби.

Ела, разбира се, го подкрепи възторжено и дори Осберт бе наясно, че пристигането на още кораби променя всичко. В добавка, защитниците на града имаха проблеми със стената. На сутринта се събудихме, за да видим, че е изникнала цяла нова секция от още сурови бели трупи, но същия ден задуха силен вятър и тя цялата се срина, предизвиквайки бурно веселie сред редиците ни. Всички повтаряха, че датчаните не уметят да вдигнат дори една стена.

— Но могат да строят кораби — каза ми отец Беока.

— Е, и?

— Човек, който може да строи кораби — поясни младият свещеник, — обикновено може да строи и стени. Това е много по-лесно.

— Но тя падна!

— Не е изключено да е паднала нарочно — рече той и когато го зяпнах учудено, допълни: — Представи си, че искат да атакуваме точно там.

Не знам дали е споделил подозренията си с баща ми, но дори да го е сторил, той положително ги е отхвърлил. В неговите очи военните съвети на отчето не струваха пукната пара. Работата на свещеника се свеждаше до това да се моли на Бог да порази датчаните — и за да бъдем честни, Беока се молеше дълго и усърдно за нашата победа.

И ето че в деня след падането на стената ние dadoхме на Бог възможност да изпълни неговите молитви.

Атакувахме града.

Не знам дали всички бойци, които нападнаха Йоферуик, бяха пияни, но положително щяха да бъдат, ако имаше достатъчно пиво, медовина и вино от брезов сок. Пиенето продължи през по-голямата част от нощта и когато се събудих на зазоряване, заварих мнозина да повръщат. Онези, които, подобно на баща ми, притежаваха ризници, ги надянаха. Повечето носеха кожени брони, а някои нямаха никаква друга защита освен дрехите си. Оръжията се точеха на брусове, свещениците обикаляха из лагера, пръскайки благословии, докато мъжете се прегръщаха и заклеваха в братство и вярност. Някои се събираха на групички с уговорката да си поделят по равно плячката. Срещаха се и пребледнели лица и не един и двама се измъкнаха през дигите, които пресичаха плоския, прогизнал терен.

На двайсетина души бе наредено да останат в лагера, за да охраняват жените и конете. Атаката щеше да се провежда пешком, но отец Беока и аз щяхме да яздим.

— Няма да слизаш от седлото — заръча ми баща ми. — А ти ще стоиш неотльчно до него — обърна се към свещеника.

— Разбира се, милорд.

— Ако нещо се случи — думите му прозвучаха преднамерено неясно — препускайте към Бебанбург, залоствайте портите и чакайте там.

— Бог да пази всички ни — рече Беока.

Баща ми изглеждаше като велик воин и наистина бе такъв, макар да твърдеше, че вече е стар за битки. Прошарената му брада стърчеше над ризницата, а на шията си бе окачил костено разпятие, подарък от Гита. На кожен колан със сребърна украса висеше големият му меч — Трошачът на кости, прибран в кожена ножница с верига от позлатен бронз. Ботушите му имаха стоманени плочки от двете страни на глезените, напомняйки ми за неговия съвет относно стената от щитове, шлемът му бе излъскан до блясък, а лицевата му страна, с дупките за очите и озъбената уста, бе инкрустирана със сребро. Кръглият му дъбов щит с тежък железен обков бе покрит с кожа, с изрисувана върху нея вълча глава. Лорд Утред отиваше на бой.

Прозвучаха рогове, призовавайки всички под знамената. В армията ни нямаше особен ред. В началото възникна спор кой да мине по левия фланг и кой — по десния, но Беока ми каза, че той бил разрешен с хвърляне на зар от епископа, тъй че сега крал Осберт беше отляво, а баща ми — по средата. Под флаговете на тези трима предводители се събраха бойците. Сред хората на баща ми начало бе личната му свита — онези, които живееха в дома ни и бяха най-добре въоръжени. Зад тях бяха отредите на тановете. Тановете бяха важни фигури, собственици на обширни земи, някои дори притежаваха свои крепости. Те бяха мъжете, споделящи трапезата на баща ми на големи празници, а също и онези, които трябваше да се наблюдават внимателно, в случай че проявят амбиции да заемат мястото му. Но сега те вярно стояха зад него, обкръжени от свободните селяни, най-ниската класа над робите. Хората се биеха на семейни групи или заедно с приятели. В редиците имаше и много момчета, макар аз да бях единственото, яхнало кон, с меч в ръка и шлем на главата.

Можех да видя разпръснати датчани зад здравата част на укрепленията от двете страни на пролуката, но повечето се бяха събрали на мястото, където се бе срутила стената, образувайки преграда от щитове над пръстения вал. Той беше доста висок, поне три-четири метра, а също и стръмен, тъй че изкачването му щеше да е

трудно лице в лице с чакащите горе убийци, но аз не се съмнявах, че ще успеем. Бях на десет години, почти единайсет.

Датчаните викаха по нас, но ние бяхме твърде далеч, за да чуем обидите им. Щитовете им, кръгли като нашите, бяха боядисани в жълто, черно, кафяво и синьо. Бойците ни започнаха да бълскат с оръжия по своите щитове. Звукът бе страховит и аз за първи път чуха тази музика на войната — тропотът на ясеновите дръжки на копията и стоманените остриета на мечовете върху твърдото дърво.

— Ужасно — обърна се към мен Беока. — Войната е ужасно нещо.

Аз премълчах. На мен ми се струваше славна и чудесна.

— Стената от щитове е мястото, където загиват най-много хора — продължи мрачно той, целувайки дървеното разпятие на врата си. — Дверите на рая и ада ще загъмжат от души, преди днешният ден да приключи.

— Мъртвите не отиват ли в залата за пиршства? — попитах.

Беока ми хвърли продължителен потресен поглед.

— Къде чу това?

— В Бебанбург — отвърнах, тактично премълчавайки, че научавам тези истории от Еалдулф ковача, който ми ги разправяше, докато превръщаше с чука си железните пръти в лъскави мечове.

— Езичниците вярват в тези неща — рече строго Беока. — Те смятат, че мъртвите воини отиват в покоите на Уоден, където ядат и пият до свършека на света, но това е горчива заблуда. То е грешка! Да не искаш да си като датчаните, които се кланят на идоли, отричат истинския Бог и живеят в грях?

— Но човек все пак трябва да умре с меч в ръка, нали? — не отстъпвах аз.

— Виждам, че ще трябва доста да се занимаем с катехизиса, щом всичко тук приключи — скастри ме свещеникът.

Не казах нищо повече. Само наблюдавах, стараейки се да запечатам всеки детайл в паметта си. Небето бе ясносиньо, само с няколко облачета далеч на запад, а слънчевата светлина се отразяваше от върховете на копията, хвърлящи отблъсъци като повърхността на лятно море. Поляната, където бе събрана нашата армия, бе осеяна с иглики, а от дървесата отзад, край които се бяха скучили жените, наблюдавайки приготовленията, се обаждаше кукувица. Реката бе

спокойна, понеже цареше безветрие, а по повърхността ѝ плаваха лебеди. Пушекът от готварските огнища в Йоферуик се издигаше почти право нагоре във въздуха и гледката ми напомни, че вечерта в града ни очаква пир — пир с печено свинско или каквото друго откриваме в складовете на врага. Някои от нашите бойци, онези в почлените редици, притичваха напред и крещяха обидни думи по датчаните или ги предизвикваха да излязат на личен двубой, мъж срещу мъж, но никой от тях не наруши строя. Те просто стояха и гледаха, настърхнали с копията си зад стената от щитове. Тогава нашите рогове затръбиха и крясъците и звънът на оръжията престанаха, защото армията ни мина в настъпление.

То вървеше разпокъсано. По-късно, много по-късно ми предстоеше да разбера неохотата, с която мъжете се впускат срещу стена от щитове, да не говорим за такава, разположена върху стръмен земен вал. В онзи ден изпитвах единствено нетърпение час по-скоро да разпердущиним наглите датчани и Беока трябваше да хване юздата ми, за да ме удържи да не препусна и да се присъединя към последните редове.

— Ще чакаме, докато нашите не пробият — каза той.

— Но аз искам да убия датчанин — възразих.

— Не ставай глупав, Утред — изгледа ме смиръщено Беока. — Ако опиташ да убиеш датчанин, баща ти ще остане без синове. Сега ти си единственото му дете и твой дълг е да живееш.

Тъй че аз изпълних дълга си и останах кратко да наблюдавам как армията ни бавно набира кураж и настъпва към града. Вляво беше реката, опразненият лагер оставаше вдясно и назад, а примамливата пролука в градската стена бе право пред нас. Датчаните чакаха там мълчаливо, зад своите застъпени щитове.

— Най-мелите ще тръгнат първи — каза ми Беока — и баща ти ще бъде един от тях. Ще оформят клин, който латинските автори наричат *porcīnūt caput*. Знаеш ли какво означава това?

— Не — отвърнах, а и не ме беше грижа.

— Глиганска глава. Тези, които поведат щурма, ще пробият защитата като бивни на глиган и ако успеят, останалите ще ги последват.

Беока бе прав. Предните ни редици оформиха три клина, съставени от елитните бойци на Осберт, Ела и на баща ми. Мъжете

крачеха притиснати един в друг, а щитовете им се застъпваха, подобно на тези на датчаните. Онези зад тях вдигнаха щитовете си високо, като покрив. Когато бяха готови, нададоха гръмогласен вик и поеха напред. Не тичешком. Очаквах да тичат, но няма как да запазиш формата на клина, ако се движиш бързо. Клинът е като война в забавен вариант — достатъчно бавен, за да могат хората в него да се замислят колко ли силен е врагът и дали останалата част от армията ще ги последва. Но в случая тя го направи. Трите клина не бяха изминали и двайсет крачки, когато масата от мъже се лашна напред.

— Искам да отида по-близо — казах.

— Ще чакаш тук — рече Беока.

Разнесоха се нови викове — викове на предизвикателство и викове за кураж, а след тях стрелците от градските стени отпуснаха тетивите си и аз видях рояка полетели стрели. Те обсипаха редиците ни, а миг по-късно ги последваха копията, които описаха широка дъга и започнаха да падат върху вдигнатите ни щитове. За моя почуда изглеждаше, че никой от бойците ни не е улучен, макар щитовете им да настръхнаха от забучени стрели като гърба на таралеж. Трите клина продължиха настъплението си и сега вече нашите лъконосци стреляха по датчаните, а неколцина от мъжете ни се отделиха от останалите и метнаха копията си по тях.

— Всеки момент ще започне — рече тревожно Беока и се прекръсти. Устните му зашепнаха молитви, а сакатата му лява ръка нервно потрепваше.

Наблюдавах клина на баща си — централният, над който се вееше знамето с вълча глава, видях пътно прилягащите щитове да изчезват в рова, който се простираше пред земния вал, и знаех колко опасно близо е той до смъртта. Страстно желаех да убива, да победи, да покрие името Утред от Бебанбург с още по-голяма слава. После клинът се подаде от другия край на рова и като чудовищен звяр запълзя нагоре.

— Предимството им в момента — каза Беока с търпеливия тон, който използваше за преподаване — е, че когато идваш отдолу, краката на врага са лесна мишена. — Вероятно просто се е мъчел да се успокои, но аз му повярвах и действително, поне за формацията на баща ми, това ще да е било вярно, защото тя не се затрудни, когато срещна стената от щитове. Не можех да видя нищо освен

проблясването на вдигащи се и падащи острите, а звукът, който се носеше, бе истинската музика на битката — ударите на желязо в дърво и желязо в желязо. Клинът не спираше да се движи. Подобно на острите бивни на глиган, той проби датската защита и продължи напред. Макар датчаните да го заобиколиха, изглеждаше, че нашите бойци имат надмощие, защото настъпваха все по-навътре по земния вал. Мъжете отзад явно доловиха, че лорд Утред им носи победа, добиха ново самочувствие и се втурнаха да помагат на обкръжения клин.

— Слава на Бога! — възклика Беока, понеже датчаните бяха. В един миг те бяха оформили плътна преграда от щитове, настърхнала от острите, а в следващия вече изчезваха във вътрешността на града. Нашите бойци, с облекчението на хора, чийто живот е бил пощаден, се впуснаха по петите им.

— Хайде сега, полека — побутна коня си Беока, като поведе и моята кобила за юздата. Датчаните бяха изчезнали. На тяхно място крепостният вал бе почернял от нашата войска. Тя се стичаше през пролуката в стената, а после надолу по отвъдната ѹ страна, към улиците и пресечките на града. Трите флага — вълчата глава на баща ми, бойната брадва на Ела и кръстът на Осберт, се вееха в Йоферуик. Можех да чуя триумфиращите възгласи на мъжете и като пришпорих кобилата, се отスクубнах от хватката на Беока.

— Върни се! — викна той, като ме настигна, но не се опита да ме удържи. Ние бяхме спечелили, Бог ни бе дарил победата и аз исках да съм достатъчно близо, за да подуша кръвопролитието.

Не можехме да влезем вътре в града, защото проходът бе заприщен от нашите войски, но аз се врязах дълбоко в тях, изблъсквайки ги с туловището на коня. Някои около мен запротестираха, но после, разпознали благородния ми произход по позлатения пръстен върху шлема, се опитаха да ми сторят път. Беока, изостанал назад, ми викаше да не се отдалечавам прекалено.

— Хайде, настигни ме — подхвърлих в отговор аз.

После той викна отново, но този път гласът му бе неистов, ужасен. Обърнах се и видях датчаните да се стичат през полето, откъдето току-що бе минала нашата войска. Бяха цяла орда — навсярно измъкнали се през северната порта на града, за да отрежат отстъплението ни. А че ще пробваме да отстъпим, вече нямаше

никакво съмнение, защото, както се оказа, те все пак можеха да строят стени. Бяха преградили с тях улиците на града, а после бяха инсценирали отстъпление, за да ни примамят в клопката, която сега се затваряше. Някои от прииждащите нападатели бяха на коне, но повечето напредваха пешком. Беока изгуби ума и дума — и не го виня, защото езичниците обичаха да убиват християнски свещеници. Той трябва да бе видял достатъчно смърт и не желаеше да става мъченик, затова обърна коня, пришпори го с всички сили и се понесе в галоп край реката. Датчаните решиха, че няма защо да се морят да гонят един човек, след като имат толкова други в капана, и го пуснаха да върви.

Стара истина е, че в една армия малодушните бойци и онези с най-лошите оръжия гледат да останат назад. Смелите са в челните редици, а страхливците — в тила, тъй че успееш ли да нападнеш врага си в гръб, касапницата ти е гарантирана.

Вече съм стар човек и неведнъж ми се е случвало да видя как цели войски биват обземани от паника. Тази паника е по-лоша от ужаса на овце, приклещени от вълци в планински проход, по-неистова от мятането на съомга, изваждана от водата в рибарска мрежа. Вопълтът ѝ е способен да разцепи небесата, но за датчаните през онзи ден той бе сладкият звук на победата — докато за нас беше смърт.

Бог знае, че също си глътнах езика и опитах да избягам. Бях видял Беока да се изгубва във върбите край реката и успях да се обърна в същата посока, но после един от нашите хора ме сграбчи, вероятно за да ми отнеме коня. Съобразителността ми стигна колкото да извадя късия си меч, да замахна слепешката по него и да препусна напред — но единственото, което постигнах, бе да се измъкна от обезумялата маса и да изляза право срещу датчаните. Навред около мен се носеха писъци, докато датските мечове и брадви се размахваха и сечаха. Мрачното дело, кървавият пир, песента на стоманата — как ли не го наричат поетите и в първия миг аз бях пощаден, предполагам, защото единствен бях на кон. Наоколо имаше поне двайсетина вражески ездачи и те вероятно ме взеха за един от своите. После един от тях ми подвикна на език, който не разбирах. Погледнах го — беше без шлем, с дълга светла коса, сребриста ризница и широка, свирепа усмивка на лицето. Веднага го познах като мъжа, убил брат ми, и в цялата си глупост изкрещях по него. Точно зад гърба му имаше

знаменосец, размахал орлово крило върху дълъг прът. Взорът ми се замъгли от сълзи и навярно съм бил обхванат от лудостта на битката, защото въпреки страха си се спуснах срещу дългокосия, размахал малкия си меч. Той парира удара ми с лекота, при което жалкото ми острие се изкриви като гръбнак на херинга. Датчанинът вдигна своя меч, за да ме порази, но после гледката явно му се стори толкова забавна, че избухна в смях. Аз се напиках от ужас и взех да го удрям с безполезното си оръжие, а той все се смееше, докато накрая се наведе, измъкна го от ръката ми и го хвърли встради. После ме дръпна, ритащ и пищящ, от коня, преметна ме по корем върху седлото пред себе си и препусна в хаоса, за да продължи сечта.

Това беше моето запознанство с Рагнар — Рагнар Безстрашния, убиеца на брат ми, Ѹрл Рагнар, чиято глава трябаше да краси портата на замъка Бебанбург.

ЧАСТ ПЪРВА
ЕЗИЧЕСКО ДЕТСТВО

ГЛАВА ПЪРВА

Датчаните постъпиха умно в онзи ден. Бяха изградили стени вътре в града и след като подмамиха хората ни сред тях, ги обкръжиха и избиха. Не изтребиха цялата армия на Нортумбрия, защото дори най-свирепите воини се уморяват от клане, а освен това те припечелваха и от търговия с роби. Повечето пленници от Англия ги продаваха на фермерите по дивите северни острови, в Ирландия, или се изпращаха през морето в датските земи. По-късно научих, че някои стигали до големите пазари на роби във Франкия или дори далеч на юг, по места, където нямало зима, а жителите им, с кожа тъмна като овъглено дърво, плащали добри пари за мъжете и още по-добри — за младите жени.

Но все пак убиха достатъчно от нас. Ела и Осберт загубиха живота си, а също и моето баща. Ела и баща ми имаха късмет, защото паднаха в боя с меч в ръка, но Осберт беше пленен и измъчван същата нощ, докато датчаните пируваха в града, вонящ на кръв. Някои от победителите охраняваха стените, други празнуваха по къщите, но повечето се събраха в замъка на падналия крал на Нортумбрия, където Рагнар отведе и мен. Не знам защо го направи — по-скоро очаквах да бъда убит или в най-добрая случай продаден в робство, но той ме накара да седна на трапезата заедно с останалите. Сложи пред мен печена гъша кълка, половин самун хляб и кана с пиво и ме плесна закачливо зад врата.

Останалите датчани отначало не ми обръщаха внимание. Бяха твърде заети да пируват и да аплодират пиянските сбивания. Най-силните овации обаче се разразиха, когато плененият Осберт бе накаран да се дуелира с млад боец, който притежаваше изключителна ловкост с меча. След като потанцува грациозно около краля, той отсече лявата му ръка, а накрая разпори с един замах и корема му. Осберт бе пълен мъж и червата му се изсипаха като змиорки, разпилени от скъсана мрежа. Някои от датчаните се натъркаляха по пода от смях. Кралят дълго време остана жив, а докато викаше и молеше да го довършат, те разпънаха на кръст един свещеник, който се бе сражавал в битката срещу тях. Нашата религия едновременно ги интригуваше и

отблъскваше и те спореха на пияни глави дали е възможно човек да се убие по този начин. После ръцете на свещеника се измъкнаха от гвоздите, което ги разгневи и те се опитаха да го приковат повторно, този път за дъщерите стени на залата. Накрая се отегчиха и един от тях заби в гърдите му копие, което строши ребрата и разкъса сърцето му.

След като свещеникът умря, шепа от тях се обърнаха към мен. Понеже ме бяха видели в шлема с позлатения пръстен, решиха, че трябва да съм син на краля. Облякоха ме в мантия и един се качи върху масата, за да пикае отгоре ми. Точно тогава се разнесе гръмовен глас, който им нареди да спрат. Рагнар разблъска тълпата, съмъкна мантията от мен и ги нахока. Не знам какво им каза, но те подвиха опашки, докато той ме прегърна през раменете, отведе ме до един издигнат подиум в ъгъла и ми даде знак да се кача на него. Там заварих стар мъж, който се хранеше сам. Беше сляп, със забулени от млечнобели пелени очи и сбръкано лице, обрамчено от сива коса, дълга като на Рагнар. Той ме чу да приближавам и зададе някакъв въпрос. Рагнар му отговори и после се отдалечи.

— Трябва да си гладен, момче — рече старецът на английски.

Не отвърнах нищо, ужасен от слепия му взор.

— Къде се изгуби? — попита той. — Да не би джуджетата да те завлякоха под земята?

— Гладен съм, да — промълвих.

— А, тук си бил значи. Ето, има месо и хляб, сирене и пиво. Как се казваш?

Едва не отвърнах „Осберт“, преди да се сетя, че съм прекръстен.

— Утред — рекох.

— Ама че грозно име. Моят син ми заръча да се грижа за теб. Ще го сторя, но и ти също трябва да се погрижиш за мен. Ще ми отрежеш ли малко месо?

— Синът ти? — попитах.

— Да, ърл Рагнар — отвърна старецът. — Понякога му викат Рагнар Безстрашния. Кого убиваха там?

— Краля. И един свещеник.

— Кой крал?

— Осберт.

— Добре ли умря?

— Не.

— Значи не е трябвало да бъде крал.

— А ти крал ли си?

Той се засмя.

— Аз съм Рavn. Някога бях воин и владетел, но сега съм сляп и не ставам за нищо. Би трябвало да ми строшат черепа с тояга и да ме пратят да си почивам в отвъдното. — Не отвърнах нищо, защото не знаех какво да кажа. — Но все пак се мъча да бъда полезен — продължи Ravn, търсейки опипом хляба. — Говоря твоя език, както и тези на бритите, вендите, фризийците и франките. Езикът сега е моят занаят, момче, защото съм станал скалд.

— Скалд?

— Стихоплетец, иначе казано. Поет, тъкач на мечти, човек, който прави слава от нищото и те заслепява с нея. Работата ми е да разкажа историята на днешния ден така, че никой да не забрави великите ни подвизи.

— Но как ще разкажеш какво се е случило, щом не можеш да виждаш? — попита.

Ravn отново се засмя.

— Чувал ли си за Один? Ако си, трябва да знаеш, че той е пожертввал едното си око, за да придобие дара на поезията. Значи може би аз съм два пъти по-добър скалд от него, а?

— Аз самият съм потомък на Уoden — рекох.

— Така ли? — Той изглеждаше впечатлен или може би просто искаше да бъде учтив. — И кой си ти тогава, Утред, потомък на великия Один?

— Аз съм лордът на Бебанбург — казах, което ми напомни, че вече нямам баща. Цялото ми самочувствие рухна и за мой срам се разплаках. Ravn не ми обърна внимание, заслушан в пиянските викове, песните и писъците на момичетата, пленини в нашия лагер, които сега предоставяха на воините заслужената награда за победата им. Гледайки техните изстъпления, дори забравих за плача си, защото, честно казано, никога по-рано не бях виждал подобни неща — макар че, слава богу, щях достатъчно да ги върша и сам в бъдеще.

— Бебанбург? — повтори Ravn. — Бил съм там още преди ти да се родиш. Има двайсет години оттогава.

— В замъка?

— Не в самия замък — призна той. — Беше твърде добре укрепен. Но на един остров на север, където се молят монасите. Убих шестима души тогава. Не монаси, а истински мъже. Воини. — Той се усмихна на спомена. — Кажи ми сега, лорд Утред от Бебанбург, какво става наоколо.

И така аз се превърнах в неговите очи и взех да му описвам как присъстващите пеят и танцуват, как раздират дрехите на жените и какво вършат после с тях — но той не се интересуваше от това.

— Кажи ми — рече, — какво правят Ивар и Уба?

— Кои са те?

— Трябва да заемат почетните места. Уба е по-нисък и прилича на бъчва с брада. Ивар пък е толкова клоощав, че му викат Ивар Безкостния. Ако му събереш краката, можеш да го запънеш в някой лък и да го изстреляш като стрела.

По-късно научих, че Ивар и Уба са двамата по-големи братя от общо трима и че заедно предвождат датската армия. Уба спеше, опрял чернокоса глава върху лактите си, които на свой ред почиваха върху остатъка от вечерята му. Ивар Безкостния обаче бе буден. Имаше изпито, подобно на череп лице, вързана на тила жълтеникава коса и злобно изражение в хълтналите очи. Ръцете му бяха отрупани със златни гривни, които датчаните обичат да носят като доказателство за бойните си подвизи, а на врата му висеше златна верига. С него разговаряха двама мъже. Единият беше прав и сякаш нашепваше нещо в ухото му, а другият седеше с угрожен вид между него и брат му. Описах всичко това на Равн, който поиска да знае как изглежда угроженият мъж, седящ между Ивар и Уба.

— Няма гривни по ръцете — казах, — но носи златен обръч на врата. С кафява коса, дълга брада, доста стар.

— На младите като теб всички им изглеждат стари — отбеляза той. — Това трябва да е крал Егберт.

— Крал Егберт? — учудих се. Никога не бях чувал за него.

— Преди беше лорд Егберт — обясни Равн, — но през зимата сключи мир с нас и за награда го направихме крал на Нортумбрия. Той е крал, но ние сме господари на земята. — Равн се подсмихна и въпреки крехката си възраст прозрях коварството. Тук, на юг, лорд Егберт бе онова, което баша ми представляваше на север — сериозна сила, но ето че датчаните го бяха подкупили да мине на тяхна страна,

изключвайки го от битката. Макар и крал на думи, той всъщност бе тухен храненик.

— Ако не искаш да умреш — рече ми Равн, — най-добре иди и засвидетелствай почитта си на Егберт.

— Да умра? — изпелтечих. По някакъв начин бях предположил, че след като съм оцелял в битката, значи със сигурност ще живея. Бях още дете и винаги друг се бе грижил за мен, но сега неговите думите ме изправиха пред сувората реалност. Мина ми през ум, че съм сбъркал, разкривайки произхода си. По-добре жив роб, отколкото мъртъв лорд.

— Е, може би няма — каза Равн. — Рагнар те харесва, а той обикновено получава каквото иска. Разбирам, че си го нападнал?

— Нападнах го, да.

— Трябва да е било забавно. момче, което напада Ѹрл Рагнар? Такова момче е срамота да се погубва, смята той, от друга страна, обаче синът ми винаги е бил ужасно сантиментален. Аз просто бих ти резнал главата, но ето, че сега си тук, жив, и затова мисля, че ще сториш добре, ако отидеш и се поклониш на Егберт.

Бръщайки се към далечното минало преценявам, че с поведението си вероятно съм променил хода на онази вечер. Имаше пир, на който присъстваха Ивар и Уба, Егберт се мъчеше да изглежда като крал, Равн се държеше мило с мен, а аз бях далеч по-объркан и уплашен, отколкото си личи от разказа ми, но инак спомените ми за случилото се са много ясни. „Гледай и се учи“, ми бе заръчал баща ми. Слепият старец ме бе накарал да гледам, а аз се учех бързо. Научих що е коварство, особено когато Рагнар, повикан от Равн, ме улови за яката и ме отведе до трапезата, където, след навъсен жест на разрешение от страна на Ивар, ме оставиха да се приближа.

— Велики кралю — изграчих, коленичейки, както ме бе подучил Равн, тъй че учуденият Егберт трябваше да се приведе напред, за да ме вижда. — Аз съм Утред от Бебанбург и моля за височайшето ти покровителство.

Това предизвика тишина, нарушавана единствено от мърморенето на преводача, който говореше на Ивар. После Уба се пробуди и се озърна сепнато за няколко секунди, сякаш не знаеше къде се намира. В един миг ме забеляза и се вторачи в мен. Кожата ми настръхна, защото никога не бях виждал по-страховито лице. Тъмните

му очи бяха така изпълнени със злост, че ми се прииска земята да ме погълне, за да се скрия. Не каза нищо, само мълчаливо докосна амулета с форма на чук, висящ на врата му. Уба имаше изпитото лице на брат си, но косата му, за разлика от тази на Ивар, не бе светла и прилепнала към черепа, а черна и бухнала, преминаваща в гъста, осияна с останки от храна брада. После той се прозя и ми се стори, че надзъртам в пастта на звяр. Ивар каза нещо на преводача си, който на свой ред го предаде на Егберт. Той си придаде суров вид.

— Баща ти избра да се бие срещу нас — рече.

— И сега е мъртъв — отвърнах с просълзени очи. Исках да кажа и още нещо, но думите не излизаха. Вместо това подсмъркнах като пеленаче и усетих презрението на Уба да ме облива като гореща вълна. Избърсах гневно нос.

— Ще решим съдбата ти — произнесе високомерно Егберт и ме отпрати с жест. Върнах се при Рavn, който настоя да му разкажа какво се е случило и се усмихна при описанието на зловещото мълчание на Уба.

— Той наистина е страховит мъж — съгласи се. — Знам със сигурност, че е убил шестнайсет души само в едно сражение, а инак жертвите му са безчет, но воюва само когато поличбите са добри. Инак отказва да се бие.

— Поличбите?

— Уба е много суеверен, но също и безкрайно опасен. Ако искаш моя съвет, млади Утред, никога, никога не се бий срещу Уба. Дори Рагнар би се побоял да го направи, а синът ми не се плаши лесно.

— Ами Ивар? — попитах. — Синът ти би ли се изправил срещу Ивар?

— Безкостния? — Рavn обмисли въпроса. — И той не пада подолу от брат си по жестокост, но поне има здрав разум. Ако Рагнар изобщо служи на някого, то това е Ивар. А и са приятели, тъй че няма защо да се бият. Уба е различен. Само боговете му казват какво да прави, а трябва да се пазиш от хора, които приемат своите заповеди от боговете. Сега ми отрежи малко препечена кожичка, момче. Много обичам свинска кожичка.

Не помня колко дълго останах в Йоферуик. Помня обаче, че ме караха да работя. Съблякоха хубавите ми дрехи и ги дадоха на някакво датско момче, а на тяхно място получих въшливи вълнени дрипи,

които препасвах с парче връв. Няколко дни пригответях храната на Равн. После дойдоха още датски кораби, пълни най-вече с жени и деца — семействата на победоносната армия. Тогава разбрах, че нашествениците нямат намерение да си тръгват скоро от Нортумбрия. Сред тях беше и Гудрун, съпругата на Равн — едра и с гръмък глас, способен да повали бик, тя ме пропъди от кухненското огнище, за което сега се грижеше заедно с жената на Рагнар. Тя се казваше Зигрид и имаше коса, стигаща до кръста, с цвет на огряно от слънцето злато. С Рагнар имаха двама синове и една дъщеря. Зигрид бе родила общо осем деца, но само тези три бяха оцелели. Рорик, вторият му син, бе с една година по-малък от мен и още в деня, в който се срещнахме, ми налетя на бой сред същинска вихрушка от юмруци и ритници. Аз обаче го повалих по гръб и тъкмо го душах, когато Рагнар вдигна и двама ни за яките, бълсна главите ни една в друга и ни каза да бъдем приятели. По-големият му син, носещ неговото име, бе на осемнайсет, вече мъж, и не пристигна с останалите, защото беше в Ирландия, където се учеше да се сражава и убива, за да стане един ден Ѹрл като баща си. След време се запознах с Рагнар Младия и той много приличаше на своя родител — винаги весел, шумен и буен, подхващащ сърцато онова, което трябваше да се върши, и приятелски настроен към всеки, който му засвидетелстваше уважение.

Както и останалите деца, аз постоянно вършех нещо. Трябваше да се мъкнат дърва за огъня, да се носи вода, да се стържат и почистват корпусите на корабите. Работата не ми тежеше, макар че постоянно влизах в разпри с датските хлапетии и ходех с насинени очи, ожулени кокалчета, навехнати китки и разклатени зъби. Най-големият ми враг беше едно момче на име Свен — две години по-голямо от мен и едро за възрастта си, с кръгло апатично лице, отпусната челюст и зъл нрав. Беше син на един от корабоначалниците на Рагнар, наречен Кяртан. Рагнар притежаваше три кораба. Той командаваше единия, Кяртан втория, а третият бе под командането на висок, обветрен мъж на име Егил. Естествено, Кяртан и Егил бяха също и воини, предвождащи екипажите в битка, тъй че се считаха за важни хора и ръцете им бяха отрупани с гривни. Въпросният Свен, синът на Кяртан, разви моментална неприязнь към мен и ме наричаше „гнида“, „английски боклук“ и „козя фъшкия“. Поради възрастта и размерите си ме пердашеше с лекота, но аз постепенно завързвах и някои приятелства.

За мой късмет Свен мразеше и Рорик, а двамата заедно успяхме да му се опълчим, затова той скоро започна да ме избягва, освен ако не беше сигурен, че съм сам. Като изключим неговия тормоз, не можех да се оплача от онова лято. Рядко се наяждах до насита и винаги бях мръсен, но пък Рагнар ме разсмиваше и не ми оставаше време да тъгувам.

Датската армия все още потушаваше отделни огнища на съпротива в Нортумбрия, тъй че Рагнар често трябваше да отсъства. До мен почти не стигаха новини и нямах представа какво се случва в Бебанбург, ала по всичко личеше, че датчаните затвърждават присъствието си. Всеки няколко дни в Йоферуик пристигаше нов английски тан, за да коленичи пред Егберт, който сега живееше в двореца на краля на Нортумбрия. Впрочем победителите бяха изнесли от този дворец всичко полезно. Пролуката в градската стена бе поправена за един ден — същия ден, в който двайсетина от нас изкопаха голям ров насреща полето, на мястото, където армията ни бе побягнала в паника. Напълнихме го с разлагашите се трупове на нашите бойци. Аз познавах някои от тях. Предполагам, че сред телата е било и това на баща ми, но не го видях. Не можех да кажа и че ми липсва особено. Той бе мрачен човек, постоянно изпълнен с лоши предчувствия и мразещ децата.

Най-неприятната работа, която ми дадоха, бе да боядисвам щитове. Първо трябваше да сварим туткал от кравешки кожи — гъсто лепило, което после смесихме с прах от медна руда, стрита в каменни хавани. Получи се лепкава синя паста, с която мажехме новоизработените щитове. После ръцете ми останаха сини с дни наред, но затова пък щитовете украсиха бордовете на един кораб и изглеждаха великолепно. Всеки датски съд имаше рейки от двете страни, на които щитовете можеха да се окачват, застъпвайки се един друг като в боен ред. Специално тези бяха за кораба на Уба — същият, чието дъно бях оствъргал преди. Той явно се готвеше да пътува нанякъде и искаше да го направи особено красив. На носа му, извит като лебедова шия от ватерлинията нагоре и после издаден напред, имаше дървена фигура на дракон. Страховитата глава можеше да се вади от поставката си и да се прибира в трюма.

— Махаме главите — поясни ми Рагнар, — за да не плашим духовете.

— Духовете? — попитах аз, вече понаучил датския език.

— Всяка земя си има духове — въздъхна той, примирявайки се с невежеството ми. — Собствени малки божове. Затова когато приближаваме своите земи, махаме главите, за да не ги прогоним. Колко пъти се би днес?

— Нито веднъж.

— Започват да се боят от теб. Какво си окачил на врата си?

Показах му го. Беше малък, грубо изработен железен чук с размерите на палец. При вида му той се изсмя и ме плесна по тила.

— Май ще направим от теб датчанин — рече с явно задоволство. Чукът бе знакът на Тор, датския бог, тачен почти наравно с Один, както те наричаха Уоден. Понякога дори се чудех дали Тор не е по-важен, но явно никой не знаеше, а и не го беше грижа. Сред датчаните нямаше свещеници, което ми се нравеше, защото свещениците постоянно ти забраняваха разни неща, опитваха се да те учат да четеш или те караха да се молиш. Животът без тях бе далеч по-приятен. Датчаните се отнасяха много небрежно към своите божества и все пак почти всеки от тях носеше подобен амулет. Аз бях откъснал своя от шията на едно момче, което тръгна да се бие с мен, и го пазя до ден-днешен.

Кърмата на кораба на Уба, също така извита и висока колкото носа, бе украсена с резбована глава на орел, а на върха на мачтата имаше ветропоказател във формата на дракон. По-късно научих, че щитовете се окачват по бордовете за украса само близо до брега, а в открито море се прибират. Точно под тях се намираха отверстията за греблата, по петнайсет от всяка страна, облицовани с кожа. Когато се плаваше на платна, те се затъкваха с дървени запушалки, за да не влиза през тях вода при накланянето на съда. Преди почистването на корпуса целият кораб бе потопен в реката, за да се издавят плъховете и бълхите. После ние, момчетата, изстъргахме всеки сантиметър дърво и запушихме всяка пролука с напоена във воськ вълна. Най-сетне корабът бе готов и в същия този ден в Йоферуик пристигна чично ми Елфрик.

Разбрах, че предстои нещо особено, когато Рагнар ми донесе шлем — моят собствен, с позлатения обръч върху него, както и туника, поръбена с червени шевици, и чифт обувки. Беше странно да ходя отново с обувки на краката.

— Оправи си косата, момче — рече, но после се сети за шлема и го нахлупи на рошавата ми глава. — Добре, няма нужда да я оправяш — ухили се широко.

— Къде отиваме? — попита.

— Да слушаме куп празни бръщолевеници. Да си губим времето. Приличаш на франкска курва в тази роба.

— Толкова зле ли изглеждам?

— Толкова добре, момко! Във Франкия имат страхотни курви — хубави, пухкави и евтини. Хайде да вървим. — И той ме поведе от речния бряг към вътрешността на града. Там бе оживено, магазините бяха пълни, а по улиците трополяха мулета, натоварени със стока. Срещнахме стадо дребни, кафеникави овце, водени на заколение, и те бяха единствените, които не се отдръпнаха, за да сторят път на Рагнар. Неговото име всякаш всеобщ респект — но не мрачен, защото можех да видя усмивките на онези, които го поздравяваха. Макар и господар, той бе изключително популярен — шегаджия и боец, разкъсващ страха така, сякаш бе паяжина. Стигнахме до двореца, който представляваше единствената голяма къща — построена от части от камък от римляните, а по-късно достроявана с дърво и тръстикови покриви. Чичо ми ни очакваше в римската част, в просторна стая с каменни колони и варосани стени. С него беше отец Беока и още дузина воини, които познавах до един, защото те бяха останали да бранят Бебанбург, когато с баща ми потеглихме на война.

Кривогледите очи на Беока се разшириха, щом ме зърна. Трябва да съм изглеждал много различен отпреди — по-висок, заякнал, дългокос и обгорял от слънцето. При вида на амулета на врата ми той посочи собственото си разпятие и поклати глава с крайно неодобрение. Елфрик и хората му също се намръзиха, сякаш ги бях подвел, но никой не заговори, вероятно поради присъствието на стражите на Ивар. Всички те бяха грамадни, облечени в ризници и шлемове и въоръжени с бойни брадви с дълги дръжки. Бяха се наредили в дъното на стаята, където върху издигнат дървен подиум стоеше прост стол — настоящият трон на Нортумбрия.

Крал Егберт се появи, придружен от Ивар Безкостния и още десетина мъже, в това число и Рavn, който, както бях узнал междувременно, бе съветник на Ивар и брат му. До Рavn имаше още един старец, висок и белокос, с дълга брада. Носеше дълги одежди,

бродирани с кръстове и крилати ангели. По-късно открих, че това е Улфхер, архиепископът на Йоферуик. Подобно на Егберт, той също се бе вrekъл във вярност на датчаните. Кралят седна с неловък вид и дискусията започна. Аз не бях единственият предмет на обсъждане. Говореше се за това кои нортумбriйски лордове заслужават доверие и кои следва да бъдат нападнати, кои земи трябва да се дадат на Ивар и Уба, какъв данък да плащат нортумбriйците, колко коня да се доведат в Йоферуик, колко храна да се осигури на армията, кои старейшини да предоставят заложници, а аз седях отегчен, докато не споменаха и моето име. Наострих уши и чух как чично ми предлага да платят откуп за мен. Или поне това бе същината, макар нищо да не е толкова просто, когато двайсетина мъже решат да се препират. Дълго време се пазариха за цената, като датчаните искаха безбожната сума от триста сребърни монети, докато Елфрик едва склоняваше на петдесет. Аз не казвах нищо, само седях в ъгъла върху напуканите римски плочи и ги слушах. Тристата се превърнаха в двеста седемдесет и пет, петдесетте се покачиха на шейсет и тъй нататък, като цифрите се сближаваха, но без всянакъв изглед да се срещнат. Тогава Рavn, който до момента бе пазил мълчание, заговори.

— Ърл Утред — каза той на датски и това бе първият път, когато чух да ме наричат ърл, което беше датска титла — се врече във вярност на крал Егберт. В това отношение той е по-напред от теб, Елфрик.

Думите бяха преведени и аз видях как Елфрик почервена от гняв, когато се обърнаха към него без титла. Но той и нямаше такава, освен онази, която сам си бе присвоил. Чух я, когато Беока преведе отговора му.

— Лорд Елфрик — рече младият свещеник — не счита, че клетвата на едно дете има някакво значение.

Нима бях дал клетва? Не помнех да съм се заклевал, макар да бях поискал закрилата на Егберт и да бях достатъчно млад, за да не правя особена разлика между двете. Както и да е, това нямаше значение. Важното бе, че чично ми е узурпирал Бебанбург. Наричаше себе си лорд. Изгледах го потресено, а той ми отвърна с израз на неподправено презрение.

— По наше мнение — каза Рavn, отправил слепите си очи към тавана, където част от покрива липсваше, тъй че между гредите ръсеше лек дъждец — интересите ни ще са по-добре защитени, ако

имаме в Бебанбург свой собствен, заслужил доверието ни ърл, отколкото да държим човек, в чиято лоялност не сме убедени.

Елфрик усети накъде вее вятърът и направи единственото, което можеше да се очаква. Отиде до подиума, коленичи и целуна протегната десница на краля, като за награда получи благословия от архиепископа.

— Предлагам сумата от сто сребърни монети — каза, вече засвидетелствал верността си.

— Двеста — отвърна Равн. — И гарнизон от трийсет датски войници в Бебанбург.

— След като съм вече на ваша страна — намръщи се Елфрик, — не е нужно да държите войска там.

Значи Бебанбург все пак не бе паднал, а и се съмнявах, че може да падне. В цяла Нортумбрия, а вероятно и в цяла Англия нямаше по-силна крепост.

Егберт до момента не бе вземал думата, но, от друга страна, същото важеше и за Ивар. Бе очевидно, че високият датчанин с призрачно лице е отегчен от безкрайните празнодумия. Той кимна рязко с глава и Рагнар ме остави, за да отиде да говори насаме с господаря си. Останалите чакахме неловко. Ивар и Рагнар бяха приятели — едно учудващо приятелство, защото помежду им нямаше нищо общо. Ивар бе целият свирепа тишина и мрачна заплаха, докато Рагнар бе шумен и открит. И все пак ето че синът му служеше на Ивар и макар да бе едва на осемнайсет, вече му беше поверена командата на част от датските сили, охраняващи владенията на Ивар в Ирландия. Не беше нещо необичайно най-големите синове да служат на друг лорд. Рагнар също имаше в екипажите на корабите си двама благороднически синове, които можеха да очакват един ден да наследят богатство и власт, ако се биеха добре. Докато Рагнар и Ивар се съвещаваха, Елфрик ме гледаше вторачено, пристъпвайки от крак на крак, Беока се молеше, а крал Егберт, поради липса на друго занимание, просто се мъчеше да изглежда царствено. Накрая Ивар заговори.

— Момчето не е за продан — бяха думите му.

— Откуп — поправи го тактично Равн.

Елфрик изглеждаше побеснял.

— Дойдох чак дотук... — започна, но Ивар го прекъсна.

— Не е и за откупване — изръмжа, после се обърна и излезе от залата.

Егберт се озърна смутено, понечи да стане от трона си, после седна отново, докато Рагнар дойде и застана до мен.

— Вече си мой — рече. — Току-що те купих.

— Купил си ме?

— За теглото на меча си в сребро.

— И защо?

— Може да искам да те принеса в жертва на Один? — подхвърли той, после разроши косата ми. — Ние те харесваме, момче. Достатъчно, за да те държим при нас. И освен това чично ти не предложи достатъчно пари. Виж, за петстотин монети веднага бих те продал — добави през смях.

Беока прекоси стаята и се наведе към мен.

— Добре ли си? — попита.

— Да, добре съм.

— Това нещо, което носиш... — посегна той към чука на Тор, сякаш искаше да го откъсне от врата ми.

— Само докосни момчето, свещенико — рече рязко Рагнар, — и ще ти изправя кривогледите очи, а после ще те разпоря от чаталя чак до костеливата шия.

Беока, естествено, не разбра думите, изречени на датски, но нямаше как да сбърка тона им и ръката му спря на сантиметър от амулета. Изглеждаше притеснен и понижки глас така, че само аз да мога да го чуя.

— Чично ти ще те убие — прошепна.

— Какво?

— Иска титлата. Затова дойде да те откупи. За да може да те убие.

— Но как... — запротестирах аз.

— Шшт — вдигна пръст Беока. — Изгледа любопитно сините ми ръце, но не попита от какво са боядисани. — Аз знам, че ти си лордът — рече вместо това — и че един ден ще се срещнем отново. — После ми се усмихна, погледна боязливо Рагнар и се дръпна назад.

Елфрик си тръгна. Разбрах, че са му обещали безпрепятствен път до Йоферуик и обратно, и са спазили своето обещание, но след срещата той се оттегли в Бебанбург и остана там. На думи бе лоялен на

Егберт, което означаваше, че приема върховенството на датчаните, ала те все още му нямаха доверие. Именно това, обясни ми Рагнар, била причината да ме запази жив.

— Аз харесвам Бебанбург — ми каза. — Искам го.

— Той е мой — възразих упорито.

— А ти пък си мой, което означава, че и Бебанбург ми принадлежи. Мой си, Утред, защото току-що те купих и мога да правя с теб каквото си поискам. Да те сготвя например, само дето по теб няма достатъчно мясо, за да се нахрани и невестулка. А сега сваляй тая курвенска туника, дай ми шлема и обувките и се връщай на работа.

И така аз пак станах роб и пак бях щастлив. Понякога, когато разказвам тази история, хората ме питат защо не съм избягал от езичниците на юг, там, където датчаните още не бяха наложили властта си, но това дори не ми минаваше през ум. Бях доволен, бях жив, бях с Рагнар и това ми стигаше.

Преди падането на снега дойдоха още датчани — общо трийсет и шест кораба, всеки натоварен с войници. Изтеглиха ги на брега за през зимата, а екипажите им, нарамили щитове и оръжия, се отправиха навътре в сушата към местата, където щяха да прекарат идните месеци. Нашествениците хвърляха мрежата си над Източна Нортумбрия — все още рехава, включваща само разпръснати гарнизони. Те нямаше как да останат, ако ние не им позволяхме, но старейшините и тановете, оцелели след Йоферуик, бяха превили гръб, така че вече бяхме датско кралство, независимо от питомния Егберт на неговия жалък трон. Единствено на запад, в по-дивите части на Нортумбрия, владичеството им още не бе утвърдено, но там нямаше и по-значими сили, които да им се противопоставят.

Рагнар взе земите западно от Йоферуик, високо в хълмовете. Съпругата и семейството му се присъединиха към него, а екипажите на корабите му се заселиха в околните долини. Първата ни задача бе да разширим неговия дом. Той бе принадлежал на английски тан, загинал в битката за града, но не беше особено представителен, просто дървена сграда с покрив от ръжена слама и орлова папрат, върху който тревата растеше толкова гъсто, че отдалеч приличаше на продълговата могилка. Построихме нова част, не за нас, а за няколкото крави, овце и

кози, предназначени да преживеят зимата и да дадат потомство през идната година. Останалият добитък бе изклан. Рагнар и мъжете повалиха повечето животни, но когато работата бе почти на привършване, той подаде секирата на малкия си син, Рорик.

— Направи го бързо и чисто — нареди му той и Рорик се опита, но ударът му не бе достатъчно силен, нито пък точен и животното замуча неистово, пръскайки кръв. Бяха нужни шестима души, за да го удържат, докато Рагнар го доубие. Дръпнаха трупа встрани, за да го одерат, и Рагнар протегна секирата към мен. — Да видим дали ти ще се справиш по-добре.

Доведоха кравата пред мен, един мъж повдигна опашката ѝ и тя покорно склони глава. Замахнах високо, помнейки точно мястото, където Рагнар удряше всеки път. Тежкото острие попадна точно зад черепа ѝ, разсече гръбнака и тя се строполи на земята.

— Ще стане датски боец от теб — рече Рагнар доволен.

След тази касапница работата намаля. Англичаните, които още живееха в долината, носеха на Рагнар своя дан от месо и зърно, досущ както бяха правили и при предишния си господар. По лицата им бе невъзможно да се разчете какво мислят за него и сподвижниците му, но не създаваха проблеми, а той на свой ред не се бъркаше в начина им на живот. На местния свещеник бе позволено да остане и провежда служби в църквата, която представляваше дървена барака с кръст отгоре. Рагнар играеше ролята и на съдия в споровете, но винаги гледаше да има за съветник англичанин, добре запознат с местните обичаи.

— Не можеш да живееш някъде — ми каза, — ако хората не те искат наоколо. Те могат да изколят добитъка ни, да отровят кладенците и дори няма да разберем кой го е сторил. Трябва или да ги избиеш до крак, или да се научиш да се спогаждаш с тях.

С всеки изминал ден небето избледняваше, а студеният вятър брулеши изсъхналите листа. Основната ни работа сега бе да храним останалия добитък и да трупаме колкото се може повече дърва. Ходехме в гората на големи групи и аз станах същински майстор с брадвата, учейки се да повалям дърветата с минимален брой удари. Дебелите дънери се влачеха с волски впрягове, като най-добрите се заделяха за строеж, а другите се режеха и цепеха за горене. Оставаше време и за игри и ние, децата си направихме собствен „замък“ сред

пущинака — къщичка от цели трупи, с покрив от орлова папрат и череп от язовец, закован над входа, имитиращ глиганския череп, увенчал дома на Рагнар. Вътре Рорик и аз се сражавахме за това кой да е крал, докато Тира, неговата осемгодишна сестра, неизменно беше кралицата. Тя постоянно предеше вълна, защото, ако не направеше достатъчно кълбета до края на зимата, щяха да я накажат, и ни гледаше как водим своите битки с дървени мечове. Повечето други момчета бяха синове на слуги или роби и когато се разделяхме на враждуващи армии, настояваха аз да съм английски лорд, а Рорик — предводител на датчаните. На мен вечно сепадаха най-дребните и слаби бойци, тъй че почти винаги губех. Тира, наследила бледозлатистата коса на майка си, само ни наблюдаваше и предеше, уловила хурката с лявата ръка и въртяща до безспир вретеното с дясната.

Всяка жена трябваше да преде и тъче. Рагнар бе изчислил, че за направата на едно платно е необходимо пет жени или дузина момичета да се трудят цяла зима, а корабите постоянно се нуждаеха от нови платна, тъй че работата им никога не свършваше. Освен това те трябваше да готвят, да варят орехови черупки, с които се боядисваше преждата, да берат гъби, да дъбят кожите на закланите говеда, да събират мъх, който използвахме, за да бършем задниците си, да правят свещи от пчелен въськ, да приготвят еchemичен малц и да умилиостивяват боговете.

Имаше много богове и богини. Някои от по-дребните закриляха дома и жените им устройваха собствени ритуали, докато други, като Один и Тор, бяха силни и вездесъщи, но рядко биваха почитани по начина, по който християните се кланят на своя бог. Човек можеше да отправи молитва към Тор, Локи, Один или някое друго от могъщите същества, обитаващи небесните селения на име Асгард, но датчаните не се събираха в църква, както ние в Бебанбург правехме всяка неделя и на деня на всеки светец. Сред тях нямаше свещеници, нито реликви или свети книги и трябва да призная, че нито едно от тези неща не ми липсваше.

Нямаше да ми липсва и Свен, но за зла участ баща му Кяртан се засели в съседната долина и не след дълго Свен откри нашия горски замък. С падането на първите зимни студове опадалата шума се покри със скреж, плодчетата на глога и зелениката заблестяха по клонките, а нашите игри ставаха все по-ожесточени. Вече не се деляхме на две

банди, защото трябваше да отблъскваме момчетата на Свен, които постоянно ни дебнеха и преследваха. Отначало пораженията не бяха големи — все пак всичко бе само игра, но такава, която Свен постоянно печелеше. Той открадна черепа ни от язовец и ние го заменихме с лисича глава. Тира изкрещя към спотаените сред дърветата нападатели, че е намазала лисичата глава с отрова, за да не я пипат. Ние намерихме това за много хитро от нейна страна, но на следващата сутрин заварихме ужкимския си замък изгорен до основи.

— Опожаряване — процеди през зъби Рорик.

— Опожаряване?

— Това се случва при нас — обясни той. — Отиваш до дома на врага си и го запалваш така, че да не остане нищо от него. Но има една особеност. Трябва да избиеш и всичките му обитатели. Ако някои от тях оживеят, ще си отмъстят — ще те нападнат през нощта, ще запалят твоя дом и ще заколят всеки, който се опита да избяга от пламъците.

Но Свен, естествено, живееше не в свой дом, а в този на баща си и ние дни наред крояхме планове как ще го опожарим и ще избием цялото му семейство, но, разбира се, това бяха само наперени момчешки фантазии. В крайна сметка си построихме нов „замък“, понавътре в гората. Той не беше толкова голям и хубав като предишния и всъщност представляваше просто груб заслон от клони и папрат, но все пак заковахме под стрехата му череп от белка и се уверявахме един друг, че все още имаме своето кралство.

Но нищо освен пълна победа не бе достатъчно, за да удовлетвори Свен. Около седмица по-късно, след като приключихме със задълженията си, Рорик, Тира и аз се отправихме сами към новия замък. Тира седна да преде, докато Рорик и аз започнахме да спорим къде се правят най-добрите мечове. Той твърдеше, че в Дания, докато аз отстоявах първенството на Англия. И двамата бяхме твърде млади и глупави, за да знаем, че най-добрите остриета всъщност идват от Франция. След като се уморихме да се препираме, взехме двата заострени пръта, които ни служеха за копия, и решихме да потърсим глигана, грухтящ понякога вечер край убежището ни. Нямаше да се осмелим да го нападнем, защото тези животни бяха твърде големи, но се преструвахме на велики ловци. И точно когато се готвехме да излезем, ни връхлетя Свен. Водеше със себе си само още две момчета, но затова пък вместо дървена пръчка размахваше истински стоманен

меч, дълъг колкото ръката ми, и крещеше като полудял. Рорик и аз, виждайки яростта в очите му, си плюхме на петите. Той ни подгони, мачкайки съчки и храсти досущ като глигана, който се канехме да преследваме. Единствено благодарение на бързината се изпълзнахме от него и страховитото острие, обаче минута по-късно чухме Тира да пищи.

Промъкнахме се обратно, озъртайки се боязливо за меча, който Свен навярно бе задигнал от дома на своя баща, но когато стигнахме до жалкия си заслон, открихме, че Тира е изчезнала. Хурката ѝ се търкаляше по пода, а по цялата вълнена къделя бяха полепнали съчки и сухи листа.

Макар и силен, Свен бе изключително тромав, тъй че лесно го проследихме по широката диря, оставена в гората. Не след дълго чухме гласове и поехме подире им. Прекосихме един обрасъл с букове хълм и се спуснахме надолу към долината на своя враг. Свен не се бе досетил да остави след себе си съгледвач, който би ни забелязал, а вместо това, опиянен от триумфа, отиде до малко сечище, което явно беше неговото тайно скривалище. В средата му имаше каменно огнище и помня, че ми мина през ум защо и на нас не ни бе хрумнало да си построим такова. Там завърза Тира за едно дърво и съдра туниката от раменете ѝ. На гръдта ѝ нямаше какво да се види, защото бе още малка — едва осемгодишна, тоест оставаха ѝ поне четири или пет години, докато стане за женене, но беше хубава и това бе причината той да я съблече. Забелязах, че двамата му другари не са особено доволни. Тя в крайна сметка бе дъщеря на Ѹрл Рагнар и онова, което бе започнало като игра, вече ставаше опасно. Но Свен бе длъжен да се изфука, да докаже безстрашието си. Нямаше представа, че Рорик и аз сме се притали в шубрадите, ала и това надали би го спряло. Той оставил меча край огнището доближи се до Тира и съмкна панталоните си.

— Докосни го — ѝ заповяда.

Един от другарите му подхвърли нещо, но не успях да чуя какво.

— Не бой се — успокои го уверен Свен. — Тя няма да каже на никого, а и ние няма да я нараним. — Той се обърна отново към Тира.
— Ако го докоснеш, няма да те нараня!

В този миг се втурнах напред. Това не бе проява на смелост. Приятелите на Свен бяха изгубили охота за играта, а той самият бе

спънат от панталоните си, спуснати до глазените. Мечът му се търкаляше на земята и аз го грабнах тичешком. Той се обърна, като по някакъв начин успя да се задържи на крака.

— Дай, аз ще ти го докосна — изкрещях и замахнах с дългото острие към чаталя му. Но то бе тежко, а и аз не бях използвал мъжки меч преди, затова, вместо да попадна там, където се целех, го улучих по оголеното бедро, разрязвайки кожата. Озлобен, замахнах отново и го ударих през кръста, където дрехите му поеха основната сила на удара. Той се строполи, пищейки, и двамата му приятели ме дръпнаха назад, докато Рорик отиде да отвърже сестра си.

Това бе всичко, което се случи. Свен кървеше, но все пак успя да си вдигне гащите и да се оттегли, подкрепян от спътниците си. Ние също се прибрахме у дома, където Равн, чул хлипанията на Тира и нашите развълнувани гласове, ни нареди да мълкнем.

— Утред — рече сурво старецът, — отиди да чакаш при свинарника. Рорик, ти ми разкажи какво е станало.

Чаках навън, докато Рорик не излезе и аз бях повикан на свой ред да пресъздам събитията от следобеда. Тира вече се намираше в прегръдките на майка си, която, също както и баба й, бе бясна.

— Историята ти съвпада с тази на Рорик — каза Равн, когато приключих.

— Защото е истина.

— Така изглежда.

— Той я е изнасилил! — кресна Зигрид.

— Не, не е — отвърна твърдо Равн. — Благодарение на Утред.

Същата история чу и Рагнар, щом се върна от лов, и понеже тя ме изкарваше герой, аз не оспорих основната неистина в нея — а тя беше, че Свен никога не би изнасилил Тира, защото не би посмял. Глупостта му, макар и почти безгранична, все пак имаше своите граници и това да обезчести дъщерята на Ѹрл Рагнар, господаря на баща си, лежеше отвъд тях. И все пак той си бе създал могъщ враг и на следващия ден Рагнар поведе шестима мъже към къщата на Картан в съседната долина. На нас с Рорик също ни бяха дадени коне и ни бе наредено да ги придружим. Трябва да призная, че се уплаших, защото в крайна сметка аз бях отговорен за всичко. Идеята за игрите в гората бе моя, но Рагнар не го виждаше по този начин.

— Не ти ме обиди, а Свен — рече с мрачен глас, лишен от обичайната му веселост. — Постъпил си добре, Утред. Държал си се като истински датчанин.

Това бе най-голямата похвала, с която можеше да ме удостои, и долавях, че е разочарован, задето не собственият му син, а аз съм нападнал Свен. Но аз бях по-голям и много по-силен от Рорик, тъй че бе нормално да стане така.

Докато яздехме през студената гора с любопитство забелязах, че двама от хората на Рагнар носят дълги пръчки от леска. Бяха твърде крехки, за да послужат като оръжия, и се зачудих какво е предназначението им, но се чувствах притеснен и не ми беше до въпроси.

Къщата на Кяртан се намираше в една гънка между два хълма, където преминаваше поток и имаше пасища за неговите крави, овце и кози. Сега повечето бяха изклани, но малкото оставащи животни пощипваха последната заскрежената трева. Денят беше слънчев, макар и студен. Кучетата се разляяха с приближаването ни, но Кяртан и четирима от хората му ги усмириха и ги вкараха с викове вътре в двора. После излязоха да ни посрещнат. Никой от тях не носеше оръжие, докато Рагнар и конниците му бяха въоръжени до зъби с мечове, щитове и бойни брадви, а широките им гърди бяха скрити от ризници. Самият той носеше бащиния ми шлем, който бе купил след битката при Йоферуик. Това бе великолепен шлем, горната и лицевата му част имаха сребърен обков и аз намирах, че приляга много по-добре на Рагнар, отколкото на баща ми.

Корабоначалникът Кяртан бе едър мъж, по-висок от Рагнар, с плоско, широко лице като на сина си, малки подозрителни очи и огромна брада. Лесковите пръчки, които носехме, явно му говореха нещо, защото, щом ги видя, инстинктивно докосна амулета, висящ на врата му. Рагнар дръпна юздите на коня и с жест, изразяващ безкрайно презрение, хвърли на земята меча, който бях донесъл вкъщи след случката с Тира. По право този меч му принадлежеше, а и беше ценно оръжие, със сребърна нишка, омотана около дръжката, но той го метна в краката на Кяртан така, сякаш не бе нищо повече от ръждив сърп.

— Синът ти е оставил това на моята земя — рече — и аз искам да говоря с него.

— Синът ми е добро момче — отвърна натъртено Кяртан. — След време ще служи добре на корабите ти и ще се бие в стената от щитове.

— Той ми нанесе обида.

— Не е искал да причини зло, господарю.

— Нанесе ми обида — повтори рязко Рагнар. — Разсъблякъл е дъщеря ми и ѝ е показал своите голотии.

— И е бил наказан за това — каза Кяртан, хвърляйки ми злостен поглед. — Проляла се е кръв.

Рагнар направи отсечен жест и лесковите пръти бяха пуснати на земята. Това очевидно бе отговорът му, който за мен нямаше смисъл, но Кяртан го разбра, също както и Рорик, който се наведе и прошепна в ухото ми:

— Това означава, че сега трябва да се бият за Свен.

— Да се бият?

— С пръчките се оформя квадрат на земята и двубоят се води вътре в него.

Но дотам не се стигна, защото Кяртан се обърна, отиде до къщата и повика сина си. Той излезе, накуцвайки, изпод ниския праг, с превързано дясното бедро. Изглеждаше посърнал и прежълтял и нищо чудно — Рагнар и неговите конници бяха в пълния си боен блъсък, страховити датски мечноносци.

— Кажи каквото имаш да казваш, Свен — рече му Кяртан.

— Съжалявам — измърмори той, като вдигна поглед нагоре.

— Не те чувам — изръмжа Рагнар.

— Съжалявам, господарю — повтори той, тресейки се от страх.

— Съжаляваш за какво?

— За онова, което направих.

— И какво направи?

Свен не намери отговор, или поне не такъв, който дръзваше да произнесе, затова само пристъпи от крак на крак, забил поглед в земята. Над нас пробягаха сенки от облаци, а два гарвана се устремиха с грак към края на долината.

— Отвлякъл си дъщеря ми — продължи Рагнар. — Завързал си я за дърво и си я разсъблякъл.

— Само до половината — изломоти Свен и си спечели юмрук по главата от баща си за това уточнение.

— Било е игра, господарю — рече умолително Кяртан. — Просто детска игра.

— Никое момче не си играе такива игри с дъщеря ми — отвърна Рагнар. Рядко го бях виждал разгневен, но сега беше гневен — мрачен и твърд, без помен от оня сърдечен човек, който можеше да накара цяла зала да заехти от смях. Той слезе от седлото и извади оръжието си — своя боен меч, наречен Сърцеразбивача, като насочи острието му към Кяртан. — Е? — попита. — Оспорваш ли правото ми?

— Не, господарю — каза другият. — Но Свен е добро момче, силно и работливо и ще ти служи добре.

— И освен това е видяло неща, които не би следвало да вижда. — Рагнар подхвърли Сърцеразбивача във въздуха, при което дългото му острие проблесна на слънцето, и го улови отново за дръжката при падането, но обратно, тъй че сега го държеше по-скоро като кинжал, отколкото като меч. — Утред! — подвикна, карайки ме да подскоча. — Той казва, че я е разсъблякъл само наполовина. Вярно ли е?

— Да, господарю.

— Тогава ще получи само половин наказание — отсече Рагнар и заби дръжката на меча право в лицето на Свен. Дръжките на нашите мечове са массивни, понякога със скъпа инкрустация, но колкото и да са красиви наглед, си остават брутални късове метал. Сега дръжката на Сърцеразбивача, обкована със сребро, смачка окото на Свен. Пръсна го като желе, ослепявайки го моментално, след което Рагнар го заплю и плъзна острието обратно в кожената му ножница.

Свен се преви, хленчейки, притиснал длани към окървавеното си лице.

— Сега сме квит — каза Рагнар на Кяртан.

Последният се поколеба. Беше бесен, засрамен и нещастен, но нямаше как да спечели изпитание на силата срещу Рагнар, затова накрая кимна в знак на съгласие.

— Квит сме.

— И ти повече няма да ми служиш — допълни Рагнар студено.

След което поехме към дома.

Суровата зима дойде. Ручеите замръзнаха, вятрът навя снежни преспи и целият свят стана студен, притихнал и бял. Вълците излизаха

до самия край на гората и слънцето дори по пладне бе бледно, сякаш севернякът бе изсмукал всичките му сили.

Рагнар ме награди за постъпката със сребърна гривна, първата, която получавах, след като Картан и семейството му бяха прогонени. Той вече нямаше да команда един от корабите на Рагнар, нито да получава дял от неговата щедрост. Стана воин без господар и отиде да се причисли към гарнизона, охраняващ Йоферуик. Това не беше престижна служба — всеки датчанин с амбиции много по-охотно би се присъединил към предводител като Рагнар, който можеше да го направи богат, докато мъжете от редовата войска нямаха никакъв шанс да участват в разпределението на плячка. Тяхната задача бе да наблюдават равните полета край града и следят крал Егберт да не подклажда размирици. Аз обаче бях доволен, че Свен вече го няма, и невероятно щастлив от своята награда. Датчаните обичаха гривните си. Колкото повече притежаваше един мъж, толкова повече го зачитаха, защото те се даваха за заслуги. Самият Рагнар имаше всякакви — сребърни и златни, гравирани с дракони и инкрустирани с блестящи камъни. Когато се движеше, човек можеше да чуе подрънкването им. При липса на пари те можеха да се използват и като разменна монета. Веднъж видях как един датчанин свали гривната си, накълца я на парчета с брадва и взе да ги поставя върху везните на търговеца, докато блюдата не се изравниха и не показаха, че е платил достатъчно сребро. Това се случи в едно голямо село в съседната долина, където се бяха заселили повечето от младите бойци на Рагнар и където търговците караха стока от Йоферуик. Преди нашествието там бе съществувало английско селце, но датчаните се нуждаеха от повече пространство за новите къщи и затова бяха изгорили околните горички. Рагнар така и нарече мястото — Сюнингсвейт, което означаваше „разчистено с огън“. Несъмнено по-рано е имало и друго, английскоско име, но то вече беше забравено.

— Дошли сме в Англия, за да останем — каза ми Рагнар един ден, докато се прибрахме от пазара в Сюнингсвейт. Пътят представляваше просто утъпкана пъртина в снега, по която конете стъпваха внимателно между едва подаващите се върхове на храстите. Аз водех два от тях, натоварени със скъпоценните торби сол, и задавах обичайните си въпроси — къде отиват лястовиците през зимата, защо елфите ни карат да хълзаме и защо наричат Ивар Безкостния.

— Защото е толкова кълощав, разбира се — отвърна ми Рагнар.

— Не виждаш ли, че изглежда така, сякаш всеки момент ще се прекърши.

— А защо Уба си няма прякор?

— Напротив, има. Викат му Уба Ужасния. — И той се засмя, защото сам си го бе измислил, а аз се засмях, защото бях щастлив. Рагнар обичаше компанията ми, а на мен ми харесваше, че с дългата ми руса коса хората ме вземат за негов син.

Рорик също трябваше да е с нас, но в този ден беше болен и жените го церяха с билки и заклинания.

— Той често боледува, за разлика от теб, Утред — каза Рагнар.
— Виж, брат му е друго нещо. Здрав е като бик. — И се усмихна при мисълта за големия си син, помагащ да укрепи властта на Ивар в Ирландия. — Един ден ще завоюва своя земя и ще я бранит. Но Рорик? Вероятно ще трябва да му оставя тази земя. Той не може да се върне в Дания.

— Защо?

— Там животът е кучешки — каза Рагнар. — Всичко е или пясъчни равнини, където нищо не вирее, или пък, отвъд морето, стръмни хълмове с по някоя и друга ливада, която колкото и да обработваш, пак ще умреш от глад.

— Отвъд морето? — попитах и той ми обясни, че страната, от която идват датчаните, е разделена на две части, заобиколени от безбройни острови. По-близката част, в която е роден, е много равна и песъчлива, докато другата, намираща се отвъд широк проток на изток, е планинска.

— Също така, там живеят свеи^[1] — завърши той.

— Кои са те?

— Племе като нас. Също почитат Тор и Один, но говорят различно. — Той сви рамене. — Ние се разбираме с тях, както и с норвежците. — Тези племена — датчани, свеи, норвежци — бяха все северни народи, мъжете, отправящи се на викингски експедиции. Но не друг, а датчаните бяха дошли да отнемат моята земя, макар че не го споделих с Рагнар. Може би вече се бях научил да прикривам мислите си или просто се чувствах объркан. Какъв бях аз? Нортумбриец или датчанин? И какъв исках да бъда?

— А какво ще стане, ако англичаните не желаят ние да останем тук? — Нарочно използвах думата „ние“.

— Англичаните могат да желаят каквото си щат! — изпръхтя Рагнар. — Нали видя какво стана при Йорвик? — Така датчаните наричаха Йоферуик, чието име по някаква причина им беше трудно за произнасяне. — Кой беше най-смелият английски боец при Йорвик? Ти! Едно дете! Нападна ме с жалкото си оръжие, с което не можеше да заколиш и кокошка! Малко остана да се пръсна от смях. — Той се приведе и разроши ласкаво косата ми. — Разбира се, че англичаните не ни искат тук. Но какво могат да направят? Догодина ще превземем Мерсия, после Източна Англия и накрая Уесекс.

— Баща ми винаги твърдеше, че Уесекс е най-силното кралство — казах. Баща ми никога не бе твърдял подобно нещо, напротив, презираше уесексците, защото ги считаше за изнежени и прекомерно набожни, но аз се мъчех да провокирам събеседника си. Както се оказа, безуспешно.

— Най-богатото да, но не и най-силното. Мъжете правят едно кралство силно, не златото. — Рагнар се ухили насреща ми. — Ние сме датчани. Ние не губим, а побеждаваме и Уесекс ще падне.

— Наистина ли?

— Кралят му е нов и слаб — рече пренебрежително той, — а в случай че умре, синът му надали ще наследи трона, защото е още малък. Вероятно ще коронясат брат му, което ни върши чудесна работа.

— Защо?

— Защото въпросният брат е още един слабак. Нарича се Алфред.

Алфред. Това бе първият път, когато чуха за Алфред от Уесекс и дори не му обърнах особено внимание.

— Алфред — повтори язвително Рагнар. — Единственото, за което го е грижа, е да вдига фустите на момичетата. Не че има нещо лошо! Не казвай на Зигрид, но защо един мъж да не изважда меча от ножницата, щом му се удаде случай. Въпросът е, че Алфред прекарва половината си време в курварльк, а другата половина в молитви към своя бог да му прости. Кажи ми, кой бог би имал нещо против едно добро чукане?

— Откъде знаеш толкова много за Алфред? — попита.

— Шпиони, Утред, шпиони. Търговци, най-вече. Те говорят с хората в Уесекс, тъй че ние знаем всичко за крал Етелред и за добрия му брат Алфред. При това Алфред е с разклатено здраве. — Той замълъкна, вероятно сетил се за малкия си син, лежащ болен у дома. — Това е мекушав род — продължи след малко — и уесексците би следвало да се отърват от него и да сложат на трона истински мъж. Само че те няма да го сторят и щом тяхното царство падне, Англия ще престане да съществува.

— Може и да издигнат по-силен крал — казах.

— Не — отвърна уверено Рагнар. — У нас в Дания кралете са най-коравите хора и ако синовете им не са като тях, мъж от друга фамилия става крал. Докато англичаните вярват, че властта се предава между краката на жената. И че кекаво създание като Алфред трябва да ги управлява само защото преди него баща му е правил същото.

— Значи и вие имате крал?

— Поне десетина. И аз бих могъл да се нарека крал, ако ми се прииска, но това надали ще се понрави на Ивар и Уба, а с тях човек трябва да внимава.

Продължих да яздя мълчаливо, вслушвайки се в хрускането и поскърцването на снега под копитата на конете. Мислех си за мечтата на Рагнар. Мечтата да няма повече Англия, цялата ѝ земя да премине в ръцете датчаните.

— А какво ще стане с мен? — промълвих накрая.

— С теб? — попита той, сякаш учуден от въпроса ми. — С теб, Утред, ще стане това, което сам направиши. Ще пораснеш, ще се научиш да боравиш с меча, да въртиш греблата, да стоиш в стената от щитове, да отдаваш почит на боговете и след това ще използваш наученото, за да направиш живота си добър или лош.

— Искам Бебанбург — казах.

— Тогава ще трябва да си го вземеш. Може и да ти помогна, но още е рано. Първо трябва да отидем на юг, а преди това да убедим боговете да погледнат благосклонно към нас.

Не разбирах начина, по който датчаните изповядват религията си. Приемаха я далеч по-лековато от нас, англичаните, но жените им се молеха достатъчно често, а се случваше и някой мъж да убие охранено животно и да окачи окървавената му глава над прага си в знак, че в дома му ще се състои пир в чест на Тор или Один. Пирът обаче, макар

и даван с благочестива цел, неизменно се превръщаше в пиянска забава като всяка друга.

Най-добре си спомням празника Юле^[2], защото това бе седмицата, през която се появи Уеланд. Той пристигна в най-мразовития ден от зимата, когато всичко бе покрито с високи преспи. Дойде пеша, с меч на кръста, лък през рамо и парцали на гърба, и коленичи почтително пред дома на Рагнар. Зигрид го покани в къщата, даде му да яде и го напои с пиво, но щом се нахрани, той настоя отново да се върне вън на студа и да чака там Рагнар, който ловуваше в хълмовете. Първата ми мисъл, когато го видях, беше, че прилича на змия. Напомняше ми на чичо ми Елфрик — слаб, лукав и потаен. Изпитах моментална неприязнь към него, но у мен трепна и страх, когато Рагнар се върна и той се просна на снега пред него.

— Името ми е Уеланд — каза — и си търся господар.

— А защо нямаш такъв? — попита го Рагнар. — Вече не си млад.

— Имах, но умря, когато корабът му потъна.

— Кой беше той?

— Снори, господарю.

— Кой Снори?

— Син на Ерик и внук на Ерим от Бирка.

— И ти не си се удавил? — рече Рагнар, като слезе от седлото и ми подаде юздите на коня си.

— Тогава боледувах, господарю. Бях на брега.

— А твоето семейство? Твоят дом?

— Син съм на Годфред от Хедебю.

— Хедебю! — сmrъщи се Рагнар. — Значи търговец?

— Воин съм, господарю.

— И защо дойде при мен?

Уеланд сви рамене.

— Хората говорят, че си добър господар, даващ гривни, но ако ми откажеш, ще опитам другаде.

— И можеш ли да използваш този меч, Уеланд Годфредсон?

— Както жена умее да използва езика си, господарю.

— Значи толкова добре, а? — подсмихна се Рагнар, както винаги неспособен да устои на шагата. Той даде на Уеланд разрешение да остане, прати го в Сюнингсвейт да си търси подслон, а по-късно,

когато му споделих, че не го харесвам, само махна с ръка и каза, че човекът имал нужда да се приюти някъде.

— За един мъж, Утред — ми обясни, — няма нищо по-лошо от това да е без господар. Да няма кой да му дава гривни — добави, докосвайки своите собствени.

— Нямам му доверие — вметна Зигрид от огнището, където приготвяше еchemичени курабии върху горещ камък. Възстановяващият се от болестта Рорик ѝ помогаше, а Тира, както винаги, предеше. — Прилича на избягал разбойник.

— Може и такъв да е — отвърна Рагнар, — но моя кораб не го е грижа дали греблата му се теглят от разбойници, или не. — И той се пресегна да си вземе курабия, но Зигрид го плесна през ръката с думите, че ще трябва да почака до Юле.

Юле беше най-големият празник през годината — цяла седмица ядене, наливане с пиво и медовина, боеве, смехове и пияни мъже, повръщащи в снега. Хората на Рагнар се събраха в Сюнингсвейт, където имаше надбягвания с коне, състезания по борба, мятане на копия, брадви и камъни, както и моето любимо теглене на въже, при което два отбора от мъже или момчета се стараеха да издърпат противника в леден поток. Видях Уеланд да ме наблюдава, докато се борех с едно момче, година по-възрастно от мен. Той вече не изглеждаше толкова изпаднал и вместо парцалите на гърба си носеше наметка от лисичи кожи. На тазгодишния празник за първи път се напих, дотолкова, че краката отказаха да ме носят, и аз само лежах, стенейки, с пулсираща глава. Рагнар избухна в смях и ме накара да пия още медовина, докато не повърнах. Той самият, естествено, спечели състезанието по надпиване, а Равн издекламира дълга поема за древен герой, който убил някакво чудовище, а после и майката на чудовището, която била още по-страховита от него, но аз бях твърде пиян, за да запомня подробностите^[3].

След празненствата открих нещо ново за датчаните и техните богове. Рагнар заръча да се изкопае дълбока яма в гората над къщата му. Рорик и аз също помагахме в работата — пресичахме коренища, изнасяхме пръст, а Рагнар я искаше все по-дълбока и по-дълбока. Остана доволен едва когато можеше да се спусне по рампата, водеща към дъното и да не вижда оттам нищо наоколо освен небето.

Следващата нощ той и хората му — но без жените — се отправиха по тъмно натам. Ние, момчетата, носехме факли, напоени със смола, които пламтяха ярко, хвърляйки потрепващи сенки сред дървесата. Мъжете бяха облечени в пълни доспехи, сякаш отиваха на война.

Слепият Рavn ни чакаше при ямата, застанал на отсрещния ѝ край, и рецитираше стихове в прослава на Odin. Той продължаваше безспир, а думите бяха натъртени и ритмични като барабанен бой, описващи как богът сътворил света от трупа на гиганта Имир, как хвърлил слънцето и луната в небето и как копието му, Гунгнир, било най-мощното от всички оръжия, изработено в тъмни подземия от майстори джуджета. Мъжете се събраха около ямата и сякаш се поклащаха в такт с повествованието на Ravn, повтаряйки от време на време по някоя фраза. Трябва да призная, че това скоро ме отегчи, също както когато слушах Beока да реди в захлас своите латински молитви. Започнах да зяпам мрачните сенки в гъсталака, чудейки се какви ли твари се спотайват там и мислейки си за скедугенганите.

За тези същества, чието име означаваше „бродещи сенки“, ми бе разказвал още Еалдулф, ковачът на Бебанбург, предупреждавайки ме да не споделям историите с Beока. По думите му в древни времена, още преди по нашите земи да са чували за Христос, когато англичаните почитали Уден и другите божества, всички знаели за бродещите сенки. Тези тайнствени, безшумни и почти невидими същества се появявали където си щат и можели да променят вида си. В един момент можели да изглеждат като вълк, а в следващия — като човек, или примерно орел. Не били нито живи, нито мъртви, а обитатели на света на сенките, творения на нощта. Докато се взирах в мрачната гора, ми се искаше там да има скедугенгани — нещо, което да бъде моя тайна, да изплаши датчаните и да ми върне Бебанбург, нещо толкова могъщо, колкото магията, донесла им победата над нас.

Разбира се, това бяха детински мечти. Когато си малък и slab, ти се иска да притежаваш магически сили, а станеш ли веднъж голям и силен, сам обричаш по-низшите от теб на подобни въжделения. Но помня, че тогава изпитах трепет при мисълта да впрегна мощта на скедугенганите в своя полза, преди унесът ми да бъде прекъснат от конско цвилене. Видях, че мъжете са се разделили, отваряйки проход пред рампата, водеща в ямата. Същевременно от мрака се задаваше

странна процесия — в нея имаше жребец, овен, куче, гъсок, бик и нерез, като всяко животно бе водено от някой от воините на Рагнар. В края на редицата крачеше един затворник англичанин, осъден, задето бе преместил знака, бележещ границите на нивата му. И той, подобно на животните, имаше въже около врата.

Познах жребеца — това бе най-добрият кон на Рагнар, буен черен звяр, наречен Стъпващия по огън, който той много обичаше. И все пак на него, както и на останалите животни бе съдено да станат дар за Один тази нощ. Рагнар извърши приношението. Гол до кръста, тъй че сиянието на факлите играеше по широките му, покрити с белези гърди, той замахваше с бойната секира и убиваше жертвите една по една. Стъпващия по огън умря последен от животните. Той блещеше очи и дърпаше огромното си тяло, докато го водеха надолу по рампата, ужасен от мириза на кръвта, оплискала стените на ямата. Рагнар отиде до него и се бе просълзил, когато го целуна по муциуната. После му нанесе един-единствен удар със секирата, точно между очите, от който жребецът рухна, ритащ с копита, но мъртъв още същата секунда. Убиха мъжа последен, ала неговата смърт не беше толкова потресаваща, колкото тази на коня. После Рагнар се изправи сред касапницата от тела и вдигна окървавената си брадва към небето.

— Один! — извика.

— Один! — отекнаха гласовете на мъжете наоколо, насочили мечовете, копията и брадвите си към димящата яма. — Один — ревнаха отново те и аз видях Уеланд змията да ме гледа вторачено от отсрешния ѝ край.

Всички трупове бяха извадени отвътре и закачени по околните дървета. Кръвта им вече бе дадена на съществата под земята, а сега пътта им се принасяше на боговете в небесата. После запълнихме ямата и танцувахме отгоре ѝ, за да утъпчим пръстта. Гърнетата с пиво и меховете с медовина преминаваха от ръка на ръка и ние пиехме сред провесените тела. Один, страховитият бог, бе призван, защото Рагнар и хората му отиваха на война.

Мислех си за остриетата, протегнати над кървавата яма, за бога, надигащ се в своето светилище от трупове, за да дари благословията си на тези мъже, и разбирах, че цяла Англия ще падне, освен ако не откриех магия, равняваща се по сила на тяхната. Бях едва на десет

години, но в онази нощ вече знаех какъв ще стана. Щях да се присъединя към скедугенганите. Да се превърна в бродеща сянка.

[1] Древногерманско племе, населявало Централна Швеция. — Б.пр. ↑

[2] Езически средновековен празник у германските народи, съвпадащ със зимното слънцестоеене. — Б.пр. ↑

[3] Става дума за епическата поема „Беоулф“. — Б.пр. ↑

ГЛАВА ВТОРА

Пролетта на 868-ма година. Вече бях на единайсет и се намирах на „Летящата усойница“. Тя плаваше, но не по море. „Летящата усойница“ бе корабът на Рагнар — прекрасен съд с корпус от дъб, резбована драконова глава на носа и орлова глава на кърмата. Имаше триъгълен бронзов ветропоказател с нарисуван на него черен гарван. Ветропоказателят бе монтиран на върха на мачтата, която обаче в момента беше свалена и почиваше върху две дървени подпори, преминавайки като било на покрив през средата на палубата. Хората на Рагнар гребяха, а боядисаните им щитове опасваха бордовете на кораба. Те пееха в един глас, редейки историята за това как могъщият Тор искал да улови с въдицата си ужасния змей Йормунганд, който лежи свит на кълбо в корените на света, и как змеят захапал стръвта, представляваща волска глава, и как гигантът Хюмир, уплашен от размерите на чудовището, прерязал влакното. Историята беше добра и под нейния ритъм ние напредвахме нагоре по река Тренте, която извира дълбоко от Мерсия, за да стане приток на Хъмбър. Насочвахме се на юг, срещу течението, но пътуването беше леко, водите спокойни, слънцето топло, а бреговете наоколо — гъсто обрасли с цветя. Някои от мъжете яздаха коне, придвижвайки се по източния бряг редом с нас, докато отзад ни следваше цяла флотилия кораби с увенчани с животински фигури носове. Това беше армията на Ивар Безкостния и Уба Ужасния — пълчище от викинги, датски мечноносци, отиващи на война.

Цяла Източна Нортумбрия вече им принадлежеше, Западна Нортумбрия засвидетелстваше неохотно подчинение, а ето че сега планирала да превземат и Мерсия, кралството в самото сърце на Англия. Неговата територия се простираше на юг до река Темес, откъдето започвала уесекските земи, на запад до планините, населявани от уелските племена, и на изток до фермите и мочурищата на Източна Англия. Макар и не толкова богата като Уесекс, Мерсия бе далеч по-апетитен къс от Нортумбрия. Река Тренте водеше право в

сърцето й, а „Летящата усойница“ представляваше върха на датското копие, насочено към това сърце.

Реката не беше дълбока, но Рагнар се хвалеше, че корабът му може да плава дори и в локва, което бе почти вярно. Отдалеч изглеждаше дълъг и източен като кинжал, но озовеше ли се на борда му, човек можеше да види как корпусът му се разширява в средата, тъй че той не пореше водата, а се носеше отгоре й леко като чайка. Дори с товар от петдесетина мъже заедно с техните оръжия, щитове, храна и пиво газенето му бе съвсем плитко. Понякога се случваше дългият кил да задере чакълестото дъно, но като цяло, следвайки външната страна на извивките на реката, успяхме да се придвижваме безпрепятствено. Поради тази причина бе свалена и мачтата — за да се пълзгаме под надвисналите дървета без да закачаме клоните им.

Рорик и аз седяхме на носа заедно с дядо му Равн и задачата ни бе да разказваме на стареца за всичко, което виждаме наоколо — а то се свеждаше основно до цветя, дървета, тръстики, водни птици и пъстърви, подскачащи да ловят мухи. Лястовиците, вече долетели от юг, се стрелкаха покрай нас и събираха от бреговете кал за гнездата си. Чинките цвъртяха шумно, гъльбите гукаха сред младата шума, а ястребите кръжаха заплашително, разперили неподвижни криле сред разпръснатите облаци. Лебедите наблюдаваха важно преминаването ни, а понякога срещахме и играещи под върбите видри, които изчезваха с плясък във водата, щом приближахме. Рядко попадахме на крайбрежни селца от дървени къщурки с тръстикови покриви, но жителите им и техният добитък отдавна бяха избягали.

— Мерсия се бои от нас — отбеляза Равн, подлагайки белите си, слепи очи на насрещния вятър. — И с право. Ние сме воини.

— Те също имат воини — казах аз.

Равн се засмя.

— Мисля, че при тях надали и един на трима може да се нарече воин. Докато в нашата армия, Утред, всеки е боец. Ако не искаш да се сражаваш, си оставаш у дома в Дания. Там си ореш нивата, гледаш добитък, ловиш риба в морето, но не се качваш на корабите, за да превземаш нови земи. Докато тук, в Англия? Насилват всекиго да се бие, но на малцина им стига куражът. Останалите са просто фермери, които гледат да избягат. Ние сме като вълци сред овче стадо.

„Гледай и се учи“, бе казал баща ми и аз се учех. Какво друго може да стори едно още голобрадо момче? Един на трима мъже е боец — помни, бродеща сянко, пази се от удара под щита. Реката може да е път към сърцето на едно кралство — гледай и се учи.

— А и кралят им е слаб — продължаваше Равн. — Казва се Бургреш и не му стиска да ни излезе насреща. Ще се бие, разбира се, защото ние ще го принудим, и ще призове на помощ приятелите си от Уесекс, но дълбоко в боязливата си душа знае, че не може да спечели.

— Защо си толкова сигурен в това? — попита Рорик.

— Търговците ни цяла зима са в Мерсия, момче — усмихна се Равн. — Продават кожи и кехлибар, купуват желязна руда и малъц, говорят и слушат, а после идват и ни разказват какво са чули.

Убий търговците, помислих си аз.

Защо ли си го помислих? Аз харесвах Рагнар. Много повече, отколкото бях харесвал своя баща. Трябваше отдавна да съм мъртъв, а ето че Рагнар ме бе спасил, хранил и ме гледаше като син, дори ме наричаше „датчанин“ и това ми допадаше, макар дори по онова време ясно да съзнавах, че не съм такъв. Аз бях Утред от Бебанбург и лелеех в сърцето си спомена за крепостта край морето, за чайките, пиращи над прибоя, за кайрите, поклащащи се върху вълните, за тюлените, лежащи по скалите, и за бялата пяна, заливаща бреговете. Помнех хората на тази земя — мъжете, които се обръщаха към баща ми с „господарю“, но говореха с него за общите си братовчеди. За съседските клюки, за утешителното чувство да познаваш всяко семейство на половин ден езда околовръст. Това беше и си оставаше Бебанбург за мен: мой дом. Ако датчаните превземеха крепостта, Рагнар можеше и да ми я даде, ала тогава тя щеше да им принадлежи, а аз нямаше да съм нищо повече от техен васал, господар по тяхно благоволение — подобно на крал Едгар, който не беше никакъв крал, а просто куче на къса каишка. Аз не трябваше да приемам подаяния от чужда ръка, а да завзема и удържа Бебанбург със собствени сили.

Дали съм знал всичко това на единайсет години? Вероятно донякъде да. То е лежало в сърцето ми още неоформено, неизказано, но твърдо като кремък. С времето щеше да се замъглява от събития, съмнения и противоречия, обаче винаги да си стои там. „Всичко е съдба — обичаше да ми повтаря Равн, — а съдбата е неумолима.“ Дори го казваше на английски: „Wyrd bið ful aræd.“

— За какво си мислиш? — попита ме Рорик.

— Че няма да е зле да се изкъпем — отвърнах.

Греблата се потапяха и вдигаха и „Летящата усойница“ се плъзгаше напред към Мерсия.

На следващия ден малък отряд ни устрои засада. Мерсийците бяха преградили реката с повалени дървета — не напълно, но достатъчно, за да затруднят гребците ни да преминат през тясната пролука между преплетените клони. Противниците бяха към стотина и разполагаха с около двайсет стрелци и копиеносци, които чакаха в готовност да поразят гребците ни, докато останалите мъже образуваха стена от щитове на източния бряг. Рагнар се изсмя при вида им. Това беше още нещо, което научих: датчаните посрещаха битката с радост. Той надаваше въодушевени възгласи, докато завърташе руля, за да насочи кораба към брега. Останалите кораби зад нас също приставаха един подир друг, а съпровождащите ни конници се групираха в боен ред.

Докато наблюдавах как екипажите ни се спускат на брега, нахлувайки бързешком металните и кожените ризници, си представих какво вижда противникът ни насреща си — млади мъже с буйни коси, разчорлени бради и настървени лица, които прегръщаха битката като любовница. Ако нямаше враг, с когото да се бият, датчаните се биеха помежду си. Повечето не притежаваха нищо освен чудовищна гордост, белези по телата и добре наточени оръжия, но тези неща им стигаха, за да получат всичко каквото пожелаят. В случая мерсийците дори не изчакаха сблъсъка, а щом видяха, че ги превъзхождаме числено, се разбягаха, следвани от подигравателните ни викове. После хората на Рагнар свалиха доспехите и с помощта на брадвите и корабните въжета се заловиха да разчистват падналите дървета. Работата отне няколко часа, но след това отново продължихме пътя си. Щом се мръкна, корабите спряха и прекарахме нощта на брега. Запалихме огньове, разположихме стражи и всеки спеше с оръжие подръка, ала никой не ни обезпокои. На разсъмване потеглихме отново, за да стигнем скоро до град, укрепен със земен вал и висока ограда от колове. Това, предположи Рагнар, бе мястото, което мерсийците са

искали да защитят. Но сега по стената не се виждаха никакви войници, тъй че той нареди на кораба да спре и поведе екипажа си натам.

Укрепленията се оказаха в отлично състояние, затова бе утвърдващо, че гарнизонът е предпочел да ни пресрещне надолу по реката, вместо да изчака зад тяхната надеждна защита. Във всеки случай сега той бе избягал, вероятно на юг, и портите стояха широко отворени. Около дузина ужасени жители на града бяха коленичили пред тях, протегнали умолително ръце за пощада. Трима бяха монаси, с приведени остригани темета.

— Мразя монасите — възклика жизнерадостно Рагнар, описвайки съскаща дъга с голото острие на своя меч, Сърцеразбивача.

— Защо? — попитах аз.

— Защото са като мравките. Само пълзят насам-натам, черни, гърчещи се, безполезни. Ти ще ми превеждаш, Утред. Попитай ги как се казва това място.

Попитах и узнах, че името на града е Гегнесбург.

— Кажи им — заръча ми Рагнар, — че аз съм Ѹрл Рагнар, по прякор Безстрашния, и че ям малки деца, ако не ми се дават храна и сребро.

Предадох надлежно думите му. Коленичилите хора го изгледаха. Той бе разпуснал коси, което винаги бе знак, че е в настроение да убива — и те вероятно го усетиха. Ухилените му другари се бяха наредили зад него, целите окичени с брадви, мечове, копия, щитове и бойни чукове.

— Каквато храна имаме, е ваша — преведох отговора на един мъж с посивяла брада. — Но не ни е останала много.

Рагнар се усмихна, пристъпи напред и все така усмихнат замахна със Сърцеразбивача, прерязвайки наполовина шията му. Аз отскочих назад, не от уплаха, а защото не исках кръвта да опръска туниката ми.

— Едно гърло за хранене по-малко — рече бодро Рагнар. — А сега попитай останалите колко храна има.

Сивобрадият, който сега вече бе червенобрад, се давеше и гърчеше, умирайки. Агонията му бавно приключи и той просто остана да лежи, взирайки се укорително в мен. Никой от останалите не понечи да му помогне; всички бяха твърде уплашени.

— С колко храна разполагате? — попитах аз.

— Има храна, господарю — промълви един от монасите.

— Колко? — настоях.

— Достатъчно.

— Казва, че има достатъчно — предадох на Рагнар.

— Мечът — отбеляза той — е чудесен инструмент за откриване на истината. Ами църквата на монасите? Колко сребро има?

Монахът запелтечи, че можем да проверим сами, че можем да вземем каквото намерим, че всичко е наше, всичко, което намерим, е наше. Преведох паникъосаните му уверения на Рагнар и той отново се усмихна.

— Май и този не казва истината?

— Така ли? — повдигнах вежди аз.

— Иска да търся сам, защото знае, че няма да намеря нищо. Това означава, че или са скрили съкровището си, или са го откарали другаде. Попитай дали не са го скрили.

Изпълних нареждането.

— Ние сме бедна църква — отвърна монахът пребледнял, — с малко пари. — И остана да гледа с разширени очи, докато превеждах отговора му. После се опита да скочи и избяга, когато Рагнар пристъпи напред, но се спъна в робата си и Сърцеразбивача прониза гърба му така, че той се замята като риба на сухо, докато умря.

Сребро, разбира се, имаше и то беше заровено. Друг от монасите ни каза това и Рагнар въздъхна, бършайки меча си в расото на убития.

— Такива глупаци са — рече печално. — Ако бяха казали истината от първия път, щяха да живеят.

— Ами ако нямаше никакво съкровище? — попитах.

— Тогава щяха да умрат, казвайки истината — отвърна Рагнар, явно намирайки го за забавно. — Но за какво съществува един монах, ако не да трупа съкровища за нас, датчаните? Те са като мравки, събиращи сребро. Откриваш гнездото им, разкопаваш го и заботгатяваш. — И той прекрачи телата на жертвите си. Отпървом се шокирах с каква лекота убиваше беззащитни хора, но после узнах, че той презира онези, които се гърчат и лъжат. Уважаваше врага, който се бие и показва силен дух, но слабите, хитруващи мъже, като онези, които посече пред портите на Гегнесбург, бяха за него просто нищожества, не по-различни от животните.

Опразнихме града от хранителните му запаси, а после накарахме монасите да изкопаят съкровището си. То не беше голямо — два

сребърни потира за причастие, три сребърни подноса, едно бронзово разпятие със сребърен Христос, костена гравюра на ангели, качващи се по стълба, и торба с дребни сребърни монети. Рагнар разпредели монетите сред екипажа си, после насече съдовете с брадва и раздаде късовете сребро. Нямаше какво да прави с костената гравюра, затова просто я разби с меча си.

— Ама че странна религия — каза. — Как може да почитат само един бог?

— Един — отбелязах, — но разделен на три.

Това му се понрави.

— Хитър трик — усмихна се, — обаче безполезен. Този троен бог си има майка, нали?

— Да, казва се Мария — отвърнах, следвайки го, докато обикаляше манастира в търсене на още плячка.

— Интересно дали бебето ѝ е излязло на три части. И как се назова този бог?

— Не знам. — Знаех, че си има име, понеже Беока ми го бе споменавал, ала сега не можех да се сетя. — Тримата заедно се наричат Троица — продължих — но това не е името на бога. Обикновено го наричат просто бог.

— Все едно да наречеш кучето си Куче — заключи Рагнар, после се засмия. — Кой тогава е Исус?

— Един от тримата.

— Онзи, който умрял, нали? И после пак се съживил?

— Да — отвърнах и изведнъж изпитах страх, че християнският Господ ме наблюдава и ми готови ужасно наказание за греховете ми.

— Да, боговете вършат подобни неща — подхвърли лековато Рагнар. — Умират, съживяват се. Затова са богове. — Той ме погледна, доловил моята уплаха, и разроши косата ми. — Не се бой, Утред, християнският бог няма власт тук.

— Нима?

— Разбира се! — Той претърсваше един навес зад манастира, където намери почти нов сърп и го затъкна на колана си. — Боговете се бият един с друг! Всеки го знае. Виж нашите богове! Асите и Ваните са се млатили едни други до припадък, преди да се сприятеляят.

— Асите и Ваните бяха двете семейства датски богове, които сега си поделяха Асгард, но някога се бяха сражавали като върли врагове. —

Боговете се бият — продължи разпалено Рагнар — и някои печелят, други губят. Християнският бог губи. Иначе защо щяхме да сме тук? Защо щяхме да побеждаваме? Боговете ни възнаграждават, ако им показваме уважение, но помага ли християнският бог на своите хора? Те изплакват потоци от сълзи, молят му се, дават му среброто си, а накрая ние идваме и ги погубваме! Техният бог е жалък. Ако имаше истинска мощ, изобщо нямаше да сме тук, нали?

Тази логика ми изглеждаше неуязвима. Какъв бе смисълът да тачиш един бог, ако той не ти помага? А беше неоспоримо, че поклонниците на Один и Тор печелят, затова, докато се връщахме към „Летящата усойница“, аз тайно докоснах амулета с чука, висящ на врата ми. Оставихме Гегнесбург ограбен, жителите му ридаещи, а складовете празни и продължихме да гребем нагоре по реката. Широкият търбух на кораба ни бе пълен със зърно, хляб, солено мясо и пушена риба. Много по-късно научих, че Елсуйт, жената на крал Алфред, произхожда от Гегнесбург. Нейният баща, човекът, който избяга от битката с нас, бе владетел там и тя, родена и отрасла в града, никога не прости на датчаните, задето са го опустошили. Винаги твърдеше, че Бог ще накаже езичниците, вдигнали ръка срещу родното й място, и на мен ми се струваше най-разумно да не ѝ казвам, че съм бил сред техните редици.

Завършихме пътуването си в град, наречен Снотенгахам, тоест дом на племето Снот, и той бе много по-голям от Гегнесбург, но гарнизонът също го беше напуснал, а онези жители, които бяха останали, ни посрещнаха с камари от храна и купища сребро. Беше минало достатъчно време след погрома в Гегнесбург, за да могат конни вестоносци да достигнат Снотенгахам, а за датчаните това винаги бе добре дошло. Така страхът от идването им ги предшестваше и ето че сега големият град, с неговите крепостни стени, падна без бой. На част от екипажите на корабите бе възложено да останат на място да охраняват, докато другите тръгнаха да претърсват околните поля. Най-вече търсеха коне — защото, яздейки, бойните отреди се придвижваха по-надалеч и можеха по-лесно да убиват, опожаряват и плячкосват.

— Ще останем тук — каза ми Рагнар.

— Цялото лято?

— До свършека на света, Утред. Сега това е датска земя.

Още в ранната пролет Ивар и Уба бяха пратили три кораба обратно в Дания, за да насърчат още заселници, и сега оттам пристигаха, поединично и на групи, плавателни съдове, натоварени с мъже, жени и деца. На новодошлиите се разрешаваше да вземат които къщи пожелаят, с изключение на онези, принадлежащи на мерсийските водачи, преклонили коляно пред Ивар и Уба. Сред тях бе и един епископ — млад мъж на име Етелбрид, който проповядваше пред паството си, че Бог е пратил датчаните. Той не обясняваше защо Бог е сторил това, а навярно и сам не знаеше, но благодарение на проповедите жената и децата му останаха живи, той запази дома си, а на църквата бе разрешено да притежава един сребърен потир — макар че Ивар все пак взе за заложници двамата му синове близнаци, в случай че християнският бог реши да промени мнението си.

Рагнар, подобно на останалите датски военачалници, постоянно предвождаше продоволствени отряди в провинцията и обичаше да ме взема със себе си. Аз му превеждах и с отминаването на дните все по-често чухме истории за могъща мерсийска армия, която се събирала на юг, при Ледесестър. Според Рагнар, това бе най-голямата крепост в Мерсия, издигната още от римляните, които строели така, както никой вече не можел да строи. Бургред, кралят на Мерсия, събираще силите си там и затова бе толкова важно да се запасим с храна.

— Те ще ни обсадят — каза Рагнар, — но ние ще ги победим и тогава Ледесестър ще бъде наш, както и цяла Мерсия. — Говореше напълно уверено, сякаш всяка възможност за поражение бе изключена.

Рорик стоеше в града, докато аз яздел с баща му. Той отново бе болен — имаше спазми в стомаха, толкова силни, че понякога го довеждаха до безпомощни сълзи. Повръщаше нощем, беше блед и намираше облекчение единствено от билковата отвара, която му приготвяше една старица, прислужница на епископа. Рагнар се тревожеше за него, обаче в същото време бе доволен, че двамата със сина му сме толкова добри приятели. Рорик от своя страна не ревнуваше привързаността на баща си към мен. Той знаеше, че планът е след време аз да се върна в Бебанбург като законен наследник и предполагаше, че след като съм негов приятел, той ще стане датска крепост. Аз щях да съм Ѹрл Утред, Рорик и по-големият му брат щях да държат други твърдини, а Рагнар да бъде велик лорд, подкрепян от синовете си и от Бебанбург. Всички ние щяхме да сме датчани, Один

щеше да ни се усмихва от своя престол и тъй да си върви светът чак до последния пожар, когато великите богове щяха да се сблъскат с чудовищата, армията на мъртвите да излезе, марширувайки, от Валхала, подземният свят да избълва своите зверове и огънят да погълне голямото дърво на живота, Игдрасил. С други думи, всичко щеше да си остане същото, докато не спре да съществува. Така си мислеше Рорик, а без съмнение и Рагнар. Но съдбата е неумолима, както казваше Равн.

По средата на лятото дойде новината, че мерсийската армия най-сетне е минала в настъпление и че крал Етелред от Уесекс също се е притекъл на помощ на Бургред — тъй че ни предстоеше да се изправим срещу две от трите оставащи английски кралства. Ние спряхме набезите в провинцията и започнахме да подготвяме Снотенгахам за неизбежната обсада. Оградата от колове върху земния вал бе подсилена, а ровът отвън — изкопан по-дълбоко. Корабите бяха изтеглени към пристана на града по-далеч от стените, за да не могат да бъдат опожарени от оgnени стрели, изстреляни отвън. По същата причина бяха маxнати и сламените настилки от покривите на най-близките къщи. Ивар и Уба решиха да се подложим на обсадата, защото по тяхна преценка бяхме достатъчно силни да удържим вече завоюваното — докато, ако се опитахме да завземем още територия, датските отряди щяха да са разпокъсани и можеха да бъдат побеждавани един по един. По-добре беше, сметнаха те, да се остави врагът да дойде и да се разбие в защитата на Снотенгахам.

И той дойде, когато маковете вече разцъфваха. Първи се появиха мерсийските разузнавачи — малки групи от конници, които предпазливо обикаляха града. После, по пладне, ги последва пехотата на Бургред — вълна след вълна от мъже, въоръжени с копия, брадви, мечове и земеделски сечива. Те се установиха на лагер доста далеч от стените, използвайки клони и чимове трева, за да си построят подслони, които осеяха ниските хълмове и поляни. Снотенгахам лежеше върху северния бряг на Тренте, тоест реката го делеше от останалата част от Мерсия, но враговете настъпиха от запад, което означаваше, че са я прекосили някъде южно от града. Те поставиха постове на южния бряг — трябваше да пазят корабите ни да не прекосяват реката за снабдяване с провизии, и присъствието им означаваше, че сме напълно обсадени. И все пак засега не ни нападаха.

Мерсийците изчакваха подкреплението на западносаксонците и единственото произшествие през първата седмица се случи, когато шепа стрелци на Бургред се прокраднаха до стените и запратиха няколко стрели по оградата. Те се забиха в коловете и останаха да стърчат, служейки за кацане на птиците. Дотам се простря войнствеността им. След това се заеха да укрепват своите позиции, обграждайки ни с барикада от повалени дървета и трънливи храсти.

— Боят се да не направим излаз и да ги избием — рече Рагнар.

— Затова ще се окопаят и ще се опитат да ни уморят от глад.

— Ще успеят ли? — попита.

— Те не могат да уморят и мишка в гърне — отвърна жизнерадостно той. Беше окачил щита си от външната страна на стената — един от над хиляда и двестата, изложени на показ. Ние нямахме хиляда и двеста бойци, но почти всеки датчанин притежаваше повече от един щит. Всички те сега пъстreeха върху стената, карайки врага да си мисли, че сме по-многобойни, отколкото бяхме всъщност. Датските военачалници бяха провесили и знамената със своите емблеми — в това число гарванът на Уба и орловото крило на Рагнар. Флагът на Уба представляваше триъгълник от бял плат, обрамчен с бели ресни, с изобразен върху него черен гарван с разперени криле, докато този на Рагнар бе истинско орлово крило, заковано за прът — толкова опърпано от боевете, че Рагнар предлагаше златна гривна за награда на всеки, който успее да го замени.

— Ако искат да ни изкарат оттук — продължи, — ще е най-добре да нападнат, и то през следващите три седмици, преди хората им да са се разбягали да жънат нивите си.

Но вместо да атакуват с бой, мерсийците опитаха с молитви. Дузина свещеници, всичките облечени с раса и понесли високи кръстове, излязоха иззад барикадите, следвани от двайсет монаси с хоругви с изображения на светци. Те взеха да обикалят крепостта на малко повече от един хвърлей на стрела, като на всеки няколко метра спираха. Един от свещениците ръсеше светена вода, а всички дружно произнасяха проклятия срещу нас. Същия ден западносаксонските сили пристигнаха, за да подкрепят Бургред, чиято жена беше сестра на Алфред и на крал Етелред от Уесекс. Тогава за пръв път видях драконовия флаг на Уесекс. Той бе огромен, изработен от тежък зелен

плат и върху него бе изобразен бял дракон, бълващ огън. Знаменосецът се впусна в галоп, за да настигне свещениците, и флагът се развя върху пръта си.

— И твой ред ще дойде — каза тихо Рагнар, обръщайки се към плющаия дракон.

— Кога? — обадих се аз.

— Само божовете знаят, Утред — отвърна той, без да откъсва поглед от знамето. — Тази година би трябвало да приключим с Мерсия, после ще се отправим към Източна Англия и чак тогава — към Уесекс. Колко години ще ни трябват, за да завземем цялата земя, да покорим Англия? Три, може би четири. Но ще са нужни още кораби. — Рагнар, естествено, имаше предвид още екипажи, още щитове, още датски мечоносци.

— А защо не се отправим на север?

— Към Далриада и Пиктландия? — Той се засмя. — Та там няма нищо освен голи скали, голи полета и голи задници. Земята не е подобра, отколкото у дома. — Погледът му обходи околните хълмове. — Виж, тази земя е хубава. Богата и плодородна. Тук можеш да крепнеш, да отглеждаш деца. — В този момент група конници се отделиха от вражеския лагер и последваха знаменосеца с драконовия флаг. Дори отдалеч се виждаше, че са важни особи — яздеха великолепни жребци и носеха ризници, проблясващи изпод пурпурните им мантии.

— Май кралят на Уесекс ни идва на гости — подхвърли Рагнар.

— Етелред?

— Той трябва да е. Сега вече ще разберем.

— Ще разберем какво?

— Колко е куражът на западносаксонците. Мерсийците не посмяха да ни нападнат, да видим дали на хората на Етелред им стиска повече. На зазоряване, Утред, тогава е времето да ни нападнат. Да се хвърлят вкупом, да опрат стълби върху стената, да изгубят някой и друг боец, но да позволят на останалите да ни изколят. Поне така бих направил аз. Но тази пасмина! — Той се изсмя и се изплю презрително.

Ивар и Уба трябва да са мислили същото, защото вечерта изпратиха двама шпиони да проверят дали врагът не се е заловил с изработка на стълби. Те тръгнаха по тъмно, със задачата да заобиколят позициите му и да намерят безопасно място, откъдето да

наблюдават, ала се случи така, че и двамата бяха заловени. Доведоха ги на полето пред стената и ги накараха да коленичат с вързани зад гърбовете ръце. Един висок англичанин застана зад тях с изведен меч и ръгна първия от плениците в гърба. Той вдигна глава и оръжието описа широка дъга, отсичайки главата му. Вторият умря по същия начин и телата им бяха оставени за храна на гарваните.

— Копелета! — процеди Рагнар.

Ивар и Уба също наблюдаваха екзекуцията. Двамата братя рядко се появяваха заедно. Уба през повечето време стоеше в къщата си, докато слабият, подобен на привидение Ивар се виждаше по-често — обикаляше стената по изгрев и залез, гледаше намръщено врага и не казваше нищо — за разлика от сега, когато говореше нещо припряно на Рагнар, сочейки на юг, към зелените поля отвъд реката. Говорът му винаги наподобяваше ръмжене, но Рагнар не се засягаше.

— Ядосан е — обясни ми по-късно, — защото му е необходимо да знае дали смятат да ни нападнат. Сега иска да пратя съгледвачи от своите хора, но виж какво става — той кимна към двете обезглавени тела пред стените. — Май ще е най-добре да отида сам.

— Те ще очакват още шпиони — казах, разтревожен да не би и той да свърши като тях.

— Водачът трябва да води — отвърна Рагнар. — Не можеш да очакваш от другите да рискуват живота си, ако сам не си готов да го направиш.

— Тогава пусни ме аз да отида.

— Да пратя едно момче да върши мъжка работа? Добра идея, нямащо.

— Аз съм англичанин — настоях. — Никой няма да ме заподозре.

— Ако си англичанин — усмихна се той, — как да вярваме, че ще ни кажеш истината за онова, което си видял?

— Ще кажа истината — стиснах аз амулета с чука на Тор. — Кълна се. Вече съм датчанин! Ти сам го призна! Нарече ме датчанин!

Рагнар започна да ме взема на сериозно. Коленичи до мен и ме погледна в лицето.

— Наистина ли си датчанин?

— Да — отвърнах и в този момент наистина го мислех. Друг път вярвах, че съм нортумбриец, таен скедугенган, скрит сред датчаните, и

въщност бях доста объркан. Обичах Рагнар като баща, харесвах Равн, играех и се боричках с Рорик, когато се чувстваше добре, и всички наоколо ме третираха като свой. Просто бях от друго племе. Сред северняците имаше три основни племена — датчани, норвежци и свеи, — но според Рагнар съществуваха и други, като например готите, и той самият не бе сигурен къде свършват едните и започват другите. Сега обаче очевидно бе разтревожен за мен.

— Датчанин съм — повторих натъртено. — И кой ще ги шпионира по-добре от мен? Та аз говоря езика им!

— Още си момче. — Като го каза аз реших, че е на път ми откаже, но той въщност премисляше идеята. — Никой не би заподозрял едно момче — продължи, взирайки се в мен, а после се изправи и отново погледна двете тела, вече накацани от гарваните. — Сигурен ли си, Утред?

— Сигурен съм.

— Тогава ще питам братята.

Така и стори и Ивар и Уба трябва да са се съгласили, защото ме пуснаха. След като мръкна, отвориха портите и аз се измъкнах навън. Е, рекох си, сега наистина съм бродеща сянка — макар задачата да не изисква свръхестествени способности, защото целта ми бе осветена от цяло море вражески огньове. Рагнар ме посъветва да заобиколя основния лагер и да потърся път отзад, но вместо това аз закрачих право към най-близките светлини, започващи непосредствено след бъркотията от повалени дървета и преплетени храсти на барикадата. Отвъд тяхната тъмна преграда можех да видя крачещите силуети на часовите. Изпитвах трепет. Месеци наред мечтаех да бъда скедугенган и ето че действително бродех в мрака, недалеч от мен бяха обезглавените тела, а въображението ми рисуваше подобна участ и за мен самия. Защо? Една малка част от мен съзнаваше, че мога да разкрия самоличността си и да поискам да ме отведат при Бургреш или при Етелред, но все пак щях да удържа думата, дадена на Рагнар. Да се върна и да разкажа какво съм видял. Защото за едно момче обещанието е свято нещо, подплатено от ужаса на божествено възмездие. Един ден щях да избера към кое племе да принадлежя, ала този ден още не бе настъпил и аз се прокрадвах през полето, чувствайки се безкрайно малък и уязвим, с разтуптяно сърце и душа, терзана от важността на поетото начинание.

Когато преполових пътя до вражеските позиции, усетих как космите на врата ми настръхват от усещането, че ме следят. Сниших се и се заозъртах, обаче не видях нищо освен потрепващите сенки на нощта. И все пак, подобно на заек, се стрелнах на една страна, спрях внезапно и се заслушах. Този път бях сигурен, че чувам стъпки в тревата. Изчаках, притаил дъх, но нищо не се случи и аз продължих да пълзя, докато не стигнах барикадата. Тук изчаках отново. Отникъде не долиташе звук и накрая реших, че съм си въобразил. Притесняващо ме как ще мина отвъд, но се оказа по-лесно, отколкото очаквах. Клоните на едно голямо повалено дърво оставяха място, достатъчно, за да се промуша. Направих го бавно, без да вдигам шум, после забързах през полето към лагера и почти веднага бях спрян от един часови.

— Кой си ти? — изръмжа той и аз видях светлината на огньовете да проблясва по лъскавото острие на копието, насочено към мен.

— Осберт — отвърнах, използвайки старото си име.

— Малко момче? — вдигна учудено вежди мъжът.

— Излязох по нужда.

— Че защо, по дяволите, не пикаеш край колибата си?

— На господаря ми не му харесва.

— Кой ти е господар? — Копието вече бе отместено и мъжът се взираше в мен на осъкъдната светлина.

— Беока — назовах първото име, което ми дойде наум.

— Свещеникът?

Учудих се, че го познава, но нямаше място за връщане назад, затова кимнах, което явно го удовлетвори.

— По-добре се връщай при него тогава.

— Май се изгубих — казах.

— А кой те кара да идваш да пикаеш чак при моя пост? — смъмри ме той и после ми посочи с пръст: — Ето натам е.

Така поех съвсем открито през лагера, покрай малките заслони, пълни с хъркащи тела. На едно място ме залаяха кучета. Другаде пръхтяха коне. Отдалеч се носеше звук на флейта и тиха песен на жена. Угасващите огньове пропукваха и хвърляха искри.

Стражът ме бе насочил към англосаксонските линии. Разбрах го по драконовия флаг, окначен край една просторна шатра. Отпред гореше по-голям огън и понеже не знаех къде другаде да отида, тръгнах към нея. Пътем се озъртах за стълби, но такива не се виждаха никъде.

Подминах заслон, от който се носеха плач на дете и женски стонове. Наблизо пееха няколко мъже. Един от тях ме забеляза и викна по мен, но щом видя, че съм просто момче, ме отпъди с ръка. Доближих шатрата със знамето, в която потрепваха пламъчета от свещи или фенери, и я заобиколих, придържайки се в сенките. Отвътре звучаха приглушени гласове, а пред входа пазеха двама стражи, които не ме усетиха. Продължавах да гледам за стълби — Рагнар ми беше казал, че най-вероятно ще са струпани или във вътрешността на лагера, или близо до предния му край.

Стълби не видях, затова пък чух ридания. Намирах се точно зад голямата шатра, скрит от висока купчина дърва за горене и съдейки по vonята, близо до клозет. Надзърнах предпазливо и в празното пространство между наредените дърва и шатрата видях коленичил мъж. Стори ми се млад и риданията идваха от него. Той също така мълвеше молитви и понякога се удряше с юмруци в гърдите. Бях потресен и дори уплашен от поведението му, но не излязох от укритието си, а само пропълзях като змия малко по-близо, любопитен какво още ще направи. Той простена като от силна болка, с вдигнати към небето ръце, после се преви напред и почти удари чело в земята.

— Пощади ме, Боже — чух го да мълви. — Пощади мене, грешния. — След това повърна, макар да не звучеше като пиян, и взе да стene. В този момент входът на шатрата се отвори и светлината от вътрешността ѝ озари тревата. Замръзнах неподвижно. Видях, че мъжът, който се терзаеше така, действително бе млад на възраст, а пък онзи, който излизаше от шатрата, беше не друг, а отец Beoka. Отначало бях допуснал, че може да е съвпадение и да има двама свещеници със същото име, ала място за грешка нямаше. Моят стар червенокос и кривоглед познайник бе тук, в Мерсия.

— Господарю — рече той, доближавайки коленичилия.

— Аз съм грешник, отче — отвърна другият. Бе престанал да плаче, вероятно защото не искаше да покаже слабостта си пред Beoka, но гласът му беше пълен с тъга. — Ужасен грешник.

— Всички сме грешници, милорд.

— Ужасен грешник — повтори младият мъж, без да обръща внимание на утешителните думи. — А при това съм женен!

— Пътят към изкуплението води през разкаянието, милорд.

— Тогава Бог знае, че аз трябва да бъда изкупен, защото разкаянието ми ще изпълни небесата. — Той вдигна лице и се взря към звездите. — Плътта, отче — простена. — Плътта!

Беока пристъпи към мен, спря и се обрна. Беше толкова близо, че почти можех да го докосна, но не подозираше за присъствието ми.

— Той ни праща изкушения, за да ни изпита, милорд — рече тихо.

— Праща жени, за да ни изпита — поправи го рязко младият. — И щом се провалим на изпитанията му, довежда датчаните, за да ни накаже.

— Не ще имам съмнение, че попрището на праведността е трудно. Събеседникът му, все още коленичил, обори глава.

— Изобщо не биваше да се женя, отче. Трябваше да се замонаша. Да ида в манастир.

— И Бог щеше да получи незаменим слуга във ваше лице, но явно е имал други планове. Ако брат ви умре...

— Да не дава господ! Що за крал би станал от мен?

— Божи крал, милорд.

Това, заключих аз, трябва да е Алфред. За пръв път го виждах и чувах гласа му, а той така и не разбра. Останах да лежа в тревата, слушайки как Беока утешава поддалия се на изкушение принц. Изглеждаше, че Алфред е опънал някое слугинче, веднага след което е бил обзет от физическа болка и, както той го наричаше, духовно терзание.

— Това, което трябва да направите, господарю — рече Беока, — е да вземете момичето на служба при вас.

— Не! — възрази Алфред.

В шатрата засвири арфа и двамата мъже мълкнаха за момент, заслушани в нея. После Беока коленичи и сложи ръка върху рамото на злощастния принц.

— Вземете я на служба при вас — повтори Беока — и не се поддавайте на прелестите ѝ. Сторете тази жертва пред Бога, покажете му силата си и той ще ви възнагради. Благодарете му, задето ви изкушава, милорд, и му се молете, когато устоявате на изкушението.

— Бог ще ме убие — промълви горчиво Алфред. — Бях му се заклел, че няма да го правя повече. Не и след Осферт. — Осферт? Това име не ми говореше нищо. Едва много по-късно разбрах, че той е

незаконният син на Алфред, пръкнал се от друга слугиня. — Молих му се да не ме подлага на изкушение — продължи той, — а също да ме поразява с болка, за да ми напомня, да отвлича вниманието ми. И ето, в своята милост Бог ме разболя, но аз пак се поддадох. Няма по-мизерен грешник от мен.

— Всички сме грешни. — Здравата ръка на Беока все още лежеше върху рамото му. — И всички сме се оказвали недостойни за неговото милосърдие.

— Но толкова, колкото аз — простена Алфред.

— Господ вижда разкаянието ви и ще се смили. Благодарете за изкушението, господарю — мълвеше настойчиво той, — благодарете, не му се поддавайте и славете Божието име, щом успеете. Тогава той ще ви възнагради, непременно ще ви възнагради.

— Като махне датчаните оттук? — попита иронично другият.

— Ще го стори, милорд.

— Но не и ако чакаме. — Сега в гласа на Алфред се появи внезапна твърдост, която накара Беока да се отдръпне назад. Той се изправи, извисявайки се над свещеника. — Трябва да ги нападнем!

— Бургред знае какво прави — рече успокоително Беока, — а също и брат ви. Гладът ще умори езичниците, милорд, ако такава е Божията воля.

Ето че вече разполагах със своя отговор и той бе, че англичаните не планират да штурмуват крепостта, а се надяват обсадата да прекърши съпротивата ѝ. Не посмях да го отнеса веднага в Снотенгахам, не и докато Беока и Алфред се намираха толкова близо до мен, затова останах да слушам как двамата се молят заедно, докато накрая не се прибраха в шатрата.

Тогава потеглих обратно. Отне ми дълго време, но никой не ме видя. Тази нощ бях истински скедугенган, движещ се сред сенките като привидение. Едва когато наближих земния вал, претичах последните стотина крачки, застанах пред портата и извиках името на Рагнар. Тя се открехна и ме пропусна да вляза.

На сутринта още по изгрев-слънце ме отведоха при Уба и за свое учудване заварих там Уеланд, Уеланд змията. Той ми хвърли неприязнен поглед, макар и не толкова неприязнен, колкото този върху мрачното лице на другия.

— Е, какво направи? — изръмжа Уба.

— Не видях никакви стълби... — започнах.

— Какво си видял тогава?

Заразказвах историята от самото начало — как съм прекосил полето, как ми се е сторило, че ме следят, как съм се шмугнал като заек тревата, а после съм се промъкнал през барикадата и съм говорил с часовоя. Тук Уба ме спря с ръка и се обърна към Уеланд.

— Е?

— Видях го да пропълзява през барикадата, господарю — кимна той, — и го чух да говори с мъжа.

Значи Уеланд ме беше следил? Погледнах към Рагнар, който сви рамене:

— Беше решено да изпратим и втори човек и Уеланд предложи услугите си.

Уеланд само ми се усмихна — усмивка, с която дяволът би могъл да дари някой епископ, посрещайки го в ада.

— Аз самият не можах да премина загражденията — добави той.

— Но си сигурен, че момчето е отишло отвъд? — попита го Уба.

— Да, господарю, и го чух да говори с часовоя, макар и да не разбрах какво си казаха.

— Ти видя ли никакви стълби?

— Не, понеже лагерът беше доста далеч.

Уба го изгледа продължително, карайки го да се почувства неудобно, после отмести тъмните си очи към мен.

— Значи си преминал загражденията — каза. — И какво видя?

Разказах му как съм открил голямата шатра и му предадох подслушания разговор, в който Алфред се каеше през сълзи за греха си и искаше да нападне града, а свещеникът го успокояваше, че Господ ще умори датчаните с глад, ако такава е волята му. Уба ми повярва, защото прецени, че на моята възраст няма как да съчиня историята за принца и слугинята. Освен това ми беше забавно и това си пролича. Считах Алфред за набожен слабак, жалко нищожество, каещо се и сълзливо. Дори Уба се усмихна при описанието ми на разговора му със свещеника.

— Никакви стълби значи? — попита ме накрая.

— Не видях нито една.

Той се вторачи в мен със свирепото си брадато лице, а после, за мое удивление, свали една от гринните на ръцете си и ми я подхвърли.

— Беше прав — каза на Рагнар. — Станал е датчанин.

— Добро момче е, господарю.

— Понякога и палето, което намериш на полето, може да се окаже полезно — добави Уба, а после се обърна към стареца, седящ на един стол въгъла.

Неговото име бе Стори и той също, подобно на Равн, бе скадд, но се славеше още и като магьосник. Уба не предприемаше нищо, без да се посъветва с него. Сега, без да промълви и дума, Стори взе сноп тънки бели пръчици, всяка с дълчината на човешка длан, вдигна ги пред себе си, промълви молитва към Один и ги пусна да паднат. Те се посипаха с тракане върху пода и той се приведе над тях, за да разгледа подредбата им.

Това бяха рунически пръчки. Много датчани прибягваха до тях, но умението на Стори да разчита знаците им бе пословично, а Уба, суеверен до мозъка на костите си, държеше винаги да е уверен в благосклонността на боговете.

— Е? — попита той нетърпеливо.

Стори го игнорира и продължи да се взира, мъчейки се да открие рунически знак или друга знаменателна фигура в безразборната купчинка, като я обикаляше от всички страни, докато накрая кимнабавно с глава.

— По-добре не може и да бъде — каза.

— Значи момчето говори истината?

— Момчето говори истината, но пръчките показват днешния ден, а не изминалата нощ — и според тях всичко ще бъде наред.

— Чудесно. — Уба се изправи и откачи меча си от стената. — Щом няма стълби — обърна се към Рагнар, — няма да има и нападение. Да вървим.

Те искаха да направят излаз на южния бряг на Тренте и притеснението им бе, че мерсийците и западносаксонците могат междувременно да щурмуват стените. На този бряг бе разположен само малък гарнизон бойци, които да възпират евентуални експедиции за провизии от страна на обсадените. Същия следобед Уба поведе шест кораба през реката и ги атакува. Руническите пръчки не бяха изльгали. Нито един от датчаните не загина и те се завърнаха с плячка — коне, оръжия, брони и пленници.

Двайсет пленници.

Противниците бяха екзекутирали двама от нашите хора, затова сега Уба погуби двайсет от техните, и то пред очите им, за да могат да видят отмъщението. Обезглавените тела бяха хвърлени в крепостния ров, а главите — набучени на колове над северната порта.

— Когато си на война — каза ми Рагнар, — бъди безпощаден.

— Защо пратихте Уеланд да ме следи? — попитах обидено.

— Защото Уба настоя.

— Не ми ли вярвахте?

— Уба не вярва на никого освен на Стори. Аз ти вярвах, Утред.

Птиците къльваха главите над портата на Снотенгахам, докато от тях не остана нищо освен голи черепи с кичури коса, разsvяващи се на летния вятър. Обсадата продължаваше, без никой да ни напада. Сълнцето грееше, а реката се носеше тихо край града, поклащаики корабите на пристана. Равн, макар и сляп, обичаше да се качва на стените и да ме кара да му описвам гледката наоколо. Казвах му, че всичко си е както преди — врагът лагерува зад оградата от повалени дървета, над хълмовете в далечината има облаци, в небето кръжи ястреб, вятърът бразди тревата, лястовиците се събират на ята, — нищо не се променя.

— Разкажи ми сега за руническите пръчки — примолих се изведнъж.

— А, пръчките! — засмя се Равн.

— Наистина ли показват?

— Ако умееш да ги четеш, да — отвърна той след кратък размисъл. — Аз бях добър в това, преди да изгубя зрението си.

— Значи показват — рекох възбудено.

— Там навън, Утред — ръката му обхвана с широк жест пейзажа, който не можеше да види, — има десетки знаци от боговете и ако ги познаваш, ще разбереш каква е тяхната воля. Руническите пръчки носят същото послание, но съм забелязал едно. — Той замълкна и трябваше да го подканя, за да продължи. — Знacите се четат най-добре от умни хора — въздъхна, сякаш знаеше, че не бива да казва повече, — а Стори е умен. Смея да кажа, че и аз не съм глупак.

— Но винаги ли познава? — попитах, без да разбирам напълно думите му.

— Стори е предпазлив и не би поел излишен риск. На Уба това му допада, макар и да не го знае.

— Но знаменията на пръчките от божовете ли идват?

— Вятърът идва от божовете — каза Равн. — Също и полетът на птицата, падането на перцето, шляпването на рибата, формата на облака, лаят на лисицата — това са все знамения, Утред, но в крайна сметка божовете говорят само на едно място. — Той ме чукна с пръст по главата. — Ето тук.

Продължавах да не разбирам и бях съмтно разочарован.

— Аз бих ли могъл да чета пръчките?

— Разбира се. Но ще е разумно да изчакаш, докато поотраснеш. Сега на колко си?

— На единайсет — отвърнах, изкушен да кажа „дванайсет“.

— Рано ти е още. По-добре не се занимавай с гадателство още четири-пет години, докато не станеш за женене.

Думите ми прозвучаха странно, защото по онова време женитбата изобщо не влизаше в плановете ми. Дори не се интересувах от момичета, макар че това скоро щеше да се промени.

— Тира може би? — подхвърли Равн.

— Тира! — изсмях се неволно. Приемах дъщерята на Рагнар като приятелка в игрите, а не като бъдеща булка.

Равн се усмихна на реакцията ми.

— Кажи ми, Утред, защо според теб те оставихме жив?

— Не знам.

— Когато Рагнар те плени, отначало искаше да те размени срещу откуп, а после реши да те задържи. Сметнах го за глупак, но се оказа прав.

— Радвам се, че е така — отвърнах искрено.

— Защото англичаните са ни нужни — продължи Равн. — Ние сме малко, а те много, и дори да превземем земята им, единствено с тяхна помощ можем да я удържим. Човек няма как да живее постоянно под обсада. Трябва му мир, за да обработва земята, да развържда добитък — и тук идва твоята роля. Щом видят, че ѝрл Утред е на наша страна, сънародниците ти няма да ни нападат. А като се ожениш за датско момиче и си родите деца, те ще отраснат и вече няма да правят разлика между датчани и англичани. — Той замълча, представяйки си това далечно бъдеще, после леко се подсмихна. — Само гледай да не ги покръстиш, Утред.

— Те ще почитат Один — заявих твърдо.

— Християнството е мекушава, женска религия. То не извисява мъжа, а го превръща в червей. Впрочем какви са тези птици? Чувам плясък на криле.

— Два гарвани. Летят на север.

— Ето, това е истинско знамение! — възклика той. — Хугин и Мумин отиват при Один.

Хугин и Мумин бяха двойката гарвани, които кацаха на раменете на бога и шепнеха в ушите му. Вършеха за него онова, което аз правех за Рavn — наблюдаваха и му разказваха какво са видели. Той ги пращаше да летят по целия свят и да му носят новини — а новините от днешния ден бяха, че пущеците в лагера на врага оредяваха. Вечер се палеха все по-малко огньове. Бойците напускаха своята армия.

— Време за жътва — рече презително Рavn.

— И какво от това?

— Те наричат своята армия фирмд^[1] — поясни той, забравяйки за момент, че съм англичанин — и всеки боеспособен мъж е длъжен да служи в нея. Но щом житото и ечемикът узреят, те дезертират и отиват да ги жънат, от страх да не гладуват през зимата.

— А после ние им прибираме зърното?

— Започващ да схващащ, Утред — изсмя се той.

И все пак, макар да губеха хора с всеки изминал ден, мерсийците и западносаксонците продължаваха да се надяват, че ще ни уморят с глад. Отказаха се едва когато Ивар им прати каруца храна. Натоварихме я със сирена, пушена риба, прясно изпечен хляб и солено свинско, добавихме бъчва с пиво и призори дузина мъже я изтикаха към английския лагер. Спряха на хвърлей разстояние от барикадата и викнаха на часовите, че това е подарък от Ивар Безкостния за крал Бургрег.

На следващия ден един мерсийски конник доближи града, носейки зелена клонка в знак на примирие. Англичаните искаха да преговарят.

— Което ще рече — каза ми Рavn, — че ние сме победили.

— Така ли?

— Тръгне ли един враг да преговаря, значи не иска да се бие. Победата е наша.

И беше прав.

[1] Армия в англосаксонска Британия, съставена от свободни земевладелци, подлежащи на мобилизация от страна на краля. — Б.пр.

↑

ГЛАВА ТРЕТА

На следващия ден издигнахме павилион на сред полето, между града и английските позиции. Той се състоеше от две корабни платна, опънати на дървени прътове, като цялата конструкция се поддържаше от ремъци от тюленова кожа, вързани за забити в земята колчета. Англичаните донесоха три стола с високи облегала за крал Бургрег, крал Етелред и принц Алфред и ги покриха с пищни червени драперии. Ивар и Уба седнаха на табуретки за доене на крави. Всяка страна водеше със себе си по трийсет-четирийсет души за свидетели на дискусията, която започна със споразумение всички оръжия да бъдат струпани на двайсет крачки зад делегациите. Аз помогнах за пренасянето на мечовете, брадвите, копията и щитовете, след което се върнах да слушам.

Беока също бе там, забеляза ме и се усмихна. Аз му се усмихнах в отговор. Беше застанал точно зад висок млад мъж, когото взех за Алфред — тъй като, макар да го бях подслушвал в онази нощ, не успях да разгледам добре лицето му. От тримата английски големци само той не носеше златен обръч на главата, макар мантията му да бе закопчана с голяма, отрупана със скъпоценни камъни брошка, в която Ивар впери алчен поглед. Докато заемаше мястото си, забелязах, че е слаб, дългокрак, неспокоен и блед. Имаше източено лице, остьр нос, къса брадичка, хлътнали бузи и присвита уста. Косата му бе с неопределен кафеникав цвят, очите му гледаха тревожно, челото му бе прорязано от бръчки, ръцете му шаваха постоянно, а веждите му бяха смръщени. По-късно разбрах, че е едва на деветнайсет, но изглеждаше поне десет години по-стар. Брат му, крал Етелред, вече прехвърлил трийсетте, също бе дългнест като него, ала малко по-наляят и с още по-неспокоен вид, докато Бургрег, кралят на Мерсия, беше нисък и набит, с гъста брада, издуто шкембе и оплешивяща теме.

Алфред каза нещо на Беока, при което свещеникът извади лист пергамент и перо и му ги подаде. После отвори шишенце с мастило и го поднесе така, че да му е удобно да топи перото, докато пише.

— Какво прави той? — попита Ивар.

— Готви се да води бележки за дискусията — отвърна английският преводач.

— Бележки?

— За да се знае какво е говорено.

— Да не си е изгубил паметта? — учуди се Ивар, докато Уба извади мъничко ножче и взе да си чисти ноктите. Рагнар пък се престори, че пише по дланта на ръката си, с което много развесели датчаните.

— Вие ли сте Ивар и Уба? — попита Алфред посредством нашия преводач.

— Те са — отвърна той и перото на Алфред задраши по листа, докато братът и зетят му, и двамата крале, изглеждаха доволни да оставят младия принц да води разпита.

— Синове на Лотброк? — продължи той.

— Именно — потвърди преводачът.

— И имате брат на име Халфдан?

— Кажи на копелето да си завре тоя лист в задника — изръмжа Ивар, — а след него и перото и мастилницата, докато не започне да сере черна перушина.

— Господарят ми казва, че не сме тук, за да обсъждаме семейните връзки — рече тактично преводачът, — а за да решим вашата съдба.

— Както и вашата — проговори за пръв път Бургрег.

— Нашата съдба? — просъска Ивар, карайки шишковия крал да трепне под напора на изпития му взор. — Нашата съдба е да напоим полята на Мерсия с кръвта ви, да ги наторим с плътта ви и да ги осеем с костите ви, тъй че да ги отървем завинаги от противната ви воня.

Разговорите продължиха в същия дух дълго време — и двете страни заплашваха и никоя не отстъпваше, но в крайна сметка срещата бе поискана от англичаните и те бяха искащите мир, тъй че условията полека се избистриха. Това отне два дни, през които повечето от нас, слушателите, се отегчиха и налягаха на припек по тревата. Хранехме се вън на полето и по време на един обяд Беока предпазливо доближи датската група и ме поздрави.

— Много си пораснал, Утред — каза.

— Радвам се да те видя, отче — отвърнах чинно аз. Рагнар ни наблюдаваше отстрани, но без признак от беспокойство на лицето.

— Значи все още си затворник? — попита Беока.

— Такъв съм — излъгах.

Той погледна двете ми сребърни гривни, които, бидейки твърде широки за мен, дрънкаха върху китката ми.

— Затворник с привилегии — рече сухо.

— Те знаят, че съм от знатен произход — отвърнах.

— Бог вижда, че е така, макар и чичо ти да го отрича.

— Не съм чувал нищо за него. Как е той?

— Държи Бебанбург — сви рамене Беока. — Ожени се за мащехата ти и сега тя е бременна.

— Гита е бременна? — възкликах учудено.

— Искат син. И ако наистина им се роди... — Той не довърши мисълта си, нямаше и нужда. Аз бях лорд и Елфрик бе узурпирал мястото ми, но въпреки това пак бях негов наследник и щях да си остана такъв, докато не се сдобиеше със син. — Детето вече е на път да се роди — продължи Беока, — обаче ти няма защо да се притесняваш. — Той се усмихна и се наведе, прошепвайки съзаклятнически в ухото ми: — Донесъл съм документите.

— Донесъл си документите? — погледнах го с пълно неразбиране.

— Завещанието на баща ти! Актовете за земята! — Явно бе поразен, че не съм схванал веднага какво е направил. — У мен е доказателството, че ти си господарят!

— Естествено, че съм аз — казах така, сякаш доказателствата нямаха значение. — И винаги ще бъда.

— Не и ако Елфрик постигне своето — възрази Беока. — А ако му се роди и син, ще иска да го направи наследник.

— Децата на Гита винаги умират.

— Трябва да се молиш за живота на всяко дете — скастри ме Беока, — но въпреки това ти си лордът. Дължа го на твоя баща, Бог да дари покой на душата му.

— Значи си напуснал чично ми?

— Да, напуснах го! — кимна той, явно горд от постыдката си. — Аз съм англичанин, Утред — продължи, примигвайки на слънцето с кривогледите си очи, — затова дойдох на юг да търся други англичани, готови да се бият с варварите, да изпълнят волята Божия, и ги намерих в Уесекс. Те са добри мъже, благочестиви мъже, безстрашни мъже.

— Елфрик не се ли бие с датчаните? — попитах. Знаех отговора, но исках да го чуя и от неговите уста.

— Чичо ти не иска неприятности — каза Беока. — Заради такива като него езичниците вилнеят из Нортумбрия, а светлината на нашия Господ Иисус Христос помръква с всеки изминал ден. — Той сключи молитвено ръце, като дясната, изпоцапана с мастило, придържаше треперещата и парализирана лява. — Елфрик не е единственият. Рикзиг от Дънхолм им устройва пиршества, а Егберт седи на техния трон — предателство, разридало самите небеса. Това трябва да се спре, Утред, затова и отидох в Уесекс, чийто крал има страх от Бога и знае, че само с негова помощ можем да се отървем от напастта. Ще видя дали ще е склонен да плати откуп за теб. — Последното изречение ме хвани неподгответен и вместо да подскоча от радост, го изгледах озадачено. — Чу ли какво ти казах? — смръщи вежди той.

— Искаш да ме откупиш от датчаните?

— Разбира се! Ти си благородник, Утред, и трябва да бъдеш спасен! Алфред умее да бъде щедър за подобни неща.

— Би било чудесно — изрекох онova, което се очакваше от мен.

— Трябва непременно да се срещнеш с Алфред! — възклика ентузиазирано той.

Нямах никакво желание да се срещам с Алфред, особено след като го бях слушал да циври за слугинчето, с което бил преспал, но Беока настоя, затова отидох при Рагнар и му поисках разрешение.

— И защо това кривогледо попче ще иска да те среща с Алфред? — попита развеселено той.

— Иска да ме откупи и смята, че Алфред може да извади пари.

— Е, дано да има по-дълбоки джобове! — засмя се Рагнар. — Хайде, върви — тупна ме безгрижно по гърба. — Никога не пречи да опознаеш врага отблизо.

Английските знатни особи стояха недалеч и Беока ме поведе към тях, като ми говореше вървешком:

— Алфред е нещо като дясна ръка на брат си. Крал Етелред е добър човек, но малко болнав. Има синове, разбира се, ала и двамата са твърде млади... — фразата му увисна недовършена.

— Значи ако умре — казах, — по-големият от тях ще стане крал?

— Не, не! — замаха с ръце Беока. — Етелуолд е още дете, едва на твоята възраст!

— Но е кралски син — настоях аз.

— Когато Алфред бил малко момче — тук гласът на свещеника се сниши до напрегнат шепот, — баща му го отвел в Рим. Да види папата! И Божият наместник, Утред, го помазал за бъдещ крал!

И се вторачи в мен така, сякаш това слагаше точка на спора.

— Но той не е наследникът — рекох, озадачен.

— Папата го е направил наследник! — просъска Беока.

Много по-късно срещнах един свещеник, участвал навремето в свитата на стария крал. Той ми разкри, че Алфред всъщност никога не е бил помазан за бъдещ владетел, а само му били отدادени някакви безсмислени римски почести, но това не му пречеше до смъртния си час да твърди, че е удостоен с титлата от самия папа, обосновавайки по този начин узурпирането на трона, който по право трябваше да премине към най-големия син на Етелред.

— Когато обаче Етелуолд порасне... — започнах аз.

— Тогава, естествено, може да управлява — прекъсна ме нетърпеливо Беока, — но ако баща му умре по-рано, Алфред ще стане крал.

— Тогава Алфред ще трябва да го убие — заключих. — Също както и брат му.

— Това пък откъде ти дойде наум? — изгледа ме потресен Беока.

— За да нямат претенции. Точно както чичо ми искаше да убие мен.

— Наистина искаше. Вероятно и още иска! — Отецът се прекръсти. — Но Алфред не е Елфрик! Не, не. Алфред ще се отнесе към племенниците си с християнско милосърдие, не ще и дума, което е още една причина да стане крал. Той е добър християнин, Утред, какъвто се моля да бъдеш и ти, и Божията воля е да седне на трона. Тя е изречена чрез устата на самия папа, а ние трябва да се подчиняваме на Божията воля. Само чрез подчинение можем да се надяваме да победим датчаните.

— Само чрез подчинение? — попитах, мислейки си, че и мечовете могат да помогнат.

— Само чрез подчинение — каза твърдо свещеникът — и чрез вяра. Бог ще ни дари победата, ако го почитаме с цялото си сърце, ако го славим и не съгрешаваме. И Алфред ще го стори! С него начало самото небесно войнство ще ни се притече на помощ. Етелуолд не

стava. Той е едно мързеливо, аrogантно, досадно хлапе. — Бeока ме сграбчи за ръката и ме повлече през антуража от западносаксонски и мерсийски лордове. — И не забравяй да коленичиш пред него, той е принц. — Стигнахме до мястото, където седеше Алфред, аз надлежно коленичих и Бeока ме представи: — Това е онзи, за когото ви споменах, господарю. Лорд Утред от Нортумбрия. Пленник е на датчаните, откакто падна Йоферуик, но е добро момче.

Алфред ми хвърли проницателен взор, който, да си призная, ме накара да се почувствам неудобно. С времето щях да открия, че е умен човек, много умен дори и мисли два пъти по-бързо от повечето хора. А също и сериозен — толкова сериозен, че разбираще всичко освен шегите. Не се отнасяше лековато към нищо и сега ме огледа толкова внимателно, сякаш искаше да проникне до самото дъно на младата ми и неоперена душа.

— Ти добро момче ли си? — попита накрая.

— Опитвам се да бъда, господарю.

— Погледни ме — нареди той, тъй като бях свел очи. Усмихна се, когато срещнах погледа му. От неразположението, от което се бе оплаквал по време на шпионската ми мисия, нямаше и следа и аз се зачудих дали в крайна сметка не е бил пиян онази нощ. Това би обяснило патетичните му изляния, но сега изглеждаше напълно в ред.

— И как се опитваш да бъдеш добър?

— Като устоявам на изкушенията, господарю.

— Това е добре, много добре. И успяваш ли да им устоиш?

— Невинаги — казах и сетне се поколебах, защото в гърдите ми трепна изкушение, на което, както винаги, се поддадох. — Но се опитвам, господарю — продължих с искрен вид, — и си казвам, че трябва да съм благодарен на Господ, задето ме изкушава, и да го славя, когато ми дава сила да устоя на изкушението.

Бeока и Алфред се вторачиха в мен така, сякаш ми бяха изникинали ангелски крилца, докато аз само повтарях безсмислиците, чути, докато ги подслушвах зад шатрата. За да подсиля ефекта, се помъчих да изглеждам кротък, невинен и благочестив.

— Ти си знак от Бога, Утред — рече пламенно Алфред. — Казваш ли си редовно молитвите?

— Всеки ден, милорд — уверих го, без да пояснявам, че те всъщност бяха отправени към Один.

— А какво е това на врата ти? Разпятие? — Той бе забелязал кожената връвчица и когато не отговорих, се пресегна и измъкна от пазвата ми чука на Тор. — Господи милостиви — възклика, като се прекръсти. — А си се накичил още и с тези — добави с гримаса, сочейки покритите ми с рунически надписи гравни. Трябва да съм изглеждал като същински малък езичник.

— Карат ме да ги нося, милорд — побързах да кажа, усещайки желанието му да скъса връвчицата, — и ме бият, ако ги махна.

— Често ли те бият? — попита той.

— Всеки божи ден — излъгах.

Алфред поклати тъжно глава и пусна амулета.

— Трябва да е тежко бреме за малко момче като теб да носи варварски кумири.

— Надявах се, господарю — намеси се Беока, — че ще можем да го отървем от това бреме.

— Да го отървем? Как?

— Като го откупим — поясни свещеникът. — Той е истинският лорд Бебанбург. Чично му е узурпирал титлата, но играе по свирката на датчаните.

Алфред ме изгледа замислено, мръщейки чело.

— Можеш ли да четеш, Утред? — попита.

— Започнал е уроците си, господарю — отвърна Беока вместо мен. — Аз го обучавах, макар че, ако трябва да си сложа ръка на сърцето, материята не му се удаваше твърде.

— Не става за преписване на евангелия, а? — изпръхтя Алфред, който, както споменах, не разбираше чуждите шеги, но нямаше нищо против понякога да пуска свои. После се сконфузи и добави: — Извинявай, скъпи Беока.

— Нищо, нищо, господарю — усмихна се отецът, също така щастлив, както когато прелистваше своите досадни жития за това как свети Кутберт покръствал крайбрежните птици, или проповядвал на тюлените. Беше се опитвал да кара и мен да ги чета, но аз така и не стигнах по-далеч от най-кратките думи.

— Имаш късмет, че си започнал да се образоваш отрано — обърна се Алфред към мен, възвърнал сериозността си. — Аз самият не бях похващал книга до дванайсетата си година! — Тонът му предполагаше, че трябва да съм шокиран и изненадан от тази новина,

затова чинно си придадох ужасен вид. — Бил е печален пропуск от страна на баща ми и мащехата ми — завърши строго той.

— Сега обаче четете не по-зле от всеки граматик, милорд — вметна Beока.

— Правя каквото мога — рече Алфред, явно поласкан от комплиманта.

— А също и на латински! И латинският ви е много по-добър от моя.

— Мисля, че е вярно — дари го с благосклонна усмивка принцът.

— А как пише само — обърна се свещеникът към мен. — С такъв ясен, равен почерк!

— Както трябва да се научиш и ти — рече ми твърдо Алфред. — За тази цел, млади Утред, ние наистина ще предложим откуп за теб и ако Господ ни помогне в начинанието, ти ще служиш в моя дом и първото, с което ще се заемеш, ще бъде да се усъвършенстваш в писмо и четмо. Ще видиш колко ще ти хареса!

— Ще ми хареса, милорд — изтърсих с идеята да прозвучи като въпрос, ала се получи по-скоро вяло потвърждение.

— А когато пораснеш и овладееш добре книгите и молитвите, сам ще решиш с какво да се заемеш.

— Ще искам само да ви служа, господарю — излъгах, мислейки си, че е просто един отегчителен, мекушав, набожен плужек.

— Това е похвално — кимна той. — И как точно ще ми служиш?

— Като войник, за да се бия с датчаните.

— Ако е рекъл господ — каза Алфред, явно разочарован от отговора ми. — Неминуемо ще имаме нужда и от войници, макар аз всеки ден да се моля датчаните най-сетне да познаят Христа, да съзрат своите грехове и да се отвърнат от нечестивите си пътища. Молитвата е ключът — продължи разпалено. — Молитвата, постът и послушанието и ако Бог ни дари своята милост, Утред, войници ще трябват, но кралството ни ще има далеч по-голяма нужда от добри свещеници. Аз самият исках да стана такъв, обаче не ми е било писано. Няма по-достойно поприще от службата на Светата църква. Сега може да съм принц, но в Божиите очи съм презрян червей, докато Beока е безценна перла!

— Да, господарю — промълвих, не знайки какво друго да кажа. Беока сведе скромно очи, докато Алфред се наведе напред, скри чука на Тор под ризата ми и ме погали по главата.

— Божията благословия да е с теб, дете. Дано милостта му се спусне над теб, да те отърве от настоящото робство и ти върне святата светлина на свободата.

— Амин — казах аз.

После ме пуснаха и аз се върнах при Рагнар.

— Удари ме — прошепнах му.

— Какво?

— Плесни ми един шамар.

Той вдигна очи, видя, че Алфред ни наблюдава, и ме зашлели по-силно, отколкото очаквах. Аз паднах ухилен на земята.

— И защо трябваше да го направя? — попита Рагнар.

— Защото им казах, че се държиш жестоко с мен и постоянно ме пердашиш. — Както и очаквах, това много го развесели и той ме удари още веднъж, за късмет.

— Е, какво искаха тези копелета? — попита ме по-късно.

— Да ме откупят, да ме научат да пиша и чета и после да ме направят свещеник.

— Свещеник? Като онъя малък кривоглед пор с червената коса?

— Точно като него.

Рагнар се изсмя.

— Може би трябва да им позволя. Да ти послужи за назидание, задето разправяш лъжи за мен.

— Моля те, недей — възкликах уплашено и в този момент се зачудих защо изобщо бях искал да се върна на страната на англичаните. Да заменя свободата на Рагнар за ревностната набожност на Алфред, сега ми изглеждаше като жалка участ. Освен това се бях научил да презирям бившите си сънародници. Те не искаха да се бият, мълвяха молитви, вместо да точат мечове, и затова не бе чудно, че датчаните им отнемаха земята.

Алфред действително предложи да ме откупи, но Рагнар бързо го отказал, искайки абсурдно висока цена за мен — макар и далеч не толкова висока, колкото онази, която Ивар и Уба изтръгнаха от Бургрегд.

Мерсия щеше да бъде погълната. Бургрег нямаше войнствен плам зад тълстото шкембе, нямаше желание да продължава да се бие с противника, чиито сили растяха, докато неговите намаляваха. Може би бе подведен и от всички онези щитове, окачени по стените на крепостта, но реши, че няма как да спечели, и се предаде. Причина за това бе не само нашата войска в Снотенгахам. Други датчани също нахлуваха през границите на Нортумбрия, опустошаваха мерсийските земи, палеха църкви, убиваха монаси и монахини. Те тормозеха армията на Бургрег и пречеха на продоволствените му доставки, тъй че той, уморен от неспирните поражения, безволно прие всички тежки условия и в замяна бе оставен като крал на Мерсия, но само на думи. Датчаните щяха да вземат всичките му крепости и да разположат в тях свои гарнизони, а също да получат и всеки мерсийски имот, който пожелаеха. Бургрег щеше да има задължението да се бие на тяхна страна, ако го призовяха, и освен това трябваше да плати огромна сума в сребро за привилегията да запази трона, макар да бе изгубил кралството си. Етелред и Алфред, които не играеха пряка роля в преговорите, а виждаха как техният съюзник издиша като пробит мехур, напуснаха още на втория ден, отправяйки се на юг с останките от своята армия. Така Мерсия падна, следвайки примера на Нортумбрия. Само за две години датчаните превзеха половината Англия и това бе само началото.

Ние отново опустошавахме провинцията. Датски отряди препускаха надлъж и нашир из Мерсия, смазваха с кръв всяка съпротива, вземаха всичко, което пожелаят, а после разполагаха гарнизони в основните крепости и пращаха известия в родината си. Оттам идваха още кораби — кораби, пълни с мъже и семейства, които да запълнят огромната земя, паднала в ръцете им.

Започвах да мисля, че така и няма да ми се удаде да се бия за Англия, защото, докато порасна достатъчно голям за битки, тя вече няма да съществува. Затова реших да стана датчанин. Естествено, изпитвах объркване, но не се задълбочавах в него. Нямах време, защото с наближаването на дванайсетата ми година започна моето обучение. Карака ме да стоя с часове наред, държейки щит и меч пред себе си, докато ръцете ми не изтръпнха, учеха ме да удрям, да секат и

да хвърлям копие, като за жертви понякога ми служеха прасета. Скоро вече знаех как да се отбранявам с щит, как да го спускам, за да парирам нападение под долния му край, и как да забивам масивната изпъкналост в средата му в лицето на врага, за да му счупя носа и да го заслепя със сълзи. Усвоих изкуството на гребането, израснах, натрупах мускули, започнах да говоря с мъжки глас и изядох първите си шамари от момиче. Изглеждах досущ като датчанин. Непознатите продължаваха да ме вземат за син на Рагнар, защото имах същата светла коса, която носех дълга и вързана отзад на тила. Това му доставяше удоволствие, макар той ясно да ми показа, че няма да заменя Рагнар Младия или Рорик.

— Ако Рорик оживее — ми каза тъжно, защото момчето продължаваше да бъде болnavо, — ще трябва да се биеш за наследството си. — И тъй, аз се научих да се бия, а през същата зима и да убивам.

Върнахме се в Нортумбрия. Рагнар можеше да вземе по-добри земи в Мерсия, но той обичаше северните хълмове, дълбоките долини и вековните гори. Именно в тях излязохме на лов една сутрин, когато листата бяха посребрени от първия зимен скреж. Бяхме двайсетина мъже и два пъти повече кучета, тръгнали по дирите на глиган. Аз останах с Рагнар. И двамата бяхме въоръжени с тежки копия.

— Глиганът може да те убие, Утред — предупреди ме той. — Ако не го пронижеш където трябва, може да те разпори с бивните си от чатаala чак до гърлото.

Знаех, че копието трябва да попадне в гърдите на звяра или още по-добре в шията, ала за това се искаше късмет. Давах си сметка, че не мога да го убия сам, но появеше ли се, трябваше да опитам. Възрастният глиган тежи два пъти колкото човек и аз още нямах достатъчно сили, за да го поразя смъртоносно, но Рагнар бе решен да ми остави първия удар, а самият той да стои наблизо, за да ми помогне. Така и стана. Оттогава съм убил стотици глигани, обаче винаги ще помня първия — малките му очи, налети със злоба, решимостта, вонята, настърхналата, опръскана с кал четина, сладкия звук от върха на копието, забиващо се в дълбоко в гърдите. В следващия миг бях отхвърлен назад, сякаш ритнат от осмокракия кон на Один, а Рагнар се притече и собственото му копие прониза дебелата кожа. Звярът зарева и заквича, кучетата се разляха неистово, а аз

успях да се изправя, стиснах зъби и наблегнах върху копието с цялата си тежест, усещайки гаснещия живот на глигана да пулсира по ясеновата му дръжка. Рагнар ми даде единия от бивните и аз го окачих на врата си, до чука на Тор. През следващите дни не исках да правя нищо друго, само да ловувам. Не ми се разрешаваше да преследвам глигани, освен ако Рагнар не беше до мен, но двамата с Рорик, който се чувстваше по-добре, вземахме лъковете си и дебнехме из шубраците за сърни.

Именно при една от тези експедиции в самия край на гората, откъдето започваха осенятите с мокър сняг мочурища, една стрела едва не отне живота ми. Рорик и аз се промъквахме през храстите и тя профуча край главата ми, забивайки се в съседното дърво. Веднага се обърнах и опънах тетивата, но не видях никого. После чухме шум от бягащи стъпки и се завтекохме след тях, ала който и да бе пуснал стрелата, се оказа твърде бърз за нас.

— Просто случайност — каза Рагнар. — Някой е видял, че се движиш, взел те е за сърна и е стрелял. Случва се. — Той огледа стрелата, която бяхме донесли, но по нея нямаше никакъв белег на собственика. Просто пръчка от габър, с оперение от гъши пера и железен наконечник. — Случайност — заключи още веднъж.

По-късно същата зима се върнахме в Йоферуик, за да помагаме при ремонта на корабите. Научих се да цепя дъбови трупи с чук и клин и да оформям дългите бели дъски, с които се изкърпваха прогнилите корпуси. Пролетта донесе още кораби и още мъже и един от тях бе Халфдан, най-малкият брат на Ивар и Уба. Той слезе на брега изпълнен с енергия — висок и едър, с голяма брада и свъсен поглед. Прегърна Рагнар, тупна ме по рамото, плесна Рорик зад тила и се закле, че ще убие и последния християнин в Англия. После се отправи да търси братята си. Тримата планираха нова война, в която според обещанията им трябваше да плячкосаме цялата източна част на страната. Със затоплянето на дните започнахме да се готовим за нея.

Половината от армията щеше да тръгне по суза, а другата половина, в това число и хората на Рагнар, по море. Това щеше да е първото ми истинско плаване, но преди то да започне, се случи още нещо. Дойде Кяртан, а след него се мъкнеше и синът му Свен — с червена дупка вместо липсващото око върху гневното си лице. Кяртан коленичи пред Рагнар и склони глава.

— Искам да дойда с теб, господарю — рече.

Беше допуснал грешка, позволявайки на Свен да го придружи, защото Рагнар, обикновено така великодушен, изгледа кисело момчето. Казвам момче, но всъщност Свен вече беше почти мъж и обещаваше да стане същински великан — висок, широкоплещест и силен.

— Искаш да дойдеш с мен — повтори Рагнар с равен глас.

— Да, умолявам те — рече той и това трябва да му е коствало голямо усилие, защото беше горд мъж, но в Йоферуик не бе намерил плячка, не си бе спечелил гривни, нито си бе завоювал репутация.

— Корабите ми са пълни — отговори студено Рагнар и му обърна гръб. Видях как лицето на Кяртан се изкриви от омраза.

— Защо не отиде да служи при някой друг? — попита по-късно Рavn.

— Защото всички знаят, че е обидил мяя син, и да го приемат, ще значи да рискуват да си навлекат гнева му. — Старецът сви рамене. — За него ще е най-добре да се върне в Дания. Ако един мъж изгуби доверието на господаря си, значи е изгубил всичко.

Но Кяртан и едноокият му син не се върнаха в Дания, останаха в Йоферуик, а ние потеглихме с корабите. Първо плавахме надолу по течението на Уз, докато не навлязохме в река Хъмбър, където прекарахме нощта. На следващата сутрин махнахме щитовете от бордовете и изчакахме приливът да повдигне корпусите им, за да можем да загребем на изток, към открито море.

Бях излизал в морето и по-рано, в Бебанбург, заедно с риболовците, които хвърляха мрежи край островите Фарн, но тук усещането бе съвсем различно. „Летящата усойница“ не се бореше с вълните, а се плъзгаше по тях като птица. Щом напуснахме устието на реката, вдигнахме голямото платно, възползвайки се от северозападния вятър. Греблата бяха прибрани, а отверстията им — затъкнати с дървени запушалки. Платното изплюща, изду се, улови вятъра и ни понесе на юг. Имаше общо осемдесет и девет кораба — цяла флотилия убийци с драконови глави, които се гонеха един друг и си крещяха обиди, щом успееха да се изпреварят. Рагнар се облягаше на кормилното гребло, с развята от вятъра коса и усмивка, широка като безбрежния океан. Ремъците от тюленова кожа поскърцваха и ние ту се издигахме високо върху гребените на вълните, ту се спускахме

шеметно по стръмните им хълбоци. Отначало се уплаших, защото „Летящата усойница“ се накланяше толкова силно, че подветрената ѝ страна почти докосваше зеленикавата вода, но след като не забелязах страх по лицата на останалите, това бясно препускане започна да ми харесва и аз подвиквах от възторг всеки път, щом носът се забиеше надолу и порой от солени пръски облееше палубата.

— Няма нищо по-хубаво от това — викна ми Рагнар. — Надявам се във Валхала да намеря кораб, море и попътен вятър!

Брегът постоянно се виждаше вдясно от нас като ниска зелена ивица, понякога прекъсвана от пясъчни дюни, но никога от хълмове или дървета. Щом слънцето се сниши към хоризонта, обърнахме към тази земя, а Рагнар нареди да приберат платното и отново да извадят веслата.

Гребяхме през водно царство — място на блата и тръстики, на птичи крясъци и дългокраки чапли, на капани за змиорки и диги, на плитки канали и дълги езера, и си спомних как баща ми казваше, че обитателите на Източна Англия са жаби. В момента бяхме в самия край на тяхната територия, там, където Мерсия свършва, а Източна Англия започва сред плетеница от вода, кал и солени равнини.

— Наричат този залив Гевеск — каза ми Рагнар.

— Идвал ли си и друг път?

— Преди три години. Земята навътре си струва да се превземе, но водите тук са коварни. Прекалено е плитко.

Щом се озовахме в залива, Уеланд застана на носа на „Летящата усойница“ и взе да измерва дълбочината с парче желязо, завързано за връв. Греблата се потапяха само ако той кажеше, че под кила има достатъчно вода, и ние пълзяхме на запад бавно, следвани от останалата флотилия. Сенките постепенно се удължаваха, а червеното слънце изчезваше в зейналите челюсти на драконовите, змийските и орловите глави, увенчали носовете на корабите. Корпусите им едва пореха застоялата вода, оставяйки след себе си вълниста дира, оцветена в пурпурно от залеза.

Тази нощ спахме по палубите, а на сутринта Рагнар събуди Рорик и мен и ни накара да се качим до върха на мачтата. Корабът на Уба беше спрял наблизо и видях, че там също някой се катери чевръсто нагоре, към шарения ветропоказател.

— Какво виждате? — викна ни Рагнар.

— Трима мъже на коне, които ни наблюдават — отвърна Рорик, сочейки на юг.

— Има и село — добавих аз.

За хората на брега ние бяхме нещо, излязло от най-страшния им кошмар. Онова, което виждаха, бе гората от мачти и страховитите фигури на зверове върху носовете и кърмите ни. Ние бяхме армия, пристигнала върху драконови кораби, и те знаеха какво ще последва — затова скоро обърнаха конете и препуснаха в галоп към вътрешността.

Продължихме напред. Сега водеше корабът на Уба, следвайки извивките на плитък канал, и аз можех да видя Стори, неговия гадател, застанал на носа. Предположих, че пак е хвърлил руническите си пръчки и те са предсказали успех.

— Днес — каза ми Рагнар с вълча усмивка — ще научиш какво е да си викинг.

Да си викинг, значеше да нападаш откъм морето — а той не го беше правил вече дълги години. Вместо това бе станал нашественик, заселник — но сега армията на Уба беше дошла да опустоши брега и да изтласка силите на англичаните към морето, докато тази на брат му Ивар щеше да настъпи по суше откъм Мерсия. Тъй че в началото на лятото аз усвоих похватите на викингите. Уба намери ивица земя, представляваща тесен провлак, който лесно можеше да се отбранява. След като изтеглихме корабите на пясъка, издигнахме защитен вал на мястото, където тя се съединяваше със сушата. После няколко големи отряда се отправиха на разузнаване и се върнаха на сутринта с плячка от коне. На другия ден част от мъжете ги яздеха, докато Рагнар поведе своите хора пеша по нагънатата брегова ивица.

Стигнахме до село, чието име така и не разбрах, и го изгорихме до основи. В него нямаше жива душа. Запалихме къщите, оборите и църквата и продължихме нататък по път, който се отклоняваше от морето. По залез видяхме по-голямо село и се скрихме в гората, без да палим огньове, за да не ни усетят.

Нападнахме на зазоряване, излизайки с крясъци измежду дърветата. Трябва да сме били ужасяваща гледка — облечени в кожи, с железни шлемове на главите, понесли нашарени щитове и размахващи брадви, мечове и копия. Местните жители нямаха брони, нито оръжия и може би дори не знаеха, че в родните им места са нахлули датчани, защото не бяха подгответи. Те всички загинаха. Неколцина смелчаци

ни дадоха отпор край църквата, но Рагнар поведе атака срещу тях и ги посече на място. Църквата се оказа пълна с жени и деца. Свещеникът стоеше пред олтара и ни проклинаше на латински. Проклятията продължаваха да излизат от устата му и когато мечът на Рагнар го изкорми.

От църквата взехме едно бронзово разпятие, очукан сребърен поднос и малко монети. В къщите намерихме десетина добри гърнета за готвене, ножици, сърпове и железни шишове. Пленихме кози, овце, крави, волове, осем коня и шестнайсет млади жени. Една от тях крещеше, че не може да остави детето си, и аз видях как Уеланд наниза момченцето на копието си и подхвърли окървавения му труп в ръцете й. Рагнар я отпрати — не от жалост, а защото един човек винаги трябва да бъде пощаден, за да разнесе вестта за ужасите по други места. „Ако хората се боят от датчаните — каза ми Рагнар, — те по-лесно се предават.“ Той взе една горяща главня и ми я подаде, като ми нареди да паля покривите. Аз вървях от къща на къща и я поднасях към сухата тръстика, която пламваше начаса. Запалих и църквата, но когато наблизих последната постройка, отвътре изскочи мъж и опита да ме наръга с тризъбец за лов на змиорки. Извъртях се встрани, избягвайки удара по-скоро благодарение на случайността, отколкото на уменията си, и запратих горящата факла в лицето му. Тя го накара да отстъпи за миг и тогава Рагнар ми подхвърли копие — тежко бойно копие, предназначено не толкова за мятане, колкото за ръгане. То се изтъркаля в прахта пред мен. Разбрах, че той очаква да се бия, и го вдигнах. Нямаше да ме остави да умра — двама от стрелците му стояха в готовност, поставили стрели върху тетивите си, но не се намеси, когато мъжът се втурна напред и замахна отново.

Аз го парирах, отблъсквайки ръждивия тризъбец встрани, и отстъпих назад, за да си дам повече пространство. Противникът ми бе два пъти по-едър и навярно три пъти по-тежък от мен. Той ме ругаеше, наричайки ме „дяволско изчадие“ и „червей от преизподнята“. Когато нападна отново, сторих онова, което бях научил при лова на глигана. Направих крачка вляво, изчаках го да насочи острието, отскочих обратно надясно и го намушках. Ударът ми не беше чист, нито имах силата да го отгласна назад, но острието проби корема му. После теглото му ме отхвърли на земята, мъжът нададе нещо средно между ръмжене и стон и се стовари отгоре ми. Забитото в червата му копие го

отклони встриани, но той се опита да ме сграбчи за шията. Изпълзях с мъка изпод него, грабнах собствения му тризъбец и го набучих в гърлото. По земята плъзнаха червени вадички, кървави пръски полетяха във въздуха, а той взе да се гърчи и дави, гъргорейки с разкъсания си гръклян. Помъчих се да изтръгна тризъбеца, но шиповете на върховете му бяха заседнали и не искаха да излязат, затова измъкнах копието от корема му и пробвах да прекратя гърчовете, като го стоваря с две ръце върху гърдите му — но то не влезе, а само се плъзна по ребрата. Мъжът вдигаше ужасен шум и аз почти изпаднах в паника, без да си давам сметка, че Рагнар и хората му се превиват от смях отстрани, наблюдавайки усилията ми да довърша англичанина. Накрая все пак успях или той просто умря от загуба на кръв, но дотогава вече така го бях обезобразил, че приличаше на разкъсан от глутница вълци.

За това получих трета гравна, а имаше дори възрастни воини, които не можеха да се похвалят с толкова. Рорик ми завида, ала баща му го успокои, че още е малък и че неговото време също ще дойде.

— Е, как се почувства? — попита ме Рагнар.

— Добре — отвърнах и, бога ми, наистина беше така.

В този ден за пръв път видях Брида. Тя беше на моята възраст, чернокоса и тънка като клечка, с големи тъмни очи и дива като планинска коза. Когато датчаните започнаха да си делят пленничките, една по-възрастна жена я тикна към тях, сякаш им я подаряваше. Момичето побесня, сграбчи едно дърво и взе да я налага, като я наричаше „грозна чума“ и „дърта кучка“. Жената се препъна и падна сред купчина тръни и коприва, където Брида продължи да я пердаши. Рагнар се развесели, но накрая ги разтърва и понеже обичаше всеки със силен дух, я даде на мен.

— Да я пазиш добре — каза. — И да изгориш онази последна къща.

Така и направих.

И научих още нещо.

Обучавай убийците си от малки, преди да са развили съвест. Започни ги отрано и те ще станат смъртоносни.

Отнесохме плячката си на корабите и докато пиех медовината си същата вечер, вече не се чувствах като англичанин. Бях датчанин и бях получил идеалното детство — идеално поне според представите на

едно момче. Раствях сред мъже, бях див и свободен, правех каквото си ща, невъзпиран от закони и необезпокояван от свещеници, бях насърчаван към насилие и рядко оставах сам. И именно фактът, че рядко оставах сам, ме опази жив.

Всяко ново нападение ни носеше още коне, а повече коне означаваха, че повече хора можеха да навлизат по-навътре в сушата, да задигат повече плячка и да вземат повече пленници. Вече бяхме разпратили съгледвачи, които да следят за приближаването на армията на крал Едмунд. Едмунд управляваше Източна Англия и освен ако не искаше да се провали така безславно като Бургред при Снотенгахам, трябваше да изпрати войска срещу нас, за да опази кралството си. Затова ние наблюдавахме пътищата и чакахме.

Брида не се отделяше от мен. Рагнар много я харесваше, вероятно защото се държеше дръзко с него и единствена от жените не заплака, когато я пленихме. Останала сираче, тя бе живяла при леля си — жената, която наби и която мразеше от дън душа. Не след дълго Брида вече се чувстваше по-щастлива сред датчаните, отколкото някога се бе чувствала сред своите хора. Сега бе робиня и се предполагаше, че трябва да стои в лагера и да готови, но една сутрин, когато се отправяхме на поредния си набег, тя притича и се метна зад мен на седлото. Рагнар намери това за забавно и я оставил да ни придружи.

Отидохме далеч на юг, напуснахме ниските блатисти земи и навлязохме сред полегати, обрасли с гори хълмове. Тук се натъкнахме на тълсти ферми и още по-тълст манастир. Брида се засмя, когато Рагнар уби абата, а по-късно, докато датчаните прибраха своите трофеи, ме улови за ръка и ме поведе към близкото стопанство, вече плячкосано от тях. То принадлежеше на манастира, а Брида познаваше мястото добре, защото леля й често бе идвали тук да се моли.

— Тя искаше свои деца — каза, — а имаше само мен. — После ми посочи сградата и изчака да види реакцията ми.

Обясни ми, че е строена от римляните, макар, подобно на мен, да имаше смътна представа кой са били те. Знаехме само, че някога са живели в Англия и после са я напуснали. Бях виждал много от техните постройки — такива имаше и в Йоферуик, — но повечето представляваха развалини, закърпени с кирпич и препокрити със

слама, докато тази изглеждаше така, сякаш римляните току-що са я оставили.

Стените бяха каменни, идеално прави и иззидани с хоросан, а покривът — от плътно прилягащи и красиво подредени керемиди. През порта се влизаше във вътрешен двор, обграден с колонада. Най-голямата стая имаше удивителна картина на пода, съставена от хиляди цветни камъчета. Зяпнах при вида на летящите риби, теглещи след себе си колесница, в която седеше брадат мъж с тризъбец подобен на този, с който едва не ме бяха намушкали в селото на Брида. Наоколо бяха изобразени зайци, гонещи се през гирлянди от листа. По стените имаше и още изображения, но те бяха избледнели и повредени от стичащата се през стария покрив вода.

— Това бе къщата на абата — ми каза тя и ме въведе в по-малко помещение с легло, край което един от манастирските служители се беше потопил мъртъв в собствената си кръв. — Веднъж ме вкара тук.

— Кой, абатът?

— И ми нареди да си съблека дрехите.

— Абатът? — повторих аз.

— Аз избягах — продължи невъзмутимо тя — и леля ми ме наби.

Каза, че ако съм му доставила удоволствие, щял да ни възнагради.

Продължихме да бродим из къщата и аз се дивях как някой е могъл да строи така. Ние знаехме да забиваме дървени колони в земята, да кръстосваме над тях греди и мретеци и да ги покриваме със слама или тръстика, ала дървото гниеше, сламата плесенясваше и покривите хлътваха. Стайните ни бяха схлупени и мрачни, задавени от дим, а през зимата воняха на добитък, докато тази къща бе светла, чиста и просторна и се съмнявах никога крава да е оставяла фъшкиите си върху морската колесница. Смущаваща бе мисълта, че по нянакъв начин се плъзгаме обратно към мрака и невежеството и никога вече няма да успеем да построим нещо толкова съвършено като тази малка сграда.

— Римляните християни ли са били? — попитах Брида.

— Не знам. Защо?

— Просто се зачудих. — Но всъщност си мислех, че боговете възнаграждават онези, които обичат, и ще е добре да се знае кои точно богове са се грижили за римляните. Надявах се да са почитали Один, макар и да знаех, че в наши дни са християни, защото папата живееше

в Рим, а Беока ме бе научил, че той е началник на всички християни и много свят човек. Помнех, че името му е Николай^[1]. Междувременно Брида, която не даваше и пет пари за римските богове, бе коленичила на пода, за да разгледа един отвор, толкова тесен, че човек никога не би успял да премине през него.

— Да не би вътре да живеят елфи? — предположих.

— Елфите живеят в гората. — Тя явно бе решила, че отдолу има тайно мазе, в което абатът може да е скрил някакво съкровище, защото поиска меча ми, за да разшири дупката. Не беше истински меч, а сакс^[2], но ми беше даден от Рагнар и аз го носех с гордост.

— Внимавай да не счупиш острието — ѝ казах, а тя ми се изплези. После продължи усърдно да ровичка, а аз излязох на двора да разгледам изкуственото езерце, което сега бе цялото зеленясало, но някога навсярно е било пълно с бистра и чиста вода. Една жаба изпълзя върху малкото каменно островче в средата и аз пак си спомних прозвището, с което баща ми наричаше жителите на Източна Англия.

През портата се появи Уеланд. Той спря до мен, поусмихна се и езикът му се стрелна, облизвайки тънките устни.

— Да не си изгубил оръжието си, Утред?

— Не съм.

— Рагнар ме изпрати да те взема. Потегляме обратно.

Кимнах мълчаливо, но знаех, че Рагнар ще даде сигнал с рога си, ако наистина е време да потегляме.

— Е, хайде тръгвай, момче.

Кимнах отново, без да казвам нищо.

Тъмните му очи обходиха празните прозорци на сградата и се спряха върху езерцето.

— Я, виж каква жаба — рече. — Знаеш ли, че във Франкия хората ги ядели? — Той пристъпи по-близо и аз се отместих, тъй че водата остана помежду ни. — Ти ял ли си някога жаба, Утред?

— Не.

— А би ли опитал?

— Не.

Уеланд бръкна в кожената кесия, закачена на колана му. Вече не изглеждаше така изпаднал, както преди. Имаше пари, две гривни на ръцете, здрави ботуши, железен шлем, дълъг меч и плетена ризница, която имаше нужда от поправка, но все пак предоставяше значително

по-добра защита от парцалите, в които се беше появил пред дома на Рагнар.

— Едно сребърно пени, ако успееш да хванеш жабата — рече и подхвърли монетата във въздуха.

— Не искам да хващам жаби — отвърнах мрачно.

— Аз пък искам — ухили се той и изтегли меча си, чието острие издаде съскащ звук, напускайки дървеното гърло на ножницата. После нагази в езерцето, което стигаше едва до глезните му. Жабата избяга, цопвайки в зелената тиня, но Уеланд не гледаше нея, а мен. Знаех, че ще ме убие, ала по никаква причина не можех да помръдна. Бях потресен, но за кратко. Никога не го бях харесвал, не му бях вярвал и сега разбрах, че е изпратен да ме убие и ако не го е сторил по-рано то е единствено защото винаги съм бил сред хора — досега, когато бях позволил на Брида да ме отведе далеч от отряда на Рагнар. И Уеланд бе получил своя шанс. Той ми се усмихна, достигна средата на езерцето, доближи още и вдигна меча, а аз най-сетне се окопитих и хукнах под колоните на сградата. Не исках да влизам вътре, защото там беше Брида, а знаех, че намери ли я, ще убие и нея. Уеланд изскочи от водата и ме подгони. Опитах да свърна зад ъгъла, обаче той ми пресече пътя. Завтекох се обратно с цел да стигна портата, но той предугади движението ми и отново застана между мен и изхода, оставяйки мокри следи по римските площи на двора.

— Какво има, Утред — рече язвително. — Да не те е страх от жаби?

— Какво искаш от мен? — попитах.

— Сега не си толкова наперен, а, малък лорде? — Вече ни деляха само няколко крачки, а мечът му проблясваше заплашително на слънцето. — Чичо ти заръча да ти предам поздрави. Надява се да гориш в ада, докато той си живее в Бебанбург.

— Значи идваш от... — започнах, но не си дадох труда да довършвам изречението, защото беше очевидно, че служи на Елфрик. Вместо това полека отстъпих назад.

— Наградата за смъртта ти ще е теглото на новороденото му дете в сребро — каза Уеланд, — а то трябва вече да се е родило и чично ти няма търпение да я даде. Изпълзна ми се на косъм онази нощ пред Снотенгахам, а през зимата се наведе точно преди стрелата ми да те улучи. Е, този път няма да ти се размине. Не бой се, ще го направя

бързо. Чичо ти пожела да не се мъчиш, затова просто коленичи, момче, просто коленичи. — Той завъртя меча наляво и надясно с отпусната китка, тъй че острието му изсвистя. — Знаеш ли, още не съм му дал име. Може би ще го кръстя Сира¹кубиец.

Направих лъжливо движение вдясно, после вляво, но той беше бърз като невестулка и всеки път ме блокираше. Разбрах, че съм хванат натясно, и той също го знаеше.

— Ще стане бързо — усмихна се. — Обещавам.

И тогава първата керемида го улучи по шлема. Не ще да го е заболяло много, но неочекваният удар го сепна и обърка. Втората керемида го цапна през кръста, а третата — по рамото.

— Бягай през къщата! — викна ми Брида от покрива и аз побягнах, разминавайки се на сантиметри с острието на меча. Промуших се през вратата, претичах през стаята с морската колесница, после минах през друга врата, и още една, видях отворен прозорец и се хвърлих оттам. Брида скочи от покрива и заедно се завтекохме към близката гора.

Уеланд отначало ни последва, но щом се скрихме сред дърветата, се отказа. Вместо това сам се обърна и побягна на юг, за да се спаси от онова, което знаеше, че ще му стори Рагнар. Когато се присъединихме отново към отряда, в очите ми имаше сълзи. Защо ли плачех? И сам не знаех. Навярно от съзнанието, че съм изгубил Бебанбург, че любимото ми убежище е заето от враг — враг, който може би вече се сдобил и със син.

Брида получи за награда гривна, а Рагнар обяви, че ако някой я докосне и с пръст, той лично ще го скопи с чук и длето. На връщане тя яздеше коня на Уеланд.

А на следващия ден дойде врагът.

Равн, макар и сляп, плаваше заедно с нас и аз трябваше да служа за негови очи, описвайки източноанглийската армия, строила се върху ниския хребет южно от лагера ни.

— Колко са знамената? — попита ме той.

— Двайсет и три — отвърнах, след като успях да ги преброя.

— И какво е нарисувано върху тях?

— Най-вече кръстове. Има и няколко със светци.

— Много набожен човек е този крал Едмунд. Дори се опита да убеди и мен да стана християнин. — Той се подсмихна при спомена. Бяхме на носа на един от изкараните на брега кораби — Равн седнал на стол, Брида и аз от едната му страна, а мерсийските близнаци Кеолнот и Кеолберт — от другата. Бяха синове на епископ Етелбрид от Снотенгахам, заложници, въпреки че баща им бе посрещнал датската армия с отворени обятия. Както казваше Равн, това щеше да гарантира неговата честност. Имаше десетки подобни заложници, все наследници на изтъкнати хора, намиращи се под страх от смъртно наказание, ако бащите им създаваха неприятности. Също така в редиците ни имаше и английски войници, които, ако се изключи езикът им, по нищо не се различаваха от датчаните. Повечето бяха мъже извън закона или останали без господар. Бяха свирепи бойци — точно такива, от каквито се нуждаеха англичаните, за да се опълчат на врага си, но сега се биеха на датска страна, срещу крал Едмунд. — И освен това е глупак — допълни презрително Равн.

— Защо? — попита.

— Даде ни подслон през зимата, преди да нападнем Йоферуик, като за целта ни накара да обещаем, че няма да убиваме никакви свещеници. Той се засмя тихо. — Ама че глупаво условие. Та нали ако техният бог ставаше за нещо, сам щеше да ги опази.

— А защо ви подслони?

— Беше му по-лесно, отколкото да се бие с нас. — Равн говореше на английски, защото останалите три деца не разбираха датски, макар че Брида го усвояваше бързо. Тя имаше ум на лисица — пъргав и хитър. — Та така глупавият крал Едмунд повярва, че през пролетта ще си тръгнем и няма да се върнем повече, а ето че още сме тук.

— Не е бивало да постъпва така — вметна единият от близнаците. Не можех да ги различа един от друг, но се дразнех, че се правят на такива патриоти, макар баща им да беше изменник. Те бяха десетгодишни и постоянно ме коряха, задето обичам датчаните.

— Разбира се, че не биваше — съгласи се кротко Равн.

— Трябвало е да ви нападне! — заяви Кеолнот или Кеолберт.

— И щеше да загуби — каза старецът. — Ние си построихме лагер, защитихме го със стени и стояхме вътре. А той ни плащаше пари, за да не създаваме неприятности.

— Веднъж видях крал Едмунд — обади се Брида.

— Кога стана това, дете?

— Беше дошъл в манастира да се моли. И пръдна, когато коленичи пред олтара.

— Неговият бог несъмнено е оценил подобна почит — рече високопарно Рavn и после се намръщи, защото близнаците започнаха да издават пърдящи звуци.

— Римляните християни ли са били? — попитах го, спомняйки си развълнувания ме в римската сграда въпрос.

— Невинаги. Някога са имали своите богове, но после са се отказали от тях, за да станат християни, и оттогава търпят единствено поражения. Докъде стигнаха нашите?

— Още са в блатата — казах аз.

Уба се бе надявал да остане в лагера, подмамвайки армията на Едмунд да го нападне и да намери гибелта си край късия земен вал, преграждащ провлака, но вместо това англичаните заеха позиции южно от коварните блата в очакване на нашата атака. Изкушен, Уба бе накарал Стори да хвърли своите рунически пръчки и мълвата гласеше, че резултатът бил несигурен, което подхранило предпазливостта на Уба. Той бе страховит боец, но винаги внимателно преценяваше ситуацията. И все пак знамението не сочеше поражение, затова той поведе датчаните през блатата, където те сега стояха разпръснати по островчетата от по-суха земя. Две пътеки водеха към ниския хребет, охранявани от англичаните с плътни стени от щитове, разположени върху разширенията им така, че нападащите винаги да са по-малобройни от защитниците. Прочутото триъгълно знаме на Уба с изобразения върху него гарван се вееше по средата между пътеките. Той явно бе разколебан, защото не напредваше. Описах всичко това на Ravn.

— Не е добре да губим хора — рече той — дори и да победим.

— Но ако убием повече от техните? — възразих.

— Те са много, а ние — малко. Дори да избием хиляда, нови хиляда ще дойдат още утре. Докато ако сто от нашите паднат, ще трябва да чакаме пристигането на нови кораби, за да ги заменим.

— Но корабите вече са на път — каза Брида.

— Съмнявам се, че ще се появят повече тази година — поклати глава старецът.

— Не — настоя тя, сочейки с ръка. — Идват още сега.

Погледнах нататък и действително видях четири кораба, които си проправяха път през лабиринта от тесни проливи и ниски острови.

— Колко са? — попита припряно Равн.

— Четири — отвърнах. — Приближават от запад.

— От запад? А не от изток?

— От запад — повторих и това действително означаваше, че идват не откъм морето, а от някоя от четирите реки, вливащи се в залива Гевеск.

— Опиши ми ги.

— Нямат фигури на носовете — казах. — Само прости дървени стълбове.

— А греблата?

— По десет от всяка страна, може би единайсет. Но има още много мъже освен гребците.

— Английски кораби! — възклика удивено Равн, защото англичаните по принцип не разполагаха с флот, като се изключват малките рибарски лодки и няколкото тумбести товарни баржи. И все пак това бяха четири бойни кораба, стройни и издължени като датските, които сега се прокрадваха през коварните води, за да ни нападнат в гръб. Видях, че от носа на най-предния се вие дим и разбрах, че планът им е да подпалят нашите съдове, изтеглени върху пясъка, и по този начин да ни хванат в капан.

Но Уба също ги беше забелязал и датската армия вече се стичаше обратно към лагера. От борда на водещия английски кораб полетяха огнени стрели, целейки се в първия от нашите. На него, естествено, имаше охрана, но тя се състоеше от болни и сакати, които не бяха в състояние да го отбраняват срещу морско нападение.

— Момчета! — изкрещя един от стражите.

— Вървете — подбутна ни Равн. — Вървете.

Аз и близнаците хукнахме, съпроводени от Брида, която не падаше по-долу от кое да е момче. Скочихме на пясъка и побягнахме покрай ръба на водата към датския кораб, над който се виеха гъсти кълба дим. Вече два от английските съдове стреляха със запалени стрели, докато другите два се опитваха да ги заобиколят и да стигнат до повече от нашите.

Задачата ни беше да угасим огъня, докато стражите хвърляха копия по вражеските екипажи. Аз използвах един щит, за да загребвам пясък и да го изсипвам върху пламъците. Английските кораби бяха вече близо и забелязах, че са направени от светло, още суроvo дърво. До мен тупна копие и аз го взех, за да го метна обратно, но не бях достатъчно силен и то изтрополя по греблата, след което падна в морето. Близнаците бездействаха и аз ударих единия от тях, като го заплаших да го ударя и по-силно, ако не се размърда. Вече беше късно да спасим първия датски кораб, който гореше на няколко места, затова го изоставихме и се втурнахме към следващия, но и тук десетки огнени стрели се забиваха в палубата, в пейките на гребците и в събраните платна. Тогава водещият английски съд се насочи към брега. Бордовете му бяха отрупани с мъже, настръхнали от копия, брадви и мечове. „Едмунд, Едмунд“, викаха те. Килът изстърга в плитчините и мъжете наскачаха, залавяйки се да избиват датската стража. Тежките брадви се издигаха и спускаха, а кръвта се плискаше по плажа, обагряйки мокрия пясък. Сграбчих Брида за ръката и я задърпах след себе си през един тесен проток, където ята сребристи риби се разбягаха, подплашени от появата ни.

— Трябва да спасим Равн! — казах й, а тя се смееше. Хаосът винаги я радваше.

Три от английските кораби вече бяха пристанали и екипажите им бяха на брега, довършвайки нашите. Само четвъртият още се поклащаше върху вълните на отлива, продължавайки огнения обстрел. Но тогава хората на Уба пристигнаха с рев и връхлетяха върху противника. Една част бяха останали край гарвановия флаг, за да отбраняват земния вал, в случай че войската на Едмунд се опита да настъпи по тесния провлак и да превземе лагера, останалите обаче се върнаха, зли като оси. Датчаните обичат своите кораби. Корабът, казват те, е като жената или като меча — скъп и прекрасен, нещо, за което си струва да се биеш и да умреш. Англичаните, които отначало се справяха толкова добре, допуснаха грешка, защото отливът оставил корабите им на сухо и те не можеха да ги изтикат обратно във водата.

Това бе касапница, истински викингски бой, достоен за възпяване от скалдовете. Цялата брегова ивица почервения от кръв — вряща и пенеща се кръв, сред ниските вълни, докато навред крещяха и падаха мъже, обгърнати от дима на горящите кораби, през който

прозираше аленото слънце. Яростта на датчаните беше ужасна. Тогава за първи път видях Уба да се бие и останах удивен и потресен. Той бе самата смърт, безжалостен и суров като стоманата на меча си. Не се движеше вкупом с останалите, а се врязваше сред врага сам, удряйки с щита си на една страна, докато острието му се сееше гибел на другата. Изглеждаше, че е неуязвим, защото в един момент се озова обкръжен отвсякъде от англичани, но после сред мелето се разнесе вик на омраза, чу се хрущене на кости и той излезе оплискан чак до брадата с кръв, като газеше враговете под краката си и се озърташе за още някой за убиване. Рагнар се присъедини към него, следван от хората си, и ужасната жътва продължи сред крясъци и проклятия към мъжете, унищожили техните кораби. Когато всичко приключи, преbroихме общо шейсет и осем английски тела и това не бяха всичките, защото някои от ранените бяха потърсили спасение в морето, за да потънат там под тежестта на броните и оръжията си. Единственият вражески кораб, който успя да избяга, бе кораб на умиращи, а новите му дървени бордове бяха целите обагрени в червено. Датчаните си устроиха празничен танц върху труповете на победените, а после събраха накуп трофейните оръжия. От наша страна имаше трийсет загинали, чиито останки изгорихме върху един от полуовъглените кораби. Още шест датски съда бяха унищожени, но трите английски паднаха в наши ръце. Рагнар ги разгледа и обяви, че са пълен боклук.

— Цяло чудо е, че изобщо са могли да плават — каза, подритвайки едно от зле напасваните ребра.

И все пак според мен англичаните постигнаха успех. Вярно, че допуснаха грешки, но нарихна датската гордост, унищожавайки няколко от драконовите кораби, и ако крал Едмунд бе атакувал защитния вал на лагера, касапницата можеше спокойно да завърши в негова полза. Ала той не атакува. Вместо това обърна армията си и пое към вътрешността, докато моряците му гинеха край брега.

Той току-що бе узнал, че истинската опасност идва не от морето, както бе предполагал, а от сушата, където силите на Ивар Безкостния нахлуваха в земите му. Уба изпадна в ярост. Малцината английски пленници бяха принесени в жертва на Один и техните писъци го известиха, че се нуждаем от помощта му. На следващата сутрин, изоставяйки изпепелените кораби като черни скелети на плажа, драконовият флот се отправи на запад.

[1] Става дума за Николай I Велики (800–867) — римски папа от 858 г. до смъртта си. — Б.пр. ↑

[2] Дълъг боен нож, използван от древните германи. — Б.ред. ↑

ГЛАВА ЧЕТВЪРТА

Крал Едмунд от Източна Англия сега се тачи като светец, като благословена душа, която ще живее вечно до коляното на Бога. Или поне така твърдят свещениците. Според тях, в рая светците заемат привилегировано място, седейки върху издигнат подиум в селенията Господни, и прекарват времето си в пеене на псалми на възхвала. Само пеене. За вечни времена. Беока винаги е твърдял, че това е състояние на екстаз, но на мен ми се струва безкрайно отегчително. Датчаните вярват, че техните мъртви воини биват отнасяни във Валхала, двореца на Один, където дните им са запълнен с битки, а нощите — с пиршества и любене на красиви жени. Аз не смея да кажа на свещениците, че това ми изглежда много по-добър начин за прекарване на задгробния живот от вечното пеене под звуците на златни арфи. Веднъж все пак попитах един епископ дали в рая има и жени.

— Разбира се, че има, милорд — отвърна ми той, зарадван от интереса ми към християнската доктрина. — Много от нашите най-тачени светици са жени.

— Имах предвид такива, с които можем да се сношаваме, отче.

Той отговори единствено, че щял да се моли за мен. Нищо чудно и да се е молил.

Не знам дали крал Едмунд е бил светец, но със сигурност беше глупак. Беше предоставил на датчаните убежище, преди да нападнат Йоферуик, дори нещо повече — беше им давал пари, храна, беше снабдил армията им с коне и всичко това срещу голите обещания, че ще напуснат Източна Англия през пролетта и че няма да наранят нито един свещеник. Тогава те ги бяха спазили, но сега, две години покъсно, се връщаха с много по-големи сили и крал Едмунд, ще не ще, трябваше да се бие с тях. Той видя случилото се с Мерсия и Нортумбрия и се досети, че същата участ очаква и него, затова свика хората си под знамената, помоли се на своя бог и тръгна на война. Първо се сблъска с нас край морето, но после, научил, че Ивар напредва покрай блестищите местности западно от залива Гевеск, се обърна, за да го пресрещне. Тогава Уба поведе флотата ни в същата

посока. Навлязохме в устието на една от реките, докато коритото ѝ не се стесни дотолкова, че вече не можехме да ползваме греблата и мъжете започнаха да теглят корабите с въжета, газейки до кръста във вода. Накрая, щом и това стана невъзможно, част от нас останаха да ги охраняват, докато останалите поеха по прогизналите пътеки на безкрайните мочурища. Щом най-сетне стъпихме на суха земя, никой не знаеше къде се намираме. Можехме да разчитаме единствено, че ако поемем на юг, рано или късно трябва да пресечем пътя, по който Едмунд бе потеглил, за да пресрещне Ивар. Тръгнеме ли по него, щяхме да се озовем в тила му и да го приклещим от две страни.

Точно така и стана. Нямахме и понятие, че двете армии вече са се срещнали гърди в гърди, докато първите английски бегълци не започнаха да се появяват, устремили се на изток само за да се сблъскат с нова стена от щитове. Щом ни зърнеха, те не търсеха битка, а бързо се разпръсваха, но от неколцината заловени пленници разбрахме, че Ивар с лекота е взел надмощие. Това се потвърди на следващия ден, когато първите негови конници стигнаха до нас.

Крал Едмунд побягна на юг. Източна Англия е голяма територия и той лесно можеше да намери крепост, в която да се укрие, или пък да се оттегли към Уесекс, но вместо това предпочете да се уповава на Бога и да потърси убежище в един малък манастир в Дик. Това бе затънтен обител в самото сърне на блатата и той вероятно се е надявал, че няма да го открият там, или пък някой монах го е уверен, че Господ ще обгради стените ѝ с гъста мъгла, сред която езичниците ще се изгубят. Но мъгла така и не падна. Вместо нея се появиха датчаните.

Ивар, Уба и брат им Халфдан се насочиха към Дик начало на половината си армия, а другата половина се зае да умиротворява Източна Англия — с други думи, да убива, опожарява и изнасилва, докато местното население не се покори, което го стори сравнително бързо. Накратко казано, Източна Англия падна със същата лекота, както и Мерсия. Единствените лоши новини за нашествениците бяха от Нортумбрия. Носеха се слухове за бунтове там, в които бяха убити датчани, и Ивар искаше да ги потуши, но не смееше да напусне новите земи толкова скоро след завладяването им. Затова в Дик предложи на крал Едмунд да го остави на трона, точно както Бургред все още се водеше за владетел на Мерсия.

Срещата се състоя в църквата на манастира — удивително просторна дървена сграда със сламен покрив и големи кожени табла, окачени отвътре по стените. Върху тях бяха изобразени ярки сцени. Една представяше голи хора, падащи през глава в ада, където огромен змей бе разтворил зъбата паст, за да ги погълне.

— Нидхьог — промълви с потръпване Рагнар.

— Нидхьог?

— Чудовището, обитаващо Ниблхайм — поясни той, докосвайки амулета на врата си. Знаех, че Ниблхайм е нещо като пъкъл за северняците, който обаче, за разлика от християнския ад, е вечно замръзнал. — Нидхьог се храни с мъртвите — продължи Рагнар, — но също така гризе и корените на дървото на живота. Иска да унищожи всичко живо и да сложи край на света. — Той отново докосна чука на Тор.

Друго табло, точно зад олтара, изобразяваше разпнатия Христос, а до него имаше и трето, което особено привлече Ивар. На него бе нарисуван мъж, чисто гол, като се изключи превръзката на бедрата му. Група хора го бяха завързали за кол и го ползваха като мишена за стрелба с лък. Бялата му плът бе надупчена от поне двайсет стрели, но той съумяваше да запази свято изражение, съпроводено от потайна усмивчица, сякаш въпреки всички мъки се наслаждаваше на заниманието.

— Кой е този? — поинтересува се Ивар.

— Блаженият свети Себастиан — отвърна седналият пред олтара крал Едмунд и неговият преводач ни предаде отговора. Ивар, вперил хълтналите си очи в картината, поиска да чуе цялата история и Едмунд му разказа как светията, тогава римски войник, отказал да се отрече от своята вяра и за наказание императорът наредил да стрелят по него с лъкове, докато умре. — Но той въпреки това оживял! — каза ентузиазирано Едмунд. — Оживял, защото Господ в безкрайната си милост го закрилял.

— Оживял? — попита подозрително Ивар.

— Да, и се наложило императорът да заповядда да го пребият с тояги — завърши историята преводачът.

— Значи все пак е умрял?

— Отишъл е на небесата — поясни крал Едмунд, — за да живее вечно.

Тук се намеси Уба, който също искаше да проумее идеята за рая. Едмунд охотно му изложи подробностите, но той презрително се изплю, щом разбра, че мястото е подобно на Валхала, само че без удоволствията. — И вие християните искате да отидете там? — попита невярващо.

— Разбира се — отвърна преводачът.

Уба само изсумтя. Той и братята му бяха придружени от толкова воини, колкото можеше да побере църквата, докато антуражът на крал Едмунд се състоеше от двама свещеници и шестима монаси, които слушаха внимателно предложението на Ивар. Едмунд можеше да остане жив и да управлява Източна Англия, но в главните му крепости трябваше да бъдат разположени датски гарнизони, а на датчаните да бъде давана всяка земя, която пожелаят, с изключение на кралските земи. От Едмунд се очакваше да снабди датската армия с коне, пари и храна, а неговите сили, доколкото бяха останали, трябваше да маршируват под датски знамена. Той самият нямаше синове, ала някои от оцелелите му приближени имаха. Те щяха да станат заложници, гарантиращи, че Източна Англия ще спазва условията на примирието.

— А ако кажа не? — попита Едмунд.

— Пак ще вземем земята — отвърна Ивар, развеселен от идеята.

Кралят се посвещава със своите свещеници и монаси. Беше висок, костелив мъж, плешив като яйце, въпреки че едва бе минал трийсетте. Имаше изпъкнали очи, присвита уста иечно смръщено чело. Носеше бяла туника, с която самия той приличаше на свещеник.

— Ами Светата църква? — обърна се накрая към Ивар.

— Какво за нея?

— Хората ви оскверниха Божиите олтари, изклаха слугите му, опозориха образа му и откраднаха даровете му! — Сега кралят бе гневен. Едната му ръка стискаше страничната облегалка на креслото му, сложено пред олтара, докато другата, свита в юмрук, удряше в такт с обвиненията.

— Вашият бог не може ли да се погрижи за себе си? — повдигна вежда Уба.

— Нашият Бог е всемогъщ — заяви Едмунд. — Той е създател на света, но въпреки това позволява на злото да съществува, за да ни изпита.

— Амин — промълви един от свещениците, докато преводачът предаваше думите му.

— Той е довел и вас — изплю се кралят, — езичниците от Севера! Пророк Йеремия го е предрекъл!

— Йеремия? — попита Ивар, окончателно объркан.

Един от монасите държеше книга — първата, която виждах от години насам. Сега разтвори кожената ѝ подвързия, прелисти коравите страници и я подаде на краля, който бръкна в джоба си и извади малка показалка от слонова кост.

— *Quia malum ego* — изрече гръмовно, като си служеше с нея, за да следи нужните му редове — *adduco ab aquilone et contritionem magnam!*

Тук спря, хвърляйки пламтящ взор към Ивар. Някои от датчаните, впечатлени от силата на словото му, макар и да не разбираха нищо от него, докоснаха амулетите си. Наредените около Едмунд свещеници ни гледаха укорително. През високите прозорци влетя лястовичка, закръжи и кацна за миг върху дървения кръст пред олтара. Изпитото лице на Ивар обаче не показваше никаква реакция на думите на Йеремия и английският преводач, който бе един от духовниците, най-сетне съобрази, че пламенното излияние на краля е останало напълно непонятно за нас.

— „Защото аз ще докарам зло от север — побърза да преведе от латински — и голяма погибел^[1]“

— Всичко е в книгата! — рече свирепо Едмунд, като я върна обратно на монаха.

— Можете да си запазите църквата — рече безгрижно Ивар.

— Не е достатъчно! — Едмунд се изправи, за да придаде на следващите си думи още по-голяма сила. — Аз ще управлявам тук — продължи — и ще търпя присъствието ви, щом се налага, ще ви предоставя коне, храна, пари и заложници, но само ако вие и всичките ви хора се преклоните пред Господа. Трябва да се покръстите!

Последната дума препъна както нашия преводач, така и този на краля, затова накрая Уба се озърна към мен за помощ.

— Трябва да застанете в бъчва с вода — казах, спомняйки си как Беока ме бе кръстил повторно след смъртта на брат ми — и после да ви излеят още вода на главата.

— Искат да ни къпят? — попита потресено Уба.

— Това искат да направят, господарю — свих рамене.

— Ще станете християни! — прекъсна ме раздразнено Едмунд.

— Освен това бъчви не са необходими, момче. Можем да кръщаваме и в реката.

— Искат да ви изкъпят в реката — обясних на Ивар и Уба и датчаните се разсмяха. Ивар се замисли върху предложението. Няколко минути стоеше в реката не бяха кой знае какво, особено ако щяха да му позволят час по-скоро да потегли към разтърсваната от размирици Нортумбрия.

— И ще мога ли пак да почитам Один, след като се изкъпя? — попита.

— Разбира се, че не! — рече гневно Едмунд. — Бог е само един.

— Има много богове — сопна се в отговор Ивар. — Много!

Всеки знае това.

— Има само един Бог и вие трябва да му служите.

— Но ние побеждаваме — обясни му търпеливо другият, сякаш говореше на дете. — Което означава, че нашите богове са по-силни от вашия.

Кралят потръпна от подобна нечувана ерес.

— Вашите богове са фалшиви — каза. — Те са дяволски фъшки, зли създания, които носят мрак на света. Докато нашият Бог е велик, всемогъщ и великолепен.

— Покажи ми — рече Ивар.

Тези две думи всяха тишина. Кралят, свещениците и монасите като един се вторачиха в него, в явно затруднение.

— Докажи го — добави Ивар и сред датчаните се разнесе одобрително мърморене. Едмунд примигна, търсейки вдъхновение, после изведнъж го осени идея и той посочи към коженото табло, върху което бе изрисувано преживяването на свети Себастиан като мишена за стрелба с лък.

— Нашият бог е пощадил свети Себастиан да не загине от стрелите. Нима това не е достатъчно доказателство?

— Но после все пак е умрял — изтъкна Ивар.

— Само защото такава е била волята Божия.

— Тогава ще защити ли и теб от моите стрели? — попита след кратък размисъл Ивар.

— Да, стига да пожелае.

— Ами тогава нека опитаме. Ще стреляме по теб и ако оживееш, всички ние ще се окъпем.

Едмунд се вторачи в него, чудейки се дали говори сериозно, носетне разбра, че датчанинът не се шегува, и доби притеснен вид. Отвори уста да каже нещо, поколеба се и я затвори отново. Тогава един от остриганите монаси се наведе и зашепна в ухото му. Вероятно се е мъчил да го убеди, че сам Господ му поднася това изпитание, за да възвеличи църквата, че ще се случи чудо, че датчаните ще се покръстят, че всички ние ще станем приятели, ще се прегърнем и ще пеем псалми върху издигнатия подиум в небесата. Кралят не изглеждаше напълно убеден от доводите му, ако наистина са били такива, но датчаните искаха да пробват чудото и вече не зависеше от него дали да приеме, или отхвърли експеримента.

Дузина мъже изтикаха свещениците и монасите встради, докато други излязоха навън да търсят лъкове и стрели. Кралят, хванат в капана на собствената си благочестивост, коленичи пред олтара, молейки се горещо. Датчаните се хилеха, а аз бях изпълнен с трепетно очакване. Мисля, че предпочитах наистина да стане чудо — не защото бях вярващ, а защото не бях виждал такова досега. Беока често ми бе разправял за чудеса, подчертавайки, че те са истинското доказателство за християнските истини. Но в Бебанбург никой още не бе ходил по вода, нямаше изцелени прокажени, нито ангели бяха изпълвали нощем небесата със своето сияние. Затова пък сега може би щях да видя силата Божия, за която Беока вечно ми проповядваше. Брида от своя страна просто искаше да види Едмунд мъртъв.

— Готов ли си? — попита Ивар краля.

Едмунд погледна своите свещеници и монаси и аз се зачудих дали не се кани да предложи някой от тях да го замени в изпитанието на Божията сила. После смиръщи вежди и се обърна към Ивар.

— Ще приема предложението ти — каза.

— Да стреляме с лъкове по теб?

— Да остана крал тук.

— Но първо ще искаш да ме окъпеш.

— Може и да пропуснем това.

— Не — рече Ивар. — Ти заяви, че твой бог е единствен и всемогъщ, и аз искам доказателство. Ако си бил прав, всички ние ще

влезем в реката. Съгласни ли сме? — Този въпрос бе отправен към датчаните, които ревнаха в знак на одобрение.

— Не и аз — обади се Рavn. — Аз няма да се къпя.

— Всички ще се окъпем! — изръмжа Ивар и аз осъзнах, че той наистина се интересува от изхода на изпитанието — повече дори от това да сключи бърз и удобен мир с Едмунд. Всеки се нуждае от упование в своя бог и той явно се опитваше да открие дали всички тези години не се е молил в грешния храм. — Носиш ли броня? — попита краля.

— Не.

— По-добре да се уверим — намеси се Уба, поглеждайки фаталната картина. — Свалете му дрехите — нареди. Едмунд и духовниците запротестираха, но датчаните не искаха и да чуят и той бе съблечен чисто гол, за голямо удоволствие на Брида.

— Ама че е хилав — рече тя.

Едмунд, сега обект на посмешнище, правеше всичко по силите си да изглежда достойно. Монасите и свещениците коленичиха да се молят, докато шестима стрелци заеха позиция на дузина крачки от него.

— Сега ще узнаем — обърна се към нас Ивар, при което смеховете затихнаха — дали английският бог е толкова силен, колкото нашите. Ако е така и кралят оживее, ще станем християни — всички до един!

— Не и аз — промълви отново Рavn, но тихо, за да не го чуе Ивар. — Кажи ми какво се случва, Утред.

И аз му разказах. Шестте стрели улучиха целта, кралят изпищя, кръвта му опръска олтара и той падна, мятайки се като риба на сухо. Още шест стрели тупнаха глухо и той се погърчи още малко, а тетивите не спираха да бръмчат, макар прицелът им да ставаше все по-неточен, защото стрелците се превиваха от смях. Те продължиха, докато пръчките с гъши пера не покриха краля така гъсто, че заприлича на таралеж — а дотогава вече бе съвсем мъртъв. Бялата му кожа бе цялата окървавена и надупчена, главата — килната настриани, с отворена уста. Неговият бог го бе подвел безславно. Днес, разбира се, историята се разправя по съвсем друг начин. Децата учат как храбрият свети Едмунд се опълчил на датчаните, настоял за тяхното покръстване и бил убит. Той се нарежда сред мъчениците и светците,

чуруликащи весело в рая, но истината е, че беше просто един глупак, станал жертва на голямата си уста.

Духовниците писнаха в един глас, затова Ивар нареди да убият и тях. После постанови, че Източна Англия ще се управлява от ърл Годрим, един от неговите военачалници, докато Халфдан щеше да обикаля из провинциите, гасейки последните огнища на съпротива. За тази цел една трета от армията оставаше с Годрим и Халфдан. Останалите щяха да поемат към Нортумбрия, за да се справят с размириците там.

Това бе краят на Източна Англия.

Уесекс остана последното английско кралство.

Завърнахме се в Нортумбрия, като на места гребяхме, а на места вдигахме платната на „Летящата усойница“ — първо покрай полегатия бряг, а после нагоре по теченията на реките Хъмбър и Уз, докато пред погледите ни не изникнаха стените на Йоферуик. Тук я изтеглихме на сухо, за да не изгние корпусът й през зимата. Ивар и Уба също се върнаха с нас, тъй че цяла флотилия от кораби изпълни реката — вдигнали капещи весла, с носове, украсени със зелени дъбови клонки вместо с драконови глави — знак, че се прибираме победоносно. Носехме със себе си богата плячка. Датчаните отдаваха голямо значение на плячката и мъжете следваха своите водачи, защото знаеха, че ще бъдат възнаградени със сребро. Покоряването на три от четирите английски кралства бе донесло огромно съкровище, поделено между бойците. Някои решиха да приберат спечеленото и да се върнат обратно в Дания, но повечето останаха. Най-богатото кралство все още оставаше непокорено и те се надяваха да станат заможни като лордове с падането на Уесекс.

Ивар и Уба се бяха върнали в Йоферуик, очаквайки неприятности. Щитовете бяха извадени на показ по бордовете на корабите, но каквito и вълнения да бяха разтърсили Нортумбрия, те не бяха засегнали града. Крал Егберт, койтоправляше по воля на датчаните, намусено отрече изобщо да е имало бунтове. Архиепископ Улфхер го подкрепи.

— Може би сте били подведени от слухове за обикновено разбойничество — рече той, навирил високопарно нос.

— А може би вие сте слепи и глухи — изръмжа Ивар и имаше право да бъде подозрителен, защото още щом се разбра за връщането на армията ни, дойдоха вестоносци от лорд Рикзиг в Дънхолм. Дънхолм бе голяма крепост, кацнала на висока канара и обградена от река Уийр. Това местоположение я правеше почти толкова непристъпна, колкото и Бебанбург. Рикзиг, нейният владетел, никога не бе вадил меч срещу датчаните. При нападението над Йоферуик, когато бе убит баща ми, се престори на болен и хората му си останаха у дома, а сега бе пратил конници да известят Ивар, че отряд датчани са били избити при „Гируум“. Това бе мястото на прочут манастир, където монах на име Беда^[2] бе написал история на Английската църква. Беока винаги ми хвалеше тази творба, казвайки че когато стана по-грамотен, ще мога да си доставя удоволствието да я прочета. Аз и до днес не съм я чел, но тогава отидох до „Гируум“ и видях обителта, защото Рагнар бе пратен заедно с хората си да разузнае какво е станало.

Оказа се, че шестима датчани, всичките воини без господар, отишли в „Гируум“ и настояли да видят съкровището на манастира. Когато монасите заявили, че нямат пукната парса, те извадили мечовете, обаче монасите били доста — повече от двайсет, и подпомогнати от няколко мъже от града, успели да ги избият до крак. После набучили телата им на колове и ги оставили да гният край стените. Дотук, според Рагнар, датчаните сами си го бяха изпросили. Работата бе там, че монасите, окуражени от победата, тръгнали по течението на река Тине и нападнали едно датско село. Мъжете в него били само малцина, твърде стари или болни, за да поемат на юг с останалата войска. Тук импровизираната армия, към която междувременно се присъединили и още хора, изнасилила и избила към две дузини жени и деца, обявявайки действията си за свещена война. Лорд Рикзиг обаче, опасявайки се от мъстта на датчаните, изпратил свои сили да ги разпръснат и пленил доста от тях, включително и монаси, които сега държал затворени в крепостта Дънхолм.

Историята, която чухме първо от пратениците на Рикзиг, бе потвърдена и от хора, оцелели след клането. Сред тях бе и едно момиче на възрастта на дъщерята на Рагнар. То разказа как монасите се изредили да го изнасилват, а после принудително го покръстили. Това станало в присъствието и на монахини, които подтиквали мъжете, а после сами взели участие в кръвопролитието.

— Гнездо на усойници — процеди Рагнар. Никога не го бях виждал толкова гневен, дори и тогава, когато Свен си смъкна гащите пред Тира. Изровихме труповете на някои от убитите датчани. Всички те бяха голи и по тях имаше следи от изтезания.

Намерихме един свещеник и го накарахме да ни изброя имената на по-важните манастири в Нортумбрия. „Гируум“, разбира се, бе един от тях. Точно от другата страна на реката бе разположен женски метох, а на юг, там, където Уийр се вливаше в морето, се издигаше още един манастир. Имаше и друг в Стрейоншал, близо до Йоферуик, служещ за дом на много монахини, а недалеч от Бебанбург, на острова, за който Беока винаги бе твърдял, че е свещен, се намираше манастирът „Линдисфарена“. Списъкът бе дълъг, но Рагнар бе склонен да се задоволи само с основните. Прати хора до Ивар и Уба с предложение монахините от Стрейоншал да бъдат прогонени, а всички, за които се установи, че са участвали в размириците — убити. После сам се залови с „Гируум“. Монасите бяха изклани до един, сградите, които не бяха построени от камък, опожарени, а съкровището — защото там наистина имаше злато и сребро, скрито под църквата — ограбено. Помня, че попаднахме на огромен куп ръкописи. Безбройните листове пергамент бяха пътно покрити с дребен, черен почерк. Нямам представа какво е пищело вътре и вече никога няма да узная, защото всички те отидоха в огъня. Щом „Гируум“ престана да съществува, се отправихме на юг, до манастира при устието на Уийр, и сторихме същото и там. После прекосихме река Тине и залихихме метоха на северния ѝ бряг. Тамошните монахини, начело с игуменката, нарочно бяха обезобразили лицата си. Знаеха, че идваме, и за да не бъдат изнасилени, бяха нарязали челата и бузите си. Посрещнаха ни грозни, разкървавени и пищящи. Можеха просто да избягат, но вместо това ни изчакаха, обсипаха ни с проклятия, зовяха небето да стовари мъстта си върху нас — и умряха.

Никога не съм разкривал пред Алфред участието си в това знаменито опустошаване на северните манастири. Историята за него още се разказва като свидетелство за свирепостта и вероломството на датчаните. Всяко английското дете знае за монахините, които обезобразили лицата си, да се спасят от насилието — макар че това не им помогна повече, отколкото молитвите на крал Едмунд срещу стрелите. Помня как веднъж по Великден слушах проповед за тези

монахини и едва се сдържах да не прекъсна свещеника и да му кажа, че нищо не е така, както го описва. Според него, датчаните обещали, че никой монах или монахиня в Нортумбрия няма да пострада, което не беше вярно; кланетата били напълно безпричинни, което бе също далеч от истината; а за капак разказа и измислицата за това как в отговор на молитвите на монахините Господ преградил портите с невидима завеса, в която датчаните се бълскали, но не могли да я пробият. Чудех се защо, ако разполагат с вълшебна завеса, ще си правят труда да си кълцат лицата. Явно защото са знаели края на историята, а той гласеше, че злодейте довели от близкото село група малки деца и заплашили да им прережат гърлата, ако не ги пуснат в обителта — и едва тогава успели да влязат.

Нищо от това не се случи в действителност. Ние пристигнахме, те се разпищяха, по-младите бяха изнасилени, а после монахините намериха смъртта си. Но не всички, въпреки популярната легенда. Поне две от тях бяха красиви и нямаха никакви белези, затова хората на Рагнар ги задържаха за себе си. Едната после роди дете, което порасна и стана прочут датски воин. Както и да е, свещениците поначало не са големи привърженици на истината и аз благоразумно си премълчах. Въсъщност ние никога не избивахме всички — Равн постоянно ми повтаряше, че поне един трябва да се оставя жив, за да разкаже на останалите и мълвата за ужаса да се носи от уста на уста.

След като приключихме, посетихме Дънхолм, където Рагнар поблагодари на лорд Рикзиг. Последният впрочем бе шокиран от мащаба на отмъщението.

— Не всички монаси и монахини са участвали в убийствата — изтъкна укорително.

— Но всички са зли — възрази Рагнар.

— Техните обители са места за молитва и размисъл, места за познание.

— И какъв е смисълът от молитвите, размисъла и познанието? — попита Рагнар. — Да не би молитвата да ражда ръж или размисълът да пълни рибарските мрежи? Може ли познанието да построи къща, или да изоре нива?

Рикзиг нямаше отговори на тези въпроси. Същото важеше и за епископа на Дънхолм — плах мъж, който не изрече и дума на протест срещу кръвопролитието дори когато Рикзиг покорно предаде

пленниците и те бяха умъртвени по най-различни изобретателни начини. Рагнар вече бе убеден, че християнските манастири са гнезда на злото, свърталища, където се извършват пагубни ритуали, подстрекаващи местните да нападат датчаните — затова и не виждаше смисъл да ги оставя да съществуват. Най-знатната обител от всички обаче бе тази в Линдисфарена — манастирът, в който бе живял свети Кутберт и който първи бе ограбен от викингите още преди две поколения. Именно за нашето нападение над него се говореше, че било предизвестено от дракони в небесата, от чудовищни морски вълни и гръмотевични бури, опустошили околните хълмове — но аз не видях подобни странини явления, докато напредвахме на север.

Бях развлнуван. Наближавахме Бебанбург и се чудех дали чично ми, самозваният лорд Елфрик, ще дръзне да излезе от крепостта си в защита на монасите от Линдисфарена, които винаги бяха разчитали на семейството ни за своята безопасност. Язехме на коне — екипажите на три кораба, повече от сто души, тъй като бе късна есен, а датчаните не обичат да излизат с корабите си при лошо време. Заобиколихме Бебанбург, минавайки по хълмовете, откъдето дървените стени на замъка се мяркаха между дърветата. Аз хвърлях замечтани погледи към тях и пенещите се вълни на морето отвъд. Спуснахме се до брега, откъдето тесен пясъчен провлак водеше към Линдисфарена, но сега той бе скрит под водата заради прилива и трябваше да изчакаме. Можехме да видим монасите, които ни наблюдаваха от отсрещния бряг.

— Останалите негодници сигурно в момента заравят съкровищата — каза Рагнар.

— Ако изобщо са им останали никакви — вметнах аз.

— Винаги им остават — отвърна мрачно той.

— Когато бях тук предния път — обади се Равн, — взехме цял сандък със злато! Чисто злато!

— Голям ли беше сандъкът? — попита Брида. Тя яздеше на седлото зад Равн, служейки му за очи през този ден. Водехме я навсякъде с нас. Вече говореше добре на датски, а мъжете я обожаваха и считаха, че им носи късмет.

— Два пъти колкото главата ти.

— Значи не е бил много голям — разочарова се тя.

— Злато и сребро — продължи унесено Рavn, — а също и бивни от морж. Откъде ли ги бяха докопали?

Морето бавно се отдръпна, плискащите се вълни се оттеглиха надолу по полегатия бряг и ние поехме по пясъка между забучените върбови клони, обозначаващи маршрута. Монасите се бяха изпокрили. Тънки струйки дим показваха местата на няколкото ферми, осеяли острова. Не се съмнявах, че и техните стопани също бързат да заровят оскъдните си притежания.

— Дали някой от монасите ще те познае? — попита ме Рагнар.

— Вероятно.

— Това притеснява ли те?

Притесняваше ме, но отвърнах отрицателно, докосвайки чука на Тор на врата си. Дълбоко в мен трепна лека тревога, че Господ ме гледа отгоре. Беока винаги казваше, че всичките ни дела се наблюдават и записват. Трябваше да си припомня, че напоследък християнският бог губи войната в небесата, докато Один, Тор и другите датски божества я печелят. Смъртта на Едмунд го доказваше и аз се успокоих, че съм в безопасност.

Манастирът бе разположен в южната част на острова, откъдето добре се виждаше Бебанбург, кацнал върху своята скала. Монасите обитаваха купчина разпръснати постройки, покрити с ръжена слама и мъх, наобиколили малка каменна църква. Абатът, мъж на име Егфрит, излезе да ни посрещне, понесъл висок дървен кръст. Той говореше датски, което бе доста необично, и не показваше никакъв страх.

— Добре дошли на малкия ни остров — поздрави ни радушно.

— Трябва да знаете, че в лечебницата ни лежи един ваш сънародник.

— Какво ме интересува това? — попита Рагнар, опрял длани върху покрития с овча кожа преден лък на седлото си.

— Доказателство е за мирните ни намерения, господарю — каза Егфрит. Беше стар и слаб, с посивяла коса и липсващи предни зъби, от което думите му излизаха фъфлещи и завалени. — Ние сме скромна обител. Грижим се за болните, помагаме на сиромасите и служим на Бога. — Той огледа наобиколилите го ездачи — сурови, настръхнали въоръжени мъже, с шлемове върху главите и щитове, окачени отляво на конете. Денят превалаляше и небето бе сиво и навъсено, а тревата — мокра от ръмящия дъжд. Двама монаси излязоха от църквата, понесли дървено сандъче. Поставиха го пред абата и се отдръпнаха назад.

— Това е всичко ценно, с което разполагаме — каза Егфрит, — и ние смиreno ви го поднасяме.

Рагнар ми даде знак с глава. Скочих от седлото и вдигнах капака на сандъчето, което се оказа наполовина пълно със сребърни монети, повечето изтрити и с мътен цвят поради лошото си качество. Погледнах Рагнар и свих рамене. Плячката бе явно недостатъчна.

— Но ти си Утред! — извика в този момент Егфрит, взирайки се в мен.

— Е, и? — отвърнах войнствено.

— Чухме, че си загинал, господарю. Слава богу, че си жив и здрав.

— И как съм загинал?

— От ръката на датчанин.

Говорехме на английски и Рагнар поиска да разбере какво си казваме, затова му преведох.

— Този датчанин случайно да се е казвал Уеланд? — попита той абата.

— Да, това е името му.

— Откъде знаеш?

— Уеланд е мъжът, който се възстановява от раните си в лечебницата ни, господарю. — Егфрит ме изгледа отново, сякаш не можеше да повярва, че ме вижда пред себе си.

— Кой го е ранил? — поинтересува се Рагнар.

— Нападна го човек от крепостта. На излизане от Бебанбург.

След това абатът, естествено, трябваше да разкаже всичко от игла до конец. Както се оказа, Уеланд се добрал дотук и изтъгал чично ми, че ме е убил. След като получил наградата си от сребърни монети, половин дузина мъже го изпроводили от замъка. Между тях бил и Еалдулф, ковачът, който ми разправяше истории като малък. Той издебнал Уеланд и му съсякъл рамото с брадва, преди останалите да успеят да го удържат. После Уеланд бил докарат в манастира, а самият Еалдулф, стига да бе още жив, трябваше да се намира в Бебанбург.

Ако абатът смяташе, че присъствието на ранения ще му послужи като закрила, си беше направил зле сметката.

— Значи си приютил Уеланд, макар да си смятал, че е убил Утред? — намръщи се той.

— Това е Божи дом — рече Егфрит, — затова оказваме помощ на всеки в изпаднал в нужда.

— В това число и на убийците? — попита Рагнар, като се пресегна и отвърза кожената връв, стягаща косата на тила му. — Кажи ми, колко от твоите монаси отидоха на юг, за да помагат на другарите си да изтезават и убиват датчани?

Егфрит се поколеба, което само по себе си бе отговор. Тогава Рагнар изтегли меча и той си възвърна дар слово.

— Някои наистина го сториха, господарю — призна. — Нямаше как да ги спра.

— Така ли? — Рагнар тръсна глава, така че мокрите му разпуснати кичури паднаха върху челото. — Не си ли ти онзи, който заповядва тук?

— Аз съм абатът на манастира, да.

— Значи си можел да ги спреш. — Лицето на Рагнар бе почервяло от гняв и аз заподозрях, че си спомня труповете, които бяхме изровили край „Гируум“ и малките датски момиченца с още окървавени бедра. — Убийте ги — каза на хората си.

Не взех участие в това клане. Застанах на брега, над който с писък се носеха чайките, загледан в Бебанбург и заслушан в звука на остриетата, вършещи кървавото си дело. Брида дойде до мен, улови ме за ръка и също се взря на юг през сивеещите, осияни с бяла пяна води към масивната крепост върху скалата.

— Това твоят дом ли е? — попита.

— Да, моят.

— Той те нарече „господарю“.

— Наистина съм такъв.

Тя се прислони до мен.

— Притесняваш се, че християнският бог ни гледа, нали?

— Нищо подобно — отвърнах, чудейки се как е отгатнала мислите ми.

— Той никога не е бил наш бог — каза ожесточено Брида. — Ние сме почитали Уoden, Тор, Еостра^[3] и всички останали богове и богини, а после християните са дошли и са ни накарали да ги забравим. Сега, когато датчаните са тук, се връщаме обратно към тях. — Тя внезапно замъркна.

— Равн ли ти каза тези неща?

— Само донякъде. Останалото се досетих сама. Води се война, Утред — война между християнския бог и нашите божове. И понеже те се бият горе в Асгард, карат и нас да се бием тук, на земята.

— И ние печелим, така ли?

Вместо отговор тя посочи към мъртвите монаси, чиито тела, облечени в окървавени одежди, се въргаляха по мократа трева. След като разправата с тях приключи, Рагнар отиде и извлече Уеланд от леглото му. Той очевидно си отиваше — целият трепереше, а раната му бе воняща и гноясала, но ясно съзнаваше случващото се. Наградата му за моето убийство представляваше обемиста торба с нови сребърни монети, тежаща колкото новородено бебе. Намерихме я под леглото му и я добавихме към малкото манастирско съкровище, което щяхме да разделим помежду си. Самият Уеланд лежеше безсилно на земята и местеше очи между Рагнар и мен.

— Искаш ли да го убиеш? — попита ме Рагнар.

— Да — казах, защото друг отговор не се и очакваше. После си спомних за началото на премеждията си — деня, когато видях Рагнар да танцува по греблата край същия този бряг, а на следващата сутрин да носи главата на брат ми пред портата на Бебанбург. — Искам да му отсека главата. — Уеланд се опита да проговори, но от гърлото му излезе само неясен стон. Погледът му не се откъсваше от меча на Рагнар. Той забеляза това и ми го подаде с думите:

— Достатъчно оствър е, но ще се учудиш колко сила се иска. С брадва ще ти е по-лесно.

Уеланд сега гледаше към мен. Зъбите му чаткаха, а лицето му се гърчеше. Мразех този мъж още от мига, в който го зърнах, ала сега изпитвах странна съпротива да отнема живота му, макар и той едва да мъждукаше в него. Вече бях научил, че едно е да убиеш в битка, да пратиш душата на смел боец в залата за пиршества на божовете, а съвсем друго — да погубиш беззащитен човек. Той трябва да е доволил колебанието ми, защото успя жалостиво да се примоли за пощада.

— Ще ти служа — промълви едва.

— Накарай копелето да страда — отговори Рагнар вместо мен.

— Изпрати го при богинята на мъртвите, но първо я извести за идването му, като го накараш да страда.

Не мисля, че Уеланд страда много. Той вече беше така отпаднал, че дори моите немощни удари бързо го пратиха в безсъзнание. Инак умирането му отне дълго време. Аз сечах и сечах. Винаги съм се удивявал колко много усилие е нужно, за да убиеш някого. Скалдовете го правят да звучи лесно в своите песни, но всъщност рядко е така. Ние сме упорити същества, вкопчваме се в живота и не искаме да умрем. Но в крайна сметка душата на Уеланд все пак напусна тялото му, а аз продължих да се трудя с меча, докато не успях да отделя окървавената глава. Устата му бе разкривена в агонизираща гримаса, което беше известна утеша.

Възползвах се от благоразположението на Рагнар, за да си поискам още няколко услуги. Взех някои от по-изтритите монети в сандъчето, а после отидох до една от големите сгради на манастира и намерих мястото, където монасите преписваха книги. Те им рисуваха красиви заглавни букви и преди битката при Йоферуик да промени живота ми завинаги, аз често идвах тук заедно с Беока. Те ми даваха късове пергамент и ми позволяваха да ги шаря с прекрасните им бои.

Именно боите ми бяха нужни сега. Те бяха насыпани в купи, повечето под формата на прахове, а някои забъркани със смола. Трябваше ми още парче плат и го открих в църквата — правоъгълна ленена кърпа, с която покриваха светото причастие. Разгънах го на пода и очертах вълча глава с въглен върху белия фон. После започнах да запълвам контурите. Брида ми помогна и се оказа много по-добра художничка от мен. Добави на зияра червено око и червен език, а после забърка черната боя с малко бяло и синьо, за да имитира цвета на козината. След като знамето бе готово, го завързахме за пръта от кръста на мъртвия абат. Рагнар ровеше из малката колекция от свещени книги на манастира, късайки металния, украсен с камъни обков на предните им корици. След като ги откъсна всичките, а аз приключих с изработката на знамето, запалихме дървените постройки.

Дъждът беше вече спрял, когато се упътихме обратно по пясъчния провлак. По мое настояване този път продължихме край брега, докато не стигнахме подножието на Бебанбург.

Тук спряхме и аз отвързах косата си, пускайки я да виси свободно. Дадох знамето на Брида, която яхна жребеца на Равн, докато старецът остана да чака заедно със сина си. После, препасал чужд меч на кръста, поех към дома.

Брида дойде с мен като знаменосец и двамата препуснахме по пътеката. Вълните се разбиваха вдясно от нас и се плъзгаха като бяла пяна под копитата. Можех да видя хората, които ни наблюдаваха от стената, и щом я наблизихме, пришпорих коня в галоп. Брида, с развятото над главата ѝ знаме, не изоставаше от мен. Дръпнах юздите и спрях на метри от Долната порта, над която забелязах и чичо си. Той беше тук, Елфрик самозванец, с мрачното си, изпито лице. Вторачих се в него достатъчно дълго, за да не остане никакво съмнение кой съм, после хвърлих отсечената глава на Уеланд на същото място, където някога се бе търкулнала главата на брат ми, и изсипах край нея сребърните монети.

Бяха трийсет на брой, цената на Юда. Помнех добре тази евангелска история — една от малкото, които ми допадаха.

По стената имаше стрелци, но никой не вдигна лъка. Само гледаха. Показах на чичо си дяволския знак — двата външни пръста, вдигнати като рога, после се изплюх, обърнах коня и препуснах обратно. Сега вече знаех, че съм жив, че съм негов враг и че ще го убия като куче, ако някога ми се удаде възможност.

— Утред! — извика Брида, която яздеше зад мен. Обърнах се в седлото и видях един воин да скача от стената. Той падна тежко, но се изправи и побягна към нас. Беше огромен, брадат мъж. Мина ми през ум, че никога няма да успея да го надвия, ала после се случи нещо странно — от крепостта полетяха стрели и взеха да се забиват край него. Едва сега осъзнах, че това е Еалдулф, ковачът.

— Лорд Утред! — замаха с ръце той. — Лорд Утред! — Доближих го така, че да го предпазя от стрелите с тялото на коня, но никоя от тях не попадаше наблизо и заподозрях, че стрелците нарочно се целят встриани. — Ти си жив, господарю! — По лицето му се разля широка усмивка.

— Да, жив съм.

— Тогава идвам с теб — рече твърдо той.

— Ами твоята жена, синът ти?

— Жена ми умря миналата година, господарю, а синът ми се удави, докато ловеше риба.

— Съжалявам — казах искрено. Една стрела се плъзна по рядката трева на метри от нас.

— Уоден дава и Уоден взема обратно — отвърна Еалдулф, — и ето че сега ми връща моя господар. — Той видя чука на Тор около врата ми и понеже беше езичник, се усмихна. Така се сдобих с първия си последовател. Еалдулф ковачът.

— Проклет човек е твоят чично — каза ми той, докато пътувахме на юг. — Вечно намръщен, сякаш е ял фъшкии. Дори раждането на сина му не го разведри.

— Значи има син?

— Елфрик Младия, така го кръстиха, и е хубав мъник. Румен като ябълка. Гита обаче е болна. Няма да изкара дълго. А ти, господарю? Изглеждаш добре.

— Добре съм.

— На колко стана, на дванайсет?

— Тринайсет.

— Значи си мъж вече. Онази там жена ли ти е? — кимна той към Брида.

— Приятелка.

— Клощава е като пръчка — рече ковачът оценяващо, — затова по-добре, че ти е само приятелка. — Самият той бе едър мъж, почти четирийсетгодишен, с лице и ръце, почернели от безбройните малки изгаряния на своя занаят. Вървеше пеша, като следваше коня ми без усилие въпреки напредналата си възраст. — И тъй, разкажи ми за тези датчани — хвърли подозрителен поглед към Рагнар и хората му.

— Водачът им се казва ърл Рагнар — отвърнах. — Същият, който уби брат ми. Добър човек е.

— Убиецът на брат ти е добър човек? — рече потресено Еалдулф.

— Всичко е съдба — отвърнах, което, от една страна, беше истина, но от друга — ми спестяваше и необходимостта от дълги обяснения.

— Харесваш ли го?

— Той ми е като баща. Ти също ще го харесаш.

— Но все пак си остава датчанин, господарю — изсумтя Еалдулф. — Може и да почитат правилните богове, но бих предпочел да се махнат.

— Защо?

— Как тъй защо — учуди го въпросът ми. — Защото земята не е тяхна, ето защо. Искам да мога да ходя без страх където си ща. Да не се кланям на някой само защото има меч. За нас законът е един, а за тях — друг.

— За тях няма закон — казах.

— Ако датчанин убие някой наш — продължи негодуващо Еалдулф, — какво могат да сторят неговите роднини? Няма вергелд, няма рийв, няма господар, на когото да се оплачеш.

Това беше вярно. Вергелд се наричаше кръвнината, изплащана срещу нечий живот. Всеки човек си имаше цена. За мъж се плащаше повече, отколкото за жена, освен ако жената не беше високопоставена, а за воин — повече, отколкото за фермер, но цена винаги имаше и убиецът можеше да избегне смъртното наказание, ако семейството на жертвата приемеше да му се плати. Рийвът пък отговаряше за прилагането на законите и бе подчинен на лорда. Но с идването на датчаните цялата тази щателно изградена правосъдна система се беше разпаднала. Закон нямаше, освен ако датчаните не кажеха, че има, и той бе такъв, какъвто на тях им изнасяше. На мен подобен хаос ми допадаше, ала аз се намирах откъм привилегированата страна. Бях приближен на Рагнар и той ме защитаваше, но без него щях да съм не по-добре от всеки скитник или роб.

— Чичо ти се примирява с положението — каза Еалдулф — но не и Беока. Помниш ли го? Червенокосият, кривоглед свещник със сакатата ръка?

— Срещнах го миналата година — отвърнах.

— Така ли? Къде?

— Беше в Уесекс, заедно с Алфред.

— Чак в Уесекс! — възклика Еалдулф. — Виж ти, колко далеч е отишъл. Бива си го този Беока, нищо че е свещеник. Избяга, защото не можеше да понася датчаните. Чичо ти направо побесня. Искаше да го убие.

Това, мина ми през ума, несъмнено се дължеше на факта, че Беока бе отмъкнал документите, доказващи правата ми над Бебанбург.

— Той искаше да убие и мен — отвърнах. — А аз още не съм ти благодарил, задето си нападнал Уеланд.

— Чичо ти щеше да ме даде на датчаните за тази постъпка, но те така и не дойдоха да искат отплата.

— Е, сега вече си с тях, тъй че по-добре свиквай.

Еалдулф помисли върху това за секунда.

— А защо и ние да не отидем в Уесекс? — попита.

— Защото западносаксонците искат да ме правят свещеник, а аз искам да бъда воин.

— Тогава в Мерсия?

— Тя се управлява от датчаните.

— Но вуйчо ти живее там.

— Вуйчо ми?

— Братът на майка ти! — рече той, удивен, че не познавам собствените си роднини. — Лорд Етелулф, стига да е още жив.

— Баща ми никога не е говорил за майка ми.

— Защото я обичаше. Тя беше красавица, истинско съкровище, и умря при раждането ти.

— Етелулф значи.

— Същият.

Но защо ми беше да ходя при Етелулф, след като имах Рагнар? Вярно, той ми беше роднина, обаче никога не го бях виждал и се съмнявах, че изобщо помни за съществуването ми. Нямах желание да го търся, а още по-малко — да зубря граматика в Уесекс. Затова щях да остана с Рагнар. Това и казах на Еалдулф.

— Той ме учи да се бия — поясних му.

— Учиш се от най-добрите, а? — изръмжа неохотно ковачът. — Е, и аз така станах майстор. Като се учех от най-добрите.

Еалдулф наистина бе добър майстор и макар против волята си, постепенно заобича Рагнар, защото той беше щедър и ценеше хубавите изделия. Към дома ни в Сюнингсвейт бе добавена ковачница и Рагнар плати доста сребро за пещ, наковалня, а също за големите чукове, клещи и пили, от които се нуждаеше Еалдулф. Вече бе дълбока зима, когато всичко беше готово. Купиха руда от Йоферуик и нашата долина заехтя от звъна на метал. Дори в най-студените дни в ковачницата бе топло и мъжете се събираха там, за да си разменят истории и гатанки. Еалдулф знаеше много гатанки и аз ги превеждах на хората на Рагнар. Повечето бяха за мъже и жени и за нещата, които те вършеха помежду си. Тези бяха лесни за отгатване, но аз повече обичах сложните, като например тази: „Майка ми и баща ми ме зарязаха като мъртва, но една добра родственица ме загърна и приюти. Убих децата ѝ, но тя пак ме

обичаше и ме отхрани, докато не се извисих над къщите на хората и чак тогава я напуснах“. Колкото и да си бълскахме главите с датчаните, не можехме да я отгатнем, а Еалдулф отказваше да ни разкрие отговора. Научих го едва когато я казах на Брида.

— Кукувицата, разбира се — рече тя на мига и, естествено, беше права.

До пролетта ковачницата вече се нуждаеше от разширение и Еалдулф се трудеше безспир, изработвайки мечове, копия, брадви и лопати. Веднъж го попитах дали не му е противно, че работи за датчаните, а той просто сви рамене:

— Че аз работех за тях и в Бебанбург, нали чичо ти им играе по свирката.

— Но те не живеят там.

— Да, но идват когато си пожелаят и той им плаща дан.

Думите му бяха прекъснати от неочекван вик отвън, който ми се стори пропит от чиста ярост. Изтичах от ковачницата и видях Рагнар застанал пред къщата, докато отдолу по пътеката се задаваше група мъже, предвождани от воин на кон. И то какъв воин! Облечен в ризница, със скъп шлем, окочен отстрани на седлото, ярко боядисан щит, дълъг меч и ръце, целите отрупани с гривни. Беше млад, с дълга руса коса и гъста златиста брада. В отговор на вика на Рагнар той също изрева като разгонен елен. После Рагнар се втурна насреща му и аз почти си помислих, че онзи ще пришпори коня и ще извади меча си, но вместо това той скочи от седлото и се завтече нагоре по хълма. Когато се срещнаха, двамата се прегърнаха и взеха да се тупат по гърбовете. Рагнар се обърна към нас, а на лицето му грееше усмивка, способна да озари и най-тъмното кътче на ада.

— Моят син! — извика той. — Моят син!

Това беше Рагнар Младия, пристигнал с дружината си от Ирландия. Макар да не ме познаваше, ме сграбчи в обятията си, отлепвайки ме от земята, завъртя сестра си, тупна Рорик зад тила, целуна майка си, развика се на слугите, разхвърля за подарък брънки от сребърна верига и погали кучетата. Същата вечер се състоя пир, по време на който той ни разказа за себе си — че вече е командир на собствен кораб, че се прибира само за няколко месеца и че Ивар го иска обратно в Ирландия през пролетта. Толкова много приличаше на баща си, че незабавно го харесах. Къщата бе винаги весела, когато той

се намираше наоколо. Част от хората му останаха да зимуват при нас и си запълваха времето, като сечаха дървета и добавиха към къщата просторна зала, подобаваща на един Ѹрл — от дебели греди и с висок фронтон, на който бе закован глигански череп.

— Ти си късметлия — каза ми той един ден, докато настилахме новия покрив с дебел пласт ръжена слама.

— Защо?

— Защото баща ми не те е убил при Йоферуик.

— Вярно е.

— Но той винаги е умеел да преценява хората — добави Рагнар Младия, като ми подаде гърнето с пиво и приседна върху билото на покрива, зарял поглед към долината. — Хубаво е тук.

— Да, мястото е добро. А как е в Ирландия?

— Блата и камънаци, Утред — ухили се той. — А и скрелингите са проклет народ. — Датчаните наричаха местното население „скрелинги“. — Но затова пък се бият добре! Там има много сребро и колкото повече се бием с тях, толкова повече сребро получаваме. Ей, всичкото ли ще изпиеш, или ще оставиш малко и за мен?

Върнах му гърнето и той го пресуши на един дъх, като избърса с длан течността, стекла се по брадата му.

— Харесва ми Ирландия — рече, като го остави настрана, — но не желая да живея там. Ще се върна тук. Ще си намеря земя в Уесекс, ще се оженя и ще пусна шкембе.

— Защо не го направиши още сега?

— Защото Ивар ме иска при себе си, а той е добър господар.

— Мен пък ме плаши.

— Добрият господар трябва да е страшен.

— Но баща ти не е.

— Не е за теб, но я си представи какъв е за онези, които убива? Би ли искал да се изправиш срещу Ѹрл Рагнар Безстрашния в стена от щитове?

— Не.

— Значи е страшен — заключи ухилено той. — Впрочем, докато отсъствам, гледайте да превземете Уесекс и да ми намерите там земя, за да дебелея на спокойствие.

След като приключихме с покрива, трябваше да отидем в гората, за да задоволим ненаситния апетит на Еалдулф за въглища. Те бяха

единственото гориво, чиято топлина бе достатъчна за топене на желязото. Той бе показал поне на дузина от хората на Рагнар как да ги произвеждат, но Брида и аз си оставахме най-добрите му работници и затова прекарвахме много време сред дърветата. Купчините от дърва трябаше да тлеят поне три дни, за да се овъглат както трябва, и се нуждаеха от постоянно внимание. Често пъти нощувахме край тях, следейки за издайническите струйки дим, процеждащи се през дебелата покривка от папрат и торф. Те означаваха, че огънят вътре се разгаря твърде силно, и трябаше да се катерим по купчината, за да запушваме пролуките с пръст.

Еалдулф предпочиташе елшата пред всяка друга дървесина, затова използвахме нея, когато успявахме да я намерим. Изкуството се състоеше в овъгляване на стволовете, без да им позволиш да се запалят. При това теглото им намаляваше около четири пъти, превръщайки ги в леки черни късове. Изграждането на купчината можеше да отнеме цяла седмица. Внимателно подреждахме дървата в плитка яма, а в средата оставяхме отвор, който се запълваше с въглища от предната партида. Покривахме всичко с пласт от папрат, после с торфени чимове и накрая запалвахме въглищата в средата. Щом се разгоряха добре, затваряхме плътно и този отвор. Сега потайният тъмен огън трябаше да се контролира. Пускахме по малко въздух през тесни процепи в покривката, но ако посоката на вятъра се променеше, те трябаше да се запушват и да се правят нови. Работата беше пипка и еднообразна, ала на мен ми харесваше. Чувствах се като скедугенган, прекарвайки нощите в гората, край тлеещите купчини, при това с мен беше и Брида, а ние вече бяхме станали повече от приятели.

При едно от тези бдения тя загуби първото си бебе. Дори не знаеше, че е бременна, докато една нощ не я обхванаха конвулсии и пронизващи болки. Поисках да изтичам и да доведа Зигрид, обаче тя не ми позволи. Каза, че знае какво се случва, но аз бях толкова уплашен от състоянието ѝ, че треперих от страх до сутринта. Точно преди изгрев-слънце тя роди мъничко, мъртво момченце. Заровихме го заедно с плацентата и Брида едва докрета до къщи, където Зигрид, разтревожена от вида ѝ, я нахрани с бульон от овчи мозък и праз и я накара да си легне. Вероятно е отгатнала причината за неразположението ѝ, защото през следващите дни се държа рязко с мен

и подметна на Рагнар, че е време Брида да се омъжи. Тя наистина вече бе на възраст, навършила тринацет години, а в Сюнингсвейт имаше поне дузина датски воини, които се нуждаеха от съпруги. Но Рагнар заяви, че тя носи на хората му късмет и че иска да язди с нас, когато нападнем Уесекс.

— И кога ще стане това? — попита го Зигрид.

— До една година. Най-много две.

— А после?

— После Англия вече няма да съществува — каза Рагнар. — Цялата ще е наша.

И наистина, ако и последното от четирите кралства паднеше, Англия щеше да се превърне в датска държава и всички ние трябаше да станем датчани, роби или пък да умрем.

Когато дойде празникът Юле, Рагнар Младия спечели всяко едно състезание в Сюнингсвейт: той хвърляше камъни по-далеч от всички, надви най-яките борци и дори успя да надпише собствения си баща. Последваха мрачните зимни месеци, а когато пукна пролетта и бурите утихнаха, дойде време за отпътуването му. В навечерието се състоя тъжно пиршество, а в сивото утро той напусна дома и поведе хората си по пътеката под ръмящия дъжд. Рагнар гледа подире им чак докато не се изгубиха в долината, а после се обърна към новопостроената си зала със сълзи на очи.

— Той е свястно момче — ми каза.

— И аз го харесвам — отвърнах искрено. И след много години, когато го срещнах пак, още го харесвах.

След заминаването му къщата донякъде опустя, но все пак аз пазя хубави спомени от пролетта и лятото, защото през онези дълги дни Еалдулф ми изкова меч.

— Дано е по-добър от предишния ми — казах нетактично.

— Кой предишен?

— Онзи, който носех при битката за Йоферуик.

— Че него не съм го изработил аз! Баща ти го купи от пазара в Береуик и аз му казах, че е пълен боклук. Пък беше и къс, добър за клане на патки може би, но не и за бой. Какво стана с него?

— Огъна се — казах, спомняйки си как Рагнар се бе смял на жалкото ми оръжие.

— Меко желязо, момче, меко желязо.

После ми поясни, че желязото е два вида — меко и твърдо. Твърдото режело най-добре, но било крехко и меч, направен от него, щял да се счупи при първия по-силен удар. Мекият метал от своя страна се огъвал, както бях научил и от собствения си горчив опит.

— Затова най-добре е да използваме и двете. Гледай сега.

И аз го наблюдавах, докато изработи седем железни пръчки. Трите бяха от твърдо желязо. Той самият не беше съвсем сигурен как се получава така, знаеше само, че ако нажеженият до червено метал се остави в горящите въглища и се улучи точно време, той ще стане твърд и неогъваем. Другите четири пръчки бяха по-дълги и стояха далеч по-кратко в пещта. Той усуква всяка от тях, тъй че накрая пак изглеждаха прави, но дължината им стана колкото на първите три.

— Защо правиш това? — попитах.

— Почакай и ще видиш — отвърна тайнствено той.

Когато завърши седемте пръчки, всяка бе дебела колкото палеца ми. Три бяха от твърдия метал, който Рагнар наричаше стомана, а четири — от меко, красиво усукано на спирала желязо. Една от твърдите пръчки бе по-дълга и малко по-дебела от останалите. Тя щеше да представлява гръбнака на оръжието, а допълнителната ѝ дължина да послужи за прикрепване на дръжката. Еалдулф развъртя чука и я сплеска, докато не заприлича на много тънък и крехък меч. После нареди четирите усукани пръчки около нея, но две от всяка страна, а последните две прикрепи откъм ръбовете — те щяха да се превърнат в режещите остриета. Всичко това изглеждаше нелепо, като сноп от случайно събрани железа, но истинската работа едва започваше. Тя се състоеше в многократно нагряване и коване. Металът сияеше в червено, черната шлака се отделяше и падаше, чукът звънеше, от наковалнята хвърчаха искри, водата за охлаждане съскаше и вдигаше пара. Това продължаваше търпеливо, дни наред, като оръжието бавно добиваше форма под ръцете на Еалдулф. Пред очите ми четирите усукани пръчки от меко желязо, които сега се бяха заварили и слели с по-твърдата стомана, се изгладиха, станаха плоски и образуваха чуден мотив от повтарящи се матови ивици. Те не личаха на пряка светлина, но се виждаха в сумрака или ако дъхнеш върху острието през студен зимен ден. „Змийски дъх“, така ги нарече Брида и аз реших да дам същото име на меча си: Змийски дъх. Накрая Еалдулф добави последния детайл — улеи, които вървяха по средата

на двете страни, от дръжката чак до върха. Обясни ми, че те ще пречат на оръжието да засяда в тялото на врага.

— Канали за кръв — изръмжа свирепо.

Топката в края на дръжката беше от желязо, също както и массивният й напречник — големи, прости и без украса. Когато всичко беше готово, аз сам й изработих чирени от ясен. Исках Еалдулф да ги украси със сребро или позлатен бронз, но той отказа с думите:

— Това е инструмент, господарю, просто инструмент, който да ти улесни работата, не по-различен от моя чук. — Той завъртя острието, тъй че то улови слънчевата светлина. — И един ден — добави, навеждайки се към мен — с него ще убиваш датчани.

Змийски дъх беше тежко оръжие — твърде тежко за тринайсетте ми години, но с времето щеше да ми дойде по мярка. Върхът му бе поизточен, отколкото се нравеше на Рагнар, но това го правеше по-добре балансирано, защото външният край не тежеше излишно. Рагнар обичаше тежестта именно там — за да раздробява вражите щитове, аз обаче предпочитах бързината и подвижността. Благодарение на умението на Еалдулф, Змийски дъх никога не ме подведе — не се огъна, не се счупи и аз още го притежавам. Той е леко нащърбен от битките, старите му ясенови чирени са сменени и е станал по-тънък от безбройните заточвания, но все още е красив и аз понякога дъхвам върху страните му, за да видя как красивите шарки се появяват отново, синкави и сребристи, като магия върху повърхността на метала. Тогава си спомням за онова далечно лято в Нортумбрия и за Брида, съзерцаваща отражението си в новоизкованото острие.

В Змийски дъх са вложени заклинания. Еалдулф имаше свои собствени, които така и не ми разкри — заклинанията на ковача. Брида също отнесе оръжието в гората и се губи там цяла нощ, без да ми каже какво е правила с него — заклинанията на жената. А на следващото жертвоприношение, когато убихме в ямата мъж, жребец, бик, овен и паток, аз помолих Рагнар да използва за мъжа моя меч — за да разбере Один, че Змийски дъх съществува и да погледне благосклонно на него. Това бяха моите заклинания на езичник и воин.

И мисля, че Один наистина го е видял, защото оттогава насам Змийски дъх е погубил повече хора, отколкото мога да си спомня. После наближи краят на лятото и преди есента да разбунтува морето

със своите ветрове, ние поехме на юг. Беше време да заличим Англия, тъй че опънахме платна към Уесекс.

[1] Йеремия, 4:6. — Б.пр. ↑

[2] Беда Достопочтени, или Беда Преподобни (672–735) — английски бенедиктински монах, написал голям брой исторически творби. — Б.пр. ↑

[3] Еостра, или Остара — древногерманска богиня на пролетта и възраждането на природата. — Б.пр. ↑

ГЛАВА ПЕТА

Събрахме се пред Йоферуик, където жалкият крал Егберт бе принуден да инспектира войските и да им пожелае успех. Той мина на кон покрай брега на реката, където бяха пристанали корабите, а обветрените им екипажи стояха строени на брега и го гледаха презрително, понеже знаеха, че не е истински крал. Зад него яздеха Картан и Свен, вече част от датската му стража — макар да предполагах, че работата им се състои колкото в това да пазят Егберт жив, толкова и да го държат пленник. Свен бе възмъжал и носеше дълъг меч, наметка от лисичи кожи и превръзка над липсващото си око. На ръцете му се виждаха две гривни. Баща му бе облечен в ризница и имаше огромна бойна брадва, преметната през рамото. И двамата, изглежда, се бяха замогнали.

— Участвали са в клането при „Стреоншал“ — каза ми Рагнар. Това беше големият женски манастир близо до Йоферуик и мъжете, погрижили се за опустошаването му, бяха взели добра плячка.

— Все още искам да ти служа — каза Картан на Рагнар, макар и без предишното унижено смирение. По ръцете му имаше поне дузина гривни.

— Имам нов корабоначалник на твоето място — отвърна само Рагнар и Картан и синът му отминаха, макар Свен да се обърна и да ми направи дяволския знак с лявата си ръка.

Новият корабоначалник се казваше Токи — съкратено от Торбъорн, и беше великолепен моряк и още по-добър воин. Разказваше истории за това как плавал със свите до непознати земи, където царяла вечна зима и не растели никакви дървета освен брези. Твърдеше, че там царували гиганти, а местните ядели децата си и имали трето око на тила — и някои от хората му вярваха.

Загребахме на юг през един от последните дни на лятото. Придържахме се близо до пустите брегове на Източна Англия, а нощите прекарвахме на сушата. Насочвахме се към устието на река Темес, която според Рагнар щеше да ни отведе дълбоко в сушата, чак до северните граници на Уесекс. Сега той командваше флота. Ивар

Безкостния се бе върнал в покорените земи на Ирландия, отнасяйки дарено от Рагнар злато за най-големия му син, а Уба бе зает да опустошава Далриада, територията северно от Нортумбрия.

— Постна е плячката там — каза пренебрежително Рагнар, но Уба, подобно на Ивар, бе натрупал толкова много съкровища от нашествията си в Нортумбрия, Мерсия и Източна Англия, че не се интересуваше особено от разграбването на Уесекс — макар, както ще стане дума по-късно, тепърва предстоеше да промени решението си и да дойде на юг.

Но за момента Ивар и Уба отсъстваха и главният удар срещу Уесекс щеше да се предвожда от третия им брат, Халфдан, който напредваше с армията си от Източна Англия, за да се срещне с нас някъде по течението на Темес. Рагнар не беше доволен от тази промяна в командването. Мърмореше, че Халфдан е необуздан глупак, твърде буен и самонадеян. Успокояваше го обаче споменът за моята среща с Алфред, потвърждаващ, че Уесекс се управлява от мъже, упаващи се на християнския бог, за когото бе доказано, че няма никаква сила. Докато ние имахме Один, имахме Тор, имахме своите кораби, бяхме истински воини.

След четири дни достигнахме Темес и започнахме да гребем срещу мощното й течение, докато тя постепенно се стесняваше. На първата сутрин, когато навлязохме в нея, виждахме само северния бряг, спадащ към територията на Източна Англия, но към обяд се показа и южният, като смътна ивица на хоризонта — това бе кралство Кент, вече част от Уесекс. До вечерта бреговете се сближиха на по-малко от километър, но по тях нямаше нищо особено за гледане, защото реката течеше през скучни, еднообразни блата. Когато имаше прилив, използвахме него, а когато нямаше, се потяхме с веслата, напредвайки неотклонно срещу течението, докато накрая за пръв път в живота си зърнах Лундене.

Мислех Йоферуик за голям град, но в сравнение това тук бе просто едно село. Лундене бе огромен и задимен, построен на мястото, където се срещаха границите на Мерсия, Източна Англия и Уесекс. Бургред от Мерсия бе негов господар, следователно вече се считаше за датско владение и никой не излезе да ни попречи, когато пристанахме край поразителния мост, простиращ се през широката река. Скоро заобичах това място. Не така, както обичам Бебанбург, но в Лундене

имаше живот, какъвто не бях срещал никъде другаде, защото и никъде нямаше друг подобен град. Алфред веднъж ми каза, че тук се практикува всеки грях под слънцето и с удоволствие мога да потвърдя, че наистина е така. Той се молеше за това място, а аз му се наслаждавах и още помня немия възторг, с който се взирах в разпростреляния се върху два хълма град, докато корабът на Рагнар изплуваше като призрак от мъглата. Беше мрачен ден и дъждът упорито шибаше над реката, но за мен гледката сякаш бе озарена от магична светлина.

Всъщност това бяха по-скоро два отделни града. Първият, на изток, бе старият, построен още от римляните. Оттук започваше мостът, преминаващ над реката чак до мочурищата край южния бряг. Този град се състоеше от каменни постройки и имаше каменна стена — не отбранителен вал от пръст и колове, а истинска зидана стена, дебела и висока, опасана от ров. Ровът преливаше от боклуци, а стената на места бе разрушена и изпъстрена от дървени кръпки, но същото важеше и за самия град, където до огромните римски здания се прислоняваха дървени бараки, покрити със слама и тръстика. Някои мерсийци живееха в тях, но повечето сякаш не изпитваха охота да се заселват наоколо. Един от кралете им си бе построил тук дворец, а на върха на хълма бе изградена голяма църква с каменни основи и дървени стени, но повечето от жителите, сякаш бойки се от духовете на римляните, бродещи сред стените, предпочитаха да обитават новия град, разпрострял се далеч на запад.

Старата част някога бе разполагала с кейове и пристани, ала те отдавна бяха изгнили, тъй че бреговата ивица източно от моста представляваше коварно място, изпълнено с изпочупени, почернели стълбове, стърчащи от водата като нащърбени зъби. Новият град също се намираше на северния бряг на реката, върху нисък хълм малко понагоре по течението, и имаше полегат чакълест плаж, стигащ до чак първите къщи. Никога не съм виждал по-противен плаж от този — вонящ от човешки мръсотии и трупове на животни, затънал в отпадъци, сред които стърчаха слузестите ребра на отдавна изоставени кораби и ровеха шумни ята от чайки. И все пак именно дотук трябваше да стигнем със своите кораби, а за целта се налагаше първо да се преборим с препятствието мост.

Само божествете знаят как римляните са успели да построят подобно нещо. Човек можеше да върви от единия край на Йоферуик до другия и пак нямаше да измине разстояние колкото цялата дължина на моста при Лундене — макар че през онази 871-ва година части от него вече бяха пропаднали и неизползвани. Двете арки по средата отдавна се бяха срутили в реката, но старите римски колони, поддържали някога пътя отгоре им, още стояха. Водата се пенеше заплашително покрай тях, надигайки се от едната им страна, за да се впусне в буен поток от другата. За да достигнем вонящия плаж край новия град, трябваше да преминем през една от пролуките, но никоя не беше достатъчно широка, за да пропусне кораб с разперени гребла.

— Сега ще стане интересно — каза сухо Рагнар.

— Ще успеем ли? — попита аз.

— Щом те са успели — посочи той скелетите на кораби от другата страна, — значи и ние ще можем. — Бяхме пуснали котва, чакайки останалата част от флота да ни настигне. — Франките — продължи Рагнар — са изградили мостове като този над всичките си реки. Знаеш ли защо го правят?

— За да ги прекосяват? — пробах с очевидния отговор.

— За да ни пречат да плаваме нагоре по теченията им. Ако аз управлявах Лундене, щях да поправя този мост, затова нека бъдем благодарни, че англичаните не са си дали труда.

За да преминем отвъд, изчакахме разгара на прилива. Той настъпваше по средата между най-високата и най-ниската точка, когато тласъкът откъм морето намаляваше силата на водата, прииждаща между колоните. В това кратко време съумяхме да прекараме по седем или осем кораба през пролуката. За целта те трябваше да гребат с всички сили, набирайки инерция и в последния момент да вдигнат веслата, за да не закачат колоните отстрани. Не всички успяха от първия път. Сам видях два от тях да се извъртят и бълскат в каменните постаменти, отпращани назад от течението сред порой от ругатни и тръсък на счупени гребла. „Летящата усойница“ обаче се справи, като отвъд моста почти спря, но ние спуснахме най-предните гребла и сантиметър по сантиметър я измъкнахме от засмукващата ни празнина. После екипажите на два от вече

преминалите кораби ни хвърлиха въжета и ни изтеглиха по-далеч от моста, докато изведнъж се озовахме в тихи води и безпрепятствено загребахме към плажа.

На южния бряг, по ниските хълмове отвъд тъмните блата имаше конници, които ни наблюдаваха. Това бяха западносаксонците и навярно брояха корабите, за да добият представа за размера на Великата армия. Така я наричаше Халфдан — Великата армия на датчаните, дошла да превземе Англия, макар за момента далеч да не можехме да се наречем велики. Щяхме да чакаме в Лундене пристигането на още кораби и докато пехотата се стече по дългите римски пътища от север. Уесекс засега можеше да си отдъхне.

Докато чакахме, Брида, Рорик и аз разучавахме града. Рорик отново боледуваше и Зигрид не искаше да го пуска на експедицията, ала той ѝ се примоли, а Рагнар също я увери, че пътуването по море само ще укрепи здравето му, и ето че той бе тук — блед, не по-малко жаден за приключения, колкото и аз. Рагнар ме бе накарал да оставя гривните си и Змийски дъх, твърдейки, че градът е пълен с крадци. Първо обиколихме новата част, бродейки из зловонните ѝ улици. В къщите се виждаха работещи кожари, медници, ковачи. Жени тъчаха на станове, в един двор колеха цяло стадо овце, имаше магазини, предлагачи грънци, сол, живи змиорки, хляб, дрехи, оръжие и какво ли още не. Църковните камбани вдигаха оглушителна връва всеки път, щом дойдеше време за молитва или подкараха някой умрял за погребение. По улиците бродеха глутници кучета, по стоборите бяха накацали кокошки, а над почернелите тръстикови покриви се стелеше тъст дим. Видях една талига, толкова натоварена с нова тръстика, че едва се виждаше под нея. Надвисналите стебла дращеха пътя и закачаха и къщите от двете му страни, а двама роби биеха и ръчкаха с остени едва кретащитеолове. Няколко мъже им се развикаха, че товарът е твърде голям, но те не им обрнаха внимание и продължиха напред, докато талигата не отнесе голямо парче изгнил покрив и тогава избухна бой. Навсякъде имаше просяци — слепи деца, безкраки жени, мъж с отворена язва на бузата. Говореха се езици, които никога не бях чувал, срещаха се странни чуждоземски облекла, а в стария град, който разглеждахме на другия ден, видях двама мъже с тъмнокафява кожа. Равн ми каза, че идвали от Баландия, макар да не бе сигурен къде точно се намира тя. Те носеха дълги роби, имаха закривени саби и

разговаряха с един търговец на роби пред помещение, пълно с пленици англичани, които явно предстоеше да бъдат откарани в тайнствената Блаландия.

— Ей, вие тримата — подвикна ни търговецът не съвсем шеговито. — Принадлежите ли на някого?

— На Ѹрл Рагнар — отвърна Брида, — който с удоволствие ще се отбие да те посети.

— Предайте на господаря си моите почитания — рече той и се изплю, гледайки подире ни.

Сградите на стария град бяха изключителни. Построени още от римляните, високи и массивни и макар стените им да бяха порутени, а покривите хълтнали, продължаваха да изглеждат впечатляващо. Някои имаха по три-четири етажа и ние си играехме на гоненица по изоставените им стълбища. В тях почти не живееха англичани, което ги правеше удобни за нуждите на събиращата се датска армия. Според Брида никой, който е с всички си, не би живял в римски град заради призраците, населяващи старите сгради. Аз самият не видях призрак, но не изключвам да е била права, защото всички изпитвахме сътлен трепет, надзъртайки в тъмните, осияни с колони подземия.

Останахме в Лундене седмици наред и дори когато войската на Халфдан се присъедини към нас, не поехме на запад. Пращахме само конни отреди за продоволствие, но инак Великата армия продължаваше да се събира. Някои от мъжете взеха да негодуват, че чакаме твърде дълго и така даваме на западносаксонците ценно време да се подгответ, но Халфдан настояваше да чакаме. Понякога вражески съгледвачи наобикаляха града и на два пъти избухнаха схватки между тях и наши конници, ала с наблизаването на Юле крал Алфред явно реши, че няма да предприемем нищо до пролетта, и спря да изпраща патрули.

— Ние обаче не чакаме идването на пролетта — каза ми Рагнар, — а на най-лютата зима.

— Защо?

— Защото никоя армия не поема на поход през зимата — усмихна се хищно той. — Тогава западносаксонците ще си бъдат по домовете, насядали край огъня да се молят на своя немощен бог. Докато се запролети, Утред, цяла Англия ще е наша.

Междувременно всички работехме. Аз събирах дърва за горене и когато не влачех дънери от гористите хълмове северно от града, изучавах изкуството на боя. Рагнар помоли Токи, новия си корабоначалник, да ми преподава, а той беше добър учител. След като ме наблюдава известно време да упражнявам основните удари, ми каза просто да ги забравя.

— При стената от щитове — бяха думите му — най-много помага дивата ярост. Умението и хитростта също са полезни, но по-яростният побеждава. Ето, вземи един от тези — подаде ми той къс, широк сакс, далеч по-масивен от онзи, който носех преди. Намръзих се на оръжието, защото бе много по-късо от Змийски дъх и съвсем не толкова красиво, но самият Токи носеше същото на колана си и ме увери, че в близък бой то върши по-добра работа от меча. — Когато противникът е на една ръка разстояние — каза, — нямаш място да замахнеш и сечеш. Затова прилякаш, мушкаш напред и му разпаряш слабините. — Той накара Брида да вземе един щит и да се престори, че се отбранява. После ме придърпа вляво от себе си и замахна над главата й с дясната ръка. Тя инстинктивно вдигна щита. — Спри — викна Токи и тя замръзна неподвижно. — Ето, виждаш ли — посочи ми той щита. — Другарят ти кара противника да се пази отгоре, а ти в това време го ръгаш в слабините. — След това ми показа и още трикове. Аз ги упражнявах, защото ми допадаха, а колкото повече се упражнявах, толкова по-силен и ловък ставах.

Обикновено провеждахме тренировките си на римската аrena. Така я наричаше Токи — „арена“, макар че нито той, нито аз знаехме какво означава думата. Тя обаче бе удивително място, пълно с интересни неща. Представете си открито пространство с големината на поле, обградено от огромни стъпаловидни каменни тераси, в чиито изронени фуги сега никнеха бурени. Мерсийците, както по-късно научих, провеждали тук градските си събрания, но според Токи римляните я използвали за зрелищни боеве, в които умирали хора. Може би това бе просто поредната му фантастична измислица, но арената действително бе огромна, невъобразимо огромна — чудовищна постройка, дело на великани, пред която ние изглеждахме джуджета. Беше толкова голяма, че цялата Великата армия можеше да се събере в нея и пак да остане място за още две такива армии по стъпаловидните седалки.

Юле дойде с обичайното ядене и пиене и войската ни повръщаше където свари по улиците, но ние все още не тръгвахме. Не след дълго обаче предводителите на Великата армия се събраха в двореца близо до арената. Брида и аз, както обикновено, трябаше да служим за очи на Равн, а той от своя страна ни обясняваше какво виждаме. Срещата се състоя в църквата на двореца — римска постройка със сводест таван под формата на бъчва. Върху него бяха изрисувани луна и звезди, но сега синята им и златната боя почти се беше излющила. По средата на църквата бе запален голям огън, от който високото помещение се изпълваше с гъсти кълба дим. Халфдан председателстваше събранието от олтара, а край него се бяха наредили военачалниците. Един от тях бе грозен мъж с тъповато лице, голяма кафява брада и липсващ пръст на лявата ръка.

— Това е Багсег — каза ни Равн. — Величае се за крал, макар че не е по-различен от всички останали. — Багсег, както се оказа, бе дошъл от Дания това лято, водейки със себе си осемнайсет кораба и близо шестстотин мъже. До него стоеше белокос човек, висок и мрачен, с тик на лицето. — Ърл Сидрок — поясни Равн. — Синът му вероятно също е с него?

— Да не е един висок и сополив? — попита Брида.

— Същият, Сидрок Младия. Вечно подсмърча. А Рагнар там ли е?

— Да — отвърнах аз. — Стои до един дебелак, който постоянно му шепне нещо и се подхилва.

— Харалд! — рече Равн. — Чудех се дали ще се появи. Той също е крал.

— Наистина? — учуди се Брида.

— Е, поне така се нарича и действително владее две-три кални поля със стадо миризливи прасета.

Всички тези мъже бяха дошли от Дания, а освен тях имаше и други — като ърл Френа, който бе довел хората си от Ирландия, или ърл Осберн, предвождал гарнизона в Лундене до пристигането на армията ни. Взети заедно, всички тези крале и ърлове бяха събрали над две хиляди бойци. Осберн и Сидрок предложиха да се пресече реката и да се удари право на юг. Така, според тях, Уесекс щеше да се окаже разделен на две и източната му част, представляваща кралство Кент, да бъде лесно превзета.

— В Контварабург трябва да има голямо съкровище — настояваше Сидрок. — Там е главното светилище на тяхната религия.

— И докато ние превземаме това светилище — възрази Рагнар, — те ще ни изненадат в гръб. Основните им сили не са на изток, а на запад. Победим ли запада, цял Уесекс ще падне. После можем да се занимаем с Контварабург на спокойствие.

В това се състоеше спорът. Дали да се започне с по-лесната част, или първо да се атакуват най-важните твърдини, разположени на запад. Думата бе дадена на двама мъже, датски търговци, завърнали се от Редингум едва преди две седмици. Този град се намираше на няколко километра нагоре по реката, на границата на Уесекс. Според чутото от тях, крал Етелред и неговият брат Алфред събраха армията от своите владения и към момента тя наброяваше не по-малко от три хиляди души.

— От които надали ще се съберат и триста истински бойни — вметна саркастично Халфдан и бе възнаграден от публиката, която заудря с мечове и копия по щитовете си. Този звук още отекваше под сводестия таван на църквата, когато влезе нова група воини, водени от огромен, плещест мъж, облечен в черно. Той изглеждаше внушително — гладко избръснат, със смръщено чело и явно много богат, защото наметалото му бе пристегнато с массивна закопчалка от злато и кехлибар, ръцете му бяха отрупани със златни гривни, а на врата си носеше златен чук на Тор на дебела верижка. Присъстващите се отместиха, за да му сторят път. Тишината, тръгнала първо от онези най-близо до него, постепенно се разпростря над цялото помещение, а приповдигнатото настроение се смени с тревожно очакване.

— Кой влезе? — попита шепнешком Равн.

— Много едър човек — отвърнах. — С цял куп гривни.

— Мрачен — вметна Брида. — И облечен в черно.

— А, ърл Гутрум — заключи Равн.

— Кой е той?

— Наричат го Гутрум Злощастния.

— С всичкото това злато?

— Можеш да дадеш на Гутрум и целия свят — каза Равн — и той пак ще реши, че си го измамил.

— От косата му виси някаква кост — обади се Брида.

— Трябва да го питаш за нея — подсмихна се Равн, но не обясни нищо повече за костта, която всъщност бе човешко ребро, обковано със злато.

Гутрум Злощастния бе датски ърл, установил се за зимата в Бемфлеот — селище доста на изток от Лундене, откъм северната страна на устието на Темес. След като поздрави мъжете, струпани край олтара, той обяви, че е дошъл по реката, водейки със себе си четиринайсет кораба. Никой не го аплодира. Гутрум притежаваше най-киселата и намусена физиономия, която някога бях виждал. Сега мълкна и се вторачи в присъстващите като подсъдим, очакващ сурова присъда.

— Ние решихме — наруши неловката тишина Рагнар — да тръгнем на запад. — Никакво подобно решение не бе вземано, но и никой не се обади, за да му възрази. — Екипажите на онези кораби, които вече са минали моста, ще плават по реката, а останалата армия ще се придвижка пеша или на коне.

— Аз ще пътувам с корабите си — каза Гутрум.

— Те минаха ли вече моста?

— Ще пътувам с корабите си — повтори Гутрум, давайки ни да разберем, че флотата му все още е надолу по течението.

— Ще бъде най-добре — продължи Рагнар — да тръгнем още утре. — През последните няколко дни цялата Велика армия се бе събрала в Лундене, прииждайки от селищата на изток и на север, където бе разквартирувана, и с напредването на времето безценните ни хранителни запаси бързо намаляваха.

— Все едно, ще дойда с корабите — рече упорито Гутрум.

— Притеснява се, че няма да може да натовари достатъчно плячка на конете — прошепна ми Равн. — Иска корабите да са с него, за да ги напълни със съкровища.

— Защо изобщо го вземат със себе си? — попитах.

Бе очевидно, че никой не харесва ърл Гутрум и неговото пристигане е колкото нежелано, толкова и неудобно, но вместо отговор Равн просто сви рамене. Явно щом Гутрум бе тук, трябваше да участва. Това бе също толкова непонятно за мен, колкото и фактът, че Ивар и Уба не се присъединяват към кампанията. Вярно, че и двамата бяха богати и надали им трябваше да грабят още, но те от години обсъждаха как ще превземат западносаксонците, а ето че сега просто

обръщаха гръб. Гутрум също не се нуждаеше от повече земи или богатства, ала той самият бе на друго мнение, затова и бе дошъл. Такива бяха датските порядки. Мъжете участваха в армията, ако имаха желание, иначе просто си стояха вкъщи и нямаше никаква власт, която да ги накара да постъпят иначе. Сега Халфдан се очертаваше като лидер на Великата армия, но той не всяваше респект сред хората като страховитите си по-големи братя, затова не можеше да стори нищо без подкрепата на останалите военачалници. С времето научих, че всяка войска се нуждае от един предводител. Сложиши ли двама души начело, силата ѝ намалява наполовина.

На корабите на Гутрум им трябваха два дни, за да преминат моста. Те бяха прекрасна гледка — по-големи от останалите датски съдове, с боядисани в черно драконови глави, увенчали носовете и кърмите им. Екипажите им — а те бяха многобройни — също бяха облечени в черно. Черни бяха дори щитовете им и макар да считах Гутрум за най-злощастния човек на света, трябваше да призная, че армията му бе внушителна. Може и да загубихме два дни, но затова пък спечелихме неговите черни бойци.

От какво имаше да се боим? Великата армия се бе събрала, и то посред зима, когато врагът най-малко очакваше нападение. При това този враг бе предвождан от крал и принц, интересуващи се повече от молитви, отколкото от сражения. Цял Уесекс лежеше пред нас, а за него отдавна се знаеше, че е едно от най-заможните кралства в света — съперничещо на Франкия по съкровища, пълно с църкви и манастири, преливащи от злато, с население, натежало от ребро, узряло за клане. Всички щяхме да станем богати.

И тъй, ние тръгнахме на война.

Кораби по зимната Темес. Кораби, плъзгащи се покрай крехки тръстики, безлистни върби и голи елши. Мокри весла, проблясващи под бледата лунна светлина. Зверските глави бяха издигнати върху носовете им, за да всяват ужас сред жителите на земите, през които преминавахме — а това бяха добри, плодородни земи, макар и напълно обезлюдени. Краткото пътешествие бе съпроводено от почти празничен дух, който дори присъствието на мрачните кораби на Гутрум не смогваше да наруши. Мъжете танцуваха по греблата —

същия номер, който бях видял Рагнар да изпълнява в онзи далечен ден, когато трите му кораба се появиха край Бебанбург. Аз също опитах и предизвиках бурни аплодисменти, когато цопнах във водата. Тичането по редицата от весла изглеждаше лесно отстрани, но трябаше само един от гребците леко да завърти дръжката, за да се подхлъзнеси и да паднеси. Водата беше леденостудена и Рагнар ме накара да сваля мокрите си дрехи и да се загърна в неговата меча шуба, докато се стопля. Мъжете пееха, корабите напредваха срещу течението, а мъглявите хълмове от север и от юг се сближаваха все повече, стеснявайки речното корито. С превалянето на деня зърнахме на хоризонта и първите конници. Те стояха и ни наблюдаваха.

Стигнахме Редингум по здравец. Всеки от трите кораба на Рагнар бе натоварен с лопати, много от тях изковани от Еалдулф, и първата ни задача бе да изградим защитна стена. С пристигането на останалите кораби все повече хора се включваха в работата и до падането на нощта лагерът ни бе преграден от дълъг, неравен насип. Той надали щеше да затрудни евентуалните нападатели, тъй като беше нисък и лесен за преминаване, но никой не дойде да ни обезпокои. Усекската армия не се появи и на следващата сутрин, давайки ни възможност да направим укреплението си по-високо и внушително.

Редингум е построен на мястото, където Кенет се влива в Темес, тъй че стената ни се простираше между две реки, преграждайки и едно малко, напуснато от жителите си градче, в което по-голямата част от нашите екипажи намериха подслон. Сухопътните ни сили още не се виждаха. Те напредваха по северния бряг на Темес, през мерсийски земи, и трябаше да търсят брод по-нагоре по течението, тъй че, когато най-сетне се появиха, стената бе на практика завършена. Отначало ги взехме за западносаксонската войска, но се оказа, че са просто хората на Халфдан, идващи откъм вражеската територия, която бяха заварили изоставена.

Южно от нас имаше гъсти гори. Оттам набавихме материал, за да изградим ограда от колове по цялата дължина на земния насип, която беше към осемстотин крачки. Пред стената изкопахме ров и го напълнихме с вода от реките от двете му страни. През него изградихме четири моста, защитени с дървени укрепления. Това щеше да е нашата база. Оттук можехме да предприемаме набези дълбоко във вътрешността — и беше крайно време да го направим, защото с

толкова много мъже и коне ни заплашваше глад, ако не попълнехме запасите си от зърно, добитък и сено. Носехме със себе си бъчви с пиво и чували с брашно, солено мясо и сушена риба, но останах удивен колко бързо се топяха тези купища от продоволствие.

Когато възпяват войната, поетите говорят за ръкопашни боеве, летящи копия и стрели, звън на остриета и тръсък на щитове, падащи герои и горди победители, ала аз тепърва откривах, че всъщност всичко опира до храната. Как да нахраниш хората и конете. Как да набавиш запаси. Ситата армия е онази, която побеждава. А ако държиш конете в укрепление, трябва да прибавиш в сметката и риенето на тор. Само два дни след пристигането на сухопътната ни армия храната взе да привършва и ърл Сидрок, заедно със сина си, навлезе с голям отряд във вражеската територия, за да търси пълни обори и хамбари, но вместо на тях се натъкна на опълчението на Берокшир.

По-късно научихме, че цялата идея за зимна офанзива изобщо не е била изненада за врага. Датчаните бяха добри в шпионирането, пращайки свои търговци предварително да проучват местата на предстоящите нападения, обаче западносаксонците също разполагаха с достатъчно хора в Лундене, които ги бяха информирали за нашия брой и намерения. Те не само бяха събрали армия, за да ни посрещнат, но бяха призовали и подкрепление от Мерсия, където датското владичество все още бе разпокъсано. Берокшир се намираше непосредствено до границата с Усекс и жителите му бяха прекосили реката, притичвайки се на помощ на своите съседи. Войската им се предвождаше от лорд на име Етелулф.

Дали ставаше дума за вуйчо ми? Много мъже носеха името Етелулф, но колко от тях бяха мерсийски лордове? Признавам, че се почувствах странно, чувайки името и се замислих за майка си, която никога не бях виждал. В представите си я виждах като добра, ласкова, любяща жена, която ме наблюдава отнякъде — от рая, от Асгард или изобщо от мястото, където душите ни отиваха да прекарат вечния мрак. Знаех, че би се ужасила, задето съм в армията, настъпваща срещу брат й, затова в онази вечер бях в потиснато настроение. Но същото важеше и за цялата Великата армия, защото моят вуйчо, ако Етелулф наистина бе такъв, беше унищожил нашата експедиция за провизии. Отрядът, воден от двамата Ѹрлове, бе попаднал на засада.

Двайсет и един датчани бяха убити, а осем паднаха в плен. Англичаните също загубиха неколцина бойци и дадоха един пленник, но спечелиха победата и численото им превъзходство не променяше този факт. Датчаните очакваха да грабят и плячкосват, а вместо това се върнаха с подвити опашки, без жизненонеобходимата храна. Те изпитваха срам, а и през цялата войска премина трепет, защото никой не очакваше, че англичаните могат да ни бият.

Все още не гладувахме истински, но конете отчаяно се нуждаеха от сено. То не беше най-добрата храна за тях, но не разполагахме с овес, затова просто събирахме всяка зимна зеленина, която можехме да намерим край своята постоянно укрепваща стена. В деня след злощастната експедиция Рорик, Брида и аз също бяхме там, като режехме тревата с дълги ножове и я тъпчехме вчували. Именно тогава армията на Уесекс атакува.

Трябва да са били окуражени от победата на Етелулф, защото връхлетяха Редингум с всичките си сили. Първото, което чух, бяха крясъци, идващи от запад. После се появиха конниците, които препускаха в галоп сред нашите събирачески групи, като сечаха хората с мечове и ги пронизваха с копия. Ние тримата просто побягнахме. Зад нас се разнесе тропот на копита и щом се озърнах и видях приближаващия мъж с вдигнато копие, разбрах, че един от нас ще умре. Дръпнах Брида за ръката, за да я отстрания от пътя му и точно тогава една стрела, изстреляна откъм нашия крепостен вал, го улучи в лицето. Той се олюля и от бузата му бликна кръв. Междувременно датчаните панически се струпваха около двата централни моста на Редингум. Нападателите видяха това и се устремиха нататък. Ние тримата се добрахме до рова, прекосихме го с газене и плуване и двама мъже ни издърпаха, мокри, кални и треперещи, през стената. Отвън вече цареше хаос. Събирачите, останали по-надалеч, биваха покосявани от западносаксонските конници. После се появи и пехотата им — вълна след вълна от мъже, които се появяваха от далечните гори и изпъльваха полето. Затичах се към къщата, в която живеехме, и измъкнах Змийски дъх изпод завивките, където го бях скрил. Препасах го на кръста си и тръгнах да търся Рагнар. Той се бе отправил към северния мост, близо до Темес, и двамата с Брида настигнахме хората му там.

— Ти не бива да идваш — казах на Брида. — Остани заедно с Рорик. — Той беше по-малък от нас, а и след ледената баня в рова целият трепереше и се чувстваше зле. Но Брида не искаше и да чуе. Беше се въоръжила с копие и очите ѝ светеха от възбуда, макар засега нищо да не се случваше. Рагнар се взираше над стената, а край портата се събираха все повече датчани, но той още не я отваряше, за да прекоси моста. Озърна се, за да види с какви сили разполага.

— Щитовете! — изкрештя, защото в бързината някои от мъжете бяха дошли само с мечове и брадви. Сега те се затичаха обратно да ги вземат. Аз нямах щит, но пък и мястото ми не беше тук. Рагнар още не ме беше видял, зает да наблюдава края на клането, устроено от западносаксонските конници. Няколко врагове бяха повалени от стрели, но нито ние, нито англичаните разполагахме с много стрелци. Аз харесвам лъковете. Те могат да убиват от голямо разстояние и дори да не поразяват смъртоносно, плашат и объркват врага, защото го принуждават да напредва слепешката, крийки глави под ръба на щитовете. Но употребата им изисква много изкуство. Наглед е лесна и всяко дете си играе с тях, но мъжкият лък, способен да убие елен от сто крачки, е нещо съвсем различно. Той е огромен, изработен от тисово дърво и е нужна невероятна сила, за да се опъне. При това улучването изисква постоянно упражнение — ето защо ние никога не сме имали повече от шепа стрелци. Аз така и не овладях лъка. С копие, брадва или меч бях смъртоносен, но с него, както и повечето мъже — напълно безполезен.

Понякога се чудя защо тогава не останахме зад стената. Тя беше съвсем завършена и за да ни достигне, противникът трябваше или да прекоси рова, или да мине в тясна редица през мостовете — при това под дъжд от стрели, копия и метателни брадви. Положително нямаше да успее, но пък вероятно щеше да ни обсади, а Рагнар не желаеше това. И не само той. Халфдан също събираще своите хора при северния мост и когато и двамата решиха, че разполагат с достатъчно сили, наредиха да се отворят портите и се впуснаха в атака.

Вражеската пехота все още се намираше на около двеста крачки и напредваше под своите драконови знамена, явно настървена за още кръв след стореното от конницата. Тя не разполагаше със стълби, затова нямам представа как смяташе да преодолее крепостния вал, но понякога в битка хората биват обзети от странна лудост и вършат

необясними неща. Ето и сега, усексците нямаха никаква причина да се стичат към средата на укреплението, което не можеха да прекосят, но сториха именно това. В отговор нашите ги атакуваха по фланговете, от север и от юг.

— Стена от щитове! — ревна Рагнар. — Стена от щитове!

Човек можеше ясно да чуе образуването на стената. Най-добрите щитове се правят от липа или от върба и краищата им издават тропот, когато се застъпват. Трябва да застъпиш левия ръб на своя щит с десния ръб на съседа си — така врагът, който обикновено си служи с дясната ръка, трябва да пробие два пласта дърво, за да те порази.

— Направете я стегната! — викна Рагнар. Той се намираше в средата, под своя проскубан флаг от орлово крило. Беше един от малкото със скъп шлем на главата, което го бележеше като предводител и съответно основна мишена. Все още носеше красивия шлем на баща ми, изработен от Еалдулф, със забрало и сребърен обков. Имаше също и плетена ризница. Малцина мъже притежаваха подобно съкровище; повечето носеха кожени доспехи.

Врагът настъпваше насреща ни, формиралики своя собствена стена от щитове. Край нея, препускащи под драконовото знаме, имаше група конници. Стори ми се, че зърнах сред тях червената коса на Беока, и това ме наведе на мисълта, че Алфред също трябва да е там, вероятно сред ято свещеници в черни одежди, хвърлящи клетви по наш адрес.

Западносаксонската стена бе по-дълга от нашата, а също и попътна — зад нея крачеха поне пет-шест реда мъже, в сравнение с трите реда зад нашата. Здравият разум диктуваше, че или трябва да стоим на място и да оставим те да ни нападнат, или да се оттеглим зад защитата на укреплението, но в подкрепа на силите на Рагнар се притичаха все повече датчани, а и той самият не бе в настроение да проявява здрав разум.

— Избийте ги! — изкрештя. — Просто ги избийте! — После поведе редицата напред, а останалите без секунда колебание нададоха дружен боен вик и се впуснаха след него. Обикновено армиите се гледат една друга с часове, преди да се сблъскат в ръкопашен бой, разменят си обиди и заплахи, набиралики кураж за оня най-ужасен миг, когато дървото среща дърво, а стоманата — стомана, ала кръвта на

Рагнар кипеше и той нямаше време за подобни неща, затова просто нападна.

Атаката нямаше смисъл, но неговият бяс бе подклаждан от спомена за победата на Етелулф и от обидата за нашите хора, току-що избити насред полето. Единственото, което искаше, бе да се вреже в уесекските редици и да устрои там кървава сеч. Страстта му по някакъв начин се предаде и на останалите, които се носеха с неистов вой напред. В тълпата мъже, напиращи за битка, имаше нещо ужасяващо.

Тъкмо преди щитовете да се сблъскат, от задните ни редици полетяха копия. Някои носеха по три или четири и сега ги хвърляха едно подир друго над главите на другарите си. Обратно също летяха копия и едно от тях се заби в пръстта до мен. Извадих го и с всички сили го метнах напред.

Намирах се в последния ред, изтикан от мъжете, които ми викаха да не им се пречкам. Аз обаче не ги слушах и настъпвах заедно с тях. Брида, дяволито ухилена, също крачеше редом с мен. Казах ѝ да се връща в града, но в отговор тя само ми се изплези. Тогава чух продължителния гръмовен тръсък от сблъскването на щитовете. Той бе последван от звъна на мечовете и брадвите и тъпия звук на остриетата, пронизващи липовото дърво. Не виждах нищо, защото бях твърде нисък, но тласъкът от предните редици накара мъжете около мен да се олюлеят за миг. После те натиснаха отново, мъчейки се да накарат собствения си авангард да пробие вражеската защита. Десният край на стената ни започна да се огъва и за миг изглеждаше, че англичаните ще успеят минат по фланга ни, но куражът им не стигна при вида на датските подкрепления, стичащи се натам. Тези вражески бойци бяха от задните редове, а там винаги се събират най-плахите и малодушните. Истинската битка се разиграваше право пред мен, след неспирния грохот на щитове, звъна на остриета и тропота на пристъпващи крака — почти без да се чува глас, с изключение на болезнен вой или внезапен предсмъртен крясък. Брида, пълзейки, се промъкваше с копие в ръка между краката на бойците и аз видях как замахва с него, за да нанесе удар под вражите щитове. Острието улучи глезена на един мъж, той се препъна, върху него се спусна брадва и в противниковата стена се появи пролука. Нашите редове се лашнаха напред и аз ги последвах. Използвах Змийски дъх като копие,

мушкайки нозете на англичаните. После Рагнар нададе гръмовит рев — рев, който да стигне до ушите на божествата в небесните селения на Асгард и да измоли подкрепата им за още един решителен напън. Мечовете се развъртяха, брадвите се издигаха и спускаха и аз усетих как врагът се огъва под яростта на викингите.

Бог да му е на помощ, мина ми през ума.

Кръвта вече покриваше тревата — толкова много кръв, че краката се хълзгаха по нея — и трябваше да прекрачваме през тела, когато нашата стена от щитове се устреми напред, увличайки Брида и мен подире си. Видях, че нейните ръце са червени от кръвта, стекла се по ясеновата дръжка на копието. Тя ме изгледа и ги облиза с лукава усмивка. Хората на Халфдан се биеха вляво от нас и шумът от тяхната битка изведнъж стана по-сilen от нашия, защото западносаксонците се оттегляха натам. Но един боец, висок и силен, продължаваше да не отстъпва. Носеше метална ризница, препасана с червен кожен колан, а шлемът му бе по-великолепен дори от този на Рагнар, с изобразен върху челото сребърен глиган. За миг си помислих, че може да е самият крал Етелред, но този мъж бе твърде висок. Рагнар викна на хората си да стоят настрани и замахна с меча над главата му. Врагът го парира и на свой ред атакува. Рагнар пое удара с щита си, после бълсна с него противника, който залитна назад и се препъна в един труп. Рагнар издигна оръжието си така, сякаш убиващ бик, и острието се стовари върху плетената ризница. Вражеската войска се спусна да спасява предводителя си, но насреща им излезе стена от датчани, щит срещу щит, докато Рагнар нададе победоносен рев, посичайки падналия. Изведнъж край нас не останаха повече англичани, които да се съпротивляват. Цялата им армия побягна, изоставяйки мъртвите и ранените, начело с краля и принца, които препускаха, заобиколени от своите свещеници. Ние изригнахме в ругатни и подигравки, викахме подире им, че са жени, страхливци, че се бият като момиченца.

После спряхме запъхтени сред кървавото поле, осяно с трупове, между които имаше и наши. Рагнар зърна мен, после и Брида и се засмя.

— Вие двамата какво правите тук?

Вместо отговор Брида му показва окървавеното си копие, а той хвърли поглед на Змийски дъх и видя обагреното му в червено острие.

— Глупаци такива — смъмри ни, но ласкаво. В това време един от хората ни доведе западносаксонски пленник и го накара да огледа благородника, убит от Рагнар.

— Кой е този? — попитаха го, докато аз превеждах.

Мъжът се прекръсти.

— Това е лорд Етелулф — промълви тихо и аз замълчах.

— Какво казва? — поинтересува се Рагнар.

— Че убитият е мой роднина.

— Елфрик? — възклика учудено той. — Елфрик от Нортумбрия?

Поклатих глава.

— Не, братът на майка ми. Етелулф от Мерсия. — Нямаше как да знам дали наистина е така, в Мерсия можеше да има и друг лорд Етелулф, но по някакъв начин бях сигурен, че е той — кръв от моята кръв, мъжът, спечелил победата над ърл Сидрок и сина му. Докато Рагнар ликуваше, отмъстил за позора от предния ден, аз се взирах в лицето на мъртвия. Защо ли изпитвах тъга, след като дори не го познавах? Имаше издължено лице, със светла брада и подрязани мустаци. Добре изглеждащ мъж, при това член на моето семейство. Мисълта бе странна, защото бях отвикнал да имам друго семейство освен Рагнар, Равн, Рорик и Брида.

Рагнар накара хората си да свалят бронята на Етелулф и взе скъпия му шлем, но като признание за смелостта му в битката остави дрехите върху трупа и сложи меч в дясната му ръка, тъй че валкириите да го разпознаят и да отнесат мерсийската му душа при останалите храбреци в залата за пиршства на Один.

И те може би наистина са го сторили, защото на следващата сутрин, когато излязохме да погребваме мъртвите, тялото на лорд Етелулф бе изчезнало.

Много по-късно научих, че това действително е бил вуйчо ми. Научих още, че някои от хората му се промъкнали на бойното поле посред нощ, открили тялото на убития си господар и го отнесли у дома за християнско погребение.

Не знам в кой рай е се е озовал Етелулф, но знам, че ние успяхме да отблъснем западносаксонците и все още бяхме гладни. Крайно време беше да вземем храната на врага.

Защо се биех на страната на датчаните? Всеки живот има своите въпроси и този ме преследва до ден-днешен, макар отговорът му да е достатъчно ясен. За моето младо съзнание алтернативата бе да седя затворен в някой манастир и да чета — а изправено пред подобен избор, всяко момче по-скоро би се било за дявола, отколкото да разлиства прашни томове и да драчи с перо по папируси. Освен това имах Рагнар, когото обичах и който сега изпрати три кораба през Темес да търсят сеното и овеса, скътани в мерсийските хамбари. Те намериха достатъчно, за да могат конете ни да са в добро състояние, когато настъпи моментът да се отправим на запад. Целта ни беше Ебандуна, друг граничен град по течението на Темес, между Уесекс и Мерсия. Според нашия пленник, там западносаксонците бяха складирали голямо количество запаси. Превземехме ли Ебандуна, армията на Етелред щеше да остане без продоволствие, Уесекс щеше да падне, Англия да изчезне, а Один да триумфира.

Естествено, за целта трябваше първо да победим западносаксонската армия, но ние поехме на поход само четири дни след разгрома й пред стените на Редингум, тъй че се чувствахме блажено уверени в нейната обреченост. Рорик отново беше болен и не дойде с нас. Многобройните заложници, като мерсийските близнаци Кеолберт и Кеолнот, също останаха в Редингум, охранявани от малкия гарнизон, който трябваше да пази безценните ни кораби.

Останалите се движехме пеша или на коне. Аз бях сред по-големите момчета, придружаващи армията. Работата ни се състоеше в това да носим резервните щитове, които се предаваха напред в битката, щом старите станеха на парчета. Често съм виждал воини да се бият с брадва или меч в дясната ръка, докато в лявата им е останала само дръжката с желязната среда на щита, от които висят няколко жалки трески. Брида също ни придружаваше, яздейки на седлото зад Равн, и известно време аз крачих редом с тях, заслушан във въстъпителните стихове на новата му поема, озаглавена „Падането на западносаксонците“. Тъкмо бе стигнал до мястото, където изброяваше героите и описваше приготовленията им за боя, когато един от тези герои, мрачният ърл Гутрум, доближи коня си до неговия.

— Изглеждаш добре — поздрави той Равн, сякаш не очакваше това състояние да продължи дълго.

— И аз това забелязвам — отвърна Равн, който обичаше шегите.

Гутрум, загърнат в черното си наметало, отправи взор надолу по течението. Тъкмо преваляхме нисък хълм и дори на бледата зимна светлина речната долина изглеждаше тучна и плодородна.

— Кой ще стане крал на Уесекс? — попита.

— Халфдан? — подхвърли дяволито Равн.

— Кралството е голямо — измърмори Гутрум. — Подобава му по-възрастен владетел. — После обърна киселата си физиономия към мен. — Кой е този?

— Кой кой е? Не забравяй, че съм сляп. Или ме питаш кой е по-възрастният мъж, заслужаващ да стане крал? Аз може би?

— Не, не! Кое е момчето, водещо коня ти.

— А, това е ърл Утред — рече високопарно Равн, — който разбира, че поетите са толкова важни хора, че конете им трябва да се водят само от благородници.

— Утред? Значи е саксонец?

— Утред, ти саксонец ли си?

— Датчанин съм — отвърнах.

— И то датчанин — продължи Равн, — който използва меча си при Редингум. Обагри го със саксонска кръв, Гутрум.

Това бе пиперлива реплика, защото хората на Гутрум не бяха излезли да се бият извън стените.

— А момичето, яздещо зад теб?

— Казва се Брида. Един ден ще стане магьосница и скалд като мен.

Гутрум не намери какво да отговори на това. Известно време се взира намусено в гривата на коня си, после реши да се върне към първоначалната тема.

— Рагнар иска ли да стане крал?

— Рагнар иска да убива хора. Амбициите на сина ми се броят на пръсти — да слуша шеги, да решава гатанки, да се напива, да раздава гривни, да се въргаля с жени, да хапва добре и да отиде при Один.

— Уесекс се нуждае от мъж със здрава ръка — рече неясно Гутрум. — Мъж, който знае как се управлява.

— Звучи, сякаш е някоя опърничава жена.

— Ние завземаме крепостите им, но оставяме половината земи недокоснати! Дори Нортумбрия не е напълно под наш контрол. Мерсия

трябваше да е на наша страна, а ето че изпрати войска в Уесекс. Ние побеждаваме, Равн, но не довършваме работата докрай.

— И как да стане това?

— Повече мъже, повече кораби, повече смърт.

— Смърт?

— Трябва да ги избием всичките! — каза с внезапен изблик Гутрум. — До крак! Да не оставим жив нито един саксонец.

— Дори и жените? — попита Равн.

— Е, някои от по-младите може да останат — съгласи се неохотно другият, после се обърна свъсено към мен: — Какво гледаш, момче?

— Костта, милорд — казах, кимвайки към обкованата със злато кост, висяща от косата му.

— Това е едно от ребрата на майка ми — рече той, като я докосна. — Беше добра жена, чудесна жена и е с мен навсякъде, където ида. Няма да направиш зле, Равн, ако съчиниш песен за нея. Ти я познаваше, нали?

— Познавах я, да — отвърна подигравателно Равн. — Достатъчно добре, та да считам, че поетичното ми майсторство няма да стигне, за да възпее редките ѝ добродетели.

— Можеш да опиташ все пак — изсумтя Гутрум Злощастния, напълно несхванал иронията. — Бих платил доста злато за една добра поема за нея.

Той е луд, помислих си, луд като глухар напролет. И после въобще забравих за него, защото уесекската армия се показа насреща, преградила пътя ни и готова за битка.

Драконовото знаме на Уесекс се вееше на билото на един полегат хълм, простиращ се точно пред нас. За да достигнем град Ебандуна, който очевидно се намираше отвъд него, скрит от погледите ни, трябваше или да настъпим нагоре по склона му, или да заобиколим врага от север, където теренът се снижаваше към коритото на Темес.

Халфдан свика датските водачи и те разговаряха дълго време, очевидно спорейки кой вариант да изберем. Една част настоявала да атакуваме направо и да разпръснем англичаните там, където са, докато останалите бяха на мнение, че е по-добре да ги примамим в долината и

да се бием с тях на равното. Накрая Ѹрл Гутрум Злощастния убеди съbralите се да сторят и двете. Това, разбира се, означаваше да разделим армията си, но въпреки това идеята ми се стори разумна. Рагнар, Гутрум и Сидрок щяха се отправят покрай брега, заплашвайки да подминат засадата, а Халфдан заедно с Харалд и Багсег да се придвижат фронтално към билото. Така врагът можеше да се поколебае да атакува Рагнар от страх войските на Халфдан да не се озоват зад гърба му. Според Рагнар, англичаните най-вероятно изобщо няма да се бият, а да се оттеглят към Ебандуна, където ние щяхме да ги обсадим.

— По-добре е да са запрени на едно място, отколкото да бродят наоколо — подхвърли жизнерадостно той.

— А още по-добре ще е — вметна сухо Равн — да не разделяме армията.

— Те са просто западносаксонци — маxна презрително с ръка Рагнар.

Вече беше следобед, а зимните дни са къси и не оставаше много време до залез-слънце, но според датчаните то бе достатъчно, за да довършат армията на Етелред. Мъжете докоснаха амулетите си, целунаха дръжките на мечовете, нарамиха щитовете и половината от нас, предвождани от Рагнар, поехме надолу по тревистия склон към речната долина. Там се оказахме скрити от рядка дъбова гора с опадали листа, през чиито клони понякога забелязвахме хората на Халфдан, напредващи към билото на хълма. Западносаксонците ги чакаха неподвижно, което означаваше, че планът на Гутрум все пак работи и ние ще успеем да преминем по северния им фланг.

— А тогава — изръмжа Рагнар — ще се изкачим зад гърба им и копелетата ще паднат в капана. Ще ги изтребим като пилци!

— Един трябва да остане жив — каза Равн.

— Един? Защо?

— За да разкаже историята, разбира се. Оглеждай се за поета им. Той трябва да е по-красив от останалите. Намери го и го остави да живее.

Рагнар се засмя. Нашата половина наброяваше към осемстотин души, малко по-малобройна от другата, останала с Халфдан, докато вражеската армия леко надхвърляше по брой общите ни сили. Но всички ние бяхме воини, а повечето от англичаните бяха обикновени

селяни, докарани насила на война, затова не очаквахме нищо друго освен победа.

После, когато членните ни редици навлязоха сред дърветата, видяхме, че врагът е последвал нашия пример и също е разделил войската си на две. Едната част очакваше Халфдан горе на хълма, докато другата се бе спуснала, за да ни пресрещне.

Нашите противници бяха предвождани от Алфред. Разбрах го, когато мяннах червената коса на Беока, а по-късно, вече в боя, видях и издълженото тревожно лице на самия принц. Брат му, крал Етелред, не оставил Халфдан да го нападне, а вместо това сам тръгна срещу него. Както изглеждаше, саксонците жадуваха за битка.

И ние им я дадохме.

Вдигнахме щитовете си и оформихме клинове, за да пробием защитата на врага. Призовахме Один, нададохме бойните си викове и се втурнахме напред — но стената от щитове на саксонците не се проби, нито поддаде. Вместо това удържа здраво и клането започна.

Равн неведнъж ми бе повтарял, че всичко е съдба, а тя е неумолима. Трите предачки седят под дървото на живота и оформят съществуванието ни, а ние, макар да си мислим, че правим собствени избори, сме само играчка в ръцете им и участта ни е предрешена от нишките на техните вретена. *Wyrd bið ful aræd* — съдбата е неумолима — и в този ден, макар да не го подозирах, моята съдба беше изпредена.

Какво мога да кажа за битката, състояла се на мястото, наричано от западносаксонците Еск Хил? Предполагам, че Еск е името на тана, притежавал някога тези земи, които сега бяха богато наторени с нашите кости и кръв. Поетите могат да изпишат хиляди редове, възпявайки случилото се, но битката си е просто битка. Мъжете умират. Стената от щитове е пот, ужас, напън, удари отгоре, удари отдолу, писъци и жестока смърт. На Еск Хил всъщност се състояха две сражения — едното на хълма, а другото в долината, и телата падаха гъсто като снопи. Харалд и Багсег умряха, Сидрок старши видя сина си да загива и после самият той беше посечен, също както ѝрл Осберн, ѝрл Фrena и още много други добри воини. Християнските свещеници призоваваха своя бог да укрепи западносаксонските десници и този ден той се оказа буден, докато нашият Один спеше.

С една дума, бяхме отблъснати. Отблъснати както на хълма, така и в долината и само умората на противника спря поголовното клане и

позволи на оцелелите от нас да се оттеглят, оставяйки другарите си да се въргат в кървава агония. Сред тях беше и корабоначалникът Токи, ненадминатият майстор на меча. Той умря в канавката, зад която ни чакаше стената от щитове на Алфред. Рагнар, чието лице и разпиляна руса коса целите лепнеха от вражеска кръв, не можеше да повярва на случващото се. Западносаксонците ликуваха и ни се присмиваха. Те се бяха сражавали като дяволи, като вдъхновени мъже, знаещи, че цялото бъдеще зависи от тяхното дело в този зимен следобед — и ни бяха победили.

Всичко е съдба. Съкрушени и с оредели редици, ние се върнахме в Редингум.

ГЛАВА ШЕСТА

В наши дни, когато разказват за битката при Еск Хил, англичаните не пропускат да споменат, че Бог дарил победата на западносаксонците, защото крал Етелред и брат му Алфред се молили усърдно при появата на датчаните.

Може и да са прави. Не ми е трудно да повярвам, че Алфред се е молил, но добре подбраната позиция също му помогна. Стената му от щитове бе построена точно зад дълбок, наводнен от топящия се сняг ров и датчаните трябваше да се сражават и умират, пързалийки се по калните му, хълзгави стени. Така мъжете, навикнали да държат по-скоро рало, отколкото меч, успяха да отблъснат атаката на страховитите викинги, докато Алфред ги водеше, насьрчаваше, вдъхваше им вяра в победата и се уповаваше на Бога. Смятам, че причината да ни победи, беше в онази канавка, обаче той спокойно може да ми възрази, че Бог я е изкопал.

Халфдан също загуби. Той нападаше нагоре по равния, полегат хълм, но вече бе късен следобед и слънцето блестеше в очите на хората му — или поне те твърдяха така впоследствие. Крал Етелред, подобно на Алфред, насьрчаваше бойците си толкова добре, че те устроиха вихрена атака надолу по склона, която се впи дълбоко в редиците на Халфдан, допълнително обезсърчени от гледката на нашия погром долу, в долината. Нямаше никакви ангели с огнени мечове, независимо какво разправят свещениците днес. Поне аз не ги видях. Имаше само пълен с кална вода ров, обрат на съдбата и битка, която датчаните загубиха.

Дотогава не знаех, че датчаните могат да губят, но на четиринайсетгодишна възраст научих и този урок. Също за първи път чух ликуванията и подигравките на саксонците и нещо в душата ми трепна.

После се върнахме в Редингум.

Имаше още много боеве, докато зимата се превръща в пролет, а пролетта — в лято. С новата година пристигнаха нови датчани, които попълниха редовете ни и ние спечелихме всичките си последващи сражения със западносаксонците — два пъти при Басенгас в Хамптоншир, после при Меретон, който се намираше в Уилтуншър, дълбоко в тяхна територия, и още веднъж в Уилтуншър, при Уилтун. Като казвам, че печелехме, имам предвид, че в края на деня бойното поле бе наше, но това не означава, че в който и да е от тези сблъсъци врагът бе унищожен. Вместо това ние се изтощавахме взаимно, достигайки до своеобразен кървав застой и с узряването на житата бяхме не по-близо до завладяването на Уесекс, отколкото по празника Юле.

Но все пак успяхме да убием крал Етелред. Това се случи при Уилтун, където кралят бе дълбоко посечен с брадва в лявото рамо. Макар да успяха да го извлекат от сражението, макар свещеници и монаси усърдно да се молиха над одъра му, а знахари да го цериха с билки и пиявици, след няколко дни той умря.

И оставил законен наследник, своя най-голям син, принц Етелуолд. Но той, подобно на мен, бе едва четиринайсетгодишен и още не можеше сам да управлява съдбата си. Някои претендираха за правото му да бъде провъзгласен за крал на Уесекс, ала поддръжниците на Алфред се оказаха далеч по-силни, а и той се възползва от легендата за това как папата го помазал за бъдещ владетел. Тази легенда трябва да е омагьосала всички, защото на следващия уитан, както се наричаше събранието на уесекските благородници, епископи и велможи, Алфред бе провъзгласен за крал. Може би уитанът не е имал друг избор. В крайна сметка Уесекс отчаяно се съпротивляваше на силите на Халфдан и моментът не бе подходящ да сложат на трона едно невръстно момче. Трябаше им зрял водач, затова спряха избора си на Алфред, докато Етелуолд и по-малкият му брат набързо бяха пратени в манастир, където им бе заръчано да залягат над уроците.

— Алфред събрка, като не уби малките сополанковци — каза ведро Рагнар и вероятно имаше право.

Така Алфред, най-малкият от шестима братя, стана крал на Уесекс. Годината беше 871-ва. Тогава не знаех, но неговата жена току-що бе родила дъщеря, която кръстиха Етелфлед. Тя беше с

четиринайсет години по-малка от мен и дори да бях разбрал за раждането й, нямаше да му отдам никакво значение. Но всичко е съдба. Предачките предат своите нишки и ние, щем не щем, играем по волята им.

Първото, което Алфред стори вече като крал, като изключим това, че погреба брат си, затвори племенниците си в манастир, устрои си коронация и отиде стотина пъти на църква, за да пълни Божиите уши с неспирните си молитви, бе да прати при Халфдан делегация с искане за преговори. Явно целта му бе примире и понеже лятото вече проваляше, а ние бяхме все така далеч от победата, Халфдан отиде на срещата, съпроводен от своите военачалници и от гвардия подбрани бойци.

Тя се състоя в Батум и аз също бях там, както и Рагнар, Рavn и Брида. Рорик, все още неразположен, остана в Редингум и аз го съжалих, задето не успя да види Батум. Макар и малък град, той бе почти толкова удивителен, колкото Лундене. В центъра му имаше баня — не просто някакво корито, а огромна сграда с колони и порутен покрив, над цял каменен басейн, пълен с гореща вода. Тя извираше от подземния свят и Рагнар беше сигурен, че се нагрява от пещите на джуджетата. Банята, естествено, бе изградена от римляните, както и всички останали изключителни постройки в долината на Батум. Малцина мъже се осмелиха да влязат в басейна, защото, макар и отлични моряци, се бояха от водата. Брида и аз обаче се потопихме и едва сега разбрах, че тя умее да плува като риба. Аз самият се държах за ръба, дивейки се на странното изживяване да чувствам топлата вода по цялата си гола кожа.

Тук ни откри Беока. В центъра на Батум се спазваше временното примире, по силата на което там не можеше да се носи оръжие. Западносаксонци и датчани се разминаваха съвсем дружелюбно по улиците и нямаше нищо, което да попречи на Беока да ме търси. Той се появи в банята, съпроводен от още двама свещеници, мършави и унили създания, които наблюдаваха безучастно, докато той се приведе към мен.

— Видях те да влизаш, Утред — рече. После забеляза Брида, която тъкмо изплуваше изпод водата с разпилени по раменете коси. Нямаше как да пропусне малките ѝ гърди и при вида им отскочи назад като ужилен. — Но тя е момиче!

— Знам — отвърнах.
— Голо!
— Да, Господ е милостив.

Беока замахна да ме перне по бузата, но аз се оттласнах от ръба на басейна и той едва не падна във водата. Другите двама свещеници, бог знае защо, също се бяха вторачили в Брида. Вероятно си имаха жени, обаче свещениците по принцип много се вълнуват от тези неща. Воините също, но ние поне не се тресем като трепетлики само защото някое момиче ни е показало циците си. Самият Беока се помъчи да я игнорира, което не беше лесно, защото тя доплува и ме обгърна с ръце през кръста.

— Трябва да се измъкнеш — прошепна ми той.
— Да се измъкна?
— От езичниците! Ела в нашия лагер. Ще намерим къде да те скрием.
— Кой е този? — попита ме Брида на датски.

— Един свещеник, когото познавах навремето у дома — отвърнах.

— Ама че е грозен.
— Трябва да дойдеш — просъска Беока. — Имаме нужда от теб!
— Че защо?
— В Нортумбрия назрява въстание, Утред — наведе се още поблизо той, като се прекръсти. — Навсярно си чул какво стана там. Всички тези кланета на монаси и монахини! Те бяха избити! Небивал ужас, Утред, но Бог няма да допусне да му се подиграват. Цяла Нортумбрия ще се надигне и Алфред ще я подкрепи. Ако можем да кажем, че Утред от Бебанбург е на наша страна, това ще е от полза!

Съмнявах се в последното. Аз бях само на четиринайсет години и името ми едва ли бе способно да вдъхнови мъжете да извършват самоубийствени атаки над датските крепости.

— Тя не е датчанка — посочих към Брида. Не вярвах, че Беока щеше да говори подобни неща, ако знаеше, че тя го разбира. — От Източна Англия е.

— Източна Англия? — вторачи се той.

Аз кимнах и реших да направя лъжата още по-дебела.

— Племенница е на крал Едмунд — изтърсих, а Брида се изкиска и прокара ръка надолу по тялото ми, за да ме накара да се

разсмей.

Беока се прекръсти отново.

— Лека му пръст! Такъв мъченик! Бедната девойка! Но... — Той мълкна и се намръщи. Явно не можеше да разбере защо страховитите датчани ще разрешават на двама свои пленници да палуват голи в басейн с топла вода. После затвори кривогледите си очи, защото видя къде се е спряла ръката на Брида.

— Трябва да измъкнем и двама ви — рече припряно. — Да ви отведем на място, където ще се върнете в лоното Божие.

— Много бих искал — казах и Брида ме стисна толкова силно, че едва не изпищях от болка.

— Лагерът ни е южно оттук — упъти ме Беока. — На върха на хълма, зад реката. Елате там, Утред, и ние ще се погрижим за вас. И за двама ви.

Естествено, не направих нищо подобно. Разказах случката на Рагнар, който се разсмя на измислицата ми, че Брида е племенница на крал Едмунд и само сви рамене при новината за предстоящо въстание в Нортумбрия.

— Постоянно се носят слухове за размирици — каза. — И всичките свършват по един и същи начин.

— Но той звучеше много уверен.

— Защото са изпратили монаси да мътят умовете на хората. Съмнявам се да постигнат нещо особено, но нали и бездруго скоро се прибираме натам. Остана само да се разберем с Алфред.

Това не се оказа толкова лесно, колкото очакваха Халфдан и Рагнар. Вярно, инициативата за примирянето бе на Алфред и той го искаше заради датските набези, достигащи все по-дълбоко във вътрешността на Уесекс, обаче не бе готов да капитулира, подобно на Бургрег в Мерсия. Когато Халфдан му предложи да остане крал, но да предаде на датчаните основните западносаксонски крепости, той заплаши да напусне преговорите и да продължи войната.

— Вие ме обиждате — рече спокойно. — Ако искате крепостите, елате и си ги вземете.

— Така и ще направим — закани се Халфдан, а Алфред само сви рамене, сякаш искаше да му каже, че е добре дошъл да опита, защото всъщност и саксонци, и датчани знаеха, че нашата кампания се е провалила. Наистина, бяхме опустошили големи части от Уесекс,

бяхме отмъкнали съкровища, изклали добитък, опожарили мелници, домове и църкви, но платената за това цена бе висока. Много от най-добрите ни воини бяха мъртви или толкова зле осакатени, че до края на дните си трябваше да преживяват с подаянията на своите господари. Не бяхме превзели и нито една уесекска крепост, което означаваше, че с настъпването на зимата трябваше да потърсим убежище обратно в Лундене или в Мерсия.

И все пак, ако ние бяхме изтощени от битките, същото важеше и за западносаксонците. Те бяха изгубили много бойци, много съкровища и Алфред се боеше, че бритите, неговите древни врагове, победени още от прадедите му, могат да нахлутят от своите твърдини в Уелс и Корнуолум. Ала той не се поддаваше на своите страхове, не отстъпваше малодушно предисканията на Халфдан, макар и да знаеше, че ще трябва да приеме някои от тях. Пазарльците се проточиха цяла седмица и аз се дивях на неговото упорство.

Наглед не беше внушителен мъж. Беше клощав като паяк, а издълженото му лице създаваше впечатление за слабост, но това бе измамно. Той нито веднъж не се усмихна, гледайки Халфдан и рядко снемаше умните си кафяви очи от лицето на врага. Отстоявша позицията си търпеливо и спокойно, без да повишава глас дори когато датчаните крещяха в лицето му.

— Това, което всички искаме — повтаряше неуморно, — е мир. Вие се нуждаете от него, а аз съм длъжен да го осигуря на страната си. Затова трябва да напуснете моите владения. — Свещениците му, сред които и Беока, записаха всяка казана дума, изпълвайки ценни листове пергамент с безкрайни, ситни редове. До края на срещата трябва да са изразходили и последната капка мастило в Уесекс, а се съмнявам, че някой след това е чел протоколите им.

Не че разговорите продължаваха през целия ден. Сутрин не започваха, преди Алфред да е отишъл на църква, на обяд се прекъсваха за още молитви и свършваха преди залез, за да може той пак да посети църквата. Как само се молеше този човек! Но цялата му кротост не го правеше по-малко непреклонен и в крайна сметка Халфдан се съгласи да напусне Уесекс — но само в замяна на шест хиляди сребърни монети. За да е сигурен, че ще бъдат платени, настоя войската му да остане в Редингум, където Алфред трябваше ежедневно да я снабдява с три товара фураж и пет товара ръж. След получаването на среброто,

обеща Халфдан, корабите ще се спуснат обратно по Темес и Уесекс ще се освободи от езичниците. Алфред отначало се противеше срещу присъствието на датчаните в Редингум, настоявайки те да се оттеглят източно от Лундене, но в крайна сметка, отчаяно търсейки изход, склони да останат в града и така, с тържествени клетви и от двете страни, мирът беше сключен.

Аз не присъствах на края на преговорите, нито пък Брида. През повечето дни седяхме там, в голямата римска зала, където се провеждаха, и служехме за очи на Равн, но щом разбереше, че вече сме напълно отегчени, той ни пускаше и ние отивахме в басейна. В предпоследния ден на срещата също бяхме там, само двамата под ехтящия таван. Аз все повече заобичвах тази топла вода и сега стоях със затворени очи на мястото, където тя бликаше от един каменен чучур, оставяйки я да се стича по дългата ми коса. Изведнъж Брида изпища. Обърнах глава и точно в този миг чифт силни ръце ме сграбчиха за раменете. Кожата ми бе мокра и успях да се изплъзна, но един мъж в кожена ризница скочи в басейна, улови ме отново и ми каза да мълча. Двама други също бяха нагазили вътре, опитвайки се с помощта на дълги пръти да изкарат Брида от водата.

— Какво правите... — започнах аз на датски.

— Тихо, момче — изръмжа един от мъжете. Беше западносаксонец, а наоколо сновяха още десетина като него. Щом ни хванаха, загърнаха мокрите ни голи тела в големи, вонящи плащове, грабнаха вързопите ни с дрехи и ни понесоха навън. Опитах да викна за помощ, но бях възнаграден с юмрук по главата, който можеше да повали и вол.

Метнаха ни върху седлата на два коня и известно време пътувахме така, увити като пашкули. Махнаха наметалата от нас едва на върха на големия хълм, извисяващ се южно от Батум. И първото, което видях, бе широко ухиленият Beока.

— Ти си спасен, господарю — заяви той. — Слава на всемогъщия Господ, спасен си! Също както и младата дама — добави, обръщайки се към Брида.

Аз само се взирах безмълвно в него. Спасяване? Повече ми приличаше на отвлечане. Погледът ми срещна този на Брида и тя едва забележимо поклати глава, сякаш искаше да ми каже да си мълча. Така и направих. После Beока ни заръча да се облечем.

На влизане в басейна бях пъхнал гривните и амулета в кожената кесия, която носех на пояса си, и сега ги оставих там. Свещеникът ни заведе до близката църква, представляваща обикновена дървена барака със сламен покрив, не по-голяма от селска кочина, и там благодари на Бога за нашето избавление. Сетне отидохме в покоите на Елсуйт, жената на Алфред. Тя имаше прислуга от дузина жени, три от които монахини, както и охрана от двайсет тежко въоръжени мъже. Елсуйт бе дребна женица, с коса с миши цветя, малки очи, малка уста и много решителна брадичка. Носеше синя рокля със сребърни ангели, бродирани по ръбовете на полата и на широките ръкави, както и массивно златно разпятие на врата. До нея спеше бебе в дървена лулка и чак по-късно си дадох сметка, че това трябва да е била Етелфлед — тъй че тогава за пръв път я видях, макар и да не й обърнах особено внимание. Елсуйт ме поздрави, говорейки с подчертан мерсийски акцент, и след като се осведоми за родословието ми, каза, че трябва да сме роднини, защото собственият ѝ баща, мерсийският лорд Етелред, бил първи братовчед на блажено почившия ми вуйчо Етелулф, когото бях видял да убиват пред Редингум.

— А ти? — обърна се тя към Брида. — Разбирам от отец Беока, че си племенница на светия крал Едмунд?

Брида само кимна с глава.

— Но кои са родителите ти? — попита Елсуйт, смяръщвайки вежди. — Едмунд нямаше братя, а и двете му сестри бяха монахини.

— Хилд — каза само Брида. Знаех, че това е името на леля ѝ, която тя винаги бе мразила.

— Хилд? — Елсуйт бе озадачена, дори нещо повече, подозрителна. — Никоя от сестрите на добрия крал Едмунд не се казваше Хилд.

— Аз не съм му истинска племенница — призна тихомълком Брида.

— А — облегна се назад в стола си Елсуйт, с онова доволно изражение, което мнозина добиват, щом им се удаде да изобличат някого в лъжа.

— Но бях свикнала да го наричам чично — продължи за мое учудване Брида. Вече бях решил, че е попаднала натясно и е решила да си признае лъжата, вместо това обаче тя я разкрасяваща още повече. — Хилд бе името на майка ми, тя нямаше съпруг и настояваше да

наричам крал Едмунд чичо — редеше с тихичък, уплашен гласец, — а на него това му харесваше.

— Харесвало му? — отсече Елсуйт. — И защо?

— Защото... — започна Брида, после се изчерви и мълкна. Не знам как го постигна, но цялото ѝ лице пламна и тя сведе очи, сякаш всеки миг щеше да избухне в сълзи.

— А — рече отново Елсуйт, като най-сетне схвана смисъла на думите и сама поруменя. — Значи той е бил твой... — тя не довърши изречението, не желаейки да обвинява мъртвия и свят крал Едмунд, че е заченал копеле на някаква жена на име Хилд.

— Да — каза Брида и действително се разрида. Аз вдигнах очи към опушните греди на тавана, мъчейки се да не се разсмея. — Той бе толкова добър към мен — хлипаше тя, — а проклетите датчани го убиха!

Елсуйт не се усъмни в думите на Брида. Хората обикновено с лекота вярват и на най-лошото за своите близки. Така блаженият крал Едмунд бе изобличен като таен женкар, което не му пречеше да си остане светец, затова пък явно очерняше Брида, защото Елсуйт начаса ѝ предложи да я изпрати в някакъв манастир в Западен Уесекс. Момичето може да имаше кралска кръв, но носеше върху себе си клеймото на греха, поради което трябваше да остане заключено до живот. Брида смилено се съгласи, а аз прихнах и трябваше да се престоря, че съм се задавил от пушека. После домакинята подари и на двама ни по едно разпятие. Те бяха подгответи предварително и изработени от сребро, но сега тя прошепна нещо на една от монахините и това на Брида набързо бе заменено с дървено. Аз окачих своето на врата си и го целунах, което трогна Елсуйт. Брида побърза да последва примера ми, ала вече каквото и да стореше, не можеше да впечатли домакинята. В нейните очи тя бе просто едно самозаклеймило се копеле.

Алфред се върна от Батум след мръкване и аз трябваше да го придружда до църквата, където молитвите и възхвалите продължиха до безкрайност. Четирима монаси пееха псалми и монотонните им гласове неудържимо ме приспиваха. След службата — понеже накрая тя все пак приключи — бях поканен на кралската трапеза. Беока ми подчертала, че това е голяма чест и че малцина са щастливците, споделящи вечерята на краля. Но аз постоянно се бях хранил с

датските големци, които пет пари не даваха кой седи на стола до тях, стига да не им плюе в чинията, затова не бях поласкан. Бях обаче толкова гладен, че можех да изям цял печен вол, затова едва изтърпях церемониалното мие на ръцете в легенчетата с вода, които слугите държаха пред нас. Застанахме прави край масата, начело с Алфред и Елсuit, и един епископ изрече толкова дълга молитва, благодарейки Богу за храната, която предстоеше да ядем, че тя напълно изстина. Накрая все пак седнахме, но какво разочарование бе тази вечеря! Нямаше свинско, нито телешко, нито овнешко, изобщо нищо, което един мъж би пожелал да яде, а само извара, праз, рохки яйца, хляб, разредено пиво и студена ечемичена каша, апетитна колкото жабешки хайвер. Алфред час по час хвалеше гозбите, но накрая все пак си призна, че страда от ужасни болки в корема, които само подобна диета може да успокои.

— Месото е същинско мъченичество за него — поясни ми Беока, един от тримата свещеници на височайшата трапеза, сред които имаше и беззъб епископ, старательно мачкащ хляба си в кашата. Присъстваха още двама старейшини и, разбира се, Елсuit, която говореше повече от всички. Тя се противеше на решението датчаните да останат в Редингум, докато Алфред не отбеляза, че не е имал друг избор и че това е дребна отстъпка на фона на постигнатия мир, което сложи край на дискусията. Елсuit се радваше, че съпругът ѝ е успял да договори освобождаването на всички млади заложници, държани от армията на Халфдан. Алфред отвърна, че е настоял на това, понеже се е боял, че душите им ще бъдат отклонени от правата вяра. Докато го казваше, погледна към мен, но аз почти не се впечатлих, защото вниманието ми бе ангажирано другаде. Една от прислужничките бе поразително красива девойка, с коса, падаща на буйни черни къдрици, и аз се запитах дали не е същата, която Алфред държи близо до себе си, за да може да благодари Богу, задето му дава сили да устои на изкушението. След време разбрах, че е именно тя. Името ѝ беше Мереуена и се случи така, че един ден аз също благодарих на Бога заради нея, но нека не изпреварваме събитията. Засега се намирах изцяло във властта на Алфред или, по-точно казано, на съпругата му.

— Утред трябва да се научи да чете — заяви тя. Нямах представа защо това ѝ влиза в работата, обаче не се намери никой, който да оспори твърдението.

— Амин — рече само Беока.

— Монасите в Уинбурнан могат да го научат.

— Много добра идея, милейди — кимна Беока и безъбият епископ стори същото, покапвайки се по брадичката.

— Абат Хеуалд е чудесен възпитател — продължи Елсуйт.

Всъщност абат Хеуалд беше един от онези негодници, които предпочитат да налагат питомците си с камшик, вместо да им наливат ум в главата, но това явно го правеше още по-подходящ в нейните очи.

— Бях останал с впечатлението — вметна Алфред, — че амбицията на младия Утред е насочена към воинското поприще.

— Ако е рекъл Господ и това ще стане — каза Елсуйт — но каква полза от един воин, ако не може да чете словото Божие?

— Амин — обади се пак Беока.

— Никаква — съгласи се Алфред. Аз си премълчах, макар да ми мина през ум, че да учиш един войник да чете е също толкова полезно, колкото и куче да танцува. Алфред обачеолови скептицизма ми и се обърна към мен.

— Защо е добре войникът да е грамотен, Утред? — попита.

— Добре е всеки да бъде грамотен — отвърнах чинно, спечелвайки си усмивка от Беока.

— Грамотният войник — рече търпеливо Алфред — е войник, който умее да чете заповеди, войник, който разбира какво иска неговият крал. Да предположим, че ти си в Нортумбрия, Утред, а аз съм тук, в Уесекс. Как иначе ще узнаеш волята ми?

Това бяха знаменателни думи, но по онова време бях твърде малък, за да го осъзная. Ако се намирах в Нортумбрия, а той в Уесекс, то изобщо нямаше да ме е грижа за волята му. Но разбира се, Алфред вече мислеше напред — далеч напред, към времето, когато Англия щеше да бъде една държава с един крал. Сега само го зяпнах, а той ми се усмихна в отговор.

— Значи е решено, млади човече. Уинбурнан те очаква и колкото по-скоро се озовеш там, толкова по-добре.

— Защо да бърза толкова? — попита Елсуйт, внезапно станала подозителна.

— Датчаните ще търсят и двете деца, скъпа — поясни Алфред.

— Ако разберат, че са тук, ще искат да им ги върнем.

— Но нали сам каза, че сте се договорили всички заложници да бъдат освободени.

— Заложниците, да — рече меко Алфред, гледайки към мен. — Но заложник ли е бил Утред? Или е бил на път да стане датчанин? — Въпросът остана да виси във въздуха и аз не направих опит да му отговоря. — За да те превърнем в истински англичанин — продължи той, — ще трябва още утре сутрин да тръгнеш на юг. Също и момичето.

— Момичето е без значение — каза пренебрежително Елсуйт. Брида не присъстваше на масата, пратена да се храни с прислугата.

— Ако датчаните узнаят за незаконородената дъщеря на Едмунд — вметна един от старейшините, — ще използват това, за да уронят репутацията му.

— Тя никога не им го е казвала — побързах да ги уверя. — От страх да не му се подиграват.

— Значи все пак има нещо добро у нея — призна неохотно Елсуйт, пресягайки се към едно от рохките яйца. — Но какво ще сториш — обърна се към съпруга си, — ако варварите те обвинят, че си отвлякъл децата?

— Ще изльжа, разбира се — каза спокойно Алфред. Елсуйт примигна насреща му, а епископът изфъфли, че лъжата в името Божие не била грях.

Аз нямах никакво намерение да ходя в Уинбурнан. Не защото изведнъж бях станал ревностен датчанин, а по-скоро заради Змийски дъх. Обичах този меч, а го бях оставил при слугите на Рагнар. Исках си го обратно, преди животът ми да е поел по някакво ново русло, предопределено от предачките, а и, естествено, не желаех да заменям волното си съществуване срещу съмнителните манастирски радости. Знаех, че и Брида иска да се върне при датчаните, и именно разумното решение на Алфред час по-скоро да ни отпрати ни даде желаната възможност.

На другия ден потеглихме преди изгрев-слънце през хълмовете към вътрешността на Уесекс, съпровождани от дузина войници, които явно считаха, че е под достойнството им да съпровождат две деца. Аз яздел кон, а на Брида бяха дали муле. Един млад свещеник на име Уилибалд бе официално натоварен с мисията да достави Брида в женския манастир, а мен да предаде в ръцете на абат Хеуалд. Отец

Уилибалд бе приятен човек, с мека усмивка и ласкав нрав. Умееше да подражава на птичи гласове и ни разсмиваше, представяйки препирната между креслив дрозд и полска чучулига. После ни караше да отгатваме кои точно птици имитира. Унесени в подобни занимавки, неусетно стигнахме до селище, разположено високо над бавно течащата река, сред гъста гора. Тук войниците настояха да спрем, защото конете имали нужда от почивка.

— Всъщност на тях самите са им пресъхнали гърлата и се нуждаят от пиво — каза Уилибалд, свивайки рамене, сякаш това се подразбираше от само себе си.

Денят бе топъл. Войниците вързаха конете си пред странноприемницата, купиха си хляб, сирене и пиво и насядаха в кръг да играят зарове, оставяйки ни на грижите на Уилибалд. Младият свещеник обаче легна на припек върху една килната копа сено и начаса заспа. Аз погледнах Брида, тя погледна мен и решението дойде само. Промъкнахме се покрай странноприемницата, заобиколихме огромна купчина тор, минахме през стадо прасета, риещи в полето, прескохихме една ограда и се озовахме сред гората, където и двамата избухнахме в смях.

— Мама настояваше да наричам краля чичо — рече Брида с тъничък гласец, — а проклетите датчани го убиха. — Дълго се кикотихме, сякаш това беше най-смешното нещо на света. Когато накрая дойдохме на себе си, бързо поехме на север. Докато войниците се сетят да ни търсят, вече имахме голяма преднина. Пуснаха по дирите ни и ловни кучета, взети от селото, където бяха спрели да пият, но ние прегазихме някакъв широк поток, сменихме няколко пъти посоката, изкачихме един висок рид и се скрихме там сред шубраците. Така и не ни откриха, макар целия следобед да чухахме лая на хрътките долу, в долината. Вероятно са решили, че сме се насочили към брега на реката, а ние бяхме високо горе и в безопасност.

Издирваха ни два дни, без нито веднъж да ни доближат. На третия видяхме кралската кавалкада на Алфред да се придвижва на юг по пътя, опасващ подножието на хълмовете. Срещата в Батум бе свършила, което означаваше, че датчаните ще се оттеглят в Редингум. Никой от нас не знаеше как да стигне до Редингум, но помнехме, че на идване към Батум бяхме пътували на запад, което щеше да ни помогне

да се ориентираме. Единствените ни проблеми бяха как да намираме храна и да се пазим да не ни хванат.

Всъщност прекарахме си чудесно. Крадяхме мляко от виметата на крави и кози. Нямахме оръжия, но си направихме тояги от паднали клони, с чиято помощ заплашихме някакъв клет старец, търпеливо копаещ канавка в полето, и му задигнахме торбичката, в която намерихме хляб и малко варен грах. Ловяхме също риба с ръце — трик, на който Брида ме научи, и спяхме в гората. Аз отново носех амулета си с чука на Тор. Брида захвърли дървеното си разпятие, ала аз запазих моето, защото беше сребърно и ценно.

Придвижвахме се главно нощем и отначало се бояхме, защото нощта е времето, когато скедугенгандите излизат от своите скривалища, но скоро се научихме умело да използваме тъмнината. Заобикаляхме фермите, следвахме звездите и пристъпвахме безшумно, като същински сенки. Една нощ нещо едро и сумтящо ни приближи и ние чухме тежките му стъпки, съпроводени от пукане на клонки. Тогава започнахме да удряме с тоягите си по покритата с влажна шума земя и да крещим колкото ни глас държи и съществото си отиде. Дали беше диво прасе? Или някой от безформените и безименни, смразяващи кръвта скедугенгани?

Трябаше да прекосим редица голи, полегати хълмове, където успяхме да откраднем едно агне преди овчарските кучета да ни усетят. Запалихме огън и опекохме месото, а на следващата нощ стигнахме реката. Не знаехме коя река е, но беше широка, течаща под големи, надвиснали дървета. Наблизо имаше пристан, където видяхме малка тумбеста лодка, направена от плетени върбови клони, с опъната отгоре козя кожа. Същата вечер я откраднахме и се пуснахме с нея надолу по течението. Минавахме покрай селища и под мостове, неотклонно напредвайки на изток.

Както се оказа, реката беше Темес и ние благополучно стигнахме Редингум.

Рорик бе умрял. Той боледуваше вече от дълго време, като на моменти изглеждаше, че се възстановява, но каквато и болест да го бе измъчвала, най-сетне бе решила да го отнесе. Брида и аз стигнахме Редингум тъкмо в деня, когато изгаряха тялото му. Рагнар, със сълзи на

очи, стоеше край кладата и гледаше как пламъците погълщат сина му. В огъня бяха сложени меч, юзда, амулет с чука на Тор и малък модел на кораб. След като всичко свърши, овъглените им останки бяха положени заедно с пепелта в голямо гърне, което Рагнар зарови край брега на Темес.

— Сега ти си моят втори син — ми каза същата вечер, след което се сети за Брида и добави: — А ти си моя дъщеря. — Прегърна ни и двамата, а после се напи. На другата сутрин искаше да препусне на запад да убива западносаксонци, но Равн и Халфдан го възпряха.

Примирието се спазваше. Брида и аз бяхме отсъствали по-малко от месец, а първото сребро вече пристигаше в Редингум, заедно с фураж и храната. Алфред, както се оказа, бе мъж на думата си, докато Рагнар бе мъж, съкрушен от скръб.

— Как ще кажа на Зигрид? — повтаряше непрестанно.

— Лошо е човек да има само един син — каза ми Равн. — Почти толкова лошо, колкото да няма нито един. Ето, аз имах трима, а никой освен Рагнар не оцеля. Сега и той остана само с първородния си. — Рагнар Младия все още се намираше в Ирландия.

— Може да му се роди и друг — рече Брида.

— Не и от Зигрид — отвърна Равн. — Вярно, може да си вземе и втора жена. Понякога го правят.

Рагнар ми върна Змийски дъх и ми подари още една гривна. Даде гривна и на Брида и намери известна утеха в нашия разказ за бягството от Алфред. Трябваше да го повторим и пред Халфдан и Гутрум Злощастния, който гледаше свъсено, докато описвах вечерята си на височайшата трапеза и плановете за моето обучение. Дори скърбящият Рагнар се разсмя, когато Брида описа как се е престорила на незаконородена щерка на крал Едмунд.

— Тази кралица Елсуйт — поинтересува се Халфдан — що за жена е?

— Не е кралица — отвърнах. — Западносаксонците нямат кралици. Просто е жена на краля. — Беока ми беше обяснил това.

— Тя е една невестулка, преструваща се на гълъбица — каза Брида.

— Хубава ли е? — попита я Гутрум.

— С остьр нос, малки очички иечно присвита уста.

— Значи Алфред не получава никаква радост от нея — заключи Халфдан. — Защо изобщо я е взел?

— Защото е мерсийка — обади се Равн, — а той иска Мерсия на своя страна.

— Мерсия принадлежи на нас — изръмжа Халфдан.

— Но Алфред иска да си я вземе обратно — каза Равн. — И това, което трябва да сторим, е да пратим кораби с богати дарове за бритите. Ако те го нападнат от Уелс и Корнуолум, ще трябва да раздели армията си.

Думите не попаднаха на място, защото споменът от разделянето на собствената му армия при Еск Хил още гложеше Халфдан, който сега заби мрачен взор в чашата си. Доколкото знам, той така и не изпрати дарове на бритите. Щеше да е добре да го стори, но мисълта му бе твърде заета от неуспеха да превземе Уесекс. Носеха се и слухове за размирици както в Нортумбрия, така и в Мерсия. Датчаните бяха превзели огромни части от Англия толкова бързо, че изобщо не бяха успели да утвърдят властта си, нито пък държаха всички крепости в завоюваните земи, затова бунтове избухваха постоянно, като тлеещи пожарища. Те лесно се потушаваха, но ако се оставеха без внимание можеха да се разпрострат и да станат опасни. Време беше, по думите на Халфдан, да стъпчим тези огнища и да хвърлим покорените англичани в ужас и подчинение. Когато това приключеше, когато Нортумбрия, Мерсия и Източна Англия утихнеха, атаките над Уесекс можеха да бъдат подновени.

След като и последното сребро от Алфред пристигна, датската армия освободи младите заложници, включително и двамата мерсийски близнаци, и ние се върнахме обратно в Лундене. Рагнар изрови гърнето с праха на сина си и го качи на борда на „Летящата усойница“.

— Ще го отнеса у дома — ми каза — и ще го погреба при собствения му народ.

Тази зима не можахме да се върнем в Йоферуик. Докато стигнем Лундене вече беше късна есен и се наложи да презимуваме там. Едва през пролетта трите кораба на Рагнар напуснаха устието на Темес и се отправиха на север. Аз вече бях на петнайсет и растях толкова бързо, че докато се усетя, вече се извисявах с една глава над повечето мъже. Рагнар ме поставил на рулевото гребло и ме научи да управлявам кораб

— да предугаждам напора на вятъра или водата и какво да правя, за да не се отклонявам от курса. Отначало натисках греблото твърде силно и целият съд се клатушкаше като пиян, но скоро усвоих тънкостите, започнах да усещам трептенията на корпуса, предаващи се върху ясеновата дръжка в ръцете ми, и се влюбих в усещането на стройния кил, порещ с пълна скорост вълните.

— Ще те направя свой втори син — ми каза Рагнар на това пътуване.

Не знаех какво да отвърна.

— Най-големият винаги ще си остане на първо място — продължи той, имайки предвид Рагнар Младия, — но и ти ще бъдеш като мое дете.

— Това ще е чудесно — рекох неловко, гледайки към далечния бряг, осенен от малките сивкави платна на рибарските лодки, бягащи от нас. — Ще бъде чест за мен.

— Утред Рагнарсон — каза той, пробвайки звученето на името. Трябва да му е харесало, защото се усмихна, но после отново се сети за Рорик и очите му се зареяха на изток в морската шир, наливайки се със сълзи.

Тази нощ прекарахме в устието на Хъмбър, а два дни по-късно стигнахме Йоферуик.

Кралският дворец беше ремонтиран. Имаше нови капаци на високите прозорци, а покривът бе прясно застлан със златиста ръжена слама. Старите римски стени бяха почистени, тъй че мъхът между камъните бе изчезнал. На външната порта стояха стражи и когато Рагнар поиска да влезе, рязко му наредиха да изчака. Вече мислех, че ще извади меча си, но преди гневът му да успее да се разрази, отвътре излезе Кяртан.

— Ърл Рагнар — поздрави го кисело.

— Откога един датчанин трябва да чака пред тази порта? — попита Рагнар.

— Откакто аз наредих така — отвърна Кяртан и в гласа му прозвуча наглост. И той като двореца изглеждаше проъфтяващ. Носеше наметка от черна меча кожа, имаше високи ботуши, плетена ризница, червен кожен колан за меча и почти толкова гривни по

ръцете, колкото и Рагнар. — Никой не влиза тук без мое разрешение — продължи той, — но ти, разбира се, си добре дошъл. — После отстъпи встрани и пусна него, мен и тримата придружаващи ни мъже да преминем към голямата зала, където пет години по-рано чичо ми се бе опитал да ме откупи от Ивар.

— Гледам, че си запазил английския си питомец — отбеляза Кяртан, хвърляйки поглед към мен.

— Гледай, докато още имаш очи — отвърна небрежно Рагнар. — Кралят тук ли е?

— Той приема само онези, които имат предварително уговорена аудиенция — каза Кяртан.

Рагнар въздъхна и се обърна към някогашния си корабоначалник:

— Май си търсиш белята. Ако ти изнася, можем още сега да наредим лесковите пръчки и да се разберем като мъже. Ако не ти изнася, размърдай се и ми доведи краля, защото искам да говоря с него.

Кяртан се наежи, ала все пак реши, че няма желание да се изправя срещу меча на Рагнар в оградения с лескови пръчки квадрат, затова неохотно се изгуби някъде из вътрешността на двореца. Накара ни да чакаме дълго, но в крайна сметка крал Егберт все пак се появи, съпроводен от шестима телохранители, сред които беше и едноокият Свен. Той явно се радваше на същото благополучие като баща си и бе пораснал още — почти колкото мен на ръст, с широки гърди и огромни, мускулести ръце.

Егберт изглеждаше притеснен, но правеше всичко възможно да си придаде царствен вид. Рагнар му се поклони, после каза, че се носят слухове за бунтове в Нортумбрия и че Халфдан го е изпратил на север, за да потуши всякакви подобни размирици.

— Няма никакви бунтове — увери го Егберт, но с такъв уплашен глас, сякаш всеки миг щеше се напикае в панталоните.

— Имаше известни вълнения във вътрешността — вметна пренебрежително Кяртан, — обаче бързо приключиха. — И се потупа по меча, за да покаже кое точно ги е приключило.

Макар Рагнар да продължи да упорства, не узна нищо повече, освен че неколцина мъже се надигнали срещу датчаните, устройвали засади по пътя, водещ за западния бряг, но били заловени и убити.

— Нортумбрия е в безопасност — завърши Кяртан, — тъй че спокойно можеш да се върнеш при Халфдан и заедно да продължите да завоювате Уесекс.

— Аз ще се прибера в своя дом — каза Рагнар, игнорирайки язвителната забележка. — Ще погреба сина си и ще заживея в мир.

Свен опипваше дръжката на меча си и ме гледаше навъсено с единственото си око. Враждата между нас, както и между Рагнар и Кяртан, бе очевидна, но никой не ѝ даде външен израз и ние си тръгнахме. Трите кораба бяха изтеглени на брега, среброто, докарано от Редингум — разделено между екипажите, след което поехме към дома, носейки пепелта на Рорик.

Зигрид зави като вълчица при новината. Разкъса роклята и заскуба косите си, а другите жени ѝ запригласяха. После във вид на шествие се изкачихме до върха на най-близкия хълм, където заровихме гърнето. Рагнар остана там последен, загледан в белите облаци, носещи се в небето на запад.

До края на годината не предприехме повече пътувания. Занимавахме се със стопанството — трябваше да се оре, да се коси, да се жъне, да се вършее. Правехме сирене и масло. Пътници и търговци носеха различни новини, но не и от Уесекс, където Алфред явно продължаваше да управлява необезпокојван. Така това кралство се съ храни — последното от Англия. Рагнар понякога говореше за връщане там, за завоюване на нови богатства, ала хъсът му за битки се бе изпарил от лятото насам. Той прати вест в Ирландия, канейки най-големия си син да се прибере, обаче подобни съобщения не бяха надеждни и Рагнар Младия не се върна през тази година. Мислеше също и за Тира, своята дъщеря.

— Баща ми смята, че вече е време да се омъжа — сподели ми тя веднъж, докато биехме масло.

— Кой, ти? — изсмях се.

— Вече съм почти на тринайсет! — отвърна предизвикателно тя.

— Така си е. И кой ще се ожени за теб?

— Мама харесва Анвенд — сви рамене тя. Анвенд беше един от воините на Рагнар, силен и приветлив младеж, малко по-голям от мен. Самият Рагнар я бе гласил за жена на някой от синовете на Уба, но това означаваше тя да заживее далеч от нас, а Зигрид не можеше да понесе идеята и Рагнар постепенно взе да ѝ отстъпва. На мен Анвенд

също ми бе симпатичен и смятах, че от него ще излезе добър съпруг за Тира, която се разхубавяваше с всеки изминал ден. Имаше дълга златиста коса, широко расположени очи, прав нос, безупречна кожа и слънчев, звънлив смях. — Мама казва още, че трябва да родя много синове.

— Надявам се да е така.

— Аз обаче искам и дъщеря — каза тя, пъшкайки от усилие, защото маслото се сгъстяваше и работата ставаше по-трудна. — Според нея, на Брида също ѝ е време за женитба.

— Брида може да има други планове.

— Тя иска да се омъжи за теб — отбеляза Тира.

Засмях се на думите ѝ. Възприемах Брида като приятел, моя най-добър приятел, и това, че спяхме заедно или вършехме разни неща, когато Зигрид не гледаше, още не значеше, че ще се оженя за нея. Всъщност изобщо не мислех за семейство. Занимаваха ме единствено мечове, щитове и сражения, докато страстита на Брида бяха билките.

Тя бе като котка. Появяващо се и изчезващо тихомълком и попиваше всичко, на което Зигрид можеше да я научи за различните церове и тяхната употреба. Поветица за очистително, живовляк за язви, блатен невен за прогонване на елфи далеч от ведрата с мляко, пилешка трева за кашлица, метличина за треска. Бе научила и заклинания, които не ми издаваше, женски заклинания, и твърдеше, че ако човек остане безмълвен през нощта, без да помръдва и почти без да диша, духовете ще дойдат при него. Равн пък я научи да бленува с божовете, което означаваше да пие пиво, в което са киснати червени мухоморки. Често ѝ прилошаваше, защото пиеше сместа твърде силна, но това не я спираше. Тогава съчини и първите си песни, песни за птици и зверове, и Равн каза, че е станала истински скалд. Понякога нощем, докато наблюдавахме тлеещата яма с въглища, тя ми ги рецитираше с тих, ритмичен глас. Имаше и куче, което я следваше навсякъде. Беше го намерила в Лундене, преди да отплаваме обратно — черно-бяло и умно като нея самата. Беше го нарекла Нихтгенга, което означава „гоблин“, или „таласъм“. То седеше край нас и мога да се закълна, че се вслушваше в песните ѝ. Брида си правеше също свирки от тръстика, на които свиреше меланхолични мелодии. Нихтгенга я гледаше с големите си тъжни очи, докато накрая музиката го обземаше, той вирваше муцуна и започваше да вие. Ние прихвахме,

а Нихтгенга се обиждаше и Брида трябаше да го гали, за да го успокои.

Напълно бяхме забравили за войната, докато един ден, когато лятото бе в разгара си, а слънцето жареше немилостиво хълмовете, не се появи неочекван посетител. В нашата затънтина долина дойде не друг, а ърл Гутрум Злощастния. Той водеше двайсет конници, всичките облечени в черно, и се поклони почтително на Зигрид, която го смъмри, задето не е пратил вест за пристигането си.

— Щях да ви пригответя угощение — каза тя.

— Носим си храна — отвърна Гутрум, посочвайки към няколкото товарни коне. — Не искам да оправзувам складовете ви.

Той идваше от далечния Лундене, за да говори с Рагнар и Равн. Рагнар покани и мен да присъствам на срещата, казвайки, че знам за Уесекс повече от мнозина, а именно това бе темата, която Гутрум желаеше да обсъдят. Приносът ми в разговора не бе голям. Описах Алфред, споменах неговата набожност и предупредих Гутрум, че макар западносаксонският крал да не е внушителен наглед, безспорно е мъдър. Гутрум само сви рамене.

— Мъдростта е силно надценена — рече мрачно. — Не мъдростта е тази, която печели битките.

— Но глупостта е тази, която ги губи — вметна Равн. — Като нашата, когато разделихме армията си пред Ебандуна.

Гутрум смръщи вежди, но реши да не се впуска в спор с Равн. Вместо това поиска съвета на Рагнар за това как да се победят западносаксонците, а също и уверението му, че ще доведе хората си и ще се включи в атаката догодина.

— Ако изобщо стане догодина — добави навъсено, като се почеса по тила, от което позлатеното ребро на майка му, още висящо от косата му, се разклати. — Може и да не съберем достатъчно хора.

— Тогава ще нападнем по-следващата година — каза Рагнар.

— Или по-по-следващата — изръмжа Гутрум. — Но как да смачкаме това набожно копеле?

— Като разделим силите му. Иначе винаги ще ни превъзхожда числено.

— Винаги ще ни превъзхожда? — усъмни се Гутрум в твърдението му.

— Когато се бихме тук — поясни Рагнар, — някои нортумбрийци предпочетоха да избягат и да се скрият в Мерсия. Когато се бихме в Мерсия и в Източна Англия, стана същото и тогава местните намериха убежище в Уесекс. Но когато се бием в Уесекс, вече няма къде да ходят, няма накъде да отстъпват. Трябва да се изправят заедно срещу нас. В Уесекс врагът ни е притиснат в ъгъла.

— А притиснатият в ъгъла враг е опасен — вметна Равн.

— Да ги разделим, значи — рече умислено Гутрум, игнорирайки отново стареца.

— Да нападнем с кораби откъм южния бряг — предложи Рагнар — с армия откъм Темес, а бритите да настъпят от Брихейниог, Гливисинг и Гуент. — Това бяха кралствата в южната част на Уелс, откъдето бритите хвърляха алчни погледи към западните граници на Мерсия. — Тогава Алфред ще трябва да се бие на три фронта и няма начин да издържи.

— И ти също ще бъдеш там, нали? — попита Гутрум.

— Имаш думата ми — увери го Рагнар и после разговорът се прехвърли върху онова, което Гутрум бе видял по време на пътуването си. Вярно, че той бе пессимист по природа, склонен да вижда най-лошото във всяка ситуация, но Англия направо го бе отчаяла. По думите му в Мерсия имало размирици, източноангличаните се надигали, а напоследък пъзнал и слух, че крал Егберт от Йоферуик също подбужда бунт.

— Егберт! — възклика изненадано Рагнар. — Та той не може да подбуди дори пиян човек да се изпикае.

— Това е, което чух — отвърна Гутрум. — Може и да не е истина. Каза ми го някой си Кяртан.

— Тогава положително е лъжа.

— До последната дума — съгласи се Равн.

— На мен ми се стори порядъчен мъж — каза Гутрум, явно в неведение за историята между Кяртан и Рагнар. Последният обаче не го просветли и навярно забрави за разговора още след отпътуването му. И все пак Гутрум се оказа прав. В Йоферуик действително се кроеше заговор, но в дъното му беше не Егберт, а Кяртан. Той бе започнал да разпространява мълва, че крал Егберт тайно подготвя въстание, и тази мълва доби такива размери, че репутацията на краля бе съсипана и една нощ той, от страх за живота си, успя да се изпълзне

на датската си охрана и избяга на юг с дузина приближени. Намери убежище при крал Бургрег от Мерсия, който, макар и страната му да бе окупирана от датчаните, все още разполагаше с достатъчна гвардия, за да защити новия си гост. За крал на Нортумбрия бе провъзгласен Рикзиг от Дънхолм, човекът, предал навремето на Рагнар пленените монаси. Той се отблагодари на Кяртан, като му разреши да разграбва всяко място, за което заподозре, че е било вговор с бунтовниците на Егберт. Естествено, никакъв заговор нямаше — всичко бе измислила на Кяртан, но в резултат той опустоши и малкото останали манастири и метоси в Нортумбрия, забогатя още повече и стана главен военачалник и събирач на данъци на Рикзиг.

Всичко това ни подмина, докато събирахме реколтата и се готвехме за празника Юле, навръх който щеше да се състои сватбата между Тира и Анвенд. Рагнар заръча на Еалдулф да изработи за Анвенд меч, също толкова добър, колкото Змийски дъх, и Еалдулф запретна ръкави. Същевременно направи и за мен дълъг сакс от вида, който Токи препоръчваше да се използва в стената от щитове, а аз самият му помагах да оформя нажежените пръти в ковачницата. До края на есента остриетата бяха готови и аз нарекох новото си оръжие Жилеща оса. Нямах търпение да го изprobвам върху някой враг, а Еалдулф каза, че това е глупаво желание, защото враговете в живота на човек и без друго не закъсняват да се появят.

В ранната зима изработих първия си щит. Изрязах го от липа, изработих массивната централна част, преминаваща през отвор в дървото, с дръжка от вътрешната страна, боядисах го черен и го обковах с желязна лента отстрани. Той се получи твърде тежък — едва впоследствие се научих да ги правя по-леки, но въпреки това го мъкнех навсякъде заедно с меча и сакса, привиквах с тежестта им, упражнявах се да нанасям и парирам удари, мечтаех. Очаквах първата си стена от щитове със смесица от боязън и копнеж — защото никой мъж не може да се нарече истински воин, докато не се е бил в нея. Тя е ужасно място, царство на смъртта и все пак в младежката си глупост аз се стремях към нея. Всички ние се готвехме за война. Рагнар бе обещал подкрепата си на Гутрум, затова Брида и аз не спирахме да пригответяме въглища за Еалдулф, който ковеше върхове на копия, брадви и лопати. Зигрид пък намираше радост в приготовленията за сватбата на Тира. В началото на зимата се състоя годежната

церемония. Анвенд, облечен в най-хубавите си, старателно изкърпени дрехи, дойде у дома, придружен от шестима свои приятели и смилено поиска от Рагнар ръката на дъщеря му. Всички знаеха, че двамата ще се женят, но формалностите бяха важни, затова тя седна между майка си и баща си, докато Анвенд им обеща, че ще обича Тира, ще я пази и ще се грижи за нея, след което предложи за булката откуп в размер на двайсет сребърни монети. Това бе твърде висока цена за него, което, предполагам, означаваше, че е много влюбен.

— Нека са десет, Анвенд — каза Рагнар, щедър както винаги. — С останалите си купи ново палто.

— Двайсет са добре — рече твърдо Зигрид, защото парите, макар и давани на Рагнар, след сватбата щяха да станат собственост на Тира.

— Тогава накарай Тира да ти купи палтото — засмя се Рагнар, взе монетите и прегърна Анвенд. Вечерта последва пиршество и аз не бях виждал Рагнар по-весел от смъртта на Рорик насам. Тира гледаше танцуващите и понякога се изчревяваше, срещайки погледа на Анвенд. Неговите шестима приятели, всичките воини на Рагнар, щяха да присъстват на самата женитба, а после и на отвеждането на булката към брачното ложе. Едва след като те засвидетелстваха, че е станала истинска жена, щеше да се счита, че сватбата се е състояла.

Но тези церемонии трябваше да изчакат до Юле. Тогава Тира щеше да се омъжи, всички ние да пираме, а после да изкараме зимата и щом се запролети, да отидем на война. С една дума, вярвахме, че светът ще си върви както винаги досега.

А в подножието на Игдрасил, дървото на живота, трите предачки само се подсмихваха.

Прекарал съм много коледи в западносаксонския двор. Коледата въсьност е Юле, но допълнена с религия, и западносаксонците са успели да развалят зимния празник с църковни песнопения, мърморещи свещеници и безумно дълги проповеди. Юле трябва да носи радост и утеша, да бъде момент на топлина и светлина в сърцето на зимата, време за ядене, защото човек знае, че идват тежки месеци, когато храната е оскудна и лед сковава земята, време да се веселиш, да се напиеш, да правиш щуротии и да се събудиш на сутринта, чудейки се дали изобщо ще дойдеш отново на себе си — но западносаксонците са поверили празника на свещениците, които са го направили не по-радостен от обикновено погребение. Винаги съм се чудил защо някой е

решил, че религията има място в едно зимно пиршество. Разбира се, и датчаните поменаваха своите богове по празниците и им принасяха жертви, обаче вярваха още, че Один, Тор и останалите обитатели на Асгард също пируват и нямат желание да развалят празника на обитателите на Мидгард, нашия свят. Това изглежда разумно, но вече съм се научил, че повечето християни питаят страшно подозрение към всяка наслада — а Юле предлагаше твърде много наслади за техния вкус. В Уесекс имаше хора, които знаеха как да се веселят, и аз се стараех да давам своя принос, но ако Алфред беше наблизо, човек можеше да е сигурен, че ще му се наложи да прекара всичките дванайсет дни на Коледа в разкаяние, пост и молитва.

Празникът Юле, на който Тира щеше да се омъжва, бе съпроводен от незапомнени приготовления. С приближаването му всички работихме усилено. Оставихме живи повече животни от обикновено и ги заклахме точно в навечерието му, за да няма нужда месото им да се осолява. Изкопахме големи ями, над които говедата и свинете щяха да се пекат на огромни шишове, изковани от Еалдулф. Той порядъчно помърмори, казвайки, че готварските приспособления го отвличали от истинската му работа, ала тайно се радваше, защото обичаше храната. Освен свинското и говеждото се предвиждаше да има херинга, съомга, овнешко, щука, прясно изпечен хляб, сирене, пиво, медовина и — най-доброто от всичко — кървавици, направени от овчи черва с плънка от кръв, карантия, овес, хрян, див чесън и плодчета от хвойна. Обичах тези кървавици и още ги обичам — хрупкави от външната страна, но бликащи топла кръв, когато ги захапеш. Помня как Алфред направи гримаса на отвращение, когато изядох една пред него и кървавия сок покапа по брадата ми, но пък той самият в същото време дъвчеше стрък от варен праз.

Планирахме различни игри и забави. Езерото в дъното на долината замръзваше и аз бях впечатлен от начина, по който датчаните пристягаха дълги кости за краката си и се пързалиха по леда. Това развлечение продължи, докато ледът не се пропука и един младеж не се удави, но Рагнар смяташе, че след Юле езерото отново ще се скове здраво, и аз бях твърдо решен да усвоя изкуството на пързалиянето. За момента обаче с Брида бяхме заети да пригответяме гориво за Еалдулф. Той бе решил да изкове за Рагнар нов меч, най-добрия досега, и искаше от нас две пълни каруци първокласни въглища от елша.

Планирахме да разтурим купчината в деня преди празника, но тя бе по-голяма от всички, приготвяни от нас досега, а ако я отворехме, преди да е достатъчно изстинала, полуготовите въглища можеха да се възпламенят със страшна сила и да се превърнат в пепел. Затова проверихме дали всички отвори са добре запечатани и решихме, че ще имаме време да довършим работата на сутринга, преди началото на пиршествата. Повечето от хората на Рагнар вече бяха пристигнали в дома му заедно със семействата си и спяха кой където свари, в очакване на първото угощение и на игрите, които щяха да се проведат на ливадата преди брачната церемония. Брида и аз обаче прекарахме тази последна нощ край въглищната яма, от страх да не би някое животно да разрови торфената покривка и оттам да влезе въздух, който да съживи огъня. У мен бяха Змийски дъх и Жилеща оса, без които не ходех никъде, а с Брида бе нейното куче Нихтгенга, без което тя не ходеше никъде. И двамата се бяхме увили в кожи, за да се предпазим от хапещия студ. Докато въглищата още тлеят, можеш да легнеш върху купчината и да се сгрееш, но сега те бяха почти угаснали.

— Ако застанеш съвсем неподвижно — каза Брида, щом се стъмни, — ще усетиш присъствието на духовете.

Мисля, че вместо това съм заспал, но малко преди изгрев отворих очи. Приседнах внимателно, за да не събудя Брида, която спеше до мен, застинах неподвижно, взирайки се в мрака и се заслушах за скедугенгани. Всички тези създания — гоблини, таласъми, духове, привидения и джуджета, идват в нашия свят през нощта и се промъкват сред дърветата, затова винаги, когато с Брида пазехме въглищните ями, аз им оставях храна, за да не ни беспокоят. И сега, наострийки слух, можех даоловя потайните звуци на нощната гора — движещи се твари, тихи стъпки в изсъхналата шума, меките въздишки на вятъра.

И тогава чух гласовете.

Събудих Брида и двамата замръзнахме на местата си. Нихтгенга взе тихо да ръмжи, но тя му прошепна нещо и той мълкна.

В мрака приближаваха мъже и някои от тях идваха право към нас, затова ние се дръпнахме от въглищната яма и се притаихме в плътната чернота под дърветата. И двамата умеехме да се движим като сенки, а Нихтгенга нямаше и да гъкне без разрешението на Брида. Докато клечахме в мрака, видяхме мъжки силуети. Един чатна кремък

и огниво и се появи малко пламъче. Явно търсеха хората, които според тях трябаше да пазят въглищата, но след като не ги откриха, продължиха надолу по хълма и ние ги последвахме. На изток процеждащото се утро едва оцветяваше хоризонта във вълчи сиво. По листата имаше скреж и повяващ лек ветрец.

— Трябва да предупредим Рагнар — промълвих тихо.

— Няма как — отвърна Брида и беше права, защото мъжете, десетки на брой, се намираха между нас и къщата, а бяхме твърде далеч, за да ни чутят отвътре, ако викаме. Затова опитахме да заобиколим непознатите, притичвайки по билото на хълма, за да се спуснем към ковачницата, в която спеше Еалдулф. Но още преди да сме изминали и половината път, лумнаха огньовете.

Това утро е запечатано завинаги в паметта ми, жигосано от пламъците на горящите сгради. Не можехме да сторим нищо, освен да стоим и да гледаме. Кяртан и Свен бяха дошли в нашата долина с повече от сто мъже и нападнаха Рагнар, като запалиха сламения покрив на дома му. Виждах Кяртан и неговия син, застанали сред кръга от факли, осветяващи пространството пред вратата. Когато отвътре излизаха хора, те биваха пронизвани с копия или стрели, тъй че купчината от тела растеше под заревото на пожара, което ставаше все по-ярко, докато сламата се разгаряше, за да избухне накрая в огромно кълбо, затъмнило със силата си пукващата се зора. Отвътре се носеха писъци на хора и животни. Някои мъже излизаха с оръжие в ръка и начаса посичани от войниците, завардили всяка врата и прозорец на къщата. Те убиваха бегълците, но не всички. По-младите жени бяха избутвани встриани и поставяни под стража. Дадоха Тира на Свен, който я удари силно по главата и я оставил прималяла в краката си, докато помагаше за изтреблението на семейството й.

Не видях смъртта на Рагнар, нито на Рavn или Зигрид, макар че със сигурност са умрели, най-вероятно вътре в помещението, когато покривът се срина сред ревящ вихър от пламъци, дим и искри. Еалдулф също загина, а от моите очи бликаха сълзи. Исках да извадя Змийски дъх и да се втурна сред мъжете, наобиколили пожара, но Брида ме удържа. После ми прошепна, че Кяртан и Свен положително ще претърсят околностите за оцелели, затова трябва час по-скоро да се оттеглим в развиделяващата се гора. Утрото бе сиво като стоманена лента, опасваща хоризонта, а лицето на слънцето — скрито зад облаци

от срам, когато поехме, препъвайки се, нагоре по хълма, за да намерим скривалище сред купчина скали дълбоко в горските недра.

През целия ден от останките на дома на Рагнар се издигаше гъст дим, през нощта между черните преплетени клони на дърветата прозираше червеникаво сияние, а на другата сутрин още висяха сивкави валма над долината, където някога бяхме щастливи. Прокраднахме се по-близо и видяхме Кяртан и хората му да ровят сред овъглените греди.

Те вадеха огънати късове желязо, безформени разтопени ризници, слепнали сребърни монети, изобщо всичко, което ставаше за употреба или можеше да се продаде. На моменти изглеждаха разочаровани, сякаш намереното не им стигаше, макар че взеха достатъчно. Една каруца откара наковалнята и инструментите на Еалдулф надолу през долината. Тира бе вързана с въже за врата, качена на кон и отведена от едноокия Свен. Кяртан се изпика върху купчина тлеещи въглени, а после се изсмя, когато един от хората му подхвърли нещо. До следобеда всичките си бяха отишли.

Аз бях на шестнайсет и вече не бях дете.

И Рагнар, мойт господар, направил ме свой син, бе мъртъв.

Телата още се въргалиха в пепелта, макар че не можеше да се каже кой кой е, нито дори да се различат мъже от жени, защото горещината ги бе свила така, че възрастните приличаха на деца, а децата — на бебета. Умрелите навън се разпознаваха и сред тях открих Еалдулф и Анвенд, и двамата съблечени голи. Потърсих Рагнар, но не го открих никъде. Зачудих се защо не е изскочил навън с меч в ръка и предположих: след като е знаел, че, тъй или иначе, ще умре, не е искал да достави на врага удоволствието да види смъртта му.

Намерихме храна в един от складовете за провизии, пропуснат от хората на Кяртан при претърсването. Трябваше да отместваме още парещи отломки, за да стигнем до него, а хлябът, сиренето и месото имаха кисел вкус от пепелта и дима, но все пак утолихме глада си. Никой от нас не продумваше. Привечер няколко английски селяни доближиха предпазливо, зяпайки опустошението. Щом отидох до тях, се уплашиха и паднаха на колене, мислейки ме за датчанин. Те бяха извадили късмет, защото Кяртан изкла всички нортумбрийци в

Сюнингсвейт заедно с жените и децата, обвинявайки ги гръмко за опожаряването. Мнозина трябва да са заподозрели, че то е негово дело, но свирепостта му в Сюнингсвейт прикри следите и с времето се наложи версията, че англичаните са нападнали Рагнар, а Кяртан безпощадно им е отмъстил. Тези англичани тук обаче бяха избегнали сечта.

— Утре сутрин елате пак — заръчах им, — за да погребете мъртвите.

— Да, господарю.

— Ще бъдете възнаградени — обещах им, мислейки, че ще трябва да пожертвам една от безценните си гривни.

— Да, господарю — повториха те и аз ги попитах дали знаят причината за случилото се. Отначало всички забиха очи в земята, но после един се обади, че чул за бунт срещу Рикзиг, готовен от ърл Рагнар. Един от английските слуги на Кяртан му казал това, когато се отбил да търси пиво в колибите им. Казал им още да се изпокрият, защото Кяртан щял да изколи населението на долината.

— Знаеш ли кой съм аз? — попитах мъжа.

— Лорд Утред, господарю.

— Не казвайте на никого, че съм жив — наредих им, а те само ме изгледаха безмълвно. Кяртан навсярно бе решил, че съм едно от сгърчените овъглени тела в къщата, а и пет пари не даваше за мен, но Свен ми имаше зъб и не желаех тъкмо сега да ме преследва. — Ще се видим утре сутринта — продължих — и тогава ще получите сребро.

Има нещо, наречено кръвна вражда. То съществува във всички общества, дори и при западносаксонците въпреки прехвалената им набожност. Убий член от моето семейство и аз ще убия някой от твоето — и това продължава до безкрай, поколение след поколение, докато едната фамилия не бъде изтребена напълно. Кяртан току-що бе навлякъл кръвна вражда върху собствената си глава. Не знаех как, не знаех кога, нито къде, но щях да отмъстя за Рагнар. Заклем се в това тази нощ.

Също така тази нощ станах богат. Брида изчака докато англичаните си отидат, и после ме заведе при останките от опожарената ковачница на Еалдулф. Там ми посочи огромния почернял пън, част от ствола на вековен бряст, върху който бе стояла наковалнята му.

— Трябва да отместим това — каза.

С дружни усилия успяхме да прекатурим масивното дърво и под него нямаше нищо освен утъпкана пръст, но тя ми каза да копая там. Поради липса на други инструменти започнах да ровя с острието на сакса си и едва на няколко пръста дълбочина ударих на метал. Злато. Истинско злато. На монети и малки бучки. Монетите бяха странни, изписани с чудновати витиевати знаци, каквито не бях виждал преди — нито датски руни, нито английски букви. По-късно научих, че принадлежат на далечен народ, който живее в пустинята и се кланя на бог, наречен Аллах. Предполагам, че трябва да е бог на огъня, защото „ал“ на нашия английски език означава „горене“. Има много богове, но хората, почитащи Аллах, правят добри монети и ние изкопахме общо четирийсет и осем от тях и още толкова злато в насипно състояние. Намерихме също доста сребро, както и четири къса черен кехлибар. Брида ми каза, че една нощ видяла как Рагнар и Еалдулф заравят съкровището. Несъмнено него бе търсил Картан, понеже знаеше, че Рагнар е богат, но той го скрил добре. Хората често заравят иманета за черни дни. Аз самият неведнъж съм го правил и веднъж дори ми се случи да забравя мястото. Може би един ден, след много години, някой щастливец ще го открие. Това тук по право принадлежеше на най-големия син на собственика си, Рагнар Младия (странно бе да мисля за него вече просто като за Рагнар), но той бе някъде далеч в Ирландия, а и се съмнявах дали изобщо е жив, защото Картан положително бе пратил хора да го убият. Жив или не, сега той не беше тук, затова взехме съкровището.

— И какво ще правим оттук нататък? — попита Брида, щом се озовахме обратно в гората. Аз вече знаех отговора; може би винаги го бях знаел. Роден като англичанин, аз се бях превърнал в един от датчаните, докато Рагнар бе жив, защото той ме обичаше, грижеше се за мен и ме наричаше свой син. Сега, когато Рагнар бе мъртъв, нямах повече приятели сред неговите съплеменници. Всъщност нямах приятели и сред англичаните, като изключим Брида, разбира се, а също и Беока, който по своя сложен начин бе привързан към мен, но англичаните бяха моят народ. Мисля, че го разбрах от мига, в който за пръв път ги видях да бият нашествениците при Еск Хил. Тогава изпитах гордост. Всичко е съдба — при онази далечна битка нишката

на трите предачки бе трепнала вътре в мен и едва сега, след толкова време, аз откликах на това потрепване.

— Ще вървим на юг — отвърнах.

— В някой манастир? — смръщи се тя, сещайки се за Елсuit и нейните религиозни амбиции.

— Не — казах. Нямах никакво желание да ходя при Алфред, да се уча на четмо и писмо и да проприрам коленете си от молитви. — Имам роднини в Мерсия. — Не ги бях виждал никога, не знаех нищо за тях, но те бяха мое семейство, а семейството си има задължения. В Мерсия хватката на датчаните бе по-хлабава и може би там щях да намеря дом. Освен това нямаше да съм в тежест, защото носех злато.

Външната ми увереност обаче бе измамна. Вътре в себе си представлявах бездна от мъка, море от отчаяние и ми идеше всеки миг да се разплача. Исках животът да продължи както досега, да имам Рагнар за баща, да се смея и да пирувам. Но съдбата ни сграбчва неумолимо и на следващата сутрин, след като погребахме мъртвците и се разплатихме със селяните, поехме на юг под падащия мокър сняг — едно момче на ръба на възмъжаването, едно момиче и едно куче, упътили се в неизвестното.

ЧАСТ ВТОРА
ПОСЛЕДНОТО КРАЛСТВО

ГЛАВА СЕДМА

Заселих се в Южна Мерсия. Намерих друг свой вуйчо, на име лорд Етелред, син на Етелред, брат на Етелулф, баща на Етелред и брат на друг Етелред, който се падаше баща на Елсуйт, съпругата на Алфред. Този лорд Етелред, с цялата си объркваща рода, неохотно ме призна за племенник, макар приемът му да стана малко по-топъл, когато му поднесох две златни монети и се заклех върху разпятието, че това е всичкото състояние, което притежавам. Той взе Брида за моя любовница, което не бе лъжа, и не я удостои с по-нататъшно внимание.

Пътуването на юг бе тягостно, както всички зимни пътувания. За известно време се подслонихме в планинска ферма край Меслах и стопаните там ни взеха за бегълци от закона. Стигнахме до порутените им колиби една вечер, полузамръзнали от вятъра и снежната лапавица, и платихме за храната и нощувката си с няколко брънки от веригата на сребърното разпятие, подарено ми от Елсуйт. През нощта двамата най-големи синове нахълтаха с цел да ни вземат и останалото сребро, но Брида и аз бяхме будни, донякъде очакващи подобен опит. Аз държах Змийски дъх, а тя Жилеща оса и заплашихме, че ще ги скопим, ако сторят още една крачка. След това семейството стана по-дружелюбно или поне по-сговорчиво, особено след като им казах, че Брида е магьосница. Те бяха езичници, подобно на много други английски еретици, обитаващи високите хълмове, и дори нямаха представа, че датчаните превземат страната им. Живееха откъснато от другите населени места и мърмореха молитви към Тор и Один. Останахме при тях шест седмици, като заработвахме прехраната си, цепейки дърва, доейки овце и пазейки кошарата от вълци.

В началото на пролетта продължихме нататък. Заобиколихме отдалеч Хрепандуне, защото тук бе разположен дворът на Бургрег, при когото бе избягал злощастният Егберт от Нортумбрия, а и около града се бяха заселили много датчани. Аз не се боях от датчаните — можех да говоря езика им, знаех шагите им, дори ги харесвах, но се опасявах, че ако до Йоферуик стигне вест, че Утред от Бебанбург е още жив, Кяртан може да обяви награда за главата ми. Във всяко селце, откъдето

минавахме, разпитвах за лорд Етелулф, загиналия при битката с датчаните при Редингум. Така научих, че е живял в място, наречено Деораби, но датчаните взели земите му, а по-малкият му брат отишъл в Сиренсестър, намиращ се в крайните южни части на Мерсия, близо до границата с Уесекс. Вестта ме зарадва, защото датчаните бяха съсредоточени основно на север, и ние се упътихме към Сиренсестър, за да открием, че това е поредният римски град, добре укрепен със стени от камък и дърво, а Етелред, братът на Етелулф, е негов лорд и господар.

Когато пристигнахме, той тъкмо заседаваше в съда и ние изчакахме в залата сред тълпата от тъжители и зяпачи. Видяхме как двама мъже бяха бити с пръчки, а трети жигосан по лицето и пратен в изгнание заради кражба на добитък. После приставът ни избува напред, мислейки, че и ние търсим възмездие за някаква щета. Нареди ни да се поклоним, аз отказах и той се помъчи да ме наведе насила. Цапнах го през лицето и това привлече вниманието на Етелред. Той бе висок мъж, отдавна прехвърлил четирийсетте, с плешиво теме, огромна брада и изражение, мрачно като на Гутрум. Когато ударих пристава, той даде знак на стражите, подпиращи се по стените, и изръмжа:

— Кой си ти?

— Лорд Утред — отвърнах и титлата накара стражите да спрат, а пристава притеснено да се отдръпне встрани. — Син съм на Утред от Бебанбург — продължих — и на съпругата му Етелгиfu. Аз съм твой племенник.

— Ти си момчето на Етелгиfu? — изгледа ме учудено той. Видът ми трябва да е бил окаян, защото бях мръсен от пътуването, разчорлен и парцалив, но затова пък имах меч и сакс на кръста, а също чудовищна гордост.

— Да, на твоята сестра — рекох, без да съм сигурен, че тъкмо това е роднинската им връзка. Оказа се, че съм улучил. Лорд Етелред се прекръсти в памет на по-малката си сестра, която едва помнеше, махна на стражите да се отдалечат и ме попита какво искам.

— Подслон — казах и той кимна неохотно. Разправих му, че след смъртта на баща си съм бил пленник на датчаните, и той не се усъмни, макар да не беше във възторг от появата ми, означаваща, че ще трябва да храни още две гърла. Родството обаче налага известни задължения и

той не се отметна от своите, като изключим това, че се опита да ме убие.

Земите му, които се простираха на запад до река Сеферн, бяха обект на постоянни набези от страна на бритите от Уелс. Уелсците бяха наши стари врагове, същите, помъчили се да спрат дедите ни да превземат Англия. Дори името им за Англия е Лоегир, което ще рече Изгубена земя, и те постоянно мечтаят как ще си я вземат обратно, пеят песни за възвръщането ѝ и имат свой велик герой на име Артур, за когото разправят, че спял в гроба си, но един ден щял да се пробуди и да поведе уелсците за велика победа над англичаните, която да им върне Изгубената земя, ала засега нищо от това не се е случило.

Около месец след пристигането ми Етелред научи, че шайка въоръжени уелси са пресекли Сеферн и отвличат добитък от земите му край Фромтун. Той пое на юг с отряд от петдесет души да ги разчисти, като заръча на началника на градския гарнизон, мъж на име Татуайн, да пресече пътя им за отстъпление край древния римски град Глевесестър. Той даде на Татуайн двайсет бойци за целта, в това число и мен.

— Ти си едър момък — каза ми Етелред на тръгване. — Бил ли си се някога в стена от щитове?

Поколебах се, изкушен да изльжа, но реших, че ръчкането с меч между краката на мъжете при Редингум не е съвсем същото.

— Не, милорд — отвърнах.

— Време е да се научиш. Този меч все трябва да върши някаква работа. Откъде го взе?

— Беше на баща ми — изльгах, понеже не ми се обясняваше, че всъщност не съм бил пленник на датчаните. При това, ако кажех, че оръжието е подарък, Етелред можеше да очаква да му го дам. — Единственото, което ми е останало от него — добавих патетично.

Той изсумтя и ме отпрати с ръка, но заръчал на Татуайн да ме сложи в първите редици, ако се стигне до сражение. Знам го, защото самият Татуайн ми го довери, след като всичко приключи. Той бе огромен мъж, висок колкото мен, с гърди като на ковач и массивни ръчища, по които правеше татуировки с игла и мастило. Те бяха просто безформени петънца, но той се хвалеше, че всяко означава един враг, когото е убил в битка. Веднъж се опитах да ги преброя, но на трийсет и осмото се отказах. Ръкавите му скриваха останалите. Той не беше

доволен от присъствието ми в отряда си, а още по-малко от настояването на Брида да ме придружи, но аз му казах, че тя е положила пред баща ми клетва винаги да стои до мен, а също че е изкусна жена, владееща заклинания, които ще объркат врага. Татуайн повярва на лъжите ми или пък реши, че след като ме убият, хората му ще могат да се позабавляват с Брида, а той самият да поднесе Змийски дъх в дар на Етелред.

Уелсците бяха прекосили Сеферн високо по течението, после бяха свърнали на юг, към тучните ливади, изобилстващи от угоен добитък. Те обикновено правеха набезите си бързо, преди мерсийците да успеят да реагират, но този път Етелред узна за идването им навреме и пое настреца им, докато Татуайн ни поведе на север, към един мост през реката, който представляваше най-прекият път за отстъпление към Уелс.

Грабителите попаднаха право в капана. Стигнахме моста по здрач, пренощувахме в полето, преди съмване бяхме вече на крак и точно когато слънцето се показа, видяхме уелсците да се задават, водейки крадения добитък. Те опитаха да ни подминат, но конете им бяха уморени, а нашите отпочинали, и щом разбраха, че няма да ни се изплъзвнат, се върнаха към моста. Ние направихме същото и слязохме от седлата, оформяйки стена от щитове. Уелсците изградиха своята стена настреца ни. Бяха двайсет и осем на брой, мъже с дивашки вид, рошави коси, дълги бради и парцаливи дрехи, но оръжията им изглеждаха добре наточени, а щитовете — здрави.

Татуайн, който назнайваше езика им, викна, че ако се предадат без бой, ще получат милостиво отношение от господаря му. Единственият отговор бе дружен вой, а един дори се обърна, съмкна гащите си и ни показа мръсния си задник, което при тях минаваше за голяма обида.

После не се случи нищо. Те стояха насред пътя, а ние преграждахме достъпа им до моста. От тяхна страна се носеха обиди, но Татуайн ни забрани да им отговаряме. На един или два пъти изглеждаше, че всеки миг ще се метнат на конете и ще се опитат да избягат, препускайки на север, но щом проявиха подобен признак, Татуайн веднага наредждаше на слугите да доведат нашите коне. Уелсците разбираха, че ще ги преследваме и настигнем, затова се връщаха в строя и ни засипваха с подигравки, задето не ги нападаме.

Но нашият водач не беше глупак. Виждаше численото им превъзходство и знаеше, че в открито поле ще имат преимущество, докато тук каменните парапети на моста пазеха фланговете ни, затова изчакваше те да ни атакуват. Аз бях по средата на редицата, държейки стар щит с разхлабена дръжка, подарък от вуйчо ми, а той стоеше до мен. По-късно разбрах, че е бил готов, щом падна, да заеме моето място.

Татуайн отново опита да убеди уелсците да се предадат, обещавайки им, че само половината ще получат смътно наказание, но тъй като останалите щяха да загубят по едно око и една ръка, предложението не ги привлече. Продължихме да стоим и да се гледаме и вероятно щяхме да го правим до мръкване, ако не се бяха приближили няколко местни хора. Един от тях имаше лък и стрели и започна да стреля по уелсците, които се наливаха усилено още от сутринта. Татуайн бе раздал по малко пиво и на нас, но само колкото да си наквасим устата.

Аз бях неспокоен, нещо повече, бях ужасен. Нямах никакви доспехи, докато останалите от отряда носеха ризници или здрави кожени брони. Татуайн имаше шлем на главата, а аз — само своята коса. Очаквах да умра, ала си спомних уроците си и преметнах Змийски дъх на гърба си. Мечът се вади много по-бързо през рамо, а очаквах да започна боя с Жилеща оса. Гърлото ми бе пресъхнало, един мускул на десния ми крак потрепваше, стомахът ми бе свит, но целият този страх бе примесен и с възбуда. Жivotът най-сетне ме бе довел дотук, до стената от щитове, и оцелеех ли след нея, щях да съм истински воин.

Стрелите летяха една след друга и повечето отскачаха от щитовете, но поредната извади късмет, плъзна се коварно и се заби в гърдите на един от уелсците. Мъжът падна и тогава предводителят им изгуби търпение. Нададе пронизителен крясък и ни нападнаха.

Това бе малък граничен сблъсък, не истинска битка. Разпра за добитък, а не сражение на армии, ала бе моят първи ръкопашен бой, затова инстинктивно почуках с щита си в тези на съседите, за да съм сигурен, че краищата им се застъпват и стиснах дръжката на Жилеща оса, готовки се да нанеса удар отдолу. Приклекнах леко, за да поема сблъсъка, а уелсците връхлетяха, виеики като обезумели. Целта им бе

да ни уплашат, но аз бях твърде концентриран върху онова, което ме бяха учили, за да се разсейвам от целия този шум.

— Сега! — изкомандва Татуайн и всички изнесохме щитовете напред. Усетих върху своя удар със силата на чука на Еалдулф, стоварващ се върху наковалнята, и видях над мен да се издига брадва, готова да разцепи черепа ми. Приведох се, вдигнах щита и забих Жилеща оса в слабините на нападателя, точно както ме беше учили Токи. Тя влезе леко като в масло, а раните на това място са жестоки, смъртоносни. Уелсецът нададе ужасяващ писък, като жена при раждане, и саксът заседна в тялото му, обливайки се в кръв чак до дръжката. Брадвата изтрополя по гърба ми и аз се изправих. Изтеглих Змийски дъх през лявото си рамо и замахнах срещу мъжа, нападащ съседа ми отдясно. Ударът се получи добър и острието на Еалдулф не ме подведе, разсичайки главата му. Дръпнах го обратно и се втурнах напред. Падналият с Жилеща оса в чатала беше в краката ми и аз стъпках лицето му. От гърдите ми се изтръгна вик, вик на датски, вещаещ тяхната смърт, и изведенъж всичко стана лесно. Прекрачвайки първата си жертва, за да довърша втората, бях нарушил строя, обаче това нямаше значение, защото Татуайн щеше да запълни мястото ми. Вече бях в пространството на уелсците, но с двама мъртвци край себе си. Трети противник се обърна към мен и мечът му описа свистяща дъга, която посрещнах с центъра на щита си. Докато опитвах да прикрие собственото си тяло, забих върха на Змийски дъх в гърлото му, извадих го и се извъртях обратно, тъй че острието издрънча в нечий щит зад гърба ми. Обърнах се, обзет от дива ярост, и нападнах четвърти мъж, поваляйки го на земята с тежестта си. Той изкрештя за милост, но не я получи.

В мен кипеше радост, радостта на меча. Аз танцувах от радост, кърхех се в нея. Радостта на воина, радостта на битката, която Рагнар толкова често бе описвал. Ако един мъж не я е познал, не е никакъв мъж. Това не беше истинско сражение, не беше истинска сеч, а само изтребване на крадци, но бе моят първи бой и боговете ме бяха осенили, бяха дали бързина на ръката ми и сила на щита ми. Когато всичко приключи и аз танцувах сред кръвта на мъртвите, се чувствах всесилен, неуязвим. В този миг можех да покоря целия свят и съжалявах единствено, че Рагнар не е тук да ме види, но после се сетих, че може да ме гледа от Валхала, затова вдигнах Змийски дъх

към облаците и извиках името му. Често съм виждал младежи да излизат със същия възторг от първата си битка, а после съм ги погребвал след следващата. Младите са глупци, а аз бях млад. Но бях добър в боя.

С крадците на добитък бе свършено. Дузина от тях лежаха убити или се гърчеха в предсмъртни мъки, а останалите избягаха. Настигнахме ги без особен труд, един по един, и ги избихме. След това се върнах при мъжа, чийто щит бе бълснал моя, когато стените се срещнаха. Трябваше да настъпя с крак окървавения му чатал, за да изтегля Жилеща оса от обгърналата я плът, и единственото, което изпитвах, бе желание да убивам още врагове.

— Къде си се учили да се биеш, момче? — попита ме Татуайн.

Обърнах се към него като към враг, с пламтящо от гордост лице, а саксът потрепваше в ръката ми, сякаш жаден за още кръв.

— Аз съм нортумбрийски лорд — казах.

Той замълча, гледайки ме предпазливо, сетне кимна.

— Да, милорд. — Пресегна се и опира мускулите на дясната ми ръка. — Къде си се учили да се биеш? — повтори, пропускайки обидното „момче“.

— Наблюдавал съм датчаните.

— Наблюдавал си ги, значи — рече с равен тон. Погледна ме в очите, после се усмихна широко и ме прегърна. — Бог ми е свидетел, не си поплюваш. Това първата ти стена от щитове ли беше?

— Първата — признах.

— Но няма да е последната, смея да кажа, няма да е последната. И беше напълно прав.

Може понякога да звучи нескромно, но разказът ми е истина. Днес държа на служба поети, които да ми съчиняват възвхали, но само защото това се очаква от един господар. Често се чудя защо тези стихоплетци трябва да получават пари. Те не орат и не сеят, не убиват врагове, не гледат добитък и не ловят риба. Просто вземат сребро в замяна на голи думи, а думите са бесплатни. Хитър начин да преживяваш, ала всъщност ползата от тях е колкото от свещениците.

Не е лъжа, че се бих добре, но аз бях отраснал, мечтаейки само за битки, бях млад и безразсъден, при това притежавах сила и бързина,

а враговете ни бяха уморени. Оставихме отрязаните им глави върху перилата на моста, като поздрав към бритите, отбиващи се да навестят изгубените си земи. После препуснахме на юг да пресрещнем Етелред, който несъмнено бе разочарован да ме види здрав и читав, но прие препоръката на Татуайн, че мога да съм полезен като боец.

Не че имаше кой знае с кого да се сражавам, като изключим бандитите и крадците. Етелред би се радвал да се опълчи срещу датчаните, защото тяхното владичество го тормозеше, обаче се боеше от отмъщението им и гледаше да няма вземане-даване с тях. Това не бе толкова трудно, понеже властта им в тази част на Мерсия бе сравнително рехава, но на всеки няколко седмици се случваше в Сиренсестър да се отбият датчани с искане за храна, пари или добитък и за него нямаше друг избор, освен да се подчинява. Всъщност той изобщо не възприемаше безсилния крал Бургред като свой господар. Погледът му бе обрънат по-скоро към Уесекс и ако в онези дни бях малко по-проницателен, щях да разбера, че Алфред постепенно разширява влиянието си над тези южни части на Мерсия. То не бе явно, из провинциите не патрулираха западносаксонски войници, но негови пратеници постоянно сновяха и водеха разговори с местните владетели, убеждавайки ги да придвижват войски към границата, ако датчаните отново нападнат Уесекс.

Трябваше да обръщам повече внимание на тези емисари, но бях прекалено затънал в интригите на домакинството на Етелред, за да ги забелязвам. Самият той не ме харесваше твърде, пък най-големият му син, също наречен Етелред, направо ме ненавиждаше. На възраст бе с година по-малък от мен, лесно се докачаше на тема достойнство и силно мразеше датчаните. Мразеше също и Брида, най-вече защото се бе опитал да я притисне в един ъгъл, а за награда беше получил коляно в слабините. След този случай тя бе изпратена да работи в кухнята и още на първия ден ме предупреди да не ям от овесената каша. Послушах я, разбира се, но всички останали в продължение на два дни страдаха от колики и разстройство заради плодовете от бъз и корена от перуника, които бе добавила в котела. Етелред Младия и аз вечно се карахме, обаче той стана по-внимателен, след като веднъж го заварих да бие кучето на Брида и го наложих с юмруци.

Като цяло бях трън в очите на вуйчо си. Бях твърде млад, твърде едър, твърде шумен, твърде горд и твърде недисциплиниран, но също

така бях благородник и негов роднина, затова той ме търпеше и с удоволствие ме пускаше да преследвам уелските разбойници заедно с Татуайн.

Една нощ се прибрах късно след поредната неуспешна гонитба, хвърлих юздите на коня си на един слуга и влязох в голямата зала с надеждата да открия нещо за хапване. Каква бе изненадата ми, когато вместо това попаднах на отец Уилибалд, седнал да се грее пред огъня. Отначало не го познах, нито пък той мен, когато се появи потен и мръсен, с кожена наметка, високи ботуши, щит в ръка и меч на кръста.

— Остана ли нещо за ядене? — попитах тъмната фигура край камината, с надеждата, че няма да ми се наложи да паля лоена свещ и да будя спящите в кухнята слуги.

— Утред! — възклика той и аз се взрях, за да го видя по-добре. Едва когато изsvири като кос, се досетих кой е. — Това до теб Брида ли е? — попита младият свещеник. Тя също бе облечена в кожени дрехи и препасана с уелски меч. Нихтгенга притича до Уилибалд, когото никога не бе виждал, приклекна и му позволи да го почеше между ушите. Татуайн и останалите бойци също нахълтаха, но свещеникът не им обърна никакво внимание. — Надявам се, че си добре, Утред.

— Добре съм, отче — отвърнах. — А ти?

— Не мога да се оплача — усмихна се той, очевидно очакващ да го попитам защо е дошъл в дома на Етелред, но аз се престорих на незаинтересован.

— Надявам се, не си имал неприятности, задето ни изгуби — подхвърлих вместо това.

— Лейди Елсуйт доста се разгневи — призна той, — но Алфред сякаш нямаше нищо против. Затова пък се накара на отец Беока.

— На Беока? Че защо?

— Защото именно той го убеди, че искаш да избягаш от датчаните, което се оказа погрешно. Както и да е, миналото минало. А сега Алфред ме прати да те открия.

Настаних се до него. Макар да бе късно лято, нощта бе удивително студена, затова хвърлих още едно дърво в догарящия огън. Разхвърчаха сеискри, а към тавана се издигна лютив дим.

— И защо те праща? — попитах с равен глас. — Да не би още да иска да ме учи да чета?

— Желае да те види, милорд.

Погледнах го с подозрение. Аз сам се наричах лорд и това бе мое рождено право, но се бях пропил с датската представа, че титлите се печелят, не се дават, а аз още не бях спечелил своята. И все пак Уилибалд ми засвидетелстваше уважение.

— Да ме види с каква цел?

— Само за да поговори с теб — отвърна Уилибалд. — И щом разговорът приключи, ще си свободен да се върнеш тук, или да отидеш където другаде пожелаеш.

Брида ми донесе малко корав хляб и сирене и аз задъвках, размишлявайки.

— За какво иска да говори с мен? — попитах Уилибалд. — За Бога?

Свещеникът въздъхна.

— Алфред е крал вече от две години, Утред, и през цялото това време го занимават само две неща — Бог и датчаните, но според мен е наясно, че с първото не можеш да му помогнеш.

Усмихнах се. Татуайн и неговите хора бяха разбудили хрътките на Етелред, дремещи под издигнатите миндери край стените, върху които те самите щяха да спят. Една от тях ме доближи, надявайки се да ѝ подхвърля нещо, и аз погалих грубата ѝ козина, сещайки се за Рагнар. Той обичаше своите кучета, а сега беше във Валхала, където пируваше, буйстваше, биеше се и запряташе полите на хубави жени. Надявах се във викингския рай да има и хрътки, а също глигани с големината на волове и копия с върхове, остри като бръснач.

— Има само едно условие за идването ти — продължи Уилибалд, — и то е Брида да не те придружава.

— Брида да не ме придружава? — повторих като echo.

— Настояване на лейди Елсуйт.

— А, така значи.

— Тя сега има син — каза Уилибалд. — Чудесно момченце, слава на Бога, казва се Едуард.

— Ако бях на мястото на Алфред и аз щях да я забременя, та да не ми се бърка в работите.

— Значи ще дойдеш? — усмихна се свещеникът.

Докоснах ръката на Брида, която бе приседнала до мен.

— Ние ще дойдем — обещах му и той поклати глава на моя инат, но не се опита да ме разубеждава. Защо отидох? Защото бях отегчен.

Заштото вуйчо ми Етелред едва ме понасяше. Заштото думите на Уилибалд предполагаха, че Алфред не иска да ме прави учен, а воин. Отидох, защото съдбата предопределя нашия живот.

Потеглихме на сутринта. Беше краят на лятото и над гъстите листа на дърветата ръмеше лек дъждец. Отначало яздихме през полята на Етелред, натежали от ръж и ечемик, огласени от протяжното цвъртене на жътварките, но след няколко километра навлязохме в пустеещите земи, бележещи граничния район между Уесекс и Мерсия. Някога тези земи бяха обработвани, селата оживени, а хълмовете — покрити от стада, ала през лятото след поражението си при Еск Хил датчаните опустошиха цялата тази провинция и оттогава малцина от хората се бяха завърнали. Знаех, че Алфред иска тя отново да бъде населена, да произвежда зърно и добитък, но нашествениците бяха заплашили да убият всеки, установил се тук. Те си даваха сметка, че жителите ще обръщат очи към Уесекс за подкрепа и сами ще увеличават силата му, а Уесекс, по тяхно мнение, съществуваше единствено за да могат да го превземат.

И все пак местността не беше напълно безлюдна. В селата още се срещаха хора, а горите гъмжаха от разбойници. Не се натъкнахме на тях и това бе добре, защото голяма част от съкровището на Рагнар още се намираше у нас. Брида го носеше в изтъркана кожена торба, като всяка монета бе увита в парцалче, за да не дрънка, когато се движим.

До края на деня подминахме този район и навлязохме в Уесекс, където полята отново станаха тучни, а селищата — пълни. Нищо чудно, че датчаните така жадуваха тази земя.

Алфред беше в Уинтансестър, столицата на западносаксонците — чудесен град, разположен сред богата местност и, естествено, построен от римляните. Дворецът му също бе останал от тях, макар неговият баща да бе добавил голяма зала с красиво резбован таван. Самият Алфред в момента градеше още по-голяма църква с каменни стени, които при пристигането ни бяха скрити от дървени скелета. До нея имаше пазар и аз си спомням странното усещане да видя такова множество без нито един датчанин в него. Датчаните изглеждаха не по-различно от нас, но ако минеха сред тълпата в Северна Англия, хората им правеха път, кланяха се и в гласовете им се долавяше нотка на страх. Не и тук. Жените шумно се пазаряха за ябълки и хляб, за

сирене и риба и единственият език, който се чуваше, бе отривистата усекска реч.

Брида и аз бяхме настанени в старата римска част на двореца и този път никой не се опита да ни раздели. Дадоха ни малка, варосана стая със сламеник на пода и Уилибалд ни заръча да чакаме там. Послушахме го, но накрая се отегчихме от чакане и тръгнахме да разглеждаме двореца. Той се оказа пълен със свещеници и монаси, които ни гледаха странно, защото и двамата имахме на ръцете си гривни, покрити с датски руни. В онези дни бях още нетактичен глупак и не проявих съобразителността да ги махна. Вярно, че някои от английските воини също ги носеха, но не и край покоите на Алфред. Тук имаше много воини, някои от тях негови високопоставени васали, които му осигуряваха войска и в замяна получаваха земи, но те бяха далеч по-малобройни от свещениците. Само на шепа бойци обаче, съставящи неговата доверена гвардия, се разрешаваше да носят оръжие в двореца. Всъщност той много повече приличаше на манастир, отколкото на кралски палат. В една от стаите дузина монаси преписваха книги, дращейки усърдно с перата си. Имаше и три параклиса, единият от които край ограден каменен двор с прекрасна цветна градина, изпълнена със сладък аромат и жужене на пчели. Нихтгенга тъкмо вдигна крак да се изпикае върху един от цъфналите храстни, когато зад нас се разнесе глас:

— Тази градина е построена от римляните. — Обърнах се и видях Алфред. Паднах на коляно, както подобава в присъствието на крал, и той ми даде знак да се изправя. Носеше вълнени панталони, високи ботуши и приста ленена риза и нямаше придружители — нито охрана, нито свещеници. Десният му ръкав беше изцапан с мастило. — Добре дошъл, Утред.

— Добре заварил, господарю — отвърнах, чудейки се къде е антуражът му. Досега не го бях виждал без купчина пърхащи наоколо свещеници, но в този ден беше съвсем сам.

— Здравей и ти, Брида. Кучето твое ли е?

— Да — вирна предизвикателно брадичка тя.

— Изглежда хубаво животно. Елате.

Той ни посочи една врата, водеща явно към личния му кабинет. Вътре имаше високо писалище, на което можеше да пише прав. В четирите му ъгъла бяха закрепени свещеници, но понеже беше светло,

свещите не горяха. Върху малка масичка стоеше легенче с вода, в което можеше да мие ръцете си от мастилото. Имаше още миндер, застлан с овчи кожи, табуретка със струпани отгоре и шест книги и сноп пергамент, и нисък олтар с разпятие от слонова кост и два украсени със скъпоценни камъни реликвария. Върху перваза на прозореца се виждаха останки от храна. Той отмести чиниите, наведе се да целуна олтара, после приседна на перваза и се зае да остри перата си.

— Много мило от твоя страна, че дойде — започна меко. — Щях да те поканя да говорим след вечеря, но те видях в градината и реших, че можем да го сторим и сега. — Той се усмихна, а аз, бидейки недодялан простак, се намръзих. Брида приклекна до вратата редом със своя Нихтгенга.

— Разбирам от лорд Етелред, че си станал страховит боец, Утред — каза Алфред.

— Имах късмет, господарю.

— Късметът е хубаво нещо, поне така твърдят собствените ми воини. Аз самият още не съм проумял теологията му и навярно никога няма да успея. Може ли да съществува късмет, ако Бог не пожелае? — Той ме изгледа за секунда, претегляйки в ума си парадокса, ала после смени темата, явно решил да се позабавлява с него в друг ден. — Е, май събърках, като реших да те насьрча към духовното поприще?

— В насьрчаването няма нищо лошо, милорд. Просто аз не искам да бъда свещеник.

— И избяга от мен. Защо?

Навярно очакваше да се смути и да избягна въпроса, но аз му казах истината.

— Върнах се, за да взема меча си. — Щеше ми се Змийски дъх и сега да е у мен, понеже мразех да се движа без него, обаче на влизане в двореца стражата настоя да предам всичките си оръжия, дори и малкото ножче, което използвах за хранене.

Алфред кимна сериозно, сякаш това бе основателна причина.

— Толкова специален ли е този меч?

— Най-добрият в света, господарю.

Той се усмихна на наивния ми момчешки ентузиазъм.

— Значи се върна при ърл Рагнар?

Сега само кимнах, без да отвърна нищо.

— Който всъщност не те е държал в плен, нали, Утред? Напротив, отнасял се е с теб като със син.

— Аз го обичах — изтърсих, без да замисля.

Той се вторачи в мен със светлите си очи и аз се почувствах неловко, като застанал пред съд.

— И все пак — продължи меко — се говори, че тъкмо ти си го убил в Йоферуик.

Сега бе мой ред да се вторача. Бях гневен, потресен и объркан — толкова объркан, че не знаех какво да кажа. Но защо ли се учудвах? Естествено, че Кяртан ще стовари вината върху мен. С една малка подробност — той ме смяташе за мъртъв, а аз не бях.

— Това е лъжа — каза сухо Брида.

— Така ли е? — обърна се все така кротко към мен Алфред.

— Лъжа е — потвърдих сърдито аз.

— Не съм се и съмнявал. — Той оставил перата, които остреше, и се пресегна към листовете пергамент, стоящи върху купчината книги. Порови из тях, докато намери онзи, който търсеше, и го разгledа внимателно.

— Киартан? Така ли се произнася?

— Кяртан — поправих го аз.

— Вече е ърл Кяртан. Счита се за голям военачалник. Притежава четири кораба.

— И всичко това е записано? — учудих се аз.

— Записвам всичко, което открия за своите врагове — отвърна Алфред. — Това е и причината да си тук. Да ми кажеш повече. Знаеш ли, че Ивар Безкостния е мъртъв?

Неволно понечих да докосна чука на Тор, висящ под ризата ми.

— Мъртъв? Не може да бъде. — Вестта ме порази. Страхопочитанието ми към него бе такова, сякаш очакваш да живееечно, но Алфред говореше истината. Ивар Безкостния бе мъртъв.

— Паднал е убит е в сражение срещу ирландците. А синът на Рагнар се е върнал в Нортумбрия с хората си. Смяташ ли, че ще се изправи срещу Кяртан?

— Ако разбере, че е убил баща му, направо ще го изкорми — казах.

— Ърл Кяртан тържествено се е заклел, че няма нищо общо със случилото се.

— Значи лъже.

— Все пак е датчанин — отвърна Алфред, — а от тях не можеш да очакваш честност. — И ми хвърли остръ поглед, несъмнено укорявайки ме за многото лъжи, които му бях поднесъл през годините. Сетне се изправи и закрачи из тясната стая. Бе заявил, че целта на идването ми е да му разкажа за датчаните, но през следващите минути говореше единствено той. Между другото спомена, че крал Бургред от Мерсия, уморен от датското потисничество, е решил да избяга в Рим.

— В Рим ли?

— Ходил съм там два пъти като малък и го помия като много разпуснат град — рече строго Алфред — но човек се чувства близо до Бога и е добро място за молитви. Бургред, макар и слаб човек, все пак даваше своя скромен принос за отпора срещу датчаните. След като се махне, можем да очакваме те да завземат земите му. Тогава ще се окажат на самата ни граница. Ще бъдат в Сиренсестър. — Той ме погледна. — Кяртан знае, че си жив.

— Наистина ли?

— Разбира се. Датчаните имат шпиони, също като нас. — А шпионите на Алфред, мина ми през ума, явно бяха ефективни, след като знаеше толкова много. — Дали Кяртан го интересува жив ли си, или не? — продължи той. — Вероятно го интересува, Утред, защото можеш да го изобличиш, разкривайки истината за смъртта на Рагнар. А ако синът му я узнае от теб, това сериозно би го застрашило. Ето защо в негов интерес е да те убие. Казвам ти това единствено за да прецениш дали си струва да се връща в Сиренсестър, където датчаните имат... влияние. В Уесекс ще бъдеш в по-голяма безопасност, но докога ще просъществува Уесекс? — Той остави въпроса да виси във въздуха, продължавайки да крачи напред-назад. — Уба е изпратил хора в Мерсия, което означава, че самият той няма да закъснее да се появи. Срещал ли си Уба?

— Много пъти.

— Разкажи ми за него.

Разказах му каквото знаех — че Уба е велик воин, но много суеверен, а това заинтригува Алфред, който поиска да научи всичко за гадателя Стори и за руническите пръчки. Обясних му, че Уба никога не се впуска в битка, без руните да покажат, че има шанс да я спечели, но стори ли го веднъж, се бие с неукротима ярост. Алфред си записа

всичко и после попита дали познавам Халфдан, най-младия от братята. Казах, че го познавам, но бегло.

— Той се е заканил да отмъсти за Ивар — рече Алфред, — тъй че може и да не се върне в Уесекс или поне не скоро. Но дори ако Халфдан е в Ирландия, тук пак ще останат достатъчно варвари, за да ни нападат. — После добави, че очаквал да го нападнат още тази година, но датчаните били зле организирани, което нямало да трае дълго. — Догодина пак ще се върнат — каза — и мисля, че тогава Уба ще ги води.

— Или Гутрум — подхвърлих.

— Не съм забравил за него. Сега е в Източна Англия. — Алфред погледна укорително Брида, спомняйки си нейните измислици за Едмунд. Тя невъзмутимо отвърна на погледа му с полупрятворени очи и той се обърна пак към мен.

— Какво знаеш за Гутрум?

Отново започнах да говоря, а той да пише. Впечатли се от костта в косата на Гутрум и потръпна, когато предадох идеята му, че всички англичани трябва да бъдат убити.

— Това е по-трудна задача, отколкото си мисли — рече, после остави перото и се заразхожда отново. — Знаеш ли, има различни видове хора и някои са по-опасни от други. Да вземем например Ивар Безкостния — боях се от него, защото бе хладен и пресметлив. Виж, Уба? Не знам, ала подозирам, че си струва да се съобразяваш и с него. Халфдан? Храбър глупак, но без мозък в главата. Гутрум? Този е най-безобиден от всички.

— Безобиден? — учудих се. Може и да го наричаха Злощастния, но Гутрум бе тачен предводител и разполагаше със сериозна войска.

— Той мисли със сърцето си, Утред, не с главата. Сърцето е податливо на промени, а главата — не. — Помня, че тогава го изгледах и си рекох, че ръси глупости като конски фъшки, а всъщност бе прав. Или почти прав, защото се мъчеше да промени мен, но така и не успя.

През отворената врата влетя пчела. Нихтгенга щракна безполезно с челюсти подир нея и тя избръмча обратно навън.

— Но Гутрум ще ни нападне, така ли? — попита Алфред.

— Той иска да раздели силите ви. Една армия по суша, друга по море и бритите откъм Уелс.

— Откъде знаеш това? — смръщи вежди той и аз му разказах за посещението на Гутрум при Рагнар и за дългата беседа, на която бях станал свидетел. Перото дращеше безспир, хвърляйки ситни пръски там, където пергаментът беше по-грапав.

— Значи можем да заключим — каза Алфред, докато пишеше, — че Уба ще дойде по суща от Мерсия, а Гутрум по море от Източна Англия. — Тук той грешеше, но по онова време действително изглеждаше вероятно. — Колко кораба според теб ще доведе Гутрум?

— Нямам представа. Седемдесет, сто?

— Много повече от това — каза сурово Алфред. — А аз не мога да построя и двайсет, за да им се противопоставя. Ти плавал ли си някога, Утред?

— Безброй пъти.

— С датчаните?

— С датчаните — потвърдих.

— Това, което искам да направиш... — започна Алфред, но в този момент някъде от двореца се разнесе камбанен звън и той моментално прекъсна изречението си. — Време за молитва — каза, оставяйки перото. — Ще отидем заедно. — Последното не беше покана, а заповед.

— Аз имам друга работа — отвърнах и след секунда добавих: — Господарю.

Той примигна учудено, защото не бе свикнал да се противопоставят на желанията му, особено що се касаеше до молитвите, но виждайки упоритата ми физиономия, не настоя повече. По плочестата алея пред стаята му се разнесе шляпане на сандали и той ни оставил, бързайки да се присъедини към отиващите на служба монаси. Скоро до слуха ни достигнаха монотонни песнопения и ние напуснахме двореца, за да се поразходим из града. Скоро намерихме кръчма, продаваща прилично пиво, каквото Алфред до момента не ни беше предложил. Посетителите отначало ни гледаха подозрително заради покритите ни с датски руни гравни и странните ни акценти — моя от север, а този на Брида — от изток, но среброто ни им вдъхна доверие, а атмосферата окончателно се разведри, когато през вратата влезе отец Беока и при вида ни вдигна за поздрав изпоцапаните си с мастило ръце:

— Търся ви под дърво и камък! Алфред иска да ви види.

— Мислех, че предпочита да се моли — казах.

— Желае да вечеря с вас.

— Дори да доживея сто години, отче... — започнах, отпивайки от чашата си.

— Дай боже да живееш още по-дълго — прекъсна ме Беока. — Да достигнеш възрастта на Матусайл^[1].

Не знаех кой е този, затова повторих:

— Дори да доживея сто години, надявам се никога повече да не ми се налага да се храня с Алфред.

Той поклати тъжно глава, но все пак склони да седне и да пийне пиво с нас. Забеляза кожената връвчица на шията ми, изтегли я и изцъка с език, като видя чука на Тор.

— Ти ме изльга, Утред — рече с упрек. — Когато избяга от отец Уилибалд, ние направихме своите справки. Okаза се, че изобщо не си бил пленник при датчаните! Гледали са те като син!

— Така е — съгласих се.

— Но защо остана при тях? Защо не дойде при нас?

— Какво щях да науча тук? — попитах с усмивка. Той понечи да отговори, но аз го спрях. — Щяхте да ме направите учен. А датчаните ме направиха воин. Уверявам те, че ще имате нужда от воини, когато те се върнат.

Беока разбираше това, но продължаваше да е тъжен.

— А ти, млада госпожице, също ли ни изльга? — обърна се към Брида.

— Аз винаги казвам истината, отче — сведе скромно очи тя.

— Това е добре. — Той пъхна амулета обратно в пазвата ми. — Ти християнин ли си, Утред?

— Нали сам ме покръсти навремето — отвърнах уклончиво.

— Няма как да победим датчаните, ако не се уповаваме на вярата — рече пламенно Беока. — Е, ще направиш ли онова, което Алфред иска от теб?

— Не знам какво иска. Хукна да бие чело в църквата, преди да успее да ми каже.

— Иска да служиш на един от корабите, които строи. — Изгледах го, а той продължи ентузиазирано. — Да, ние строим кораби, Утред. Но екипажите им не са бойци. Те са просто... моряци! Също и рибари, разбира се, и търговци, но се нуждаем от някой, който да ги

научи на онова, което правят датчаните. Техните кораби непрестанно нападат бреговете ни. Идват по два, по три, понякога и повече. Слизат на брега, палят, убиват, вземат пленници и изчезват. Но ако имаме свой флот, можем да им се противопоставим. — Той удари с юмрука дясната си ръка по стърчената длан на лявата и примигна от болка. — Ето това иска Алфред.

Погледнах към Брида, която лекичко сви рамене, сякаш искаше да каже, че според нея Беока говори истината. Помислих за вуйчо си Етелред и сина му, които едва ме търпяха, а после си спомних за радостта от плаването, за свирещия в такелажа вятър, за дружно проблясващите под слънцето весла, за песента на мъжете, за пулсирането на рулевото гребло под напора на вълните и за дългата, пенлива следа зад кърмата.

— Разбира се, че ще го направя — казах.

— Слава богу — въздъхна облекчено Беока.

Преди да напусна Уинтансестър, видях Етелфлед. Тя беше три– или четиригодишна, много бъбрива и с блестяща златиста коса. Помня, че имаше парцалена кукла и играеше с баща си в градината пред кабинета му. Помня също, че се заливаше от смях, а Елсуйт се притесняваше да не би вълнението да ѝ дойде в повече. Тя не е загубила този звънък смях и до днес. Алфред бе добър с нея, тъй като обичаше децата си. През повечето време беше строг, благочестив и много дисциплиниран, но покрай малчуганите ставаше игрив и аз почти го харесах, докато дразнеше Етелфлед, криейки куклата ѝ зад гърба си. Помня, че тя изтича до Нихтгенга и го помилва, а Елсуйт я дръпна назад, като я смъмри:

— Кучето е мръсно. Ще хванеш бълхи и още кой знае какво. — После изгледа кръвнишки Брида и измърмори под носа си: — Скрете! — Това означаваше „проститутка“ и всички се престорихме, че не сме я чули. Аз самият изобщо не бях удостоен с вниманието ѝ, но нямах нищо против, защото Алфред повика един от робите, който постави на тревата пред мен плетена ризница и шлем.

Шлемът бе от желязо, изльскан с пясък и оцет, с вдълбнатина от удар на темето. Отпред имаше забрало с две дупки за очите, зеещи като на череп. Ризницата беше добра, макар и пронизана от меч или

копие на мястото, където е било сърцето на собственика й. Пролуката обаче бе поправена от изкусен майстор и цената ѝ бе много сребърни монети.

— Свалени са от един датчанин при Еск Хил — каза Алфред, докато Елсуйт гледаше неодобрително отстрани.

— Благодаря, господарю — коленичих аз и целунах ръката му.

— Една година служба. Това е всичко, което искам от теб.

— Съгласен съм — казах и подпечатах това обещание с още една целувка по изцапаните му с мастило кокалчета.

Бях смаян. Доспехите бяха редки и ценни, а аз не бях сторил нищо, за да заслужа подобна щедрост, като изключим дебелашкото ми поведение. Вярно е, че един господар трябва да е щедър — това е неговата роля, да раздава милости и гривни, инак ще загуби верността на хората си. И все пак човек трябва първо да ги спечели, а аз още не бях свършил нищо за него. Заслепен от жеста, в онзи миг реших, че Алфред е велик и добър мъж, достоен за възхищение.

Трябваше да помисля по- внимателно. За разлика от жена си кралят на Уесекс не бе стиснат, но защо ще отрупва с подаръци един едва напътил младеж? Защото очакваше полза от мен. Не голяма, но все пак полза. Той понякога играеше шах — игра, за която аз нямам търпение, но знам, че в нея има фигури с голяма и с малка стойност. Аз бях една от последните. Важните фигури бяха владетелите на Мерсия, които, ако успееше да ги привлече на своя страна, щяха да му помогнат в битката срещу датчаните. Но той вече гледаше и по-надалеч — към Източна Англия и Нортумбрия, а нямаше подръка други нортумбрийски лордове в изгнание освен мен. Може би един ден щеше да му потрябва влиятелен местен човек, който да убеди северняците да приемат южняшки крал. Ако наистина се окажех полезен, ако успеех да му осигура предаността на тамошното население, щеше да ми даде за награда благородна уесекска съпруга — защото жената от видно потекло е най-големият подарък, с който един владетел може да засвидетелства благоволението си. Но засега всичко това още витаеше в далечна перспектива, затова вдълбнатият шлем и ризницата бяха достатъчни. Съмнявам се наистина да е смятал, че ще съм способен му поднеса Нортумбрия на тепсия, но е допускал, че ще спомогна за получаването ѝ, затова ме привързваше към себе си с подаръци и укрепваше тези връзки с ласкателство.

— Мъжете ми тепърва ще трябва да усвояват изкуството на боя по море — каза. — Ти си млад, Утред, но имаш опит, което означава, че знаеш повече от тях. Затова иди и ги научи.

Аз? Да знам повече от неговите воини? Вярно, бях плавал на „Летящата усойница“, но само толкова. Никога не бях участвал в корабни сражения, макар че нямах намерение да го признавам пред Алфред. Вместо това приех даровете му и се отправих на юг към брега, а той скъта в пазвата си поредната пешка, която някой ден можеше да се окаже полезна. За него впрочем най-ценните фигури на дъската бяха духовниците, от които се очакваше с молитва да прогонят нашествениците от Англия и никой епископ в Уесекс не ходеше гладен и жаден, но аз също не можех да се оплача, защото вече имах ризница и железен шлем и приличах на истински воин. Алфред ни снабди с коне за пътуването и прати отец Уилибалд да ни съпровожда, този път не за да ни надзира, а за да се грижи за духовните нужди на екипажите. Бедният Уилибалд. Той си изповръщаше червата всеки път, щом някоя вълничка докоснеше борда на кораба, но никога не изостави отговорностите си, особено към мен. Ако молитвите можеха да правят хората християни, досега поне десет пъти да съм станал светец.

Всичко е съдба. Сега, поглеждайки назад, виждам пътя на своето съществуване. Той започна в Бебанбург и ме отведе на юг — все на юг, докато не достигнах най-отдалечените брегове на Англия, където още можех да чувам своя език. Това бе пътуването на детството ми. Вече мъж, поех в обратната посока — все на север, с оръжие в ръка, за да разчиствам пътеката натам, откъдето бях потеглил. Съдба. Предачките бяха благосклонни към мен, или поне ме пощадиха, а за известно време ме направиха и моряк.

Годината, в която получих ризницата и шлема си, бе 874-та — същата, през която крал Бургрег избяга в Рим. Алфред очакваше идването на Гутрум през идната пролет, но той не се появи тогава, нито през лятото, и Уесекс бе пощаден от нападения през цялата 875-та. Гутрум трябваше да нападне, но той бе предпазлив човек, винаги очакващ най-лошото, затова прекара цели осемнайсет месеца в събиране на най-голямата датска войска, виждана някога в Англия. Пред нея Великата армия, нападнала навремето Редингум, изглеждаше нищожна и това пълчище трябваше да довърши Уесекс, дарявайки на Гутрум съдване на неговата мечта да убие и последния англичанин в

страната. По-късно нашествието все пак се състоя и тогава трите предачки започнаха една по една да късат нишките на Англия, докато накрая съществуването ѝ висеше на косьм, но тази история ще трябва да почака. Споменавам я сега само за да обясня защо имахме време да се подгответим.

Бях зачислен в екипажа на „Хехенгел“. Това, като за подигравка, бе името на кораба ми, означаващо „архангел“. Естествено, не го командвах аз. Имаше корабоначалник на име Уерферт, който по-рано бе командалвал тумбеста търговска баржа, а бойците на борда се предвождаха от мрачен стар звяр, наречен Леофрик. А аз? Аз бях петото колело на каруцата.

От мен нямаше никаква нужда. Всичките ласкателни думи на Алфред за това как съм щял да уча воините му да се бият, бяха само това — думи. Но все пак ме бе убедил да се присъединя към флота му, а аз му бях обещал една година и ето че сега се озовах в Хамтун. Това бе добро пристанище, разположено край тесен, дълбок залив. Алфред бе поръчал да се изработят дванайсет кораба и за направата им отговаряше датски майстор корабостроител, избягал някога във Франция и добрал се оттам до Англия. Той си разбираше от работата, а и аз нямаше на какво да науча хората, защото морският бой всъщност е много прост. Палубата е като плаващ къс земя, затова и правилата не са по-различни от тези на сушата. Заставаш борд до борд с противника, правиш стена от щитове и избиваш екипажа му. Но нашият майстор беше умен мъж и му бе хрумнала идеята, че по-големият съд би предоставил предимство, защото можеше да побира повече хора, а и бордовете му, като по-високи, сами щяха да служат за защитна стена. Затова строеше дванайсет огромни кораба, които отначало ми изглеждаха странни, защото нямаха глави на зверове на носа и кърмата, но затова пък имаха разпятия, приковани за мачтите. Целият флот се командваше от лорд Хакка, брат на Ѹрла на Хамптоншир. Единственото, което Хакка ми каза, щом пристигнах, бе да ме посъветва да увия ризницата си в намазнен чувал, за да не ръждяসва. След това ме предаде на Леофрик.

— Покажи ми ръцете си — нареди ми Леофрик. Направих го и той се изсмя. — Скоро ще имаш мазоли, ерслинг. Това беше любимата моя дума, означаваща „малък задник“. Това бях аз, макар понякога да ме наричаше и „ендверк“, което означава „трън в задника“. Направи ме

гребец, един от шестнайсетимата на бакборда, тоест от лявата страна на кораба, ако гледаш към носа. Другата страна се казваше старборд и откъм нея се прикрепваше рулевото весло. Общо на палубата бяхме шейсет бойци, като гребяхме по трийсет и двама на смяна, освен ако не бе вдигнато платното. Уерферт беше кърмчията, а Леофрик обикаляше напред-назад и ни ръмжеше да опъваме по-здраво.

Цялата есен и зима гребахме надълъж и нашир по целия залив на Хамтун и отвъд него, в Соленте, както се казва протокът южно от остров Уихт. Борехме се с приливите и вятъра, тласкахме „Хехенгел“ през резките, студени вълни, докато накрая не станахме екипаж и той не започна да се носи като птица. За моя изненада „Хехенгел“ се оказа пъргав кораб. Предполагах, че поради големите си размери ще е побавен от датските съдове, но той беше бърз, много бърз, а Леофрик го превръщаше в смъртоносно оръжие.

Той не ме харесваше и макар постоянно да ме наричаше „ерслинг“ и „ендверк“, не смеех да му се опълча, защото щях да умра. Той бе нисък, набит мъж, мускулест като бик, с белези по лицето и сприхав нрав, а мечът му бе толкова износен от употреба, че острието бе изтъняло наполовина. Това обаче не го притесняваше, защото предпочитаното му оръжие бе секирата. Знаеше, че съм благородник, но не даваше пет пари за това, нито за факта, че съм служил на датски кораб.

— Единственото, на което могат да ни научат датчаните, ерслинг — ми казваше, — е как се умира.

Леофрик не ме харесваше, затова пък аз го харесвах. След мръкване, когато сядахме в някая от кръчмите в Хамтун, гледах да съм близо до него и се вслушвах в словата му, които бяха осъдни и най-често презрителни, дори и по наш адрес.

— Дванайсет кораба — изръмжаваше. — А с колко ще дойдат датчаните?

Никой не отговаряше.

— Двеста? — подхвърляше той. — И ние ще им излезем с дванайсет?

Една вечер Брида го подтъга да отвори дума за битките си и той ни разказа за Еск Хил. Как датската стена от щитове била пробита от мъж с брадва — явно говореше за себе си — и този мъж държал брадвата по средата на дръжката, защото така можел да сипе ударите

по-бързо, макар силата на оръжието да намалявала. Как този мъж използвал щита си, за да удържи противника отляво, убивайки един враг пред себе си, после друг отдясно, а накрая уловил брадвата с две ръце и я размахал в ужасяващи кръгове, прорязвайки пътека сред датските редици. Виждайки, че го слушам, той ми подхвърли с обичайната си подигравателна усмивка:

— Сражавал ли си се в стена от щитове, ерслинг?

Вдигнах един пръст.

— Тъкмо той разкъса стената на противника — каза Брида. Двамата с нея живеехме в конюшнята на странноприемницата и Леофрик нямаше нищо против тя да се навърта наоколо, макар и да отказваше да я пусне на „Хехенгел“, защото според него жена на борда носела лош късмет. — Той я разкъса — повтори Брида. — Видях го с очите си.

Леофрик ме огледа недоверчиво, докато аз мълчах.

— С кого си се бил? — попита накрая. — С монахини?

— С уелси — отвърна Брида вместо мен.

— А, уелси! Мамка им, те умират лесно — каза той, което не беше вярно, но му позволяваше да запази презрителния си тон. На следващия ден, по време на учебните двубои, които се провеждаха с тояги вместо с истински оръжия, нарочно застана срещу мен и ме направи на пестил, сякаш бях невръстно пале, оставяйки ме зашеметен и с разкървавено чело.

— Аз не съм ти някой уелсец, ерслинг — каза. Харесвах този мъж.

Годината се изтърколи и аз станах на осемнайсет. Великата датска армия не се появяваше, но корабите с драконови глави тероризираха западносаксонското крайбрежие. Датчаните отново бяха станали викинги и връхлитаха като оси, за да грабят и изнасилват, да палят и убиват, но този път Алфред имаше собствени кораби в готовност.

И ние се впуснахме в плаване.

[1] Най-дълговечният човек според Библията, умрял на 969 години. — Б.пр. ↑

ГЛАВА ОСМА

Прекарахме пролетта, лятото и есента на 875-та година гребейки по цялото протежение на южния бряг на Уесекс. Бяхме разделени на четири флотилии, като под команда на Леофрик бяха „Хехенгел“, „Керуфин“ и „Кристенлик“, което ще рече „Архангел“, „Херувим“ и „Християнин“. Имената, естествено, бяха избираны от Алфред. Хакка, предводителят на цялата флота, плаваше на „Евангелиста“, която скоро доби славата на кораб с лош късмет, макар същинското й нещастие да се свеждаше до присъствието на Хакка на борда. Той всъщност бе разбран човек, щедър със среброто си, но мразеше корабите, мразеше морето и повече от всичко искаше да бъде воин на суха земя, което означаваше, че „Евангелиста“ постоянно бе на дока в Хамтун за някакъв ремонт.

Но не и „Хехенгел“. Аз опъвах проклетото весло, докато цялото ми тяло се схващаше, а ръцете ми се вдървяваха, но от постоянното упражнение трупах мускули, много мускули. Бях станал същински великан — висок, едър и при това войнствен като петел. Мечтаех си да изprobваме силите на „Хехенгел“ срещу някой датски кораб, но първото ни стълкновение се оказа пълна катастрофа. Плавахме край самия бряг на Сут Сеакса, в подножието на великолепните бели скали, докато „Керуфин“ и „Кристенлик“ бяха навлезли доста навътре. Идеята беше ние да послужим за примамка и да привлечем някой викингски кораб, след което другите два съда да се присъединят, впускайки се откъм морето. Клопката сработи, но врагът се оказа подобър от нас. Викингският кораб бе малък и пъргав и ние го последвахме срещу отлива, настигайки го с всяка изминалата минута, но после той видя „Керуфин“ и „Кристенлик“ да се носят насреща му от юг. Лопатите на веслата им проблясваха под слънцето, а носовете им пореха вълните сред бели пръски от пяна. Тогава датският корабоначалник завъртя съда си на място толкова бързо, сякаш бе монтиран върху ос, и вече подпомаган от отлива, връхлетя право срещу нас.

— Забий се в него! — ревна Леофрик на Уерферт, който държеше рулевото гребло, но наместо това той, за да избегне сблъсъка, свърна встриани.

Видях как с приближаването на датския кораб веслата му се плъзват навътре в отверстията си, после той мина досами десния ни борд, чупейки нашите весла едно подир друго като клечки. При това дръжките им се отмятаха назад, удряйки гребците с достатъчна сила, за да потрошат ребрата на неколцина. Тогава датските стрелци — четири или пет на брой — извадиха лъковете си и започнаха да стрелят. Една от стрелите улучи Уерферт във врата и върху палубата шурна кръв. Леофрик, в безсилна ярост, крещеше по врага, който преспокойно спусна веслата си отново и отплава сред викове и подигравки, докато ние се поклащахме като безпомощна черупка върху вълните.

— Бил ли си кърмчия досега, ерслинг? — попита ме Леофрик, издърпвайки умиращия Уерферт настриани.

— Да.

— Тогава ще управляваш този кораб.

Добрахме се някак до вкъщи с половината гребла и научихме два важни урока. Единият беше винаги да носим резервни гребла, а другият — да имаме стрелци. Лорд Фреола обаче, който командаваше гарнизона на Хамптоншир, заяви, че не може да ни задели стрелци, защото на него самия не му достигали, и че флотата бездруго ангажира твърде много от бойците му. Брат му Хакка също ни посъветва да не хленчим толкова и ако се наложи, просто да хвърляме копия.

— Искам стрелци — настоя Леофрик.

— Откъде да ги взема? — разпери ръце Хакка.

Отец Уилибалд се закани да пише на Алfred.

— И какво ще стане, като му пишеш? — попита кисело Леофрик.

— Ще ни изпрати стрелци, разбира се! — възклика ведро отчето.

— Нищо подобно — скръцна със зъби Леофрик. — Писмото ще отиде при проклетите му писари, които до един са свещеници като теб. Те ще го сложат най-отдолу в купчината документи, докато прашаса хубаво, а когато най-сетне дойде ред да го прочетат, Алfred ще се обърне за съвет към двама от своите тълсти епископи и ще ни отговори с искане за още подробности. Дотогава ще мине Коледа, ще дойде

Сретение Господне и всички ние ще сме мъртви, с датски стрели, забучени в гърбовете.

Този човек започваше все повече да ми харесва.

— Какво се хилиш, ендоверк? — попита той, виждайки, че се подсмивам.

— Аз мога да ти намеря стрелци — казах.

— Как?

В крайна сметка отделих една монета от златото на Рагнар, която изложихме на пазарния площад и обявихме, че ще отиде за награда на мъжа, спечелил състезанието по стрелба с лък, което ще се проведе идната седмица. Монетата, със странните си витиевати знаци, струваше повече, отколкото потенциалните кандидати можеха да припечелят за цяла година, и Леофрик бе любопитен откъде съм я взел, но аз отказах да му разкрия. Вместо това се залових да слагам мишени и скоро из цялата околност плъзна мълвата, че срещу няколко евтини стрели се предлага цяло състояние. Над четирийсет души се стекоха да изprobват уменията си и след края на състезанието ние просто качихме дузината най-добри на борда на „Хехенгел“, а по още десет — към „Керуфин“ и „Кристенлик“. Нашите дванайсет естествено възроптаха, защото почти веднага вдигнахме котва, но Леофрик им скръцна със зъби и те изведнъж се изпълниха с горещо желание да плават с него покрай бреговете на Уесекс.

— Като за купчина кози фъшкии — каза ми той — не си напълно безполезен.

— Но ще берем ядове, когато се върнем — предупредих го.

— Разбира се. От лорда, от началника на гарнизона, от епископа, от когото се сетиш. — Той изведнъж се разсмя, което се случваше крайно рядко. — Затова нека първо убием малко датчани.

Така и направихме. По случайност се натъкнахме на същия кораб, който насокори ни беше посрamil. Той пробва стария си трик, но този път аз се врязах с носа на „Хехенгел“ в него, притиснах го под кила ни и почти го потопих. Тетивите на дванайсетте ни стрелци забръмчаха, а Леофрик поведе бойците в атака и водата наоколо почервена от викингска кръв. Двама от нашите успяха да привържат корабите един за друг, което означаваше, че вече можех да пусна рулевото весло. Без да си правя труд да надявам ризницата или шлема, грабнах Змийски дъх, прескочих борда и се присъединих към

схватката. Над палубите се носеше тръсък на щитове и звън на стомана, над главите хвърчаха стрели, а мъжете крещяха и умираха, пробождани от копия, посичани от мечове и брадви — яростта на битката, радостната песен на остиетата. Преди „Керуфин“ или „Кристенлик“ да успеят да се присъединят към нас, всичко вече беше приключило.

Как да опиша този възторг. Да бъдеш млад и силен, да имаш добър меч и да оцелееш. Датският екипаж наброяващ четирийсет и шест души и всички те измряха, с изключение на един — който остана жив само защото Леофрик ревна, че ни е нужен пленник. Трима от нашите загинаха, а шестима бяха зле ранени и вероятно са предали Богу дух, след като ги откарахме на брега. Но успяхме да спасим викингския кораб от потъване и го повлякохме на буксир към Хамтун. В окървавения му търбух намерихме сандък със сребро, откраднато от един манастир на остров Уихт. Леофрик даде щедър пай от него на стрелците и когато ядосаният началник на гарнизона дойде да си иска хората обратно, само двама пожелаха да се върнат. Другите разбраха къде се крие добрата плячка и останаха при нас.

Пленникът се казваше Хрои. Господарят му на име Туркил, когото бяхме убили, бе служил на Гутрум, който пък сега беше в Източна Англия и се величаеше за крал на тази страна.

— Още ли носи позлатената кост в косата си? — попитах.

— Да, милорд — отвърна Хрои. Аз наистина бях благородник, но той не го знаеше. Наричаше ме така, защото не искаше да го убия, щом разпитът приключи. Според него Гутрум нямаше да нападне тази година.

— Ще чака Халфдан — бяха думите му.

— А къде е Халфдан?

— В Ирландия.

— Да отмъщава за Ивар?

— Да, милорд.

— Познаваш ли Кяртан?

— Познавам трима мъже с това име.

— Кяртан от Нортумбрия, бащата на Свен.

— Имаш предвид ърл Кяртан?

— Вече ърл ли се нарича? — попитах.

— Да, милорд, и още е в Нортумбрия.

— А Рагнар? Сина на Рагнар Безстрашния?

— Ърл Рагнар е с Гутрум, в Източна Англия. Има четири кораба.

Оковахме Хрои във вериги и го изпратихме под стража в Уинтансестър. Алфред обичаше да говори с датските пленници. Не знам какво е станало с него по-нататък. Вероятно е бил обесен или обезглавен, защото християнското милосърдие на краля не се простираше над пиратите-езичници.

А аз мислех за Рагнар Младия, вече ърл Рагнар, и се чудех дали няма да срещна корабите му край уесекския бряг. Чудех се също дали Хрои не е изльгал и Гутрум няма да нападне още това лято. Струваше ми се напълно възможно, защото из целия британски остров се водеха боеве. Датчаните от Мерсия бяха нападнали бритите в Северен Уелс, така и не разбрах защо, а други датски отряди постоянно тероризираха западносаксонските граници. Предполагах, че задачата им е да открият слабости в отбраната, преди Гутрум да настъпи с голямата армия. Но лятото достигна разгара си, а армия все не се появяваше, докато накрая Алфред не се почувства в достатъчна безопасност, за да остави силите си в Северен Уесекс и да дойде да посети флота.

Пристигането му съвпадна с новината, че седем датски кораба са били забелязани край Хейлинкиге, остров, разположен в плитчините на изток от Хамтун. Вестта не закъсня да се потвърди и от дима, издигнал се над първото опожарено селище. Половината от нашите дванайсет кораба бяха в морето, а от останалите шест „Евангелиста“ беше на сух док за почистване на корпуса. Хакка не се мяркаше никакъв, вероятно отишъл да гостува в къщата на брат си извън Хамтун. Той несъмнено щеше да съжалява, задето е пропуснал кралската визита, но Алфред не даде никакво предупреждение за идването си. Вероятно искаше да види нещата в действителното им състояние, а не нагласени и изльскани заради него. Щом разбра за датчаните край Хейлинкиге, веднага нареди на всички ни да вдигаме котва и сам се качи на „Хехенгел“ заедно с двама телохранители и трима свещеници. Един от тях беше Беока, който застана до мен при рулевото весло.

— Станал си още по-голям, Утред — рече ми почти укорително. Действително, аз бях с една глава над него и два пъти по-широк в раменете.

— Ако гребеше колкото мен, отче, и ти щеше да наедрееш — отвърнах.

— Не мога да си представя да греба — изкиска се той, после посочи към веслото ми. — Трудно ли се работи с това?

Дадох му да го подържи и му предложих да опита да отклони кораба леко вляво. Той напъна сили и кривогледите му очи се разшириха от удивление, когато усети мощния напор на водата.

— Е, иска се малко сила — казах и поех дръжката обратно.

— Щастлив си, нали? — продължи той със същия обвинителен тон.

— Да, защо?

— Не това беше идеята.

— Нима?

— Алфред целеше да те унизи с преживяването тук.

Обърнах поглед към краля, който стоеше на носа заедно с Леофрик, спомних си ласкателните му думи за това как съм щял да обучавам екипажите и разбрах, че той още тогава е знаел, че няма с какво да допринеса. И все пак ми беше дал шлема и бронята, навсярно за да ме убеди да му служа тази една година, през която се е надявал, че Леофрик ще избие младежката аrogантност от главата ми.

— Е, явно не се е получило — рекох ухилено.

— Каза, че трябва да бъдеш обязден, подобно на буен кон.

— Но аз не съм кон, отче. Аз съм лорд от Нортумбрия. Какво си е мислел? Че след една година ще стана смирен християнин, готов да играе по свирката му?

— Толкова лошо ли е това?

— Лошо е, да. Защото за да се бие с датчаните му трябват истински мъже, а не набожни подлизурковци.

Беока въздъхна, после се прекръсти, защото видя бедния отец Уилибалд, който тъкмо хранеше чайките с повръщането си.

— Време е да се ожениш, Утред — каза строго.

— Да се оженя? — погледнах го удивено. — Откъде-накъде?

— Вече си достатъчно възрастен.

— Ти също — възразих, — а виж, още си ерген. Защо не задомиши първо себе си?

— Надявам се и това да стане един ден — рече Беока. Бедният, с неговите кривогледи очи, парализирана ръка и лице като на болна

невестулка, навярно нямаше особен успех сред жените. — Но в Дефнашир има една млада дама — продължи вече по-ентусиазирано, — която непременно трябва да видиш. Девойката е от сой, много очарователна и... — мълкна, вероятно изчерпал набора си от епитети. — Баща ѝ. Бог да го прости, беше наместник на местния лорд. Много хубаво момиче, Милдрит се казва. — Той ми се усмихна очаквателно.

— Дъщерята на наместника за цял Дефнашир? — попитах учудено.

— Е, отговаряше по-скоро за южната област — каза Беока, понижавайки го малко в социалната стълбица. — Но остави на Милдрит наследство. Хубав, голям имот край Ексансестър.

— Значи дъщеря на областен наместник, а не на истински лорд?

— Доколкото знам, е на шестнайсет — отклони въпроса Беока, взирайки се към чакълестия плаж, плъзгащ се на изток от нас.

— На шестнайсет, и още неомъжена? — подхвърлих язвително.

— Значи лицето ѝ сигурно е като бито от градушка.

— Това едва ли има някакво отношение — рече сърдито той.

— Да, защото не ти ще спиш с нея. И вероятно е набожна?

— Смея да кажа, че е ревностна християнка.

— Виждал ли си я изобщо? — попитах.

— Не, но Алфред ми е говорил за нея.

— А, значи идеята е негова?

— Той обича хората му да са задомени, да имат корени в земите му.

— Аз не съм негов човек, отче. Аз съм Утред от Бебанбург, а лордовете от Бебанбург не се женят за набожни, уродливи кучки с нисък произход.

— Трябва да се запознаеш няя — настоя смръщено Беока. — Бракът е чудесно нещо, Утред, устроено от самия Господ за нашето щастие.

— Ти пък откъде би могъл да знаеш?

— Знам — промълви обидено той.

— Аз вече съм щастлив — уверих го. — Спя с Брида и убивам датчани. Намери друг кандидат за Милдрит. Защо самият ти не я вземеш? Вече трябва да си почти на трийсет, за бога! Не се ли ожениш скоро, така и ще си умреш девствен. Девствен ли си впрочем?

Той се изчерви, но не отговори, защото тъкмо в този момент Леофрик приближи към кърмата, мрачен като буреносен облак. Той никога не преливаше от лъчезарност, но сега бе особено навъсен и аз подозирах, че е имал неудачен спор с Алфред. Самият Алфред не закъсня да го последва, със спокойно, безразлично изражение на издълженото си лице. Двама от свещениците му го съпровождаха, носейки пергамент, мастило и пера — явно водеха бележки.

— Как смяташ, Утред, кое е най-важното оборудване за един боен кораб? — попита ме Алфред. По-близкият свещеник топна перото си в мастилницата и ме загледа в очакване, после залитна, когато една вълна удари борда. Бог знае на какво щяха да приличат драскулките му от този ден. — Платното? — подсказа ми Алфред. — Лъковете, щитовете, копията, греблата?

— Кофите — отвърнах.

— Кофите? — изгледа ме неодобрително той, подозирайки, че му се подигравам.

— Без тях може да потънем, милорд — кимнах аз към тумбестото дъно на „Хехенгел“, където четирима мъже усърдно изгребваха водата и я изхвърляха през борда, макар голяма част от нея да попадаше върху гърбовете на гребците. — Трябва да се научим по-добре да упътняваме пролуките.

— Запишете това — заръча кралят на свещениците, после се вдигна на пръсти, мъчейки се да погледне над ниския провлак, изпречил се на пътя ни, към залива отвъд, където бяха забелязани вражеските кораби.

— Те отдавна са си отишли — изръмжа Леофрик.

— Надявам се да грешиш — каза Алфред.

— Датчаните няма да ни чакат — продължи Леофрик. Беше в толкова лошо настроение, че бе готов да се озъби дори на самия владетел. — Те не са глупаци. Слизат на сушата, плячкосват и бягат. Навсярно са отплавали с прилива. — Действително, морето се надигаше към плитчините и ние гребяхме срещу течението, макар никога да не съм успявал да проумея приливите и отливите край Хамтун. Случваха се два пъти по-често, отколкото другаде, сякаш имаха свое собствено мнение по въпроса или се объркваха от сложните протоци.

— Варварите са били на това място призори — възрази Алфред.

— И вероятно вече са на километри оттук — произнесе Леофрик с такъв тон, сякаш говореше на обикновен член на екипажа, но кралят съзнаваше добре цената му и затова понесе безропотно тази арогантност.

В случая обаче Леофрик грешеше. Когато наблизихме Хейлинкиге, всичките седем кораба бяха още там, заседнали във вътрешното езеро, в очакване приливът да им позволи да излязат, но ние го изпреварихме и влязохме през тесния вход покрай левия бряг на Соленте. Мине ли веднъж през него, корабът се озовава сред лабиринт от блата, пясъчни плитчини, острови и затворени езера, доста наподобяваща водите на Гевеск. Ние имахме на борда човек, отраснал по тези места, който да ни води, а датчаните не разполагаха с това предимство и бяха подведени от забитите в дъното върбови пръти. Обичайно те обозначаваха маршрута за преминаване, но сега нарочно бяха преместени, вкарвайки ги в мочурищата като лисици в капан.

Което бе чудесно. Сега трябваше единствено да препречим изхода, надявайки се котвите ни да удържат на силното течение и да изчакаме те да доплават до нас, за да ги избием. Но Алфред нямаше търпение. Той бързаше да се завърне при сухопътните си войски и настояваше да бъдем обратно в Хамтун преди мръкване. Затова, въпреки съвета на Леофрик, бе наредена незабавна атака.

Това също бе чудесно, като се изключи фактът, че не можехме да подходим в разгънат строй, защото каналът бе твърде тесен и първият кораб от редицата щеше да се изправи сам срещу седемте датски съда. Затова избрахме да ги заобиколим с гребане откъм юг. Това означаваше, че междувременно приливът може да им позволи да избягат, и Леофрик не спираше да мърмори ядно в брадата си, че правим всичко наопаки. Алфред от своя страна бе запленен от вражеските кораби, които за пръв път виждаше от толкова близо.

— Тези фигури изображения на техните богове ли са? — ме попита, сочейки драконовите глави, увенчали носовете и кърмите им.

— Не, господарю, просто зверове — отвърнах. Бях предал рулевото весло на мъжа, който познаваше тези води, и сега стоях до краля, обяснявайки му как чудовищата могат да се махат от своите стойки, за да не плашат духовете на земята.

— Запиши това — нареди той на свещеника си. — А ветропоказателите на мачтите? — поинтересува се, гледайки най-

близкия, върху който беше изображен орел. — И те ли служат за плашене на духове?

Не отвърнах нищо. Вместо това гледах занемяло към седемте кораба на фона на обраслия с тръстика бряг, защото разпознах един от тях. „Летящата усойница“. Светлата ивица на носа ѝ се виждаше отчетливо, но и без нея нямаше как да я събркам. „Летящата усойница“, прекрасната „Летяща усойница“, корабът на мечтите, бе тук, край Хейлинкиге.

— Утред? — подкани ме Алфред.

— Не, господарю — отвърнах, — само показват посоката на вятъра. — Ако „Летящата усойница“ бе тук, дали и Рагнар беше на нея? Или тя бе попаднала в ръцете на Картан и поверена на друг корабоначалник?

— Не виждам защо си дават толкова труд да украсяват някакви кораби — подхвърли сприхаво Алфред.

— Защото ги обичат — отвърнах — и се бият за тях. Човек тачи онова, което му е скъпо, милорд. И ние би трябвало да украсяваме своите. — Говорех рязко, мислейки си, че щяхме да ценим корабите си повече, ако имаха драконови глави на носовете и подходящи имена като „Проливача на кръв“, „Морския вълк“ или „Убиеща на мъже“. Вместо това нашата флотилия бе водена от „Хехенгел“, след него през плитчините напредваха „Керуфин“ и „Кристенлик“, а най-отзад бяха „Апостол“ и „Ефтвирд“, което означаваше „Съдният ден“. Последният може би бе кръстен най-удачно, защото изпрати не един датчанин при праотците му.

Противниците междувременно копаеха усилено, мъчейки се да отлепят корабите си от хватката на коварния канал, но с приближаването ни разбраха, че подобна мащабна задача не е по силите им, затова се върнаха на бордовете да вземат броните, щитовете, шлемовете и оръжията си. Аз също облякох плетената ризница, чиято кожена подплата вонеше на стара пот, надянах шлема и препасах Змийски дъх през рамо, а Жилеща оса на кръста си. Това нямаше да е морска, а по-скоро сухопътна битка, кърваво меле в калта, но датчаните имаха предимство, защото можеха да се групират и да ни изчакат там, където трябваше да слезем от корабите — нещо, което не ми харесваше. Виждах, че не е по вкуса и на Леофрик, но Алфред изглеждаше достатъчно спокоен, когато нахлути шлема си.

— Бог е с нас — каза.

— Дано да е така — измърмори Леофрик, после извиси глас и викна на кърмчията: — Спри тук! — Това беше трудна задача посред бързото течение, но всички застопориха веслата и кърмата на „Хехенгел“ бавно се завъртя настрани. Леофрик се взираше през борда и аз предположих, че чака останалите да ни настигнат, за да нападнем заедно, но се оказа, че е видял тясна пясъчна ивица, извиваща се откъм брега, и е преценил, че ако слезем тук, няма да ни се наложи да се сблъскаме със седемте викингски екипажа наведнъж. Ширината ѝ бе едва колкото трима или четирима души да застанат рамо до рамо, тъй че битката поне щеше да е равностойна. — Тук е добро място да умреш, ерслинг — каза ми той, докато Алфред напираше зад гърба ни. — Чакай! — изгледа го той така свирено, че кралят неволно се подчини. — Забий носа в пясъка! — обърна се обратно към кърмчията. — Сега!

Рагнар беше там. Видях първо флага му, закованото на прът орлово крило, а после и него самия. Толкова приличаше на баща си, та за миг ми се стори, че отново съм малко момче.

— Готов ли си, ерслинг? — попита ме Леофрик. Той бе съbral край себе си половин дузина от най-добрите бойци, а зад нас стрелците стояха с вдигнати лъкове, готови да изпратят стрелите си срещу датчаните, които вече бързаха насреща ни. Последен напън на греблата и килтът на „Хехенгел“ изстърга в дъното. — Напред! — ревна той и ние скочихме през борда в стигащата до коленете ни вода. Инстинктивно докоснахме щитовете си, образувайки стена и аз едва успях да сграбча Жилема оса, когато първите противници ни връхлетяха.

— Избийте ги! — разнесе се викът на Леофрик и аз тласнах щита напред. Над главата ми се издигна брадва, но мъжът зад мен я отби, докато аз нанесох удар отдолу със сакса. Вместо в тялото на противника обаче той се заби в липовото дърво на щита му. Извадих го и замахнах отново. Усетих пареща болка в глезната, когато вражеско острие разсече ботуша ми под водата. Тя се оцвети в кръв, но аз още бях на крака и не спирах да настъпвам. Отгоре кръжаха чайки, а датчаните бяха толкова близо, че можех да ги подуша. Те продължаваха да прииждат, но и към нас се присъединяваха все повече мъже, някои до кръста във водата, и фронтът на битката стана толкова

гъст, че никой нямаше място да размаха оръжието си. Настана всеобщо бълскане, ръмжене и проклиане, докато стоящият до мен Леофрик не нададе нов вик и ние не се надигнахме като един, карайки врага леко да отстъпи. Нашите стрели свистяха над шлемовете ни, а аз нанесох нов удар с Жилеща оса, усетих я да пробива нечия кожена ризница, завъртях я в пълтта, изтеглих я, бълснах с щита, държейки главата си скрита под ръба му, после ударих отново. Брутална сила, здрав щит, вярна стомана и нищо друго. Под мен някой се давеше, гърчейки се сред кървава пяна. Предполагам, че сме крещели, но нямам спомен от това. В паметта ми са се запечатали само бълскането, миризмата, разкривените от ярост брадати лица. После „Кристенлик“ се вряза във фланга на датските редици, като мачкаше, давеше и осакатяваше хора под корпуса си. Екипажът му наскоча сред ниските вълни, настръхнал от копия, брадви и мечове. Пристигна и трети кораб, който стовари още бойци. Чувах как зад мен Алфред вика да разкъсаме линията им, да ги избием до крак. Ръгах с Жилеща оса отново и отново, повалих един мъж с щита си, той падна и се опита да ме прониже в слабините, но Леофрик стовари върху лицето му тъпата страна на брадвата, превръщайки го в каша от зъби и кръв. Последва нов напор и вражеските редици изведнъж се разкъсаха. Датчаните обърнаха гръб и започнаха да бягат.

Но ние не бяхме ги победили. Те не се спасяваха от нашите копия и мечове, а бързаха да спасят корабите си, които се поклащаха върху надигащия се прилив. Втурнахме се подире им, а аз се препъвах, защото десният глезен ме болеше и кървеше. Все още нямахме достатъчно хора, за да вземем надмощие над екипажите, които в надпревара се премятаха през бордовете и се връщаха по палубите си. Накрая само един от тях, съставен от смели мъже, остана на пясъка, за да ни удържа.

— Ранен ли си, ерслинг? — попита ме Леофрик.

— Дреболия.

— Стой назад — нареди ми той, докато строяваше хората от „Хехенгел“ в нова стена от щитове, за да смаже този единствен дързък екипаж. Алфред също беше там с блестяща на слънцето броня и враговете трябва да са разбрали, че е велик военачалник, но не зарязаха корабите заради честта да го убият. Мисля, че ако тогава бе развял драконовото си знаме, за да го разпознаят като самия крал, щяха

да останат да се сражават с нас и най-вероятно щяха да го убият или пленят. Но датчаните винаги се пазят от прекомерни жертви, а и мразят да губят любимите си кораби, затова сега искаха просто да се махнат. За целта бяха готови да платят цената на един кораб, за да спасят останалите, и този кораб не беше „Летящата усойница“. Можех да видя как тя бавно се отдръпва заднишком през протока, като веслата ѝ загребват повече пясък, отколкото вода. Заобиколих стената ни от щитове, тъй че битката остана вдясно от мен и газейки през плитката вода, завиках с всички сили:

— Рагнар! Рагнар!

Край мен засвистяха стрели. Една удари щита ми, друга отскочи със звън от шлема. Това ми напомни, че с него трудно би ме познал, затова го свалих от главата си и отпуснах Жилеща оса.

— Рагнар!

Стрелите секнаха. Около мен стените от щитове се разпадаха, мъжете умираха, повечето датчани се мъчеха да се спасят с бягство, а ърл Рагнар се взираше в мен през разделящата ни вода и не можех да позная по изражението му какво мисли, но все пак бе спрял хората си да стрелят по мен. Накрая събра длани си като фуния пред устата и извика:

— Тук! Утре по здрач!

После веслата се потопиха, „Летящата усойница“ грациозно се завъртя върху вълните и бързо се отдалечи. Вдигнах отново оръжието и отидох да се присъединя към битката, но тя вече беше приключила. Нашите бяха изклали целия датски екипаж с изключение на шепа мъже, пощадени по заповед на Алфред. Останалите представляваха кървава камара, струпана в плитчините край брега. Взехме им оръжията, свалихме им броните и дрехите и оставихме белите им тела на чайките. Корабът им, стар и разнебитен, бе довлечен на буксир до Хамтун.

Алфред изглеждаше доволен. Вярно, че бе оставил шест кораба да му се изпълзнат, но победата си беше победа и вестта за нея щеше да повдигне духа на войските му на север. Един от свещениците, който знаеше датски, разпита пленените и записа отговорите им върху пергамент. Самият Алфред също им зададе няколко въпроса, които свещеникът преведе. След като научи онова, което го интересуваше,

дойде при мен на кърмата и погледна кръвта, оцветила палубата край десния ми крак.

— Добре се би днес, Утред.

— Зле се бихме, милорд — казах аз и това беше самата истина. Стената от щитове на врага бе издържала и ако датчаните не се бяха втурнали да спасяват корабите си, можеха дори да ни изтласкат обратно в морето. Не бях доволен и от себе си. Има дни, когато боят не ти се удава, оръжието ти е неповратливо, а противникът ти изглежда по-бърз — и този беше един от тях.

— Видях, че говореше с един от варварите — рече укорително Алфред. — Какво му каза?

— Казах му, господарю, че майка му е курва, баща му дяволско говно, а децата му — кози фъшкии.

Той трепна при думите ми. Алфред не беше страхливец и познаваше яростта на битката, но не му се нравеха обидите, които мъжете си крещяха. Явно предпочиташе войната да бъде благоприлична. Той погледна зад „Хехенгел“ където светлината на умиращото слънце обагряше дългата ни диря в червено.

— Годината, която ми обеща, вече е към своя край — каза.

— Вярно е, господарю.

— Надявам се, че ще останеш и след това.

— Когато Гутрум дойде — отвърнах, — той ще води със себе си флота, от която морето ще почернее. Нашите дванайсет кораба ще бъдат пометени. — Мисля, че в същото се мъчеше да го убеди и Леофрик — в безполезността да се опълчи срещу морска инвазия с дузина съдове с нелепи имена. — Ако остана, каква полза ще има от мен, след като няма да смеем да ги пуснем на вода?

— Вероятно си прав — кимна Алфред, — но екипажите могат да се сражават и на брега. — Леофрик ми казва, че не е виждал по-добър боец от теб.

— Значи не е виждал себе си, господарю.

— Ела при мен, когато часът настъпи, и аз ще ти намеря място.

— Да, милорд — изрекох с тон, който предполагаше по-скоро, че съм разбрал желанието му, отколкото че действително ще го изпълня.

— Но знай едно, Утред — добави строго той. — Ако някой мъж командва мои войски, той трябва да бъде грамотен.

Едва не се изсмях на това.

— За да може да чете псалми ли? — попита саркастично.

— За да може да чете заповедите ми — отвърна хладно Алфред.

— И сам да ми изпраща вести.

— Да, милорд — казах отново.

В залива на Хамтун бяха запалили сигнални огньове, за да намерим лесно пътя към дома. Нощният вятър браздеше водните отражения на луната и звездите, когато навлязохме в тихия пристан. На брега ни очакваха смях и светлини, пиво и храна, но повече от тях ме вълнуваше обещанието на Рагнар да се срещнем на другия ден.

Естествено, той поемаше голям риск, връщайки се до остров Хейлинкиге, но вероятно си бе направил сметка, че на нашите екипажи ще им е нужно време, за да се възстановят от битката. Трябаше да се превързват ранени, да се точат оръжия, затова нито един от корабите ни не излезе на сутринта.

Брида и аз отидохме на коне до Хаманфунта, село, прехранващо се с лов на змиорки, риба и добив на сол. Няколко дребни монети ни осигуриха подслон за конете и лодкар, който да ни откара до Хейлинкиге. Самият остров бе необитаем — датчаните бяха избили всички. Човекът щеше да ни остави там, тъй като се страхуваше от падането на нощта и от духовете, които щяха да изпълнят мястото с писъците и стенанията си, но обеща да се върне да ни вземе призори.

Брида, Нихтгенга и аз поехме по ниския бряг, минавайки покрай мястото на вчерашната битка, където датските трупове вече бяха изкълвани до неузнаваемост от чайките, и покрай изгорелите колиби на местните, свързвали с мъка двата края от даровете на морето и блатата преди идването на викингите. После, когато започна да се здрачава, събрахме полуовъглени парчета дърво и аз ги запалих с кремъка и огнивото си. Щом огънят се разгоря, Брида ме докосна по ръката и ми посочи „Летящата усойница“, която тъкмо преминаваше през входа на вътрешното езеро. Силуетът й бе тъмен на фона на залеза и само драконовата глава на носа улавяше последните му алени отблъсъци.

Наблюдавах я, мислейки си за страх, който подобна гледка всяваше в цяла Англия. Където имаше залив, пристанище, устие на река, хората живееха в ужас от датските кораби. Бояха се от свирепите

фигури, които ги украсяваха, от хората зад тези фигури и се молеха да бъдат пощадени от викингската ярост. Обичах тази гледка, обичах „Летящата усойница“. Веслата ѝ се издигаха и спускаха и аз можех са чуя проскърцването на дръжките им в кожените гнезда, да видя мъжете в ризници на палубата. После килът изстърга върху пясъка и дългите весла замряха.

От борда спуснаха къса стълба, с каквато разполагаха всички датски кораби, и Рагнар бавно слезе по нея. Беше сам, в пълни бойни доспехи, с шлем на главата и меч на кръста. Щом стъпи на брега, приближи малкия ни огън с вид на воин, тръгнал да търси отмъщение. Спра на три крачки разстояние и се взря в мен през черните отверстия на шлема си.

— Ти ли уби баща ми? — попита сурво.

— Кълна се в живота, в душата си и в Тор — извадих амулета изпод дрехите си и го стиснах, — че не съм.

Той свали шлема, пристъпи напред и ние се прегърнахме.

— Знаех, че е така — каза.

— Кяртан го направи и ние го видяхме. — Брида и аз му разправихме цялата история за това как бяхме останали да нощуваме при въглищната яма, как домът на баща му бе опожарен, а хората — избити, без ние да имаме възможност да ги предупредим.

— Ако можех да убия поне един от тях, щях да го сторя, дори да умра след това — уверих го, — но Равн винаги е казвал, че трябва да има поне един оцелял, за да предаде за случилото се.

— А каква е версията на Кяртан? — попита Брида.

Вече бяхме насядали край огъня, а двама от хората на Рагнар донесоха хляб, сирене, сущени херинги и пиво.

— Според него — долетя тихият отговор — било дело на англичаните, подстрекавани от Утред, а той после само отмъстил на убийците.

— И ти му повярва? — учудих се.

— Не — призна той. — Твърде много хора твърдяха, че е негово дело, но сега той е ърл Кяртан. Води три пъти повече войска от мен.

— А Тира? — попитах. — Какво казва тя?

— Тира? — изгледа ме озадачено той.

— Да, тя оживя. Беше отведена от Свен.

Рагнар само ме изгледа безмълвно. Не знаеше, че сестра му е между живите, и сега лицето му почервеня от гняв. Той го вдигна към звездите и нададе протяжен вълчи вой.

— Вярно е — обади се меко Брида. — Той отведе сестра ти.

Рагнар извади меча, положи го върху пясъка и докосна остието с дясната си ръка.

— Дори това да е последното нещо, което сторя — закле се, — ще убия Кяртан, ще убия сина му и всичките му приближени. До един!

— Бих ти помогнал — казах и той се взря в мен през пламъците.

— Обичах баща ти. Той ме гледаше като син.

— Помощта ти е добре дошла, Утред — отвърна церемониално Рагнар, като изтри меча от пясъка и го плъзна обратно в подплатената с овча кожа ножница. — Ще отплаваш ли с нас сега?

Бях изкушен. Дори се удивих колко силно е изкушението ми. Исках да тръгна с Рагнар, да се върна към живота, който бях живял с баща му. Но съдбата властва над нас. Имах дълг към Алфред да му служа още няколко седмици, бях се бил заедно с Леофрик през всички тези месеци, а да стоиш рамо до рамо с някого в стената от щитове поражда връзка, силна като любовта.

— Не мога да дойда — казах и ми се щеше да бях изрекъл обратното.

— Аз мога — обади се Брида и това някак си не ме учуди. Тя не обичаше да остава на брега в Хамтун, когато ние отплавахме да се бием. Чувстваше се потисната, нежелана и безполезна. Копнееше по датските порядки и мразеше Усекс. Мразеше свещениците му, тяхното неодобрение и отрицание на всичко, което носи радост.

— Ти си свидетелка на смъртта на баща ми — обърна се към нея Рагнар, запазвайки приповдигнатия тон.

— Така е.

— Тогава си добре дошла. — Той ме погледна отново, но аз поклатих глава.

— За момента съм дал клетва на Алфред. Но до зимата ще бъда свободен от нея.

— Тогава ела при нас през зимата — каза Рагнар — и заедно ще посетим Дънхолм.

— Дънхолм?

— Сега това е домът на Кяртан. Рикзиг го пусна да живее там.

Представих си крепостта на Дънхолм, кацнала върху своята скала, обградена от реката, защитена от отвесните урви, високите стени и силния си гарнизон.

— Ами ако Кяртан поеме към Уесекс? — попитах.

— Няма да го стори — поклати глава Рагнар. — Той не ходи там, където ходя аз, затова ще се наложи да отида при него.

— Значи се бои от теб?

Устните му се разкривиха в усмивка, която би хвърлила Кяртан в студена пот.

— Да, бои се. Разбрах, че пратил хора в Ирландия да ме убият, обаче лодката им се разбила край брега и скрелингите ги изклали. Явно живее в страх. Отрича убийството на баща ми, но съвестта му е гузна.

— Едно последно нещо — казах и дадох знак на Брида, която извади кожената торба с нейното съдържание от злато, сребро и кехлибар. — Това беше на баща ти. Кяртан не успя да го открие, затова го взехме. Похарчихме малка част, но каквото остава, е твое. — Бутнах торбата към него, превръщайки се моментално в бедняк. Рагнар я бутна обратно, без да се замисля, правейки ме отново богат.

— Баща ми те обичаше — отвърна, — а аз имам достатъчно пари.

Ядохме и пихме, после легнахме да спим, а на сутринта, още щом изгревът посребри стеблата на тръстиците, „Летящата усойница“ потегли. Прощалните думи на Рагнар към мен бяха под формата на въпрос:

— Дали Тира е жива?

— Щом оцеля при пожара — казах, — навярно е жива.

Прегърнахме се, после те отплаваха и аз останах сам.

Плаках за Брида. Чувствах се наранен. Бях още твърде млад, за да знам как да понасям разделите. През нощта се бях опитал да я разубедя, но тя имаше воля, твърда като желязото на Еалдулф, и на сутринта отплава в мъглата заедно с Рагнар, оставяйки ме съкрушен на брега. В този миг мразех трите предачки, чиито нишки си играеха жестоки шеги с клетите смъртни. После рибарят дойде да ме вземе и аз се упътих обратно към дома.

Есенните бури вече връхлитаха и флотата на Алфред бе зазимена, изтеглена на брега с помощта на коне и волове. Леофрик и аз стигнахме с езда до Уинтансестър само за да открием, че Алфред е в имението си в Сипанхам. Вратарят на Уинтансестър ни пусна да влезем, било защото ме позна, било защото се уплаши от вида на Леофрик. Спахме в замъка, който въпреки отсъствието на Алфред бе все така насялан от пълчища монаси, затова през деня потърсихме убежище в близката таверна.

— Е, какво ще правиш сега, ерслинг? — попита ме Леофрик. — Ще подновиш ли клетвата си към Алфред?

— Не знам.

— Не знам — повтори саркастично той. — Да не би заедно с онази девойка да се е изпарила и решимостта ти?

— Може да се върна при датчаните — казах.

— Това тъкмо ще ми даде възможност да те убия — ухили се щастливо той.

— Или пък да остана при Алфред.

— Какво ти пречи да го сториш?

— Просто не го харесвам — отвърнах.

— Не е нужно да го харесваш. Той е твой крал.

— Не ми е никакъв крал. Аз съм нортумбриец.

— Вярно, ерслинг. Нортумбriйски лорд, нали така?

Кимнах, поръчах още пиво, разчупих комат хляб на две и побутнах половината към него.

— Всъщност — казах — налага се да се върна в Нортумбрия. Там има човек, когото трябва да убия.

— Кръвна вражда?

Кимнах отново.

— Ако има нещо, което да знам за кръвните вражди, то е, че траят вечно. Разполагаш с години занапред, за да удовлетвориш мъстта си. Стига да оживееш, разбира се.

— Ще оживея — отвърнах небрежно.

— Не и ако датчаните превземат Уесекс. Дори да не те убият, ще креташ под тяхното владичество, техните закони, техните мечове. Ако искаш да бъдеш свободен мъж, стой тук и се бий за Уесекс.

— И за Алфред?

Той се облегна назад, протегна ръце, оригна се шумно и отпи дълга гълтка от чашата си.

— Аз също не го харесвам — рече. — Не харесвах и братята му, когато бяха крале тук, нито пък баща му, стария крал, но той е различен от тях.

— Различен?

Леофрик се потупа по прорязаното от белези чело.

— Копелето има ум в главата, ерслинг, повече от теб и мен, взети заедно, и знае какво трябва да прави. Може да бъде безмилостен, не го подценявай.

— Трябва да бъде безмилостен, нали затова е крал.

— Безмилостен, щедър, набожен, отегчителен — такъв е Алфред. Когато беше малък, неговият баща му подари дървени войничета. И знаеш ли какво правеше той? Строяше ги в редица, тъй че да няма нито едно стъпило накриво, не оставяше и прашинка да падне върху тях! — Леофрик замълча смръщено, сякаш това беше най-ужасното нещо на света. — После, като навърши петнайсет, пощръкля за известно време. Оправи и последната робиня в двореца и не се съмнявам, че също ги е строявал и е гледал да са лъснати и чисти, когато ги е опъвал.

— Чувам, че имал и незаконно дете.

— Да, малкият Осферт — отвърна събеседникът ми, учудвайки ме със своята осведоменост. — Крият го в Уинбурнан, горкият. Трябва вече да има шест-седем годинки. Впрочем не се очаква да знаеш за съществуването му.

— Нито пък ти.

— Сестра ми е тази, която го окоти навремето. Аз не съм единственият красавец в рода, ерслинг — допълни Леофрик, видял изненадата ми, и наля още пиво. — Еадгит беше слугиня в двореца и Алфред твърдеше, че я обича. — Той изсумтя и сви рамене. — Но пък сега се грижи за нея. Дава ѝ пари, праща свещеници да ѝ проповядват. Жена му знае всичко за детето, но не му дава да припари до бедното копеленце.

— Не мога да понасям Елсуит — казах.

— Рядко се среща кучка като нея — съгласи се охотно той.

— И харесвам датчаните.

— Нима? Защо тогава ги убиваш?

— Харесвам ги — продължих, игнорирайки въпроса, — защото не се боят да живеят.

— Имаш предвид, защото не са християни.

— Правилно. Ти християнин ли си?

Леофрик се замисли за секунда.

— Предполагам, че да — изръмжа накрая. — Но ти не си, нали?

Поклатих глава, показвайки му чука на Тор, и той се изсмя.

— И какво ще правиш, ерслинг, ако се върнеш при своите варвари? Освен да гониш кръвната си вражда?

Това беше добър въпрос и аз го обмислих дотолкова, доколкото позволява пивото в корема ми.

— Ще служа на мъж на име Рагнар — казах. — Така, както служих на баща му.

— А защо си напуснал баща му?

— Защото го убиха.

— Излиза, че при датчаните трябва да имаш жив господар — смръщи вежди Леофрик, — иначе си нищо?

— Точно така, сега съм нищо. Но искам да се върна в Нортумбрия и да си върна бащиния замък.

— И Рагнар ще направи това за теб?

— Възможно е. Мисля, че баща му щеше да го направи.

— И след като си го върнеш и станеш лорд, ще бъдеш ли свободен в собствената си земя? Или пак датчаните ще те управляват?

— Датчаните ще ме управляват.

— Значи ще си доволен да бъдеш роб, така ли? Да, господарю, не, господарю, дайте да ви държа чепа, докато пикаете отгоре ми, господарю?

— А кое ще е по-различното, ако остана тук? — попитах мрачно.

— Ще водиш мъже в битка.

— Алфред си има достатъчно военачалници — изсмях се, но Леофрик поклати глава.

— Не, няма. Някои наистина са добри, но се нуждае от още. Казвах му онзи ден на кораба, когато оставил проклетниците да избягат, молих му се да ме прати на сушата и да ми даде хора, обаче получих отказ. — Масивният му юмрук удари по масата. — Уверявах го, че съм добър воин, но копелето пак ми отказа!

Ето значи, рекох си, какъв е бил поводът за препирнята им.

— И защо ти отказа? — попита.

— Защото съм неграмотен — изръмжа Леофрик — и няма тепърва да седна да се уча! Веднъж опитах и нищо не излезе. При това не съм лорд, нали? Не съм дори тан. Аз съм просто един робски син, който случайно умееш да убива кралските врагове, а това не е достатъчно за Алфред. Според него съм можел да съдействам — той произнесе думата така, сякаш горчеше на езика му — на някой от неговите старейшини, но не и да бъда пълководец, защото не умея да чета и няма изгледи да се науча.

— Аз пък умея — изпъчих се, вероятно под въздействие на алкохола.

— Е, май взе да ти просветва под шапката, ерслинг — ухили се Леофрик. — Значи си проклет лорд, и грамотен при това?

— Не съвсем. Малко. Колкото да чета къси думи.

— Но можеш да се научиш?

— Мога да се науча — отвърнах след кратък размисъл.

— И тогава ще кажем на Алфред, ето, имаме дванайсет кораба с готови екипажи, защо не сложиш лорд Ерслинг да ги командва? Той ще ти пъхне книга в ръката, ти ще му прочетеш завъртените думички и тогава ще поведем момчетата в бой и ще разпердущим любимите ти датчани, нали?

Не отвърнах нито „да“, нито „не“, защото и сам не знаех какво искам. Притесняваше ме, че който и да ми предложи нещо, все се съгласявах. Когато седях на брега с Рагнар, ми се щеше да го последвам; сега пък бях съблазнен от визията за бъдещето на Леофрик. Нямах увереност в душата, затова, вместо да отговоря положително или отрицателно, се върнах в двореца и там попаднах на Мереуена, девойката, предизвикала сълзите на Алфред в нощта, когато го подслушвах в мерсийския лагер край Снотенгахам. За разлика от него обаче аз знаех какво да правя с нея и после не плаках.

А на следващия ден, по настояване на Леофрик, поехме към Сипанхам.

ГЛАВА ДЕВЕТА

След като четете това, предполагам, че вече сте грамотни, което най-вероятно ще рече, че някой проклет монах или свещеник ви е шляпал през ръцете, пердашил зад врата или дори по-лошо. С мен, разбира се, не правеха така, защото вече не бях малък, но пък трябваше да понасям противния им кикот, докато се борех с буквите. Обучаваше ме най-вече Беока, мърморейки през цялото време, че го откъсвам от истинската му работа, а тя бе писането на житието на някой си Суитун^[1], епископ в Уинчестър от времето, когато Алфред бил дете. Друг свещеник превеждаше книгата на латински, понеже Беока не владееше този език достатъчно добре за целта. После страниците бяха изпращани в Рим с надеждата, че Суитун ще бъде провъзгласен за светец. Алфред проявяваше жив интерес към начинанието и постоянно влизаше в стаята да пита Беока дали знае, че Суитун веднъж проповядвал евангелието на пъстърва или пък че пял псалм на някоя чайка. Отчето записваше с голямо вълнение историите, за да се върне неохотно после към текста, с който се тормозех аз.

— Чети на глас — ми нареждаше, сетне протестираше бурно: — Не, не, не! *Forliðan* означава да претърпиш корабокрушение! Това е животът на свети Павел, Утред, и апостолът е имал корабокрушение! А съвсем не думата, която четеш!

— Значи не е *forlegnis*? — взирах се аз.

— Разбира се, че не! — отвръщаше той, почервенял от негодувание. Тази дума означава... — тук мъркваше, давайки си сметка, че ме учи само да чета на английски, а не да го говоря.

— Проститутка — казвах аз. — Знам какво означава. Знам дори по колко пари вземат. В кръчмата на Чад има една червенокоса, която...

— *Forliðan* — прекъсваше ме той. — Думата е *forliðan*. Продължавай нататък.

Това бяха странни седмици. Вече бях голям мъж, воин, но в стаята на Беока сякаш бях отново малко момче, което се бореше с черните букви, пъплещи по напукания пергамент. Учех за делата на

светците и в крайна сметка Беока не устоя на изкушението да ми даде да почета от неговото нарастващо житие на Суитун. Очакваше да подскоча от възторг, но вместо това аз потръпнах от отвращение.

— Не може ли да намерим нещо по-интересно?

— По-интересно? — Здравото му око ме изгледа укорително.

— Например за войната, за датчаните. За мечове, щитове и копия.

— Кой ще пише за подобни ужасни неща. Е, има някои поеми...

— Той направи гримаса и очевидно реши да не ме просветлява повече относно войнствените поеми. — Но това тук — почука с пръст по пергамента — ще те осени с вдъхновение.

— Голямо вдъхновение, няма що. Как Суитун оправил няколко счупени яйца.

— Това е било свято дело — смъмри ме Беока. — Жената била стара и бедна, а яйцата единственото ѝ притежание. Като се препънала и ги счупила, я грозяла гладна смърт! А светецът ги направил отново цели и тя, слава на бога, успяла да ги продаде.

— Но защо просто не ѝ е дал пари? — настоявах аз. — Или не я е завел у дома си, да я нахрани като хората?

— Това е чудо — не отстъпваше Беока. — Проявление на Божията сила!

— Бих искал и аз да видя чудо — казах, спомняйки си за гибелта на крал Едмунд.

— Тъкмо там ти е слабостта — рече строго Беока. — Трябва да имаш вяра. Чудесата правят убеждаването лесно, затова никога не бива да се молиш за тях. Много по-добре е да откриеш Господа чрез вяра, отколкото чрез чудеса.

— Тогава защо изобщо ги има?

— О, за бога, Утред — изпъшка бедният човек. — Просто продължавай да четеш.

И аз продължавах. Но животът в Сипанхам не беше само четене. Алфред ловуваше поне два пъти седмично, макар това да не бе ловът, който познавах от север. Той никога не преследваше глигани, предпочитайки да стреля с лък по елени. Дивечът бе гонен към него от викачи и ако животното не се появеше достатъчно бързо, той се отегчаваше и се връщаше към своите книги. Всъщност струваше ми се дори, че ходи на лов не защото му харесва, а защото това се очаква от

един крал и той, ще не ще, трябва да го търпи. Аз от своя страна го обожавах. Убивах вълци, елени, лисици и глигани и именно така се запознах с Етелуолд.

Етелуолд беше най-големият племенник на Алфред, който трябваше да наследи баща си, крал Етелред. Той вече не беше момче, тъй като бе само с около месец по-малък от мен, и двамата в много отношения си приличахме, като се изключи това, че той винаги бе пазен от баща си и чично си, никога не бе убивал човек и дори не бе участвал в сражение. Инак беше висок, добре сложен и див като необязден жребец. Имаше дълга черна коса, типичното тясно лице на фамилията и пламтящи очи, които привличаха вниманието на не едно слугинче — всъщност на всяка девойка. С него и Леофрик ловувахме заедно, пиехме заедно, а също навестявахме бардаците заедно, стига да успееше да се измъкне от свещениците, които го пазеха. Той постоянно се оплакваше от чично си, но само насаме с мен и никога пред Леофрик, от когото се боеше.

— Алфред ми открадна короната — каза при поредния ни разговор.

— Уитанът е решил, че си още малък — изтъкнах аз.

— Е, вече не съм малък, нали? — възнегодува той. — Защо тогава не се оттегли?

Надигнах чашата си в подкрепа на идеята, но не казах нищо.

— Дори не ми дава да се бия! — продължи ядно Етелуолд. — Кани се да ме прави свещеник, негодникът проклет. — Той отпи от пивото си и ми хвърли сериозен поглед. — Поговори с него, Утред.

— И какво да му кажа? Че не искаш да ставаш свещеник?

— Не, това го знае. Кажи му, че ще се бия с теб и Леофрик.

Помислих и поклатих глава.

— Нищо няма да излезе.

— Защо?

— Защото той се бои да не си изградиш име.

— Как така? — сmrъщи озадачено чело Етелуолд.

— Ако станеш прочут воин — отвърнах, уверен, че съм прав, — хората ще те следват. Ти си принц, което е достатъчно опасно за Алфред, но ако се покриеш и с бойна слава, вече ще е прекалено, не мислиш ли?

— Набожното му копеле, — процеди Етелуолд, като отметна черните кичури от челото си и се загледа мрачно подир червенокосата Еанфлед, която привличаше куп посетители в таверната и затова притежаваше собствена стая. — Господи, колко е красива. Знаеш ли, че веднъж са го хванали да опъва монахиня?

— Кого, Алфред?

— Така съм чувал. Все тичал подир фустите, не е могъл да си държи оная работа в гащите! А сега свещениците са му влезли под кожата. Знаеш ли какво заслужава? Просто да взема и да му резна гръкляна.

— Само спомени това пред някой друг и като нищо ще те обесят.

— Мога да избягам и да се присъединя към датчаните.

— Би могъл — отвърнах. — Дори ще ти се зарадват.

— А после ще ме използват? — попита той, показвайки, че не е съвсем глупав.

— Ще станеш като Егберт или Бургред — кимнах. — Или като онзи новия, в Мерсия.

— Кеолулф.

— Същият. Крал на тяхно подчинение. — Кеолулф бе мерсийски лорд, провъзгласен за крал на страната си след бягството на Бургред в Рим, но и той не беше по-истински владетел от предшественика си. Разбира се, сечеше монети и раздаваше правосъдие, обаче всички знаеха, че в съвета му седят датчани и че той не смее да стори нищо, което би му навляяло гнева им. — Това ли е, което искаш? — попитах.

— Да избягаш при датчаните и да станеш техен слуга?

— Не — поклати глава той, размазвайки с пръст разлятото по масата пиво. — По-добре да не правя нищо.

— Нищо?

— Ако просто изчакам — оживи се той, — копелето може да умре. Нали и без това все боледува! Не вярвам да изкара дълго, а синът му е още бебе. Затова ритне ли камбаната, аз ще стана крал! О, господи Исусе! — Последното богохулство бе изречено по повод на двама свещеници от неговия антураж, които тъкмо влизаха в кръчмата — макар те да приличаха повече на тъмничари, отколкото на придружители на знатна особа, и да се бяха появили, за да го намерят и отведат в леглото.

Беока не одобряваше моята дружба с Етелуолд.

— Той е лекомислен младеж — повтаряше ми.

— Нали според теб и аз съм такъв.

— Но не е нужно взаимно да насърчавате лекомислието си. А сега нека прочетем как свети Суитун построил Източната порта на града.

До празника Богоявление вече бях грамотен колкото умно дванайсетгодишно хлапе, или поне така считаше Беока. Това бе достатъчно за Алфред, който в крайна сметка не искаше от мен да чета евангелия, а само да разбирам заповедите му, ако реши да ми прати такива. Именно с тази цел бях изтърпял досадното обучение и всички истории за подвизите на свети Суитун с пъстърви, чайки, счупени яйца и какво ли още не. Леофрик и аз искахме да командваме войски, а тяхното предоставяне зависеше от краля. Всъщност нямаше кой знае колко войски за командване. Западносаксонската армия бе разделена на две части. Първата и по-малка представляваше личната гвардия на Алфред, чиято роля бе да охранява него и семейството му. Те не вършеха нищо друго, защото бяха професионални воиници, но броят им бе незначителен и двамата с Леофрик не искахме да имаме нищо общо с тях. Да пазим Алфред, щеше да означава постоянно да сме близо до него, което на свой ред означаваше да ходим на църква.

Втората и далеч по-голяма част на армията бе фирмът, или наборната войска. Всяка провинция, управлявана от своя лорд и наместниците му, отговаряше за набирането на фирмъ, който предполагаемо включваше всеки мъж на боеспособна възраст, а това бе огромна цифра. Само Хамптоншир например можеше лесно да призове три хиляди души под знамената, а в Уесекс имаше девет провинции с подобни размери. И все пак, като се изключат личните гвардии на съответните управници, фирмът се състоеше най-вече от фермери. Някои притежаваха подобия на щитове, копия и брадви имаше в изобилие, но мечовете и броните не достигаха и което бе още по-лошо, фирмът винаги проявяваше нежелание да напуска своята област, особено когато имаше земеделска работа. Победата при Еск Хил, единствената, която западносаксонците бяха спечелили срещу датчаните, бе завоювана най-вече от личните гвардии. Тези професионални воиници, разделени между Алфред и брат му, бяха повели сражението, докато фирмът изглеждаше заплашително, както обикновено, но се намеси едва тогава, когато изходът вече бе ясен.

Накратко казано, от селското опълчение имаше приблизително толкова полза, колкото от дупка в дъното на лодка, но тъкмо оттам Леофрик можеше да очаква да набере хора.

Не биваше да забравяме и екипажите на корабите, които прекарваха зимата, пиещи из кръчмите в Хамтун. Леофрик искаше тези мъже, но за целта Алфред първо трябваше да ги извади изпод командинето на Хакка. За наше щастие, самият Хакка дойде в Сипанхам, за да иска да го освободят от флота. Каза на Алфред, че всеки ден се молел никога повече да не види океана.

— Хваща ме морска болест, господарю.

Алфред винаги проявяваше съчувствие към чуждите неразположения, понеже сам често боледуваше, а и трябва да е виждал неспособността на Хакка да се справя с флота, но проблемът му беше с кого да го замени. За да го реши, той свика съвет от четирима епископи, двама абати и един свещеник. Научих от Беока, че всички заедно се молили Господ да ги осени новото назначение.

— Направи нещо! — изръмжа ми Леофрик.

— Какво, по дяволите, очакваш да направя?

— Нали имаш приятели свещеници! Говори с тях. Говори с Алфред, ерслинг. — Той вече рядко ме наричаше така, освен когато беше ядосан.

— Той не ме харесва — отвърнах. — Ако поискам ние да командваме флота, ще го даде на всеки друг, но не и на нас. Нищо чудно да го довери на някой епископ.

— Да го вземат мътните! — каза Леофрик.

В крайна сметка Еанфлед бе тази, която ни спаси. Червенокоската бе добра душа и имаше особена слабост към Леофрик, затова, като ни чу да се препираме, седна при нас, плесна с длани по масата, за да ни накара да мълкнем, и попита какво ни тормози. После кихна, понеже имаше хрема.

— Аз искам ето този безполезен ерслинг — посочи ме с палец Леофрик — да стане командир на флота, само че той е твърде млад, твърде грозен, твърде див и при това е езичник, а Алфред слуша своята пасмина от епископи, които накрая ще назначат някой книжен червей, дето не различава дръжката на греблото от оная си работа.

— Кои са епископите? — поинтересува се Еанфлед.

— На Скирбурнан, Уинтансестър, Уинбурнан и Ексансестър — отвърнах ѝ аз.

Тя се усмихна, кихна отново и два дни по-късно аз бях повикан на аудиенция при Алфред. Както се оказа, епископът на Ексансестър си падал по червенокосите.

Алфред ме посрещна в голямата си зала, красиво помещение със сводест таван от дебели греди и каменно огнище по средата. Стражата ни наблюдаваше от вратата, където се тълпяха просители, чакащи да видят краля, а в другия край се молеше групичка свещеници, но ние двамата бяхме сами край огнището. Алфред крачеше напред-назад, докато говореше. Каза, че обмислял дали да не ме сложи начало на флота. Само обмислял, подчерта. Господ направлявал неговия избор, но сега трябвало да изслуша и мен, за да прецени дали Божият съвет е в съзвучие със собствената му интуиция. Той отдаваше голямо значение на интуицията. Веднъж ми изнесе цяла лекция на тема как вътрешното око на человека можело да му донесе висша мъдрост. Вероятно е бил прав, но назначаването на флотски командир изискваше не толкова мистично просветление, колкото намиране на суров боец, имащ желание да избива датчани.

— Кажи ми — изгледа ме изпод вежди, — това, че се научи да четеш, усили ли вярата ти?

— Да, господарю — отвърнах с престорен плам.

— Наистина? — попита Алфред със съмнение в гласа.

— О, житието на свети Суитун, делата на свети Чад^[2]! — казах, махвайки с ръка, за да покажа колко силно са ми въздействали. После мълкнах, защото не можех да измисля похвали, достатъчни, за да задоволят този досаден човек.

— Благословеният Чад! — поде щастливо той. — Знаеш ли, че хора и добитък са били изцелявани с праха от мощните му?

— Същинско чудо, милорд.

— Хубаво е да чувам подобни неща от устата ти, Утред — каза Алфред. — Радвам се на новопридобитата ти вяра.

— Тя ми носи велико щастие, господарю — отвърнах със сериозна физиономия.

— Защото единствено чрез вярата в Бога ще надделеем над датчаните.

— Не ще и съмнение — казах с толкова ентузиазъм, колкото можех да събера, чудейки се защо просто не ме назначи за командир на флота и не приключи. Но той беше в разговорливо настроение.

— Помня, когато за пръв път те срещнах — продължи, — бях поразен от детската ти вяра. Тя бе вдъхновение за мен, Утред.

— Радвам се, господарю.

— А после — смръщи се той — долових как тя отслабва у теб.

— Бог подлага всички ни на изпитания.

— Така е! Така е! — Лицето му изведнъж се сгърчи. Той винаги бе страдал от различни недъзи. Бе припаднал дори на собствената си сватба, макар че тогава може да е било и от ужас, задето се жени. Знаех, че по-рано е имал хемороиди, толкова кървави и болезнени, че не можел да сяда на задника си. Те още го налягаха понякога, но напоследък основното, което го тормозеше, бяха режещите болки в корема. — Бог наистина ни изпитва — каза, щом му попремина — и бих искал да мисля, че ти си издържал успешно неговата проверка.

— Вярвам, че е така, милорд — промълвих смилено, чудейки се кога този абсурден разговор най-сетне ще приключи.

— И все пак се колебая дали да те назнача. Ти си млад! Вярно е, че си от благородно потекло и че доказа своето усърдие с книгите, но е по-вероятно човек да те открие в някая кръчма, отколкото в църквата. Прав ли съм?

Това ме накара да мълкна за секунда, ала после се сетих за нещо, чуто от Беока по време на безкрайните ни занимания и без да мисля, без дори да знам какво означава, го изрекох:

— „Дойде Човешкият Син, който яде и пие...“

— „И казвате: Ето, човек лаком и винопиец!“^[3] — довърши Алфред вместо мен. Слава на Господа! Самият Христос е бил обвинен, задето влиза в кръчмите, а аз го забравих. Има го в Светото писание!

Боговете ми помагат, рекох си. Този човек се опиваше от религията, както други от виното, но не беше глупак, защото пак ме кълвна, коварно като змия.

— Чувам, че прекарваш доста време с племенника ми и го отвличаш от уроците.

— Заклевам се, господарю — рекох, слагайки ръка на сърцето си, — че единствено го разубеждавам от неговото безразсъдство. — И това в общи линии бе вярно. Никога не бях подкрепял Етелуолд в по-

буйните пориви на фантазията му, включващи бягство при датчаните или рязане гръкляна на чичо му. Насърчавах го само в пиенето, богохулството и ходенето по курви, но не считах тези неща за безразсъдни.

„Заклевам се“ е могъща фраза. Всичките ни закони се основават на клетви. Животът, верността и предаността зависят от тях и мисля, че това най-сетне го убеди.

— Благодаря ти, Утред — каза сериозно той. — Трябва да споделя с теб, че за мое учудване епископът на Ексанестър е имал сън, в който Божи вестител му се явил и му казал, че ти трябва да станеш началник на флота.

— Божи вестител? — повдигнах вежди.

— Ангел, Утред.

— Слава на бога — отвърнах, мислейки си колко ли ще се зарадва Еанфлед, щом разбере, че е станала ангел.

— И все пак — продължи Алфред, смиръщвайки отново чело от болка в задника или в корема си, — и все пак — повтори и аз знаех, че предстои нещо неочаквано — притеснява ме, че си нортумбриец и че предаността ти към Уесекс не идва от сърцето.

— Но нали съм тук, милорд.

— Да, но докога?

— Докато датчаните си отидат.

— Трябват ми хора — каза той, игнорирайки репликата ми — които да са привързани към мен чрез Бог, чрез любов, чрез дълг, чрез страст и чрез земя.

— Аз имам земя в Нортумбрия — подхвърлих, мислейки си за Бебанбург.

— Чрез уесекска земя — подчертала Алфред. — Такава, която да притежават, да бранят, да са готови да се бият за нея.

— Благословена мисъл — казах със свиване под лъжичката заради онова, което подозирах, че ще последва. Но то не последва веднага. Той рязко смени темата и заговори много разсъдливо за датската заплаха.

— Флотата ни, Утред, успя да намали викингските набези, но очаквам новата година да ни донесе нова вълна от датски кораби, срещу които нашите дванайсет съда няма как да се опълчат. Не мога да рискувам да ги изгубя, затова смяtam да направя друго. Езичниците

най-вероятно ще нападнат по сула по течението на Темес и по море откъм южния ни бряг. Аз мога да удържа едното, но не и другото, затова работата на командира на флота ще бъде да следва техните кораби и да ги тормози. Да ги разсейва. Да ги кара да се озвъртат зад гърба си, докато аз унищожавам сухопътната им армия.

Казах, че идеята е добра, и вероятно наистина беше такава, макар да не разбирах как дванайсет кораба ще успеят да тормозят няколкостотин, но този въпрос можеше да изчака до пристигането на врага. После Алфред се върна на темата за земята, която явно бе решаващият фактор за това дали ще ми повери командването, или не.

— Искам да те привържа към себе си, Утред — рече натъртено.

— Ще положа клетва, милорд.

— Клетвата си е клетва, но искам да принадлежиш на Уесекс.

— Това е висока чест — отвърнах. Какво друго можех да кажа?

Той се усмихна така, сякаш ми правеше услуга, и най-сетне изплю камъчето.

— В Дефнашир има едно момиче. Сираче, което бих желал да видя задомено.

Слушах мълчаливо. Каква полза да протестираш, щом мечът на палача вече е издигнат над главата ти?

— Името й е Милдрит — продължи Алфред — и аз я ценя високо. Благочестива девойка, скромна и вярна. Баща ѝ беше наместник при лорд Ода и тя ще донесе на съпруга си земя — добра земя, която искам да попадне в ръцете на добър стопанин.

Положих усилие да се усмихна, но не знам доколко ми се удае.

— Щастливец ще е мъжът, взел момиче, ценено от самия крал.

— Щом е така, върви и се ожени за нея — спусна се мечът. —

Тогава ще те направя командир на флота.

— Да, господарю — казах.

Леофрик, разбира се, щеше да се пръсне от смях.

— Сече му пипето — заключи, щом се посъвзе. — Ще те прави западносаксонец, а? И какво знаеш за тази хубавица?

— Че се назова Милдрит. И че е благочестива.

— Че каква друга ще е. Нямаше да му бъде любимка, ако си виреше краката под път и над път.

— Освен това е сираче и е на шестнайсет или седемнайсет години.

— Майчице! Толкова стара? Трябва да е някой уродлив таласъм. Сега сигурно си пропада коленете от молитви да не бъде обезчестена от ерслинг като теб, но какво да се прави, такава ѝ била съдбата. Е, хайде да те женим, че ни чакат датчани за убиване.

Беше зима. Прекарахме в Сипанхам Коледата, която нямаше нищо общо с Юле, и после се отправихме на юг сред мраз, дъжд и вятър. Отец Уилибалд, който все още бе флотски свещеник, също ни придружаваше, защото планът ми бе, след като стигна Дефнашир и свърша най-необходимото там, да поема директно към Хамтун, за да се уверя, че зимната работа по дванайсетте кораба се извършва както трябва. Корпусите трябваха да се изстържат и почистят, пролуките да се запушат добре и замажат с катран, за да са готови за пролетта. Тези мисли ми напомниха за датчаните и Брида и аз се зачудих къде ли е тя, какво прави и дали някога ще се срещнем отново. А също и за Рагнар — дали бе открил Тира? Жив ли бе още Кяртан? Всички те сега сякаш обитаваха друг свят, от който аз се бях отделил, безнадеждно затънал в подреденото съществуване на Алфред. Той се опитваше да ме превърне в западносаксонец и наполовина бе успял. След клетвата за вярност на Уесекс ми предстоеше уесекска женитба, но аз продължавах да лелея старата мечта да си върна Бебанбург.

Обичах Бебанбург, но почти толкова се влюбих и в Дефнашир. Когато бе създавал света от тялото на Имир^[4], Тор добре се бе потрудил върху тази област и върху съседната ѝ, Торнсета. И двете изобилстваха от зелени хълмове и бистри потоци, плодородни поля, тучни ливади и удобни пристанища. Човек можеше да живее добре във всяка от тях и аз навярно щях да съм щастлив в Дефнашир, ако не обичах Бебанбург повече. Яздехме по долината на река Уиск, покрай обработени ниви, заможни селца и високи замъци, докато не стигнахме главния град, Ексанестър. Той бе построен от римляните във вид на крепост върху един хълм над реката, ограден със стена от тухли и камък, която все още стоеше, и стражите ни спряха, щом се озовахме пред северната ѝ порта.

— Дошли сме да видим лорд Ода — каза Уилибалд.

— По каква работа?

— Кралска — отвърна важно той, размахвайки писмoto с печата на Алфред. Съмнявам се, че стражите са го познали, но останаха достатъчно впечатлени, за да ни пуснат. Градът се състоеше основно от порутени римски сгради, сред които, до замъка на лорд Ода, се извисяваше голяма дървена църква.

Лордът ни накара порядъчно да изчакаме, но накрая се появи заедно със сина си и свита от десетина души. Един от свещениците му прочете на висок глас кралското писмо. То гласеше, че желанието на Алфред е Милдрит да стане съпруга на неговия верен слуга лорд Утред, и нареджаше на Ода да уреди церемонията с възможно най-малко отлагане. Ода не остана във възторг от новината. Той бе възрастен човек, поне на четирийсет, с посивяла коса и лице, обезобразено от едри брадавици. Синът му, Ода Младия, беше още по-недоволен от него.

— Това не е благопристойно, татко — рече навъсено.

— Такова е желанието на краля.

— Но...

— Такова е желанието на краля!

Ода Младия мълкна. Той беше около моята възраст, деветнайсетгодишен, добре изглеждащ, с черна коса и елегантна черна туника, чиста като женска рокля и поръбена със сърма. На врата му висеше златно разпятие. Както бях мръсен и изкаян от пътя, вероятно съм му се видял привлекателен колкото мокър плъх, защото, след като ме огледа мрачно, се завъртя на пета и изчезна нанякъде.

— Утре сутринта — обяви без желание Ода — епископът може да извърши бракосъчетанието. Но първо трябва да се плати откуп за булката.

— Откуп? — попитах. Алфред не бе споменавал подобно нещо, макар разбира се то да беше обичайно.

— Трийсет и три шилинга — отсече Ода с едва забележима усмивка. Трийсет и три шилинга бяха цяло състояние. Баснословна сума. Цената на добър боен кон или на кораб. Стъписах се и чух как Леофрик ахва зад гърба ми.

— Нима това казва Алфред в писмото си? — изгледах го протестиращо.

— Това казвам аз — отвърна той, — защото Милдрит е моя кръщенница.

Нищо чудно, че се подсмихваше. Цената бе огромна и Ода не допускаше, че ще мога да я платя. Не я ли платях, нямаше да получа момичето, а следователно — макар той да не го знаеше — нямаше да получава и флота. В добавка, цената не бе само въпросните трийсет и три шилинга, или триста деветдесет и шест сребърни пенса, а два пъти по толкова, защото традицията повеляваше младоженецът да плати равностойна сума на съпругата си след консумиране на брака. Този втори подарък не влизаше в работата на Ода и аз силно се съмнявах, че ще ми се откъсне от сърцето.

— Мога ли да видя младата дама? — попитах.

— Можеш да я видиш на церемонията утре сутрин — рече твърдо Ода. — Но само ако платиш откупа. Иначе не.

Изглеждаше разочарован, когато отворих кесията си и му наброих една златна монета и трийсет и шест сребърни пенита. Още повече се разочарова, виждайки, че това не са всичките пари, с които разполагам, но вече нямаше връщане назад.

— Ще се срещнете утре в катедралата — каза.

— Защо не сега?

— Сега тя е заета с молитвите си — отвърна лордът и ни освободи.

Леофрик и аз намерихме подслон в една странноприемница близо до катедралата, която бе главна църква на епархията. Вечерта се напих като талпа и се сбих с някого, не помня вече за какво. Помня само, че Леофрик, който бе пил по-малко от мен, ни разтърва и размаза противника ми, а аз излязох пред конюшнята и повърнах всичко, което бях погълнал. После пих още, спах зле и се събудих от звука на дъждъ, тропащ по покрива.

— Защо просто не отпрашим за Мерсия? — предложих на Леофрик. Кралят ни беше дал коне и не виждах какво пречи да ги откраднем.

— И какво ще правим там?

— Ще съберем мъже. Ще се бием.

— Не ставай глупак, ерслинг. Нашата цел е флотът. И ако ти не се ожениш за уродливия таласъм, аз няма да получа командването.

— Командването е за мен — напомних му.

— Но само ако се ожениш. Тогава ти ще командваш флота, а аз ще командвам теб.

В този момент влезе отец Уилибалд. Той бе спал в манастира до църквата и сега идваше да се увери, че съм готов.

— Каква е тази синина на лицето ти? — попита, разтревожен от жалкия ми вид.

— Едно копеле ме удари снощи. Бях се наквасил. Леофрик също, но по-малко. Послушай съвета ми, отче, никога не се бий, ако си се напил като свиня.

На закуска обърнах още една-две чаши пиво. Уилибалд настоя да облека най-хубавата си туника, което не значеше много, защото и тя бе мръсна, измачкана и разпрана. Предпочитах да нося ризницата си, но той каза, че това не било подобаващо в църква. Съгласих се и го оставих да изчетка доколкото е възможно калните петна от вълнения плат. Вързах косата си с кожена връв и препасах Змийски дъх и Жилеща оса. Уилибалд запротестира, че не бива да ги внасям в Божия дом, но аз заявих, че няма да тръгна без тях. После, като осъден смъртник, поех към катедралата, съпроводждан от Уилибалд и Леофрик.

Валеше като из ведро и дъждът плющеше по паважа, стичаше се на потоци в канавките и се процеждаше през сламения покрив на катедралата. От изток вееше оствър, студен вятър, който намираше всяка пролука в дървените стени, тъй че пламъчетата на свещите трептяха, а някои гаснеха. Църквата бе малка — не по-голяма от опожарената зала за пиршества на Рагнар и вероятно издигната върху римски основи, защото подът бе застлан с плохи, между които сега се събираха локви вода. Епископът вече беше там и се суетеше край олтара заедно с още двама свещеници. После пристигна и лорд Ода с моята булка, която само ме погледна и избухна в сълзи.

Какво ли очаквах? Може би някоя грозотия с набраздено от шарка лице, кисело изражение и бутове като крава? Никой не очаква да обича една жена, ако я взема заради изгода. Аз се женех заради земя, Милдрит се омъжваше, защото нямаше друг избор, и беше безсмислено да се противим, защото така върви светът. Моето задължение бе да взема имота ѝ, да го обработвам и да печеля пари, а нейното — да ми дари синове и да се грижи на масата ми винаги да има храна и пиво. Това е святото тайнство на брака.

Аз не исках този брак. Като нортумбriйски лорд по право можех да очаквам жена с благороден произход, жена, която да ми донесе много повече земя от десетина тревясали хълма в Дефнашир. Можех да очаквам някоя, която да увеличи владенията и мощта на Бебанбург, но това явно нямаше да се случи и сега вземах момиче от простолюдието, което щях да направя лейди Милдрит — и тя можеше да покаже поне някаква благодарност, но вместо това се разплака и дори опита да се отскубне от лорд Ода.

Той вероятно ѝ съчувстваше, но откупът беше вече платен, затова тя бе доведена пред олтара и епископът, пристигнал от Сипанхам със силна простуда, надлежно ни направи мъж и жена.

— Нека благословението на Бог Отец, Бог Син и Светия Дух да бди над вашия съюз — каза той. После се канеше да добави и „амин“, но вместо това кихна гръмовито.

— Амин — каза Уилибалд. Никой друг не продума.

И Милдрит стана моя.

Ода Младия ни наблюдаваше, докато напускахме църквата, и вероятно си мислеше, че не усещам, но аз то забелязах и вече имах едно наум. Знаех защо ни гледа.

Всъщност за мое учудване Милдрит се оказа нелоша наглед. Знам, че думата е доста обща, обаче е трудно да си спомниш нечий образ след толкова време. Понякога я виждам в сънищата си и тогава тя е напълно реална, но щом се събудя и се помърча да върна чертите ѝ, не успявам. Помня, че имаше чиста, бледа кожа, леко издадена долна устна, че очите ѝ бяха много сини, а косата — златиста като моята. Беше висока и това не ѝ се нравеше, защото според нея я лишаваше от женственост. Имаше неспокойно изражение, сякаш постоянно очакваше беда, а това може да бъде много привлекателно у една жена — и признавам, че аз я намирах за привлекателна. Това бе доста учудващо, да не кажа изумително, защото подобно момиче трябваше отдавна да се е омъжило. Тя беше почти на седемнайсет, а на тези години повечето ѝ връстнички вече бяха родили по три-четири деца или бяха умрели, опитвайки се да го сторят. По пътя към имота ѝ, намиращ се западно от устието на река Уиск, чух част от нейната история. Тя се возеше в каруца, теглена от два вола, която Уилибалд настоя да украсим с цветни гирлянди. Леофрик и аз язделхме отстрани,

а отчето й задаваше въпроси, на които тя отговаряше охотно, защото той бе свещеник и мил човек.

Каза, че наследила от баща си както земя, така и дългове, като дълговете били по-големи от стойността на земята. Леофрик се изкиска при думата „дългове“. Аз не казах нищо, само гледах вторачено пред себе си.

Неприятностите според Милдрит започнали, когато баща ѝ посветил една десета от имотите си на Църквата. Това означаваше, че Църквата не ги притежавала, но имала право на всичко, което земята произведе — било то зърно или добитък. Тя обясни, че баща ѝ направил това, защото всичките му деца освен нея умрели и той искал да спечели Божието благоволение. Подозирах, че е искал да спечели също така благоволението на Алфред. В Уесекс всеки благоразумен човек с амбиции знаеше, че трябва да се грижи за църквата, ако иска кралят да се грижи за него.

Но после се появили датчаните, добитъкът бил изклан, реколта нямало и Църквата отвела баща ѝ на съд, задето не ѝ осигурил обещания от земята добив. Уесекс, както установях, бе много привързан към правото, като всички, които го практикуваха, бяха свещеници, а това на практика означаваше, Църквата е законът. Когато башата на Милдрит умрял, този закон постановил, че е задължнял на Църквата с огромна сума, далеч надхвърляща притежанията му, а Алфред, който имал властта да я опости, отказал да го стори. Оттук следваше, че всеки мъж, оженил се за Милдрит, се женеше и за дълга. Никой досега не бе пожелал тази чест до появата на нортумбрийския глупак, паднал право в капана като селски пияница в канавка.

Леофрик се смееше. Уилибалд изглеждаше угрожен.

— Колко е дългът? — попита аз.

— Две хиляди шилинга, милорд — отвърна Милдрит с плах глас. Леофрик едва не се задави от смях и аз с радост щях да го убия на място.

— И върху него ежегодно се трупа лихва? — попита проницателно Уилибалд.

— Да — каза Милдрит, избягвайки да срещне погледа ми.

Всеки разумен мъж щеше първо да се осведоми за материалното състояние на съпругата си, преди да встъпи в брак, но аз виждах в женитбата единствено средство да получа флота. Е, сега имах флота,

имах дълга, имах момичето, а също имах и нов враг. Ода Младия очевидно бе искал Милдрит за себе си, но баща му мъдро бе отказал да натовари фамилията с подобно бреме, а и вероятно целеше по-високопоставена партия за своя син.

Сред хората съществува йерархия. Беока обичаше да ми казва, че тя отразява небесната йерархия. За нея не знам, но съм достатъчно наясно с подредбата на смъртните. Най-отгоре стои кралят, под него синовете му, сетне идват благородниците с най-много земя. Мъж без земя не може да бъде благорден — макар аз да бях, защото никога не бях изоставял претенциите си към Бебанбург. Кралят и неговите лордове са мощта на кралството, хората, притежаващи обширни земи и способни да събират армии от тях. По-надолу се нареждаха поддебните благородници, като наместниците, наричани рийзове, които отговаряха за реда и закона във владенията на лорда и можеха да бъдат снемани от длъжност, ако не угодяха на своя господар. Те се избраха от редовете на тановете — заможни хора, способни да поведат последователи на война, но нямащи просторните владения на Ода или моя баща. Под тановете бяха кеорлите — най-ниският клас свободни хора. Впрочем, ако един свободен селянин загубеше средствата си за препитание, той лесно можеше да се превърне в роб, а това бе дъното на торището. Робите можеха да бъдат освобождавани и това често се случваше, но ако не получеха от господаря си земя или пари, скоро отново ставаха роби. Бащата на Милдрит бе тан, когото Ода бе направил свой рийв, или наместник, отговарящ за реда в обширен район на Южен Дефнашир. Също така той бе притежавал малко свой имот, но чрез глупостта си го бе пропилял, правейки Милдрит неподходяща съпруга за който и да е благороднически син — освен ако не ставаше дума за обикновен изгнаник от Нортумбрия. Всъщност тя бе поредната пешка върху шахматната дъска на Алфред и той ми я беше дал само за да ме натовари с изплащането на огромната сума към Църквата.

Този човек е паяк, помислих си горчиво, набожен черен паяк, тъчащ своите лепкави мрежи. А аз се мислех за много хитър, пускайки прах в очите му при аудиенцията в Сипанхам. Всъщност дори да се бях молил пред очите му на Тор и да се бях изпикал върху реликвите на олтара му, той пак щеше да ми даде флота, защото знаеше, че ролята ми в предстоящата война ще бъде малка и единствената му цел бе да

ме впримчи за бъдещите си амбиции в Северна Англия. И ето че сега бях впримчен, не без участието и на хитростта на стария негодник Ода. Мисълта за господаря на Дефнашир ме наведе на един въпрос.

— Каква беше сумата на откупа, който ти даде Ода? — попитах Милдрит.

— Петнайсет шилинга, милорд.

— Петнайсет шилинга? — изгледах я потресено.

— Да, милорд.

— Алчното му копеле!

— Направо да изкараш останалите през носа му — изръмжа Леофрик. Един чифт много сини очи погледнаха към него, после към мен и отново се скриха под наметката.

Имотът ѝ, който сега беше мой, се простираше върху хълмовете над устието на река Уиск, в място, наречено Окстън. Името означаваше просто ферма, където се отглеждатолове. Освен въпросната ферма имаше и къща, чийто сламен покрив бе толкова обрасъл с мъх и трева, че приличаше на зелена могила. Нямаше зала за пиршества, от каквато един благородник се нуждае, за да посреща последователите си, затова пък имаше обор, свинарник и достатъчно земя, за да изхранва шестнайсет роби и пет семейства свободни селяни. Всички те се събраха да ни посрещнат, както и половин дузина домашни прислужници, повечето от които също бяха роби. Те се зарадваха на завръщането на Милдрит, която след смъртта на баща си бе живяла със семейството на лорд Ода, докато стопанството ѝ беше управлявано от мъж на име Осуалд, чиито мошенически очи шареха като на невестулка.

Вечерта си направихме угощение с грах, праз, корав хляб и вкиснато пиво и това бе първата ми сватбена трапеза в моя нов дом, който освен това се намираше и под угрозата на дълга. На сутринта спря да вали и аз закусих с още корав хляб и вкиснато пиво, след което се разходих с Милдрит до върха на един хълм, откъдето се виждаше морето, лежащо в подножието му като плоско сиво острие на брадва.

— Къде ще отидат тези хора — попитах, имайки предвид робите и селяните, — щом се появят датчаните?

— В хълмовете, милорд.

— Казвам се Утред.

— В хълмовете, Утред.

— Е, ти няма да ходиш в хълмовете — казах твърдо.

— Така ли? — разшириха се тревожно очите ѝ.

— Ще дойдеш с мен в Хамтун — отвърнах — и там ще имаме дом дотогава, докато команѓвам флота.

Тя кимна, явно притеснена, а аз я улових за ръката, разтворих шепата ѝ и изсипах вътре трийсет и три шилинга — толкова много монети, че се разсипаха в ската ѝ.

— Твои са, жено — казах. Защото наистина беше моя жена.

И същия ден си тръгнахме, потегляйки на изток, като съпруг и съпруга.

Оттук нататък историята се забързва. Ускорява се като поток, наближаващ стръмнина, като водопад, пенещ се в скалисто ждрело. Става гневна, пълна с насилие, дори объркана. Защото именно в тази година, 876-та, датчаните направиха най-голямото си усилие да лишат Англия от последното ѝ кралство и атаката им бе масирана, внезапна и свирепа.

Водеше я Гутрум Злощастния. Той живееше в Грантасестър, наричайки се крал на Източна Англия, и според мен Алфред смяташе, че ще узнае достатъчно време предварително, ако войските на Гутрум напуснат това място, но западносаксонските шпиони се провалиха и предупреждението не дойде. Датската армия се придвижваше на коне, а силите на Алфред не бяха разположени където трябва, затова Гутрум успя да пресече Темес, да премине безпрепятствено цял Уесекс и да завземе една голяма крепост на южния бряг. Тя се наричаше Уерхам и бе разположена не много далеч на запад от Хамтун, макар да бе отделена от него с широко вътрешно море, наречено Пуул. Армията на Гутрум нападна Уерхам, превзе го, изнасили монахините в местния манастир и всичко това, преди Алфред изобщо да успее да реагира. Щом се озова в крепостта, Гутрум вече бе защитен от две реки, преминаващи северно и южно от града. На изток се простираха широките, спокойни води на Пуул, а подходът от запад се преграждаше от масивна стена и ров.

Нашите кораби не можеха да сторят нищо. Щом разбрахме, че датчаните са в Уерхам, веднага отплавахме натам, но едва бяхме

излезли от пристанището, когато зърнахме техния флот и това сложи край на амбициите ни.

Никога не бях виждал толкова много съдове. Гутрум бе прекосил Уесекс с около хиляда конници, обаче останалата част от армията се придвижваше по море и то бе цялото почерняло от кораби. Хората по-късно разправяха, че били триста и петдесет на брой. Според мен бяха по-малко, но положително надхвърляха двеста. Корпус след корпус, ред след ред от извити драконови носове, гребла, разбиващи водата на бяла пяна, чудовищна сила, поела на война. Единственото, което ни оставаше, бе да се изнижем обратно към Хамтун и да се молим датчаните да не влязат в залива и да ни избият.

Те не го направиха. Вместо това продължиха, за да се присъединят към Гутрум в Уерхам, така че сега в Южен Уесекс бе разположена огромна датска армия и аз си спомних съвета на Рагнар към Гутрум — да раздели силите на врага. Ако го бе послушал, това значеше, че още една армия трябваше да се спотайва някъде на север, готова да нападне. И когато Алфред се отправеше да се бие с тази втора армия, силите на Гутрум щяха да се изсипят иззад стените на Уерхам и да го нападнат в гръб.

— Това е краят на Англия — рече мрачно Леофрик. Той рядко изпадаше в уинние, но сега изглеждаше съкрушен. Милдрит и аз бяхме наели къща в Хамтун, недалеч от брега, и повечето дни, когато бяхме в града, той вечеряше с нас. Продължавахме да изкарваме корабите, вече всичките дванайсет накуп, с надеждата да хванем някой вражески съд неподготвен, но те излизаха да мародерстват от устието на Пуул само на големи групи, от по трийсет или повече, и аз не смеех да рискувам флотата на Алфред в самоубийствени атаки над толкова превъзходяща ни сили. Веднъж, в разгара на лятото, датски съдове навлязоха в залива на Хамтун и доближиха пристанището. Ние свързахме корабите един за друг, надянахме броните, наточихме оръжията и зачакахме нападение, но те не бяха по-настроени за битка от нас самите. За да ни достигнат, трябваше да преминат през тесен проток сред тинестите плитчини, където не повече от два кораба можеха да плават успоредно, затова се задоволиха само да ни засипят с обиди и подигравки отдалеч, след което си тръгнаха.

Гутрум продължаваше да стои в Уерхам. По-късно разбрахме, че е чакал Халфдан да пристигне от Уелс със сборна армия от датчани и

брити. След сраженията си в Ирландия, където отмъщаваше за смъртта на Ивар, Халфдан е трябало да съсредоточи флотата и войските си в Уелс, да събере там значителна сила и да я поведе през река Сеферн, нападайки Уесекс. Но според Беока тук Бог се бе намесил. Бог или трите предачки. Всичко е съдба и ето, че пристигна вест, че Халфдан е загинал в Ирландия. Така от тримата братя остана само Уба, но той бе далеч, някъде из дивия север. Халфдан бе съсечен заедно с още десетки от своите хора в жестока битка с ирландците. Така в онази година ирландците спасиха Уесекс.

Ние в Хамтун нямахме и представа за това. Продължавахме с безсилните си морски рейдове и чакахме вестта за втория удар, който трябваше да се стовари върху Уесекс. Той обаче се бавеше и ето че когато първите есенни бури започнаха да връхлитат брега, дойде пратеник от Алфред, чиято армия бе разположена западно от Уерхам. Пратеникът бе не друг, а Беока, който ми съобщи, че трябва незабавно да се явя при краля. Бях изненадващо зарадван да го видя, макар и да се подразних, задето ми носи заръката устно.

— Защо се научих да чета, щом кралят не ми праща писмени заповеди?

— Как защо, Утред? — отвърна щастливо той. — За да извисиш ума си, разбира се. — После видя Милдрит и устата му взе да се отваря и затваря като на риба на сухо. — Това да не е... — започна и после пак мълкна като ударен.

— Лейди Милдрит — помогнах му аз.

— Скъпа моя — обърна се към нея отчето, гърчейки се от вълнение. — Та аз познавам Утред още от дете — успя да изрече задъхано. — От ей-такова детенце!

— Е, сега вече е по-големичък — каза Милдрит, а Беока явно намери това за превъзходна шега, защото се закиска невъздържано.

— Защо съм притрябал на Алфред? — намесих се аз, за да усмиря възторга му.

— Защото Халфдан е мъртъв, слава на бога, и никаква армия няма да дойде от север, а Гутрум иска условия за мир. Преговорите вече започнаха, за което също слава на бога! — И той ме изгледа тържествуващо, сякаш целият този порой от добри новини бе лично негова заслуга. И вероятно наистина смяташе така, понеже продължи с думите, че смъртта на Халфдан била в резултат на молитви.

— Толкова много молитви, Утред. Виждаш ли сега силата на молитвите?

— Слава на бога, наистина — отвърна Милдрит вместо мен. Тя действително бе много благочестива, но никой не е съвършен. Освен това беше бременна, ала Беока не забеляза и аз не му казах. Оставил Милдрит в Хамтун и поех заедно с него към западносаксонската армия. Дузина войници от гвардията на краля ни съпровождаха, защото пътят минаваше близо до северния бряг на Пуул, а от началото на мирните преговори тези места бяха нападани от датски кораби.

— Какво иска Алфред от мен? — питах постоянно Беока, защото бях убеден, че трябва да има някаква представа, но той постоянно отричаше, правейки се на неосведомен, и накрая се отказах.

Стигнахме Уерхам в една хладна есенна вечер. Алфред казваше молитвите си в една шатра, служеща за кралски параклис, а лорд Ода и синът му чакаха отвън. Първият ме поздрави със сдържано кимване, докато вторият се престори, че не ме забелязва. Беока влезе вътре, за да се присъедини към молитвите, а аз прилекнах, извадих Змийски дъх и се залових да го точа с бруса, който носех у себе си.

— Да не очакваш да се биеш? — попита ме намусено лорд Ода.

— Може би — отвърнах, поглеждайки към сина му. — Между другото, дължиш на жена ми пари. Осемнайсет шилинга.

Той почервя, но не каза нищо. Синът му постави ръка върху дръжката на меча си, което ме накара да се изправя с усмивка, уловил Змийски дъх. Лорд Ода обаче го дръпна настрани и гневно се отдалечи.

— Осемнайсет шилинга! — викнах подире му, после се залових отново да прокарвам бруса по дългото острие.

Жени. Мъжете се бият за тях и това бе поредният урок, който предстоеше да науча. Като дете мислех, че битките се водят само за земи или господство, но жените са не по-малък повод за тях. Милдрит и аз бяхме неочеквано щастливи заедно, но бе очевидно, че Ода Младия ме мрази, задето съм се оженил за нея, и аз се чудех дали ще се осмели да даде израз на тази своя омраза. Беока веднъж ми бе разправял историята на някакъв принц от далечна земя, който откраднал кралска дъщеря. Кралят повел армията си към страната на принца и хиляди велики воини намерили смъртта си във войната за връщането ѝ. Хиляди! И всичко заради една жена. Всъщност разпрата, с която започнах своя разказ, между Осберт, краля на Нортумбрия, и

Ела, мъжа, който искаше да бъде крал, също започна от това, че Ела бе откраднал жената на Осберт. Чувал съм жени да се оплакват, че нямали никаква власт и че светът се управлявал от мъжете. Това е вярно, но е вярно също и че жените имат властта да подтикват мъжете към бойното поле и към гроба отвъд него.

Подобни мисли ме вълнуваха, когато Алфред излезе от шатрата. Както обикновено след молитва на лицето му бе изписан израз на блажено доволство, но походката му беше скована, което навсярно бе знак, че хемороидите отново го мъчат, а и по време на вечеря личеше колко некомфортно му е седнал. Основното ястие бе някаква неописуема каша, която бих се поколебал да поднеса дори на прасета, но хляб и сирене имаше достатъчно, тъй че успях да залъжа глада си. Забелязах, че кралят се държи с мен хладно, едва отбелязвайки присъствието ми, и отдаох това на неуспеха на флота да извоюва щогоде значима победа през лятото. И все пак той ме бе повикал и аз се чудех защо ще го прави, ако единствената му цел е била да ме игнорира.

На другата сутрин, след молитва, бях поканен да се разходя с него край кралската шатра, над която под есенното слънце се ветрееше драконовият флаг.

— Нашият флот — започна смиръщено Алфред — може ли да спре датчаните да напуснат Пуул?

— Не, милорд.

— Не? — изгледа ме той. — И защо?

— Защото ние имаме дванайсет кораба, а те — повече от двеста.

Дори да унищожим няколко, в крайна сметка те ще надделеят и вие ще загубите флота си, а те пак ще имат повече от двеста кораба.

Мисля, че Алфред го знаеше, но въпреки това отговорът не му се понрави. Той направи кисела гримаса и известно време продължи да крачи мълчаливо.

— Радвам се, че си взе жена — смени темата изведнъж.

— А с нея и порядъчен дълг — вметнах остро.

— Дългът, Утред, е към Църквата и трябва да го приветстваш. Ти си млад, имаш време да го изплащаш. Не забравяй: „Бог обича онзи, който дава на драго сърце.“^[5] — Това беше един от любимите му цитати, които повтаряше за щяло и нещяло. После се обрна и си

тръгна с думите: — Разчитам да присъстваш на преговорите. — Не ми обясни защо, нито изчака да реагирам, просто се отдалечи.

Преговаряха той и Гутрум. Между лагера на саксонските войски и западната стена на Уерхам бе опънат навес, под който се ковяха условията на примерието. Алфред с радост би нападнал Уерхам, но подстъпът бе тесен, стената висока и здрава, а датчаните — многобройни. Сражението щеше да е рисковано и с неясен изход, затова той изостави идеята. Колкото до датчаните, те се намираха в капан. Бяха се надявали Халфдан да атакува врага откъм тила, но той бе мъртъв в Ирландия, а колкото и да бе голям флотът във водите на Пуул, хората на Гутрум бяха твърде много, за да отплават с него. Ако пък опитаха да се оттеглят по сула, трябваше да си проправят път с бой по тясната ивица земя между двете реки, което неизбежно би довело до жестоко кръвопролитие. Помнех как Равн ми бе казал, че датчаните се боят да губят твърде много хора, защото не могат да ги заменят достатъчно бързо. Естествено, те можеха да останат и там където са, но това означаваше обсада, а Алфред се бе погрижил да пресече достъпа им до всеки хамбар, склад или обор в околнността, тъй че през зимата щяха да измрат от глад.

Ето защо и двете страни искаха мир и аз пристигнах тъкмо когато дискусиите вече приключваха. Сезонът не бе подходящ датският флот да предприеме дългото пътуване покрай западния бряг на Уесекс, затова Алфред се бе съгласил Гутрум да прекара зимата в Уерхам. Беше приел още да му осигурява храна, при условие че той няма да предприема никакви набези, а също и да му даде сребро, защото знаеше, че датчаните винаги искат сребро. В замяна врагът трябваше да стои мирно в Уерхам и също така мирно да си тръгне през пролетта, като флотът му отплава обратно към Източна Англия, а останалата армия се отправи на север през Уесекс под наш конвой, докато достигне Мерсия.

Никоя от двете страни не вярваше на обещанията на другата, затова те трябваше да бъдат подплатени със заложници, и то не какви да е, а знатни, защото инак животът им не гарантираше нищо. Дузина датски ърлове, никой от които не познавах, щяха да бъдат предоставени на Алфред, а същият брой английски благородници — дадени на Гутрум.

Едва сега разбрах защо е било необходимо моето присъствие и защо Алфред се бе държал така резервирано — защото през цялото време е знаел, че предстои да стана заложник. Поради безсилието на флота през последната година вече не виждаше особена полза от мен, но все пак бях лорд Утред и моят ранг ми придаваше достатъчна стойност като разменна монета. Затова бях попаднал сред избраните и аз видях как Ода Младия се усмихна широко, щом датчаните приеха името ми.

След това Гутрум и Алфред положиха клетви. Кралят настоя датският предводител да се закълне с ръка върху реликвите, които бе донесъл специално за случая. Сред тях имаше перо от гъльба, който Ной пуснал от ковчега, ръкавица, принадлежала на свети Сед, и, най-важното от всичко, пръстенче, което Мария Магдалена носела на крака си. Светия пръстен, така го наричаше Алфред и слизаният Гутрум постави длан върху купчината вехтории и даде дума, че ще спази обещанията си. После на свой ред накара краля на Уесекс да сложи ръка върху позлатената кост, която носеше в косата си, и да се закълне в реброто на една езическа майка, че западносаксонците няма да се отметнат от договора. Едва след като ангажиментите бяха скрепени с тези тържествени обети, последва размяната на заложниците. Гутрум навярно ме позна, защото ми хвърли дълъг умислен поглед, след което церемониално бяхме отведени в Уерхам.

Където ѝрл Рагнар, синът на Рагнар, ме посрещна с добре дошъл.

Срещата ни бе изпълнена с радост. Двамата се прегърнахме като братя, защото аз наистина го имах за брат, а той ме потупа по гърба, наля ми пиво и ми предаде новините. Кяртан и Свен били още живи и се намирали в Дънхолм. Между тях и Рагнар се състоял официален разговор, на който и на двете страни било забранено да носят оръжия, и на него Кяртан под клетва заяви, че няма съпричастност към палежа и не знае нищо за Тира.

— Копелето излъга — рече Рагнар. — Сигурен съм, че излъга. И е наясно, че ще умре.

— Но все ощедиша.

— Кажи ми, как да превзема Дънхолм?

Брида също бе там и делеше постелята на Рагнар. Тя ме посрещна топло, макар и не така възторжено, както Нихтгенга, който се нахвърли върху мен и олигави цялото ми лице с езика си. Брида намери за забавен факта, че ще ставам баща.

— Това ще е добре за теб — каза.

— Защо?

— Защото ще те направи истински мъж.

Мислех, че вече съм такъв, макар и да не ми достигаше едно нещо, което не бях признавал пред никого — нито пред Милдрит, нито пред Леофрик, нито сега пред Рагнар и Брида. Аз се бях сражавал срещу датчаните, бях виждал кораби да горят и мъже да се давят, но още не бях участвал в голяма стена от щитове. В по-малки, да, както и в абордажи на кораби, но никога не бях стоял сред широкото бойно поле, виждайки как вражеските знамена закриват слънцето, не бях познал ужаса от гледката на стотици и хиляди воини, напиращи за кръв. Бях присъствал при Йоферуик и Еск Хил и бях видял сблъсъка на армиите, но не и от челните редици. Имах достатъчно битки за гърба си, но те бяха незначителни и кратки. Никога не бях издържал някоя от жестоките, продължителни касапници, когато жаждата и умората отслабват мищите и независимо колко души си убил, врагът продължава да приижда. Едва когато сторех това, според мен, можех да се нарека истински мъж.

За мое учудване Милдрит ми липсваше, а също и Леофрик, макар компанията на Рагнар да ми доставяше огромно удоволствие, а заложническото съществуване да не бе тежко. Живеехме в Уерхам, получавахме достатъчно храна и наблюдавахме как зимната сивота бавно скъсява дните. Един от пленниците бе свещеник, братовчед на Алфред, на име Уела. Той негодуваше и понякога плачеше, обаче останалите се чувствахме сравнително доволни. Хакка, командващият флота преди мен, също се намираше тук и беше единственият, когото познавах добре, но аз и без друго прекарвах повечето време с Рагнар и хората му. Те ме приемаха като свой и дори се опитваха да ме направят отново датчанин.

— Аз имам жена — казвах им.

— Ами доведи я тогава! — отвръщащо Рагнар. — При нас жените никога не достигат.

Но аз вече бях англичанин. Не мразех датчаните, дори предполагах да общувам с тях, отколкото с останалите заложници, но бях англичанин. Този път бе изминат. Не бих сменил предаността си заради Алфред, а по-скоро заради Леофрик и Милдрит или пък трите предачки вече се бяха уморили да си играят с мен. И все пак мисълта за Бебанбург не ме напускаше и аз не знаех как, ако остана верен на Алфред, ще видя отново това прекрасно кътче.

Рагнар прие моя избор.

— Но ако има мир — ме попита, — ще ми помогнеш ли срещу Кяртан?

— „Ако“? — повторих.

— Гутрум все още иска Уесекс — сви рамене той. — Всички ние го искаме.

— Ако има мир, ще дойда на Север — обещах.

Впрочем аз също се съмнявах в мира. През пролетта Гутрум ще напусне Уесекс, заложниците ще са освободени и после какво? Датската армия продължаваше да съществува, Уба още бе жив и атаките вероятно щяха да започнат отново. Гутрум навсярно мислеше същото, защото постоянно разговаряше с пленниците, мъчейки се да установи силата на Алфред.

— Силата му е голяма — уверявах го аз. — Дори да избиеш цялата му армия, друга ще дойде на нейно място. — Това, разбира се, бяха глупости, но какво друго очакваше да кажа? Съмнявам се да ми е повярвал, но отец Уела, братовчедът на Алфред, сякаш имаше по-голям успех в опитите си да му насади страх от Бога. Гутрум приказваше с него по цели часове, като аз им превеждах, и го разпитваше не за войски или кораби, а за Господ. Кой е християнският бог? Какво предлага? Особено го впечатляваше историята за разпятието и мисля, че ако разполагаше с достатъчно време, Уела можеше дори да успее да го покръсти. Уела очевидно хранеше същите надежди, защото ми нареждаше да се моля за просветлението на езичника.

— Малко остава, Утред — казващо ми развълнувано. — А обърнем ли го в нашата вяра, мирът ни е в кърпа вързан!

Такива са бляновете на свещениците. Аз бленувах по Милдрит и детето, което носеше. Рагнар бленуваше за отмъщение. А Гутрум?

Въпреки цялото си увлечение по християнството Гутрум бленуваше само за едно.

За война.

[1] Англосаксонски епископ на Уинчестър от IX век, по-късно светец-покровител на уинчестърската катедрала, известен с чудесата си. — Б.пр. ↑

[2] Чад от Мерсия — англосаксонски епископ от VII век, впоследствие канонизиран за светец. — Б.пр. ↑

[3] Евангелие от Лука, 7:34. — Б.пр. ↑

[4] Първото живо същество в скандинавската митология, великан, от чието тяло бил направен светът. — Б.пр. ↑

[5] Второ послание към коринтяните, 9:7. — Б.пр. ↑

**ЧАСТ ТРЕТА
СТЕНАТА ОТ ЩИТОВЕ**

ГЛАВА ДЕСЕТА

Войската на Алфред се оттегли от Уерхам. Част от западносаксонците останаха да наблюдават Гутрум, но съвсем малко на брой, защото армиите са скъпци за поддръжка, а и имат свойството, веднъж събрани, постоянно да боледуват. Ето защо Алфред се възползва от примирието и изпрати наборната войска обратно по фермите ѝ, докато той заедно с гвардията си отиде в Скирбурнан, който се намираше само на половин ден път от Уерхам и, за негово щастие, разполагаше с манастир и епископ. Беока ми каза, че кралят прекарал зимата в четене на древните правни кодекси на Кент, Мерсия и Уесекс и несъмнено се е готвел да сътвори свои собствени закони, което в крайна сметка и стори. Сигурен съм, че добре се е забавлявал, нищейки правилата на дедите си и мечтаейки за идеално общество, в което Църквата да казва на хората какво да правят, а кралят да ги наказва, ако престъпят повелите ѝ.

Отрядът, останал да наблюдава укрепленията на Уерхам, бе под командването на лорд Хупа от Торнсета, докато Ода Младия водеше конница, патрулираща по бреговете на Пуул. Тези сили бяха много малки и не можеха да сторят друго, освен да държат врага под око, но и кому бе нужно повече? Имаше примирие, Гутрум се бе заклел в пръстенчето на Мария Магдалена и в Уесекс цареше покой. Празникът Юле в Уерхам бе доста постен, макар датчаните да се постараха. Поне пиво имаше в изобилие, тъй че мнозина прекалиха с него, но основният ми спомен от празника е за плачещия Гутрум. Сълзите се търкаляха обилно по лицето му, докато един арфист свиреше тъжна мелодия, на чийто фон скалдът рецитираше поема за неговата майка. Красотата ѝ, казваще се в нея, била сравнима само със звездите, а добротата ѝ била такава, че дори през зимата цветята разцъфвали, сгрети от нея.

— Била е проклета кучка — прошепна ми Рагнар — и грозна като кофа с лайна.

— Познаваше ли я?

— Равн я е познавал. Казваше, че от гласа ѝ млякото вкисвало.

Гутрум наистина заслужаваше прякора си Злощастния. Той бе стигнал на крачка от унищожаването на Уесекс и единствено смъртта на Халфдан бе изтръгнала лелеяната награда от ръцете му. Това не беше по негова вина, но сред попадналата в клопка армия зрееше брожение. Мъжете мърмореха, че нищо читаво не може да излезе под негово водачество. Навярно това го правеше още по-мрачен от обикновено. Или причината беше в глада.

Зашото датчаните бяха гладни. Алфред спазваше обещанието си и им пращаше храна, но тя все не достигаше и аз не разбирах защо не изядат конете си. Те бяха оставени да пасат из зимните мочурища между крепостта и брега на Пуул и постепенно така измършавяха, че ребрата им започнаха да се броят. След като жалките запаси от сено в града привършиха, им бе дадена и сламата на част от покривите в Уерхам и така бедните животни някак успяха да изкretат до пролетта. Аз приветствах първите признания за смяната на сезоните: песента на имеловия дрозд, поникването на ранните теменужки, ресите по лешниковите дървета, крякането на събудилите се жаби в блатото. Пролетта идваше и щом земята се раззеленеше, Гутрум щеше да си тръгне, а ние, заложниците, да бъдем освободени.

Почти не получавахме новини освен тези, които ни казваха датчаните, но понякога на върбата пред портата се появяваше заковано съобщение, предназначено за един или друг от заложниците, и едно от тях бе адресирано до мен. За пръв път изпитах благодарност, задето Беока ме бе научил да чета, защото то бе написано от отец Уилибалд и гласеше, че имам син. Милдрит бе родила преди Юле, двамата с детето бяха здрави, а то се наричаше Утред. Не очаквах, че ще се разчувствам толкова, но се разплаках, щом го прочетох. Рагнар ме попита защо плача и когато му казах, извади буре с пиво. Направихме си пир, поне доколкото ни позволяваха условията, и той ми даде мъничка сребърна гривна като подарък за момчето. Вече имах син. Утред.

На следващия ден помогнах на Рагнар да спусне отново на вода „Летящата усойница“, която бе изтеглена на сушата за зимата. Натоварихме я с камъни за баласт, прикрепихме мачтата и въжетата, а после убихме един заек, уловен с примка на ливадата, където конете се опитваха да пасат. Рагнар опръска с кръвта му носа на кораба и призова Тор да му изпрати попътни ветрове, а Один да му дари велики победи. Същата вечер издохме заека и изпихме остатъците от пивото,

а на другата сутрин откъм морето се зададе силует на викингски съд. Учудих се, че Алфред не е наредил на флота да патрулира по устието на Пуул, но очевидно беше така, защото този кораб дойде необезпокояван и достави съобщение за Гутрум.

Рагнар мъгло обясни, че идвал от Източна Англия и просто носел новини от кралството, но всичко това се оказа невярно. Едва покъсно узнах, че е бил пратен от Уелс и е доплавал от запад, заобикаляйки Корнуолум, но тогава не ме беше и грижа, защото трябваше да ни пуснат всеки момент, а аз имах син, когото още не бях виждал. Утред Утредсон.

Вечерта Гутрум ни даде угощение, и то добро, с пие и храна, дошли с новопристигналия кораб. Похвали ни, че сме добри гости, даде на всички ни по една гривна и обеща, че скоро ще бъдем свободни.

— Кога? — попитах аз.

— Скоро! — Дългото му лице лъщеше на светлината на огъня, когато вдигна чашата си към мен. — Скоро! А сега пий!

И всички ние пихме, а след вечеря се отправихме към сградата на женския метох, която ни бе отредена за спане. Денем бяхме свободни да бродим на воля в рамките на крепостта и дори да носим оръжие, ако желаем, но нощем Гутрум държеше всички заложници да са на едно място, за да могат неговите облечени в черно стражи да ги контролират. Именно те се появиха през онази нощ, в най-тъмната добра. Носеха запалени факли, разбудиха ни с ритници и ни наредиха да излизаме. Посегнах към Змийски дъх, но един от тях блъсна ръката ми и изръмжа да побързам. Когато посегнах отново, дръжката на едно копие се стовари върху черепа ми, а остриетата на още две ме сръчкаха в задника, тъй че нямах друг избор, освен да изляза залитайки навън, където духаше поривист вятър, носещ едри, студени капки дъжд. На светлината на факлите видях, че на улицата чакат поне сто датчани, всички въоръжени, застанали край мършавите си оседлани коне. Първата ми мисъл бе, че това са хората, които ще ни съпроводят обратно до западносаксонските позиции.

Тогава, разбутвайки строя, се появи Гутрум, загърнат в черна мантия, с мрачното си лице и висящата от косата кост. Не каза нищо, само кимна с глава, при което най-близките мъже извадиха мечовете си и Уела, бедният братовчед на Алфред, бе първият заложник, който

падна покосен. Видях как Гутрум леко примигна при смъртта на свещеника, защото мисля, че го харесваше. В следващия миг вече се обръщах, готов да се бия с войниците зад гърба си, макар да нямах оръжие и да знаех, че това може да завърши единствено с моята смърт. Някакъв датчанин, облечен в кожена ризница с метални пулове по нея, вече насочваше ухилено острието си към незащитения ми корем. Той продължи да се хили и когато една брадва се заби право между очите му. Помня звука от разцепващия се череп, пръските кръв и звука от тялото, падащо върху павираната улица. Последваха писъците на останалите заложници, убивани един подир друг, но аз оживях. Рагнар, който бе метнал брадвата, сега стоеше до мен с изваден меч. Носеше пълни бойни доспехи, лъскава метална ризница, високи ботуши и шлем, украсен с чифт орлови крила, и в мъждивата светлина на трептящите от вятъра факли приличаше на божество, слязло да навести Мидгард.

— Те всички трябва да умрат — настоя Гутрум.

Другарите ми по съдба вече лежаха мъртви или умиращи, с ръце, окървавени от напразните опити да се защитят от безжалостните остриета, докато палачите, около дузина на брой, настъпваха към мен, за да довършат делото си.

— Ако искате неговия живот — кресна Рагнар — трябва първо да убиете мен. — Хората му излязоха от тълпата и наобиколиха господаря си. Останалите ги превъзхождаха поне пет пъти по брой, но те бяха викинги и не показваха страх.

Гутрум изгледа вторачено Рагнар. Хакка продължаваше да се гърчи в агония и той, подразнен, че жертвата не иска да умре, извади меча си и го заби в гърлото му. Бойците му междувременно бяха заети да съмкват гривните от ръцете на мъртвите — даровете, направени само преди часове от техния предводител.

— Всички трябва да умрат — повтори Гутрум, щом Хакка застинна. — Сега Алфред ще убие нашите заложници, затова бройката трябва да бъде човек за човек.

— Утред е мой брат — каза Рагнар. — Убий го, щом искаш, господарю, но първо трябва да убиеш мен.

— Сега не е време датчани да убиват датчани — измърмори неохотно Гутрум и отстъпи крачка назад, прибирайки меча в ножницата като знак, че ме пощадява.

Аз прекосих улицата, намерих мъжа, който ми бе взел ризницата, Змийски дъх и Жилеща оса, и той ми ги върна без възражения. Междувременно хората на Гутрум яхваха конете.

— Какво става? — попита Рагнар.

— Ти какво мислиш? — отвърна свирепо той.

— Мисля, че нарушавате примирието.

— Още не сме стигнали дотам, да се оттегляме като бити кучета.

— Той ме изгледа, докато препасвах Змийски дъх. — Защо не дойдеш с нас?

— Да дойда къде?

— Да превземем Уесекс, разбира се.

Не отричам, че нещо в сърцето ми трепна при тези думи — изкушение да се присъединя към редовете на варварите в тяхното лудешко нашествие, но аз лесно му устоях.

— Имам съпруга — казах. — И дете.

— Алфред здраво те е впримчил, Утред — направи гримаса той.

— Не — казах. — Предачките го сториха. — Урд, Верданди, и Скулд, трите жени, оформящи нишките на живота ни в подножието на Игдрасил, бяха решили по кой път да поема. Всичко е съдба. — Ще отида при своята жена.

— Но не веднага — рече с полуусмивка Рагнар и ме отведе до реката, откъдето малка лодка ни откара до закотвената „Летяща усойница“. Част от екипажа й беше вече на борда, както и Брида, която ми даде да се подкрепя с хляб и пиво. По първи зори, когато небето едва се бе развиделило достатъчно, за да различим калното устие, Рагнар нареди да вдигнат котва и ние се понесохме, носени от течението и отлива, докато не стигнахме достатъчно широко място. Тук веслата се спуснаха, мъжете наблегнаха върху дръжките им и корабът грациозно се стрелна към спокойните води на Пуул, където бе събран почти целия датски флот. Не отидохме далеч, само до голите брегове на голям остров, разположен нарасред това вътрешно море — убежище на категички, лисици и морски птици. Щом килът изстърга върху чакъла, Рагнар се обърна и ме прегърна с думите:

— Вече си свободен.

— Благодаря ти — отвърнах искрено, спомняйки си окървавените тела пред метоха в Уерхам. Той задържа длани върху раменете ми.

— Ти и аз — каза — сме свързани като братя. Не го забравяй. А сега върви.

Прегазих плитчините, докато „Летящата усойница“, като сив призрак в сумрака, бавно се отдръпна назад. Брида ми извика за сбогом, чу се плясък на весла и корабът изчезна.

Това бе негостоприемно място. Някога било обитавано от рибари и ловци, а също и от един монах пустинник, живял дънера на кухо дърво по средата на острова, но идването на датчаните бе прогонило всички и от дървените постройки бяха останали само купчини овъглени греди върху почернялата земя. Бях единственият човек на това късче суши и от брега му можех да наблюдавам как датския флот се насочва към устието на Пуул. Тук той спря, вместо да излезе в открито море, защото вятърът, бездруго поривист от сутринта, се бе усилил още и сега духаше бурно от юг. Вълните се надигаха високи и пенести и се разбиваха в пясъчната ивица, зад която корабите бяха намерили подслон. Предположих, че са се оттеглили натам, защото, оставайки в реката, рискуваха да се изложат на западносаксонските стрели, когато войските на Алфред завземеха отново Уерхам.

Гутрум вече бе извел конницата си от града, а всички останали датчани се бяха натоварили на корабите и сега изчакваха времето да се успокой, за да отплават — но накъде, нямах представа.

Вятърът продължи през целия ден, като ставаше все по-рязък и шибаше с леден дъжд. Накрая се отегчих да гледам клатушкането на закотвените съдове и реших да проуча острова. Край брега открих разнебитена малка лодка, полускрита в гъсталака. Извлякох я до морето и открих, че плава достатъчно добре. Вятърът щеше да ме отнесе в посока, обратна на датчаните, затова изчаках идването на прилива и седнал до кръста в процеждащата се през пролуките вода, поех към свободата. Използвах парче дъска като грубо подобие на весло, но бурята вече ревеше с всичка сила и ме понесе бързо натам, откъдето бях дошъл. Накрая, с падането на нощта, достигнах северния бряг на Пуул и отново се превърнах в скедугенган, проправяйки си път през тръстики и блата, докато не открих по-високо място, където се унесох в неспокойна дрямка под купчина храсти. Щом разсъмна, поех на изток, все така брулен от вятъра и дъжда, за да се озова привечер в Хамтун.

И да открия, че Милдрит и синът ми са изчезнали.

Отведени от Ода Младия.

Отец Уилибалд ми разправи историята. Ода дошъл същата сутрин, докато Леофрик бил долу край брега да подсигурява корабите срещу задаващата се буря, и заявил, че датчаните са напуснали крепостта, най-вероятно са избили заложниците и могат да се появят в Хамтун всеки момент, затова Милдрит трябвало да бяга.

— Тя не искаше да тръгва, милорд — каза Уилибалд с потреперващ глас. Гневът ми явно го тревожеше. — Но те имаха коне — добави, сякаш това обясняваше всичко.

— Не прати ли да повикат Леофрик?

— Не ми позволиха... — Той замълъкна за миг. — Но всички бяхме много уплашени. Датчаните бяха нарушили примирето и мислеме, че си мъртъв.

Разбрах от Леофрик, че щом научил за станалото, се впуснал да преследва Ода, но той вече имал няколко часа преднина, при това в неизвестна посока.

— Тръгнал е на запад — казах. — Обратно към Дефнашир.

— А датчаните? — попита Леофрик. — Те накъде ще се упътят?

— Може би към Мерсия — предположих.

— През цял Уесекс, където ти чака Алфред? — Леофрик поклати глава. — Казваш, че били на коне. В какво състояние бяха конете?

— Лошо. Полумъртви от глад.

— Значи не са тръгнали към Мерсия — заключи твърдо той.

— Ами ако целта им е да се съединят с Уба? — подхвърли Уилибалд.

— Уба! — не бях чувал това име от дълго време.

— Носят се слухове, милорд — поясни притеснено отчето, — че бил при бритите в Уелс. И събирал флот в река Сеферн.

Това имаше смисъл. Уба бе заел мястото на мъртвия си брат Халфдан и очевидно се канеше да поведе нови датски сили срещу Уесекс, но откъде? Ако прекосеше морето откъм Сеферн, щеше да се озове в Дефнашир, обаче можеше да тръгне и по сула, навлизайки в териториите на Алфред от север. За момента това не беше първата ми грижа. Исках единствено да намеря жената и детето си. Естествено, тук играеше роля и накъренената ми гордост, но не само това. Милдрит и аз си подхождахме, тя ми беше липсвала и копнеех да видя сина си. Церемонията под капещия покрив на катедралата бе извършила своята

магия и аз я исках да си я взема обратно, а също да накажа Ода Младия, задето ми я бе отнел.

— Дефнашир — казах отново. — Натам е тръгнало проклетото копеле. И утре ние ще го последваме. — Бях сигурен, че Ода ще потърси безопасността на дома си — не защото се боеше от отмъщение, понеже несъмнено ме мислеше за мъртъв, а защото искаше час по-скоро да се скрие далеч от датчаните.

— Ти и аз? — попита Леофрик.

— Не — поклатих глава. — Ще вземем „Хехенгел“, с пълен боен екипаж.

— В това време? — изгledа ме скептично той.

— Вятърът отслабва — казах.

И наистина беше така, макар бурята още да напираше да отнесе сламените покриви, а кепенците час по час да похлопваха. На следващата сутрин морето в залива на Хамтун още бе осеяно със зайчета, което значеше, че отвъд протока Соленте вълните ще са огромни и яростни. Но между облациите вече прозираше слънце, а аз не възнамерявах да чакам. Двама от членовете на екипажа, опитни моряци, се опитаха да ме разубедят да потегля. Бяха виждали подобно време и преди и твърдяха, че бурята ще се завърне. Отказах да ги послушам и въпреки това те дойдоха охотно, което им правеше чест. Отец Уилибалд също се качи на борда — смела постъпка от негова страна, понеже той мразеше морето дори когато беше гладко като огледало.

Поехме от Хамтун с гребла, а щом стигнахме Соленте ги прибрахме и опънахме платното, което се изду от източния вятър така, сякаш самият дракон Нидхьог духаше откъм кърмата. „Хехенгел“ се понесе вихreno напред сред облаци от бели пръски, а още дори не бяхме излезли в открити води. После подминахме западния край на остров Уихт, със стърчащите бели скали, наречени Иглите, и тогава ни удариха първите бурни вълни под които корпусът на „Хехенгел“ запращя. Но ние продължавахме да летим, вятърът постепенно утихваше, а слънцето се показваше през пролуките в навъсеното небе, хвърляйки отблясъци по разпененото море. Тъкмо тогава Леофрик изведенъж нададе предупредителен вик и посочи напред.

Там беше целият датски флот. Подобно на мен, и те бяха решили, че времето се оправя, и вероятно бързаха да се присъединят към

Гутрум, защото всички кораби бяха напуснали Пуул и сега се насочваха покрай скалистия нос, за да продължат после на запад. Това означаваше, че или отиват в Дефнашир, също като нас, или целта им е да заобиколят Корнуолум и да се присъединят към Уба в Уелс.

— Какво ще правим сега? — попита ме мрачно Леофрик.

Натиснах рулевото весло, обръщайки носа на юг.

— Ще ги заобиколим — отвърнах, имайки предвид, че ще влезем по-навътре в морето. Съмнявах се да ни последват, защото това щеше да ги отклони от пътя им, а и с малко късмет „Хехенгел“ можеше да им избяга, защото беше бърз кораб и разстоянието помежду ни не беше малко.

Понесохме се по вятъра и аз изпитах познатата радост, порейки гневните вълни, макар че тя надали е била споделяна от мъжете, които трябваше непрестанно да пазят „Хехенгел“ да не потъне, изтребвайки вода през бордовете му. Именно един от тях случайно погледна назад и изкрештя уплашено. Обърнах се и видях черен шквал да се носи над бурното море. Това бе гневно петно от тъмнина и дъжд, което ни приближаваше бързо — толкова бързо, че Уилибалд, който тъкмо се канеше да повръща, падна на колене, прекръсти се и започна да се моли.

— Свали платното! — викнах на Леофрик и той тръгна, олюявайки се, нататък, но твърде късно, защото шквалът ни връхлетя. В един момент слънцето грееше, а в следващия се озовахме в някаква адска въртележка. Целият корпус затрепери, вода, вятър и мрак ни заблъскаха в шеметен вихър и „Хехенгел“ се завъртя под техния напор, заставайки напряко на пътя им. Нищо, което правех, не можеше да го удържи и видях как Леофрик се плъзга по палубата, когато целият старборд се оказа под вода.

— Дръж се! — викнах му неистово. — Дръж се! — И тогава, със звук като от гръмотевица, голямото платно се разцепи на парциаливи ивици, които продължиха да се веят от рея. Корабът бавно се изправи, но беше нагазил дълбоко, пълен с вода. Вложих цялата си сила, мъчейки се да маневрирам, малко по малко да обръна носа му срещу кипящите стихии. Мъжете се молеха, кръстеха, изчерпваха вода, а остатъците от платното и такелажа плющаха като пипала на чудовища. Вятърът ревеше сред тях с гласа на обезумели фури и аз си помислих

колко глупаво ще е да умра на сред морето толкова скоро, след като Рагнар ми бе спасил живота.

Успяхме да спуснем шест гребла и така, с по двама мъже на гребло, никак да се съпротивляваме на кипящия хаос. Те опъваха отчаяно, други трима режеха оплетения такелаж, докато всички останали изгребваха с кофи нахлуващата вода. От заповеди нямаше смисъл — никакъв глас не можеше да се чуе през свистящия вятър, който съдираше кожата от морето и я завихряше на бели парциали. Високите валове на вълните не представляваха опасност, защото „Хехенгел“ се издигаше върху тях, но пречупените им гребени заплашваха да ни потопят. Видях как мачтата се накланя заплашително, после масивният ѝ ствол от смърч се прекърши и се сгромоляса през палубата върху единия борд, предизвиквайки нов потоп. Леофрик и дузина мъже успяха с дружни усилия да я изтикат в морето, където тя потъна за малко и се показа отново, удържана край корпуса от плетеницата въжета от тюленова кожа. Леофрик взе брадва и газейки във вода до колене, започна да ги сече, но аз му изкрешях, колкото ми държаха дробовете, да престане.

Защото мачтата, плаваща успоредно с нас, изглежда, стабилизираше кораба. Вълните се пречупваха в нея и преминаваха като хълмове под дъното „Хехенгел“, тъй че ние най-сетне успяхме да си поемем дъх.

Мъжете се спогледаха един друг, сякаш удивени, че са още живи, а аз дори успях за момент да пусна рулевото весло, защото мачтата, с все още прикрепения към нея рей и останките от платното, ни помагаше да запазваме курса. Открих, че цялото тяло ме боли. Бях прогизнал до кости и навярно премръзнал, макар да не усещах студ.

Леофрик дойде и застана до мен. Носът на „Хехенгел“ сочеше на изток, но ние се движехме на запад, тласкани от прилива и вятъра. В този миг забелязах нещо край брега и докоснах Леофрик по рамото, за да му го покажа.

Там цял един флот загиваше.

Излизайки от устието на Пуул, датчаните бяха поели на юг, следвайки очертанията на сушата, което означаваше, че сега тя се намираше от подветрената им страна и внезапното връхлитане на бурята не им оставяше никакъв шанс. Кораб след кораб беше запращан срещу брега. Няколко успяха да заобиколят носа, шепа други гребяха

отчаяно към открито море, ала повечето бяха обречени. Не виждах гибелта им, но можех да си я представя. Трясъкът при удара в скалите, кипящата вода, нахлуваща през пробойните, мелницата от море, вятър и отломки, сред която попадаха давещите се. Гордите драконови носове се разбиваха, а селенията на морския бог се пълнеха с душите на умрелите воини. Вярно, те бяха наши врагове, но се съмнявам, че някой от нас изпитваше друго освен жал. Морето дарява студена и самотна смърт.

Рагнар и Брида. Колкото и да напрягах поглед, не можех да различа корабите от дъжда и бушуващите вълни. Видяхме как един, който изглеждаше, че се е спасил, внезапно потъна. Издигна се върху гребена на вълна сред пръски от пяна, гребейки с всички сили към избавлението, а в следващия миг просто изчезна. Изгуби се без следа. Други кораби се бълскаха помежду си, греблата им се преплитаха и чупеха. Някои опитаха да обърнат обратно към Пуул, но повечето се оказаха изхвърлени на брега, върху пясъка или назъбените скали. Само малка, печално малка част успя да се измъкне с отчаяно гребане, но всички датски съдове бяха претоварени — носеха хора, чиито коне бяха умрели, носеха цяла една армия неизвестно накъде. И тази армия сега биваше унищожена.

Вече бяхме подминали носа, носени бързо на запад, когато един датски кораб, по-малък от нашия, ни доближи. Кърмчията погледна към нас с мрачна усмивка, сякаш да покаже, че сега има само един враг и това е морето. После ние изостанахме, защото такелажът, който влачехме, ни забавяше. Дъждът продължаваше да плющи злостно, усилен от вятъра, а водите наоколо бяха пълни с плаващи дъски, счупени реи, фигури на драконови глави, дълги гребла, щитове и човешки тела. Видях едно куче да плува с облечени, обезумели очи и за момент го взех за Нихтгенга, но после забелязах, че има черни уши, докато на Нихтгенга бяха бели. Надвисналите заплашителни облаци бяха с цвят на желязо, а под тях вълните се надигаха мътнозелени, увенчани с бели гребени. „Хехенгел“ се извисяваше върху всяка от тях, после се спускаше в стръмните падини помежду им, треперейки от напрежение като живо същество, но в крайна сметка оцеля. Беше здраво построен и успя да съхрани и нас, докато наблюдавахме как датските съдове загиват, а отец Уилибалд се молеше.

Странно, но морската му болест бе отминала. Изглеждаше блед и несъмнено се чувстваше изцеден, но докато бурята ни бълскаше, забрави за повръщането си и дори успя да застане до мен, придържайки се за рулевото весло.

— Кой е датският бог на морето? — ме попита през воя на вятъра.

— Ньорд! — викнах му в отговор.

— Тогава моли се на него, а аз ще се моля на нашия Господ — ухили се той.

Аз се засмях.

— Ако Алфред разбере какви ги приказваш, никога няма да станеш епископ!

— И без друго няма да стана, ако не се измъкнем живи! Затова, моли се!

И аз наистина се молих, докато бурята бавно, неохотно, отпускаше своята хватка. Облаците продължаваха да се носят ниско над развълнуваното море, но вятърът утихна и ние вече можехме да се освободим от отломките на мачтата, да спуснем веслата и да обърнем „Хехенгел“ на запад, гребейки сред останките от разбития датски флот. Пред нас плаваха двайсетина съда, зад нас имаше още няколко, но по моя преценка най-малко половината, ако не и повече, бяха потънали. Изпитвах глождещ страх за Рагнар и Брида. Когато настигахме някои от по-малките кораби, аз се приближавах до тях и виках колкото ми глас държи:

— Виждали ли сте „Летящата усойница“?

— Не — отвръщаха ми те.

Същият отговор идваше отново и отново. Те знаеха, че сме вражески съд, но не ги беше грижа, защото в подобни води човешките вражди губеха смисъл. Продължихме да гребем, оставяйки датчаните зад гърба си, и с падането на вечерта, докато сетните лъчи светлина се процеждаха като прясна кръв през разкъсващите се облаци на запад, аз насочих „Хехенгел“ към извитото устие на река Уиск. За пореден път, след като напуснахме открито море, всичко край нас утихна и ние, внезапно почувствували се в безопасност, поехме нагоре по течението. Оттук се виждаха смрачаващите се хълмове, сред които се намираше Окстън, но там не се мяркаше никаква светлинка.

Спряхме „Хехенгел“ на малък пристан и слязохме, олюявайки се, на брега. Някои от мъжете се кръстеха, докато други коленичеха и целуваха земята. Наблизо имаше няколко къщи и ние нахълтахме в тях, като наредихме на собствениците да запалят огньове и да ни дадат храна. После аз излязох навън и зърнах малки проблясъци нагоре по течението. Досетих се, че това са факлите, горящи на оцелелите датски кораби, които по някакъв начин бяха успели да влязат в реката и сега гребяха навътре към сушата, към Ексансестър. Навярно там ги очакваше конницата на Гутрум, с която останките от флота щяха да се съединят. Хрумна ми, че ако изобщо е оцелял, Ода Младия също може да се опита да стигне дотам.

Заедно с Милдрит и моя син. Докоснах чука на Тор и се помолих те още да са живи.

После, докато тъмните кораби преминаваха покрай нас, заспах.

На сутринта изтеглихме „Хехенгел“ навътре в пристанището, където щеше да остане върху тинята по време на отлива. Бяхме четирийсет и осем души, изморени, но живи. Небето все още бе забулено от облаци, високи и сиво-розови, носещи се подир останките на отминаващата буря.

Стигнахме Окстън пеша, през гори и обрасли със синчец ливади. Дали се надявах да заваря Милдрит там? Мисля, че да, но, разбира се, нея я нямаше. Посрещнаха ни само надзирателят Осуалд и робите, които не знаеха нищо за случващото се.

Леофрик настоя за един ден почивка, за да изсушим дрехите, да наточим оръжията и да напълним stomасите си, но мен не ме свърташе, затова взех двама мъже, Сенулф и Ида, и поех към Ексансестър, който се намираше на север, на отсрещния бряг на Уиск. Крайречните селища бяха опразнени, защото жителите им, научили за идването на датчаните, се бяха укрили в околните хълмове. Изкачихме се по пътеките и открихме неколцина от тях, но те не можаха да ни кажат нищо, освен че в реката са се появили кораби с драконови глави, което виждахме и сами. Пострадалият от бурята флот се събираще под каменните стени на Ексансестър. Имаше повече съдове, отколкото си мислех, което предполагаше, че значителна част от тях се е разминалла с бедствието, изчаквайки в спокойните води на Пуул, и те

продължаваха да пристигат, гребейки нагоре по тясното корито на реката. Преброихме към деветдесет кораба, или близо половината от флота на Гутрум. Опитах да различа сред тях корпуса на „Летящата усойница“, но разстоянието бе твърде голямо.

Гутрум Злощастния. За седен път се убеждавах колко добре му приляга това прозвище. Измъквайки се от Уерхам, той несъмнено се бе надявал да укрепи силите си в Ексанестър и после да удари на север, а вместо това боговете на вятъра и морето бяха поразили и осакатили армията му. Но тя още бе силна и за момента се намираше в безопасност зад римските стени на града.

Искаше ми се да прекосим на отсрещния бряг, но покрай корабите сновяха твърде много датчани, затова продължихме още по течението, докато на пътя, водещ западно от Ексанестър, не видяхме група въоръжени мъже. Този път пресичаше моста над реката и продължаваше през мочурищата към Корнуолум. Гледах дълго мъжете, тъй като не знаех на чия страна са, но като видях, че също се взират тревожно към града, заключих, че трябва да са англичани. С придружителите ми излязохме насреща им, преметнали щитовете на гръб, за да покажем, че не сме враждебно настроени.

Отрядът се състоеше от осемнайсет души, начело с тан на име Уитгил, който бе командвал гарнизона на Ексанестър. Повечето от хората му бяха измрели при атаката на Гутрум. От не особено словоохотливия му разказ стана ясно, че не е очаквал неприятности и е оставил само неколцина стражи на източната порта. Като видели приближаващите се конници, те ги взели за англичани, което позволило на нападателите да превземат портата, а оттам да пуснат и останалите в крепостта. Уитгил твърдеше, че е водил битка в центъра на града, но по смущението на хората му си личеше, че съпротивата, ако изобщо я е имало, е била жалка и че най-вероятно Уитгил просто си е плюял на петите.

— Ода там ли беше? — попитах.

— Лорд Ода? — учуди се Уитгил. — Разбира се, че не.

— А къде е тогава?

Той ме изгледа така, сякаш падам от луната.

— На север, къде другаде. Поведе войската още преди седмица.

— Срещу Уба?

— Да, такава бе заповедта на краля.

— А къде е Уба? — продължих да разпитвам.

Оказа се, че Уба е превел корабите си откъм залива Сеферн, акостирайки дълбоко в Западен Дефнашир. Той бе предприел пътуването преди бурята, което означаваше, че армията му е непокътната, а на Ода бе наредено да пресече настъплението му навътре в Усекс. Щом Ода беше потеглил преди седмица, значи синът му знаеше това и навярно бе отишъл да се присъедини към баща си. Където и да се намираха сега, там трябваше да е и Милдрит. Опитах да се осведомя за Ода Младия, но Уитгил отвърна, че нито го е виждал, нито го е чувал от Коледа насам.

— Колко хора води Уба? — попитах.

— Много — бе единственият отговор, който успях да изкопча.

— Господарю — докосна ме в този момент по лакътя Сенулф, сочейки на изток.

Обърнах се и видях конници да се задават откъм речната долина към хълма, върху който е построен Ексансестър. Бяха много, а сред тях имаше знаменосец с високо вдигнат флаг. Разстоянието не ми позволяваше да различа емблемата, но зеленият и белият цвят ясно говореха, че е западносаксонски. Значи Алфред бе дошъл тук? Изглеждаше твърде вероятно, но нямах намерение да прекосявам реката, за да се уверя. Интересуваше ме единствено да открия Милдрит.

Войните се водят сред неизвестност. Истината пътува бавно, а пред нея се носят слуховете и невинаги е лесно да узнаеш какво се случва в действителност. Изкуството е да извадиш чистата кост на фактите от гнилата плът на страха и лъжите.

Какво знаех аз? Знаех, че Гутрум е нарушил примирietо и е превзел Ексансестър, а също че Уба се намира в Северен Дефнашир. Следователно датчаните се мъчеха да сторят онова, в което се бяха провалили миналата година — да разцепят западносаксонските сили. Докато Алфред се сражаваше с едната армия, другата щеше да опустошава земите му или може би да го нападне в гръб — затова и на дефнаширската войска бе заръчано да блокира настъплението на Уба. Дали битката вече се беше състояла? Жив ли бе Ода? А синът му? Живи ли бяха Милдрит и моят син? Във всеки сблъсък между Ода и Уба аз бих заложил на последния. Той бе велик воин, легенда сред

датчаните, докато Ода бе просто един сприхав, тревожен, застаряващ и побеляващ мъж.

— Потегляме на север — казах на Леофрик, когато се прибрахме в Окстън. Нямах желание да виждам Алфред. Той несъмнено планираше да обсади Гутрум и влезех ли в лагера му, щеше да ми нареди да се присъединя към войските, заели позиции около града, където само щях да седя, да чакам и да се притеснявам. Предпочитах да търся Уба. Затова на следващата утрин, под лъчите на пролетното слънце, екипажът на „Хехенгел“ пое пешком на север.

Войната на Уесекс беше с датчаните, докато моята война бе с Ода Младия и аз знаех, че тя е подклаждана от гордостта. Проповедниците постоянно ни повтарят, че гордостта е голям грех, но те грешат. Гордостта прави мъжа, определя действията му, тя е щитът около неговото име и датчаните разбираха това. Мъжът умира, казваха те, но името — не.

Какво търсим ние у един господар? Сила, щедрост, твърдост и успех. Защо човек да не се гордеет с тези неща? Покажете ми някой смирен воин и аз ще видя в него труп. Алфред проповядваше смирение, дори сам си го приписваше, като обичаше да се появява босоног в църквата и да се просва пред олтара, но всъщност не го притежаваше наистина. Той бе горд и всяващ страх у другите заради това, както и подобава на един крал. Те се бояха от недоволството му, бояха се, че щедростта му към тях може да секне. Репутацията поражда страх, а гордостта пази репутацията — и аз крачех на север, защото гордостта ми бе застрашена. Жената и детето ми бяха отнети от мен и аз щях да си ги върна. Ако бяха наранени, тогава щях да си отмъстя и мирисът от кръвта на моя враг щеше да накара другите да се боят от мен. Не ме интересуваше дали Уесекс ще падне, или не, репутацията ми беше по-важна, затова ние заобиколихме Ексансестър отдалеч, следвайки стръмните пътеки през хълмовете, докато не стигнахме Туифирд, малко селище, претъпкано с бегълци от Ексансестър. Никой от тях не знаеше новини за Ода Младия, нито бе чувал за битка на север, макар един свещеник да заяви, че предната нощ три пъти поред е ударила мълния, което според него бе сигурен знак, че Бог е поразил варварите.

От Туифирд поехме покрай обширните мочурища, през красиви, гъсто обрасли с гори хълмове. Щеше да ни е по-лесно, ако яздехме, но нямахме коне, а малкото, които видяхме по пътя, бяха стари и болnavи. Прекарахме нощта в дълбока клисура сред цъфнали храст и синчец. Славей ни пя за лека нощ, а шумен птичи хор ни събуди на сутринта. Продължихме да вървим, докато наблизихме морето и там среќнахме хора, избягали от северните крайбрежни земи заедно със семействата и добитъка си. Тяхното присъствие ни подсказа, че скоро трябва да видим датчаните.

Трите предачки отново оформяха съдбата ми. Удебеляваха своите нишки, усукваха ги по-плътно, превръщаха ме в онова, което съм. Но тогава, взирайки се от брега, изпитах единствено убождане на страх, защото там бе флотата на Уба, гребяща на изток, успоредно с конниците и пехотата, които напредваха по сушата.

Бегълците, напуснали своите домове, ни казаха, че датчаните дошли откъм уелските земи, пресичайки залива Сеферн, и акостирали на място, наречено Бердастопол, разположено далеч в западната част на Дефнашир. Оттам се бяха снабдили с коне и провизии, но атаката им на изток, в сърцето на Уесекс, бе забавена от страховитата буря, опустошила флота на Гутрум. Корабите на Уба бяха изчакали в пристанището на Бердастопол до нейното отминаване, но после, необяснимо защо, бяха продължили да чакат дори и след като времето се бе оправило. Допусках, че Уба, който не правеше нищо без благоволението на боговете, бе хвърлил своите рунически пръчки, бе намерил знаците им за неблагоприятни и това го беше спряло. Сега поличбата навсярно бе по-добра, защото армията му напредваше с пълни сили. Преброих трийсет и шест кораба, което означаваше поне хиляда и двеста-триста мъже.

— Накъде отиват? — попита един от хората ми.

— На изток — изръмжах.

Какво друго можех да кажа? На изток, в Уесекс. На изток, към богатите земи на последното английско кралство. На изток към Уинтансестър или към някой от другите апетитни градове, където църквите, манастирите и метосите преливаха от съкровища; на изток, където ги очакваше плячка; на изток, където имаше храна и коне; на изток, за да поканят още свои сънародници да се присъединят към тях през границата с Мерсия. Тогава Алфред щеше да е принуден да се

обърне, за да ги пресрещне, а армията на Гутрум да настъпи откъм Ексансестьр, тъй че Уесекс да се окаже притиснат между две датски пълчища. Само че дефнаширската войска на лорд Ода също трябваше да е някъде тук и неин дълг бе да възпре силите на Уба.

Продължихме на изток, преминавайки от Дефнашир в Съморсете и следвайки като сенки датчаните, които не можеха да ни видят от ниското. Вечерта видях как корабите на Уба пристанаха край брега и лагерът им скоро се освети от огньове. Ние също запалихме свои огньове навътре сред дърветата, а на другата сутрин потеглихме още преди изгрев-слънце. Така изпреварихме врага и към обяд видяхме отдалеч първите западносаксонски бойци. Те бяха конници, вероятно изпратени на разузнаване, и сега бързаха да се оттеглят пред датската заплаха. Продължихме, докато хълмовете не отстъпиха място на долина, и открихме, че именно тук лорд Ода е решил да даде отпор на нашествениците, заемайки старо укрепление, построено край реката.

Реката беше Педредан и край устието ѝ в залива Сеферн имаше малко селище на име Кантуктон, с древна крепост наблизо, която местните наричаха Синуит. Тя бе много стара, според отец Уилибалд по-стара дори от римляните, и бе изградена чрез издигане на пръстени стени върху билото на един хълм и изкопаване на ровове пред тях. Времето не бе пощадило конструкцията — тя бе износена, порутена и обрасла с трева, а рововете бяха станали по-плитки. На едно място стената почти бе изравнена със земята, но укреплението все пак си беше укрепление. Тук лорд Ода бе съредоточил силите си и тук щеше да умре, ако не успееше да победи Уба, чиито кораби вече се показваха откъм устието на реката.

Не се упътих право натам, а първо спрях в укритието на група дървета, за да се приведа в подходящ вид. Превърнах се в лорд Утред в пълното му бойно великолепие. Надянах ризницата, която робите в Окстън бяха изльскали с пясък, а върху нея препасах кожен колан за Змийски дъх и Жилеща оса. Обух високи ботуши, сложих блестящия шлем и нарамих щита си. Когато всички токи и ремъци бяха здраво затегнати, се почувствах същински бог на войната, готов да се впусне да убива. Хората ми също се подготвиха и провериха оръжиета си и дори отец Уилибалд си отряза дебела ясенова тояга, достатъчно здрава, за да строши човешки череп.

— Ти няма нужда да се биеш, отче — казах му.

— Сега всички трябва да се бием, милорд — отвърна той, сетне отстъпи и ме огледа с лека усмивка. — Пораснал си.

— Всички момчета растат.

— Помня, когато те видях за първи път. Беше невръстно дете. А сега чак се боя от теб.

— Да се надяваме, че и врагът ще се бои. — Не знаех кой точно враг имам предвид, Ода или Уба. Прииска ми се у мен да е флагът на Бебанбург, с ръмжащата вълча глава, но трябваше да се задоволя с оръжието и щита си. Излязох с хората си от гората и ги поведох през полето към укреплението, където дефнаширската войска предстоеше да даде своя отпор. Датската пехота се виждаше на километър-два от лявата ни страна, прииждаща бързо откъм крайбрежния път, за да обгради хълма Синуит, но още твърде далеч, за да ни спре. Отдясно, по течението на река Педредан, приближаваха още датчани на своите увенчани с драконови глави кораби.

— Превъзхождат ни по брой — отбеляза Уилибалд.

— Така е — съгласих се.

По реката плаваха лебеди, из неокосената трева сновяха пъдпъдъци, а в ливадите цъфтяха пурпурни орхидеи. Беше време за сенокос, за стригане на овце. Не е нужно да съм тук, помислих си. Не е нужно да ходя на онзи хълм, където датчаните ще дойдат да ни избият. Погледнах към хората си и се зачудих дали и на тях им минават подобни мисли, но когато срещах очите им, те само ми кимваха или се усмихваха и аз изведнъж осъзнах, че ми вярват. Бях техен водач и те не подлагаха волята ми на съмнение, макар Леофрик да разбираше опасността. Той ме настигна и каза тихо:

— От онзи хълм има само един излаз.

— Знам.

— Не успеем ли да излезем с бой, там ще си останем. Мъртви.

— Знам — повторих и пак се сетих за трите предачки, които усукваха все по-стегнато нишките си. Погледнах към Синуит и видях, че на самия му връх има жени — жени, закриляни сега от своите мъже. Милдрит също можеше да е сред тях и всъщност това бе причината да изкачвам хълма — защото не знаех къде другаде да я намеря.

Но предачките ме изпращаха на това древно пръстено укрепление по друга причина. Тепърва ми предстоеше да се бия в истинска стена от щитове, в най-предните редове, сред възторга и

ужаса, където да убиеш един враг означава единствено да се изправиш гърди в гърди със следващия. Хълмът на Синуит бе пътят към окончателното ми възмъжаване и аз трябаше да го изкача, защото нямах друг избор — така бяха решили предачките.

От дясната ни страна, надолу по долината на Педредан, се разнесе рев и аз видях край един от пристаналите кораби да се издига знаме. Това бе гарвановият флаг на Уба. Уба, последният, най-силният и най-страховитият от синовете на Лотброк, бе докарал своите викинги пред Синуит.

— Виждаш ли онзи кораб? — посочих на Уилибалд към развято знаме. — Преди десет години съм го стъргал и чистил със собствените си ръце. Тогава бях десетгодишен.

— Същия кораб? — попита Уилибалд, докато датчаните снемаха щитовете си от бордовете, а слънцето хвърляше отблясъци от безбройните остриета на копията им.

— Може би. А може би не. — Не бе изключено корабът да е и нов, но това нямаше значение. Важното бе, че той е довел Уба.

В Синуит.

Дефнаширската войска образуваща плътна линия там, където стената бе разрушена. Някои държаха в ръце лопати и се опитваха да издигнат наново земния вал, но нямаше да имат време за това — не и ако Уба се впуснеше в атака. Аз минах между тях, разбутвайки мъжете с щита си, без да обръщам внимание на онези, които питаха кои сме, и се уптих към върха на хълма, където се вееше знамето на Ода, с изобразен върху него черен елен.

Щом приближих, свалих шлема от главата си и го хвърлих на отец Уилибалд. После изтеглих Змийски дъх, защото видях Ода Младия, застанал редом с баща си. Той се бе вторачил така, сякаш виждаше призрак — и навярно наистина ме е взел за такъв.

— Къде е тя? — извиках, насочвайки меча към него. — Къде е тя?

Охраната на Ода ни наобиколи, а Леофрик извади своето острие, изтънелия от битки Убиец на датчани.

— Не! — кресна отец Уилибалд и притича напред, с вдигната тояга в едната ръка и моя шлем в другата. — Не! — опита се да ме

отдръпне, но аз го бълснах встриани, само за да се озова срещу още трима от свещениците на Ода, които преградиха пътя ми. Това му бе лошото на Уесекс, че човек навсякъде попадаше на свещеници. Тези тримата гледаха като мишки в запален сламеник, затова прекрачих между тях и се изправих срещу Ода Младия.

— Къде е тя? — попитах отново.

Той носеше ризница, толкова изльскана, че заслепяваше с блясъка си. Шлемът му бе инкрустиран със сребро, към ботушите му бяха прикрепени железни плочки, а синята му мантия бе прикрепена на врата с голяма брошка от злато и кехлибар.

— Къде е тя? — попитах за четвърти път и този път върхът на Змийски дъх бе само на педя от гърлото му.

— Жена ти е в Кридиантон — отговори лорд Ода вместо сина си, който бе твърде уплашен, за да отвори уста.

— А синът ми? — Взрях се в прежълтялото лице на Ода Младия.

— Къде е синът ми?

— И двамата са заедно с моята съпруга в Кридиантон — отвърна пак баща му. — И са в безопасност.

— Ще се закълнеш ли в това?

— Да се закълна? — Сега вече лордът се разгневи и грозното му, покрито с брадавици лице почервения. — Как смееш да ми говориш така? — Той изтегли меча си и хората му пристъпиха по-близо. — Даваш ли си сметка, че можем да те съсечем като куче?

Описах дъга с оръжието си, посочвайки с него към реката.

— Знаеш ли чие е това знаме? — попитах с висок глас, тъй че доста от защитниците на крепостта можеха да ме чуят. — Това е гарвановият флаг на Уба Лотброксон. Аз съм виждал Уба Лотброксон да убива. Виждал съм го да стъпва хора в морето, да разпаря коремите им, да сече главите им, да гази до колене в кръвта им, да кара меча си крещи пред смъртната им песен, а ти ще убиеш онзи, който е дошъл да се бие с него редом с теб? Направи го тогава. — Разперих ръце, оголовайки гърди пред острието му. — Направи го — повторих и го заплюх. — Но първо се закълни, че жената и детето ми са в безопасност.

Той дълго остана неподвижен, после бавно свали меча.

— Заклевам се — каза. — В безопасност са.

— И онова нещо там — насочих Змийски дъх към сина му — не я е докосвало?

Лордът погледна към Ода Младия и той поклати глава.

— Не съм — рече прегракнало. — Просто те мислех за мъртъв и исках тя да е на сигурно място. Това е всичко, кълна се.

Прибрах меча в ножницата.

— Дължиш на жена ми осемнайсет шилинга — подхвърлих на лорда и се отдалечих.

Бях дошъл в Синуит. Нямаше нужда да съм на този хълм, но бях тук. Защото съдбата е всичко.

ГЛАВА ЕДИНАДЕСЕТА

Лорд Ода не искаше да убива датчани. Искаше само да стои в крепостта и да остави силите на Уба да го обсадят. Това според него щеше да е достатъчно.

— Ще удържим армията им тук — рече важно, — докато Алфред дойде да ги атакува.

— Алфред — изтъкнах аз — е зает да обсажда Ексансестър.

— Той ще остави там хора, които да държат Гутрум под око — бе високомерният му отговор, — и ще поеме насам. — Ода не обичаше да говори с мен, но понеже бях благородник нямаше как да ме изключи от военния съвет, в който участваха още синът му, свещениците и дузина танове, раздразнени от моите коментари. Аз настоявах, че Алфред няма да ни се притече на помощ, а лорд Ода бе сигурен в обратното и затова отказваше да помръдне от мястото си. Тановете му, всичките едри мъже с тежки доспехи и мрачни, обветрени лица, бяха съгласни с него.

— И без това трябва да пазим жените — измърмори един.

— Те изобщо не е бивало да идват — казах.

— Да, но са тук — отвърна невъзмутимо той. Поне сто жени бяха последвали мъжете си и сега се намираха на върха на хълма, без какъвто и да било подслон за тях или децата им.

— Дори Алфред да дойде — настоях, — колко дълго ще трябва да пътува?

— Най-много два-три дни — отвърна Ода.

— И какво ще пием ние през това време? Птича пикня?

Те само вторачиха ненавистни погледи в мен, ала аз бях прав, защото в Синуит нямаше никакъв извор. Най-близката вода беше в реката, а между нея и нас стояха датчаните. Ода прекрасно разбираше, че ни грози жажда, но въпреки това настоя да не предприемаме нищо. Може би свещениците му се молеха за чудо.

Датчаните също бяха предпазливи. Имаха числено превъзходство, но не голямо, а ние държахме по-висока позиция, затова, вместо да атакува по стръмните склонове на Синуит, Уба

предпочете да го обкръжи. Датчаните мразеха да губят хора, а може би колебливостта на Уба бе подсилена и от прогнозите на гадателя му Стори, ако той още бе жив. Независимо от причината Уба не строи хората си в стена от щитове, за да нападне древната крепост, а ги разположи в пръстен около нея, докато той, съпроводен от петима свои приближени, се заизкачва по хълма. Не носеше меч или щит, което бе знак, че иска да говори.

Лорд Ода, синът му, двама танове и трима свещеници излязоха насреща му. Аз също тръгнах с тях и Ода се намръщи, но заради произхода ми отново нямаше как да ми откаже. Спряхме по средата на склона, където Уба, без да губи време за поздрави или дори за обичайната размяна на оскърбления, ни каза, че сме в капан и най-разумният ни ход е да се предадем.

— Ще ни предадете оръжията си, аз ще взема заложници и всички ще останете живи — бяха думите му, които един от свещениците на Ода преведе.

Огледах Уба. Стори ми се поостарял, със сребристи нишки сред спълстената черна брада, но все така страховит — широкоплещест, уверен и суров.

Лорд Ода бе явно уплашен. В крайна сметка Уба беше прочут датски предводител, пребродил морета и пролял реки от кръв, аeto че сега той трябваше да му се противопостави. Но се постара да звучи предизвикателно, отвръщайки, че ще остане там, където е и ще се уповава на единствения истински Бог.

— Тогава ще те убия — рече Уба.

— Може да опиташи — отвърна немощно Ода и датчанинът, след като презрително се изплю, вече се канеше да си тръгне, когато се обадих аз.

— Флотът на Гутрум вече не съществува, Уба Лотброксон — казах, без да се нуждая от преводач. — Ньорд се пресегна от дълбините и завлече корабите му на дъното. Всичките му смели воини отидоха при Раи и Егир. — Раи бе жената на морския бог Ньорд, а Егир — гигантът, пазещ душите на удавниците. Извадих амулета от пазвата си и го вдигнах. — Говоря истината, ърл Уба. Видях със собствените си очи как флотът загива, а мъжете изчезват под вълните.

Той впери в мен тъмните си безизразни очи и жестокостта в сърцето му ме лъхна като жар от пещ. Усетих я, но усетих също и

страха му — не от нас, а от боговете. Той не предприемаше никаква стъпка без знак от боговете и именно затова, описвайки гибелта на флота, аз му заговорих за тях.

— Познавам те — изръмжа, сочейки ме с два пръста, за да избегне уроките в думите ми.

— Аз също те познавам, Уба Лотброксон — казах, като пуснах амулета и вдигнах три пръста. — Ивар е мъртъв — свих единия. — Халфдан е мъртъв — свих и втория. — Какво казват руните? Че до новолуние в Мидгард няма да остане нито един от синовете на Лотброк?

Бях докоснал оголен нерв точно както възнамерявах, и Уба инстинктивно докосна собствения си амулет. Свещеникът тихо превеждаше на останалите, а лорд Ода ме гледаше с разширени от удивление очи.

— Затова ли искаш от нас да се предадем? — продължавах. — Защото руническите пръчки ти казват, че не можеш да ни победиш в битка?

— Ще те убия — каза Уба. — Ще те разпоря от чаталя до гушата и ще пръсна карантиите ти по земята.

Насилих се да се усмихна, макар да ми бе трудно пред заплахите на този човек.

— Можеш да опиташ, Уба Лотброксон, но няма да успееш. Знам го, защото сам хвърлих пръчките снощи, на лунна светлина. Те го казаха, не аз.

Това му дойде в повече, защото всъщност вярваше в моята лъжа. Искаше да се държи дръзко, но за миг очите му се разшириха от страх. Предположих, че неговата собствена поличба не е била добра и му е предрекла същото — че всяко нападение над Синуит ще завърши с провал.

— Ти си момчето на Рагнар — каза, успял най-сетне да се сети кой съм.

— Да, и Рагнар Безстрашния ми говори от залата за пиршества на Один. Той жадува мъст, Уба, мъст над датчаните, защото е бил убит предателски от собствения си народ. Сега аз съм негов пратеник и съм дошъл за теб.

— Не съм го убил аз! — процеди Уба.

— Смяташ ли, че го е грижа? Рагнар просто иска от датчаните възмездие, а твоят живот ще го задоволи не по-зле от всеки друг. Затова хвърли пръчките отново, ако искаш, и ни предай меча си. Ти си обречен, Уба.

— А ти си презряна фъшкия — каза той, след което се обърна и без нито дума повече си тръгна.

— Познаваш ли го? — попита лорд Ода, гледайки ме все така втрещено.

— Да, познавам Уба от десетгодишен — отвърнах, гледайки отдалечаващия се гръб на датския предводител. Мислех си, че ако имах избор, ако можех да следвам сърцето си на воин, по-охотно бих се сражавал редом с Уба, отколкото срещу него, но предачките бяха решили друго. — И още оттогава знам — продължих, — че е много суеверен. Сега е направо ужасèн и ако го нападнеш, куражът ще го подведе, защото смята, че ще загуби.

— Алфред ще дойде — каза Ода.

— Алфред наблюдава Гутрум. — Естествено, не бях сигурен в това. Алфред можеше със същия успех да наблюдава и нас от отсрешните хълмове, но се съмнявах, че ще остави Гутрум необезпокоявано да граби Уесекс. — Дори след загубата на половината си кораби армията на Гутрум е два пъти по-голяма от тази на Уба. Алфред трябва да я пази да не напусне Ександестър и затова няма да дойде, а всички ние ще измрем от жажда още преди Уба да ни е нападнал.

— Разполагаме с вода — каза намусено синът му. — А също и с пиво. — Той ме гледаше със смес от неприязнь и страхопочитание, задето бях говорил така фамилиарно с Уба.

— И за колко време ще ни стигнат? — попитах иронично. — За ден?

По изражението на лорд Ода познах, че съм прав. Той се обърна и се загледа на юг към долината на Педредан, надявайки се да види войските на Алфред, отблъсъците на слънцето по върховете на копията им, но, естествено, там нямаше нищо освен дървета, поклащащи се на вятъра.

— Можем да изчакаме два дни — подметна синът му, усетил неговото колебание.

— След два дни смъртта няма да е по-сладка — рече тежко Ода и в този миг му се възхитих. Той се бе надявал, че ще успее да избегне битката, че кралят ще му се притече на помощ, но дълбоко в себе си знаеше, че това няма да стане. Тези датчани бяха негова отговорност. Мъжете от Дефнашир държаха съдбата на Англия в свои ръце и бяха длъжни да я опазят. — На зазоряване — добави, без да поглежда към мен. — Ще нападнем на зазоряване.

Спахме в пълно бойно снаряжение. Или по-скоро се опитвахме да спим, облечени в кожени или стоманени брони, с препасани колани, сложили шлемовете и оръжията си подръка. Не палехме огън, защото не искахме врагът да види, че се готвим за бой. Но в отсрещния лагер горяха множество огньове и на тяхната светлина часовите ни можеха да наблюдават склоновете на хълма за съгледвачи. Такива не се появиха. Датчаните ни обграждаха от всички страни, най-гъсто на юг, откъм Кантуктон, където лагеруваше Уба. Корабите бяха пристанали на речния бряг източно от Синуит, като от тях ни делеше широка мочурлива ливада. В самия ѝ край имаше ивица по-суха земя с няколко рибарски колиби. Собствениците им отдавна бяха избягали и сега част от датчаните намираха в тях подслон. Някои крачеха край брега, под грациозните, извити носове на корабите, а аз ги наблюдавах от крепостта и се молех „Летящата усойница“ да е оцеляла.

Не можех да спя. В главата ме се вихреха картини на битки, щитове, мечове и ужас. Мислех за детето си, което още не бях виждал, а също за Рагнар Безстрашния и се чудех дали той ме гледа от Валхала. Притеснявах се дали ще се окажа достоен за него на другия ден, когато най-сетне ще се озова в смъртоносното изпитание на стената от щитове. Явно не бях единственият, при когото сънят не идваше, защото в най-тъмната доба на нощта някой се изкачи по тревясалия земен вал и застана до мен. Обърнах се и видях лорд Ода.

— Откъде познаваш Уба? — попита той.

— Бях в плен при датчаните — отвърнах. — Те ме отгледаха и ме научиха да се бия. — Докоснах една от гривните си. — Ето, тази ми е подарък от него.

— Бил си се за Уба? — повдигна вежди Ода по-скоро с любопитство, отколкото с упрек.

— Бих се, за да оцелея — казах уклончиво.

— Когато става дума за битка, датчаните не са за подценяване. — Той обърна взор към озарената от огньовете река. — Те ще очакват да ги нападнем на сутринта, а и ни превъзхождат числено.

Не отвърнах нищо, чудейки се дали опасенията на Ода няма да променят решението му. Страхът може да повлияе на всекиго, а няма друг такъв страх като представата да се изправиш в стена от щитове. Аз също бях изпълнен от него, защото макар да бях присъствал на Еск Хил през онова далечно лято, никога не се бях сблъсквал гърди в гърди с цяла вражеска армия. С наближаването на утрото, подобно на Ода, копнеех да зърна как войските на Алфред ни се притичат на помощ, но знаех, че това няма да се случи.

— Превъзхождат ни числено — повтори той, — а някои от хората ми са въоръжени единствено със сопи и коси.

— Косата също може да убива — казах, макар че това беше глупава забележка. Не бих искал да се изправя срещу някой викинг, носейки единствено коса. — Колко имат истински оръжия?

— Не повече от половината.

— Тогава те трябва да се бият в предните редици. Останалите ще вземат оръжия от умрелите врагове. — И сам нямах представа какво говоря, знаех само, че трябва да звучат уверено. Страхът може да е голяма сила, но отстъпва пред увереността.

Ода замълча, вглеждайки се в тъмните силуети на корабите.

— Жена ти и детето са добре — каза след малко.

— Хубаво.

— Синът ми я е спасил на косъм.

— И се е молел да не съм между живите.

Той сви рамене.

— След смъртта на баща си Милдрит заживя при нас и той се привърза към нея. Не е искал да ѝ навреди и не го е сторил. — Той протегна ръка и в оскъдната светлина видях, че държи в нея кожена кесия. — Остатькът от откупа за булката.

— Задръж го засега. Ще ми го дадеш след битката, а ако умра, дай го на Милдрит.

Над главите ни прелетя бухал, като бърза безшумна сянка, и аз се зачудих каква ли поличба носи. На изток, далеч отвъд устието на

Педредан, потрепна малка светлинка. И това също бе поличба, ала за момента не успях да я разчета.

— Хората ми са надеждни — каза Ода, — но какво ще стане, ако датчаните ни обградят? — Страхът още продължаваше да го глажди.

— Щеше да е по-добре Уба да ни нападне в крепостта.

— Така е — съгласих се. — Но Уба няма да стори нищо, ако руническите пръчки не му кажат.

Всичко е съдба. Уба го знаеше и затова постоянно се допитваше до боговете. Аз също знаех, че бухалът е знак, а той бе прелетял над главите ни, по посока на датския флот и на онази далечна светлинка, трептяща край залива Сеферн. Изведнъж си спомних за четирите кораба на крал Едмунд, които бяха приближили брега на Източна Англия, за огнените стрели, обсипали датските съдове, и осъзнах, че все пак мога да чета поличби.

— Ако хората ни бъдат обградени — казах, — ще умрат. Но ако датчаните бъдат обградени, те също ще умрат. Затова ние трябва да ги обградим.

— Как? — попита горчиво Ода. — Как да ги обградим? — Той виждаше единствено кръвопролитието на сутринта — атаката, сблъсъка, поражението, — но аз бях видял бухала. Той бе прелетял от корабите към огъня и това беше знак. Знак да ги запалим.

Мълчах, чудейки се дали да му кажа. Да последваме поличбата, щеше да означава да разделим силите си, а именно това бе коствало на датчаните победата при Еск Хил. Колебаех се, но Ода бе дошъл при мен не защото изведнъж ме бе харесал, а заради предизвикателното ми държание с Уба. Аз единствен в Синуит бях уверен в победата и това, въпреки възрастта ми, ме правеше лидер на хълма. Лорд Ода, достатъчно стар, за да ми бъде баща, търсеше моята подкрепа. Искаше да му кажа какво да прави — аз, който дори не бях участвал в истинска стена от щитове. Но младостта е аргантна, а поличбата ми бе посочила изхода, затова се реших.

— Виждал ли си някога скедугенгани? — попитах Ода.

В отговор той само се прекръсти.

— Когато бях малък — продължих, — си мечтаех за скедугенганите. Излизах нощно време да ги търся и се учех да се промъквам в мрака, за да се присъединя към тях.

— Какво общо има това с битката?

— Аз имам близо петдесет души — казах. — Дай ми още толкова и утре на зазоряване ще нападнем ето там — посочих към реката. — Ще започнем, като подпалим корабите им.

Ода погледна огньовете в ливадата на изток, бележещи местоположението на най-близките вражески постове.

— Няма как да минете, без да ви усетят. — Той беше прав. Сто души нямаше как да се спуснат незабелязано по склона на Синуит на фона на ясното небе, да подминат стражите и да прекосят мочурището. Преди да изминат и десет крачки, часовите щяха да ги видят, да вдигнат тревога и цялата армия на Уба, която положително бе в не по-малка готовност от нашата, щеше да се стече от южния лагер и ги пресрещне на ливадата още преди да са стигнали мочурището.

— Когато датчаните видят, че корабите им горят — казах, — ще тръгнат към речния бряг, а не към ливадата. А брегът е опасан от мочурището. Няма как да ни обградят там. — Естествено, можеха да опитат, но щеше да им бъде трудно, газейки в тинята.

— Но брегът изобщо не може да се достигне — възрази Ода, разочарован от идеята ми.

— Не и ако си бродеща сянка.

Той ме изгледа недоверчиво.

— Аз ще успея да го достигна — казах — и щом първият кораб пламне, те всички до един ще се втурнат натам. Тогава стоте души ще влязат в играта. Докато датчаните тичат да спасяват корабите си, това ще им даде време да прекосят мочурището. Ще се присъединят към мен колкото е възможно по-бързо, ще подпалим още кораби, а врагът ще се мъчи да ни убие. — Посочих му мястото, където датчаните щяха да излязат от своя лагер, минавайки по тясната ивица твърда земя, покрай която бяха акостирали съдовете им. — А когато те се съберат там, между реката и мочурището, ти ще поведеш войската и ще ти нападнеш в гръб.

Ода сmrъщи вежди, оглеждайки терена. Ако ги атакувахме, очевидното място беше надолу по южния склон, право в сърцето на силите на Уба. Това щеше да е сблъсък на две стени от щитове, на нашите деветстотин мъже срещу техните хиляда и двеста и в началото ние щяхме да имаме преимущество, защото много от датчаните бяха разпръснати около хълма и щеше да им отнеме време да се притекат на помощ на другарите си. Дотогава ние щяхме да сме проникнали

дълбоко в лагера им, но броят им щеше да расте и не бе изключено да ни спрат и обкръжат. Тогава щеше да настане истинската касапница, а в нея числеността щеше да е на тяхна страна и хората в тила ни, онези с тоягите и косите, щяха да бъдат избити. Но ако аз се доберя до брега и започнеш да паля корабите им, те щяха да се втурнат натам по тясната ивица суха земя край реката и ако стоте мъже, водени от Леофрик се присъединяха към мен, можехме да ги удържим достатъчно, за да успее Ода да ги нападне в гръб. Тогава щяха да измрат те, притиснати между моя отряд, войската на Ода, мочурището и реката. Щяха да се окажат в капан точно както нортумбрийската армия при Йоферуик.

— Може и да стане — рече замислено Ода.

— Дай ми петдесет души — казах, — но искам да са млади.

— Защо?

— За да се спуснат бързо надолу по хълма. Ще трябва да тичат и да достигнат корабите преди датчаните. Ще го направим на зазоряване.

— Говорех с увереност, каквато всъщност не изпитвах, но той мълчеше. — Спечели тази битка, господарю — нарекох го така от уважение към възрастта му, а не толкова към титлата, — и ще спасиш Усекс. Алфред ще те възнагради.

Той се поколеба още малко и може би мисълта за наградата бе тази, която наклони везните, защото накрая кимна:

— Ще ти дам петдесет души.

Равн ми бе давал много съвети и всичките бяха добри, но сега, полъхван от нощния вятър, се сещах само за един, който бе изрекъл при първата ни среща и аз никога не го бях забравял.

Никога, бе казал той, никога не се бий срещу Уба.

Петдесетте мъже бяха предвождани от един от наместниците на Ода, на име Едор. Той изглеждаше корав боец като Леофрик и също като него се беше бил в не една стена от щитове. Носеше меч на кръста, но предпочитаното му оръжие бе скъсено копие за глигани, за което твърдеше, че е достатъчно тежко и здраво, за да пробие всяка ризница и дори щит.

Подобно на Леофрик, той прие идеята ми, без да задава въпроси. Тогава не ми мина и през ум, че могат да имат възражения, макар сега,

поглеждайки назад, да съм поразен, че битката при Синуит се е водила съгласно плана на един неопитен двайсетгодишен младеж. И все пак аз бях лорд, израснал сред воини, бях висок и снажен и имах дръзката увереност на човек, роден за битки. Аз бях Утред, син на Утред и внук на Утред, и ние не бяхме удържали Бебанбург и земите му, хленчейки край олтарите. Ние бяхме бойци.

Хората на Едор и екипажът на „Хехенгел“, воден от Леофрик, се събраха зад източната стена на Синуит, където щяха да чакат, докато призори не видят пламъците на първия кораб. Наредих на Леофрик да бъде от дясната страна, защото там щеше да попадне основният удар, когато Уба поведеше хората си срещу нас покрай реката. Едор и неговият отряд от дефнаширци се намираха отляво и основната им задача, освен да убиват всеки, когото срещнат на брега, бе да вземат горящи главни от датските огньове и да палят с тях още кораби.

— Не можем да опожарим всичките — казах им. — Достатъчни са четири или пет. Това ще привлече датчаните като рояк пчели.

— Жилещи пчели — обади се един глас от тъмното.

— Да не би да те е страх? — попитах презрително. — Тях трябва да ги е страх! Техните поличби са лоши, те смятат, че ще изгубят, и последното, което искат, е да се сблъскат с мъжете от Дефнашир призори. Ще ги накараме да пищят като жени, ще ги избием до крак и ще ги пратим в датския ад. — В това се състоеше цялата ми реч преди боя. Вероятно трябваше да говоря повече, но бях неспокоен, защото се налагаше да сляза от хълма преди всички, и то сам. Предстоеше ми да изживея детската мечта да бъда бродещата сянка. Леофрик и Едор щяха да поведат хората си надолу към реката едва когато видеха пламъците на първия кораб и не успеех ли да го запаля, нямаше да има атака. Страховете на Ода щяха да се върнат, датчаните щяха да спечелят, Усекс щеше да падне и Англия нямаше да я има повече. — Затова сега почивайте — завърших неловко. — Има още три или четири часа до разсъмване.

Върнах се обратно на своята наблюдателница и отец Уилибалд дойде при мен, понесъл разпятие, издялано от бедрената кост на вол.

— Искаш ли Божията благословия? — ме попита.

— Това, което искам, отче — отвърнах, — е твоето расо. — Той имаше хубаво вълнено расо с качулка, боядисано в тъмнокафяв цвят, което веднага съблече и аз го наметнах, скривайки блъсъка на

ризницата си. — И още нещо — допълниха. — На зазоряване искам да стоиш тук. Край реката няма да е добро място за свещеници.

— Щом ще умират хора, значи и моето място е там.

— Да не би да искаш утре по това време да си в рая?

— Не.

— Тогава стой тук. — Казах го по-грубо, отколкото възнамерявах, но беше от нерви, защото наближаваше моментът да тръгвам. Все още цареше нощ, ала ми трябваше време, за да се промъкна през датските постове. Леофрик ме изпрати до северните подстъпи на Синуит, които тънеха в сянка. Също така тук бе най-слабо охраняваната страна на хълма, защото северният склон водеше единствено до мочурищата и до залива Сеферн отвъд.

— Това няма да ми трябва — подадох щита си на Леофрик. — Само ще ми пречи да се движа.

— Наперено копеле си ти, ерслинг — докосна ме по лакътя той.

— Това лошо ли е?

— Не, господарю — отвърна Леофрик с необичайна сериозност.

— В който и бог да вярваш, нека бъде с теб.

Докоснах чука на Тор и го скрих под ризницата си.

— Щом видиш първите пламъци, доведи хората час по-скоро.

— Ще дойдем бързо — обеща той. — Ако мочурището ни позволи.

— Ще ви позволи — уверих го, нахлупвайки качулката над шлема си. — Бях видял датчаните да го прекосяват през деня и знаех, че земята е размекната, но не чак блатиста. — Време е да вървя.

Леофрик не каза нищо и аз се спуснах от стената в плиткия ров. Ето че най-сетне щях да се превърна в онова, което винаги бях искал, в бродеща сянка. Детската ми мечта сега бе въпрос на живот и смърт и като погладих дръжката Змийски дъх за късмет, се изкатерих от рова. Отначало се движех полуприклекнал, а щом стигнах средата на склона, легнах по корем и запълзях като змия, сливайки се със земята, проправяйки си педя по педя път към мястото между два от догарящите огньове.

Датчаните спяха или поне дремеха. Можех да ги видя насядали край жаравата. Щом излязох от сянката на хълма, лунната светлина вече бе достатъчна, за да ме забележат, защото нямах никакво укритие, а тревата бе ниско опасана от овцете. Но аз се движех като призрак,

като безшумно пълзящо привидение. Те трябаше само да обърнат глави или да се разходят между огньовете, но не го направиха, защото не чуваха нищо, не подозираха нищо и затова не видяха нищо. Отне ми цяла вечност, в крайна сметка обаче успях да се промъкна между тях, без нито веднъж да ги доближа на по-малко от двайсет крачки, а след това вече се озовах в мочурището, където редките туфи ми позволяваха да се движат по-бързо. Пълзях през тинята и плитката вода и единственият напрегнат миг настъпи, когато подплаших някаква птица от гнездото ѝ. Тя изхвърча във въздуха с тревожен нисък и плясък на криле, което привлече погледите на часовите. Застинах като мъртвец, черен и неподвижен сред разпокъсаните сенки, и зачаках, докато наоколо не се възцари пълна тишина. През ризницата ми се процеждаше вода, а аз се молех на бог Ходер, слепия син на Один и повелител на нощта. Молех му се да не ме изоставя и дори съжалих, задето не съм му принесъл жертва, преди да тръгна. После се сетих за Еалдулф, който сега навярно гледаше надолу към мен, и се заклех да го накарам да се гордеет. Правех онова, което той винаги бе искал, носех неговия Змийски дъх срещу датчаните.

След като отминах постовете, продължих на изток, към закотвените кораби. Небето на изток още не бе започнало да изсветлява. Движех се бавно, по корем, достатъчно бавно, за да могат страховете да се надигнат у мен. Усещах един мускул, потрепващ в дясното ми бедро, жажда, която нямаше как да угася, парещо свиване в стомаха. Постоянно докосвах дръжката на Змийски дъх, помнейки заклинанията, които Еалдулф и Брида бяха вложили в него. „Никога — бе казал Рavn, — никога не се бий с Уба.“

Изтокът все още тъмнееше. Пълзях все по-напред, вече съвсем близо до водата и ако надигнеш глава, можех да видя широкия Сеферн, чиято повърхност се къдреше под лунната светлина като лист ковано сребро. Приливът се надигаше, стеснявайки калните брегове. В Педредан сигурно имаше съомга, помислих си, съомга, която сега щеше да използва дълбоките води, за да се върне обратно в морето. Докоснах отново дръжката на меча, защото точно пред мен вече бе ивицата суха земя, където се извисяваха колибите и пазеше корабната стражка. Бедрото ми пак потрепери и усетих гадене в стомаха.

Но слепият Ходер бдеше над мен. Охраната на корабите не беше по-нащрек от своите другари в подножието на хълма. И защо трябаше

да бъде? Тя се намираше по-далеч от силите на Ода и не очакваше никакви неприятности. Всъщност единствената причина да е тук бе, че датчаните никога не оставяха своите кораби без надзор. Повечето мъже спяха в рибарските колиби, а малцината, останали навън, дремеха неподвижно край тлеещите огньове. Само един се разхождаше нагоре-надолу под високите, увенчани с драконови глави, носове.

Изправих се.

Досега бях скедугенган, но вече се намирах на датска територия, отвъд техните стражи, затова свалих расото от гърба си, изтрих калта от ризницата и открыто тръгнах към корабите, шляпайки с ботушите си през последните метри от мочурището. Когато стигнах най-близкия, оставил шлема си в сянката на корпуса му и зачаках единствения буден пазач да ме открие.

Какво щеше да види той? Един мъж в доспехи, датчанин като него, вероятно ърл и господар на кораб. Облакътих се и вирнах глава към звездите. Сърцето се бе качило в гърлото ми, бедрото ми потрепваше и аз си мислех, че ако тази сутрин умра, поне ще отида при Рагнар в залата за пиршества на Валхала. Вярно, че според някои мъжете, които не са загинали в битка, отиваха не там, а в Нифлхайм, ужасния мразовит северен ад, където богинята Хел броди сред мъглите, а змеят Нидхьог пълзи по скованата земя, гризейки телата на мъртвите, но положително мъж, загинал при викингско опожаряване, не влизаше в това число и Рагнар не беше в мрачния Нифлхайм, а при Один.

Тогава чух приближаващите стъпки на датчанина и го погледнах усмихнато.

— Хладничко е тази нощ.

— Наистина — отвърна той. Беше възрастен мъж с прошарена брада и явно озадачен от внезапната ми поява, но не и подозрителен.

— Всичко е спокойно нататък — махнах с ръка на север, за да му подскажа, че съм навестил стражите в подножието на хълма.

— Боят се от нас.

— Така и трябва. — Имитирах широка прозявка и се отгласнах от корпуса на кораба. Направих няколко крачки, потривайки ръце, сякаш да се сгрея, после се наведох, правейки се, че сега забелязвам шлема си край ръба на водата. — Я, какво е това?

Той се улови на въдицата, пристъпи в сянката и приклекна да го види, а аз извадих ножа си, минах зад него и го забих в гърлото му. Не го прерязах, а вкарах острието дълбоко навътре, като същевременно го завъртях. После бълснах мъжа напред, потапяйки лицето му под водата и го държах така, докато умре от загуба на кръв или се удави. Това отне дълго време, по-дълго, отколкото очаквах, но хората са трудни за убиване. За миг се уплаших, че шумът може да привлече вниманието на останалите, но най-близкото огнище беше на петдесетина крачки от нас, а плискането на малките вълнички бе достатъчно, за да заглуши предсмъртната му агония. Така той умря, без никой да разбере, с изключение на божовете, които гледаха отгоре. Щом душата му отлетя, извадих ножа от гърлото му, взех шлема си и се върнах обратно при носа на кораба.

И чаках там, докато изгревът не освети хоризонта. Чаках, докато източният ръб на Англия не се опаса от сребристата ивица.

И часът настъпи.

Отидох небрежно до най-близкия огън. Около него седяха двама мъже.

— Убий един — припявах си тихичко, — после втори и трети, убий четвърти и пети и продължавай нататък. — Това бе песен на гребците, която често бях чувал на борда на „Летящата усойница“. — Скоро ще ви освободят от поста — подметнах приветливо на мъжете, а те ме зяпнаха учудено. Не знаеха кой съм, но също като онзи, когото бях убил, не се отнесоха подозрително, макар и да говорех езика им с английски акцент. В датската войска имаше много английски наемници.

— Добре, че нощта мина спокойно — казах и се наведох да взема една пламтяща главня от огъня. — Егил е забравил един нож на кораба — обясних. — Егил бе достатъчно разпространено име сред датчаните, за да не предизвика съмнение, и те само гледаха подире ми, докато се упътвах към съдовете, предполагайки, че ми е нужна светлина, за да потърся оръжието. Подминах колибите, кимнах на трима бойци, които почиваха край друг огън, и продължих да вървя, докато не стигнах средата на редицата от акостирали кораби. Там, подсвирквайки си безгрижно, се изкачих по късата стълба, водеща към

носа на един от тях, скочих на палубата и си проправих път между скамейките на гребците. Донякъде се опасявах, че ще заваря на борда заспали хора, ала по тумбестото дъно се чуваше само тихото топуркане на плъхове.

Прилекнах по средата, където бяха струпани веслата, и пъхнах горящото дърво под тях, но ми се стори, че това няма да е достатъчно, затова с ножа си издялах малко тънки стружки от най-близката скамейка. Когато се събраха една-две шепи, ги изсипах върху пламъка и той лумна начаса. Нарязах още стружки и подредих дръжките на веслата така, за да пропускат достатъчно въздух. Никой не ми подвикна от брега — ако някой гледаше, щеше просто да реши, че търся нещо по палубата, а огънят още не се бе разгорял дотолкова, че да предизвика тревога, но бързо се разрастваше и аз знаех, че разполагам с много малко време. Прибрах ножа и безшумно се спуснах през отсрещния борд в ледената Педредан. Без да мисля какво ще причини водата на ризницата и оръжията ми, газех в нея до кръста зад кърмите на корабите, докато накрая не подминах и последния и не се озовах на мястото, където сивобрадият труп продължаваше леко се полюшва на вълните. Тук зачаках.

Чаках и чаках, а нищо не се случваше. Мина ми през ум, че огънят може да е угаснал. Стоях и треперех от студ, докато сивата ивица на изток бавно изсветляваше. После внезапно се разнесе гневен вик. Излязох от сянката и видях датчаните да тичат към пламъците, които се извисяваха високи и ярки над запаления от мен кораб. Докато те се суетяха край него, отидох до изоставеното им огнище на петдесетина крачки встрани, сграбчих друга главня и без някой да ме види, я метнах във втори кораб. Тогава прозвуча рог, после отново и отново, давайки сигнал за тревога. Знаех, че хората на Уба всеки момент ще се появят от своя лагер край Кантуктон, затова отнесох и последно разпалено дърво до корабите, пъхнах го, изгаряйки дланите си, под купчина весла и после отново нагазих в реката, за да се скрия в сенките на корпусите им.

Рогът продължаваше да тръби. Мъжете се изсипваха тревожно от рибарските колиби, бързайки да спасяват флота си, а други се задаваха тичешком откъм лагера на юг — и така датчаните на Уба попаднаха в нашия капан. Виждаха, че съдовете им горят, и се притичаха на помощ. Носеха се в безпорядък, мнозина от тях невъоръжени, с единствената

мисъл да угасят пламъците, които бързо обхващаха такелажа и хвърляха зловещи сенки по брега. Аз стоях скрит, но знаех, че Леофрик е видял сигнала ми и сега всичко опира до бързината. Бързината и благосклонността на предачките, благословията на боговете. Датчаните усърдно гребяха вода с щитовете си и я изливаха върху първия подпален кораб, когато прозвуча нов тревожен вик. Явно бяха видели Леофрик, който бе преминал линията на часовите, избивайки ги пътеш, и бе навлязъл в мочурището. Подадох се от своето укритие зад издущия дървен корпус и действително зърнах стоте ни бойци да приближават. Трийсет или четирийсет датчани се спуснаха насреща им от юг, още в неведение за случилото се, но после пламъците попаднаха в полезрението им и ги обзе паника. Зад тях бе пожарът, пред тях врагът, а останалите им другари още се намираха на стотина крачки разстояние. Разбрах, че боговете засега са на наша страна.

Измъкнах се от водата. Хората на Леофрик вече излизаха от мочурището и се разнесе звънът на първите оръжия. Екипажът на „Хехенгел“ обаче имаше числено превъзходство и шепата датчани скоро паднаха, посечени от брадва или меч. Англичаните отначало ме взеха за враг, но аз им извиках името си, навеждайки се да взема щита на един убит. Наредих на бойците на Едор да продължат да палят корабите, докато моят екипаж оформи стена от щитове, преграждайки ивицата суха земя. После настъпихме напред. Настъпихме срещу армията на Уба, която едва сега осъзнаваше, че е нападната.

Докато крачехме рамо до рамо, от една от колибите изскочи жена, изпища при вида ни и хукна нагоре по брега към датския лагер. Там един мъж гръмко раздаваше команди, строявайки хората си насреща ни.

— Едор! — извиках, знаейки, че ще се нуждаем от всичките си сили, и той се присъедини с отряда си към нас, уплътнявайки редиците ни. Образувахме здрава стена от щитове, но бяхме едва стотина срещу цялата датска войска. Сред нея цареше безпорядък, това обаче нямаше да трае дълго, затова вдигнах с надежда очи към Синуит. От хората на Ода още нямаше и следа, но те щяха да се появят, със сигурност щяха да се появят. После Леофрик ревна да застъпим щитовете си и ръбовете от липово дърво затракаха един в друг. Прибрах Змийски дъх в ножницата и извадих Жилеща оса.

Стената от щитове. „Това е ужасно място“, бе казал баща ми, който се беше сражавал в седем такива, за да загине в последната. „Никога не се бий срещу Уба“, бе казал Равн.

Зад нас горяха корабите, а пред нас се носеше обезумялата тълпа датчани, жадуваща за мъст. И в това бе тяхната гибел, защото не образуваха стегнат строй, а връхлетяха като глутница побеснели кучета, с единствената мисъл да ни избият, сигурни, че ще успеят да го сторят, защото бяха викинги, а ние — западносаксонци. Подготвихме се за удара и аз видях насреща си мъж с нашарено от белези лице, от чиято уста хвърчаха слюнки, докато крещеше. Тогава ме обзе спокойствието на битката. Изведнъж нямаше вече парене в стомаха, нямаше сухота в устата, нямаше конвулсивно потрепващи мускули, а само магично спокойствие. Аз изпитвах щастие.

Изпитвах също и умора, защото не бях мигнал цяла нощ. Бях премръзнал и мокър до кости, но внезапно се почувствах неуязвим. Чудно нещо е спокойствието на битката. Нервността се стопява, страховете отлитат в небитието, всичко става бистро и ясно като кристал, а врагът е толкова бавен, че няма никакъв шанс. Отместих щита си вляво, поемайки удара от копието на белязания, изнесох Жилеща оса напред и нападателят ми се наниза право върху нея. Усетих как цялата ми ръка се разтърсва, докато острието проникващо в него, и веднага я завъртях, изтегляйки я нагоре и навън, прерязвайки кожената броня, пътта и вътрешностите. Кръвта му бликна топла върху студения ми юмрук, а той изпища, лъхайки ме на вкиснalo пиво. Съборих го на земята с тежкия метален център на щита, стъпих върху чаталя му и го доубих с Жилеща оса в гърлото. Друг противник беше от дясната ми страна, бълскайки с брадва по щита на съседа ми. Убих го лесно, с удар в шията, и отново настъпихме напред. Една жена с разпуснати коси връхлетя срещу мен, размахвайки копие. Ритнах я зверски в корема, после стоварих щита върху главата ѝ и тя падна, пищейки, в едно от догарящите огнища, където косите ѝ пламнаха като талаш. Екипажът на „Хехенгел“ беше с мен и Леофрик ревеше с пълен глас да се убива, и то бързо. Сега бе нашият шанс да унищожим колкото се може повече от датчаните, нападнали ни в такова лекомислено безредие. Това бе касапска работа, работа за здрава стомана, за брадва и меч, и скоро над трийсет врагове се въргаляха

мъртви, а седем от корабите горяха, като пожарът се разрастваше с поразителна бързина.

— Строй се! Стена от щитове! — разнесе се команда отсреща. Светът вече бе светъл, слънцето всеки миг щеше да се покаже над хоризонта. Най-северните кораби представляваха пламтяща пещ. Сред пушека се извисяваше драконова глава с проблясващо златно око. Над брега пищяха чайки. Някакво куче тичаше с квичене край реката. Една мачта падна, хвърляйки в сребристия въздух облаци от искри, и тогава датчаните започнаха да се подреждат, да организират редиците си, готовейки нашата смърт. Видях как се издига триъгълният гарванов флаг, възвестяващ, че Уба вече е тук, дошъл, за да пролее кръвта ни.

— Стена от щитове! — извиках и това бе първият път, когато давах тази заповед. — Стена от щитове! — Бяхме разпокъсали строя, но сега бе моментът да сме плътно един до друг. Щит до щит. Срещу нас имаше стотици датчани, готови да ни смажат. Ударих с Жилеща оса по металния ръб на щита си.

— Те идват, за да умрат! — изкрешях. — Идват да ги изкорим! Идват да ги нанижем на мечовете си!

Хората ми нададоха дружен вик. Бяхме влезли в боя стотина, но половин дузина бяха паднали при първия сблъсък. Останалите напираха за схватка, макар врагът срещу тях да бе пет или шест пъти по-многоброен. Леофрик поде старата бойна песен за Хегга, ритмична и сурова, разправяща за битките, водени от дедите ни срещу хората, владели Британия преди нашето идване. Сега ние отново се сражавахме за своята земя и някъде зад мен самотен глас произнесе молитва. Обърнах се и видях отец Уилибалд с копие в ръце. Изсмях се на неговото непокорство.

Смях в боя. На това ме бе учи Рагнар, да получавам радост от битката. Радост от утрото, защото слънцето вече се бе показвало, изпълвайки небето със светлина, прогонвайки мрака отвъд западния ръб на света. Забърсках с Жилеща оса по щита си и звукът заглуши виковете на датчаните. Знаех, че атаката ще е тежка, но трябваше да удържим до идването на Ода. Разчитах на Леофрик да брани десния фланг, откъдето врагът със сигурност щеше да се опита да ни обкръжи, нагазвайки в мочурището. Ако имаше пробив, той щеше да дойде оттам — лявата ни страна бе подсигурена от реката и пламтящите кораби.

— Приготви се! — изкомандвах и ние докоснахме щитовете отново, защото датчаните настъпваха и аз знаех, че ще нападнат без миг колебание. Ние бяхме твърде малко, за да ги уплашим, и нямаше нужда да събират кураж. Трябваше просто да дойдат.

И те дойдоха. Плътни редици от мъже, щит до щит, блестейки на утринното слънце с наточените остриетата на оръжията си.

Първи полетяха копията и метателните брадви, но ние от първия ред коленичихме, заслонявайки се зад щитовете, докато вторият издигна щитовете си над нашите. Ударите, стоварили се отгоре им, бяха силни, но не причиниха вреда. После чухме бойния вик на врага, усетихме последно трепване на страха и сблъсъкът настъпи.

Трясък на щит срещу щит, при който дръжката на моя ме удари в гърдите, викове на ярост, копие между глазените ми, замахване с Жилеща оса, блокирано от врага, писък от лявата ми страна, издигаща се над главата ми брадва. Приведох се, настъпих копието, тласнах напред с щита, и нанесох нов удар със сакса в брадатото лице, което се изви настрани, с уста, пълна с кръв от разкъсаната буза. Направих половин крачка напред и ръгнах отново. По шлема ми се пълзна меч и ме тупна по рамото, докато нечия ръка рязко ме дръпна обратно, защото бях нарушил строя. Датчаните ревяха, напираха, сечаха и първата стена, която поддадеше, щеше да бъде стената, обречена на гибел. Знаех, че отлясно Леофрик изпитва страховит натиск, но нямах време да погледна или да му помогна, защото мъжът с разпраната буза бълскаше по щита ми с къса брадва, мъчейки се да го направи на трески. Смъкнах го рязко надолу, осуетявайки поредния удар, и за втори път ръзнах лицето му с Жилеща оса. Острието изстърга по кост, рука кръв и аз бълснах с щита. Мъжът се олюля, но бе тласнат напред от своите, напиращи зад гърба му. Сега вече саксът го улучи в гърлото и от прекъсната му гръклян бликнаха алени мехури. Той падна на колене, а другарят му зад него удари щита ми с копие, което го проби и заседна там. После се препъна в падналия и мъжът от дясната ми страна го удари в главата с ръба на щита си, докато аз го ритнах в лицето и го довърших със сакса. Един датчанин издърпа копието от щита ми и понечи да ме наръга с него, но бе посечен от друг от моите бойци. Прииждаха още датчани и ние започнахме да се огъваме, защото те вече бяха в мочурището и заплашваха десния ни фланг. Леофрик обаче успя да отстъпи плавно, без да разваля строя, докато

горящите кораби не се озоваха зад нас. Усещах жегата на пожара и си помислих, че тук вече ще намерим смъртта си. Ще умрем с мечове в ръце и пламъци зад гърбовете. Замахнах яростно по един червенобрад датчанин, мъчейки се да разсека щита му. Ида, мъжът от дясната ми страна, бе паднал на земята, с изсипани през кожената броня вътрешности. Червенобрадият идваше тъкмо оттам и аз замахнах с Жилеща оса към лицето му, поех с щита удара на неговата брадва и викнах на хората си да запълнят пролуката в строя. После се приведох и разсякох сухожилието на глезена му, докато в същото време едно копие го улучи в главата. Ревнах с всички сили, за да окуражава своите, но вече нямаше място, където да се бием, нито дори да виждаме — само една ръмжаща маса от мъже, сечащи и ръгащи, кървящи и умиращи. И тогава дойде Ода.

Той бе чакал, докато датчаните се скучват край речния бряг, докато започнат да се бълскат едни други в стремежа си да ни достигнат и убият, и тогава бе спуснал по склона на Синуит своята армия, която връхлетя като гръм, настръхнала от брадви и мечове, коси и копия. Датчаните нададоха предупредителни викове и аз почти веднага усетих натискът на моя фронт да отслабва, когато най-задните им редици се обрънаха, за да посрещнат новата заплаха. Забих Жилеща оса дълбоко в рамото на най-близкия враг, но той се извъртя и я измъкна от ръката ми. Тогава извадих Змийски дъх и викнах на хората си да избият копелетата, защото днес е нашият ден и Один ни дарява победа.

Сега трябваше да вървим напред, да леем кръв, да не спираме. Равн ме бе учили да се пазя от мъже, обичащи битките, и че само един на трима или четири е такъв, докато другите се бият по принуда. Според мен обаче, надали и един на двайсет е подобен воин. Тези хора са най-опасните, най-изкусните, онези, които жънат души и всяват ужас у врага. Аз бях такъв и в този ден, край горящите кораби и край реката, която течеше червена срещу надигащия се прилив, оставил Змийски дъх да запее своята гибелна песен. Не помня почти нищо освен яростта, ликуването на клането. Това бе мигът, възпяван от скалдовете, повратът на битката, водещ към победа, и ето че куражът на датчаните в миг се изпари. Те вече мислеха, че печелят, че са ни притиснали до горящите кораби, че малко остава да пратят жалките ни

души в отвъдното, а вместо това войската на Дефнашир се стовари отгоре им като буря.

— Напред! — извиках аз.

— За Уесекс! — ревна Леофрик и размаха с нова сила брадвата, посичайки хората като снопи, докато отдалечаваше екипажа на „Хехенгел“ от заревото на пожара.

Сега датчаните заетстваха, мъчейки се да ни избягат и ние можехме да подбираме своите жертви. Змийски дъх бе неуморим в този ден. Бълсване с щита, тъй че противникът да изгуби равновесие, поразяваш удар с меча, пронизване на поваления в гърлото, после нататък към следващия. Съборих поредния датчанин в димящата жарава на един от огньовете, убих го, докато пищеше за милост, и видях, че някои от тях се устремяват към корабите, надигнати от прилива, но Уба все още се биеше. Той извика на хората си да построят нова стена от щитове, да защитят флота си и такава бе силата на коравата му моля, на изгарящия му гняв, че те го послушаха и се строиха. Атакувахме ги яростно с порой от удари и отново мястото бе тясно, изпълнено с пъшкане и ръмжене, борба, в която усещаш вонящия дъх на противника, но този път датчаните бяха тези, които отстъпваха, крачка по крачка, под напора на силите на Ода, обединени с моите.

Но Уба се държеше. Гвардията му бе плътно около него, сплотена под гарвановия флаг, и с всеки момент, в който той успяваше да ни удържи, нов викингски кораб се отделяше от брега. Сега целта му бе единствено да съхрани колкото се може повече съдове и хора, да позволи поне на част от армията си да избяга, да се спаси от това менгеме от щитове и желязо. Шест датски кораба вече гребяха навън към залива Сеферн, а други бързо се пълнеха с хора. Изкрещях на бойците около мен да стигнат до тях, да ги изколят, но място за маневриране нямаше — само хълзгава от кръв земя, сечачи остриета и притиснати щитове, изпод които ранените изпълзваха със сетни сили встради.

И тогава, с неистов рев, Уба се вряза в нашата редица с огромната си бойна брадва. Помнех как бе сторил това край Гевеск, когато изглеждаше, че потъна сред тълпата от врагове, докато всъщност ги убиваше. Сега оръжието му описваше същите пагубни кръгове, освобождаваше място, докато датчаните следваха своя лидер,

решил сякаш да спечели сам тази битка, да си завоюва име, което да остане завинаги вписано в анализите на неговия народ. Безумието на сражението го бе обзело изцяло, руническите пръчки бяха забравени и Уба Лотброксон изковаваше своя собствена легенда. Още един мъж падна, съсечен под брадвата му, и той изрева кръвожадно, докато датчаните настъпваха зад него, заплашвайки да разкъсат строя ни напълно. Виждайки това, разбутах хората си, приближих до мястото, където той вилнееше и го извиках по име. Нарекох го „миризлива фъшкия“ и „кози син“, а той се обърна и ме изгледа с подивелите си очи.

— Ти, изтърсак проклет! — изръмжа и бойците наоколо неволно му сториха път, когато пристъпи към мен с оплисканата си в кръв ризница, нащърбен щит, вдълбнат от удар шлем и червена до дръжката брадва.

— Вчера — казах — видях един гарван да пада.

— Лъжливо копеле — отвърна той и брадвата му описа свистяща дъга. Посрещнах я с щита и ударът ѝ беше като ритник на кон. Той я измъкна, оставяйки голяма дупка в щита ми, през която можех да видя светлината на раждащия се ден.

— Гарван — повторих — да пада от ясно небе.

— Курвенско изчадие! — С тези думи брадвата се стовари отново и щитът я пое, ставайки почти на трески.

— И докато падаше, викаше твоето име.

— Английска отрепка! — изкрещя той и замахна за трети път. Сега аз отстъпих назад и опитах със Змийски дъх да съсека дясната му ръка, но той беше бърз, бърз като змия, и я отдръпна точно навреме.

— Още от Равн знам, че ще те убия. Той ми го предсказа. Сънувал как в ямата на Один, сред кръвта на жертвите, пада гарвановият ти флаг.

— Лъжец! — Той се хвърли напред, опитвайки се да ме повали с теглото и зверската си сила. Посрещнах го щит срещу щит и замахнах отвисоко със Змийски дъх, обаче острието се плъзна по шлема му и трябваше да отскоча назад миг преди брадвата да профучи през мястото, където се намираха краката ми. Успях да протегна ръка и да го улуча с върха на меча в гърдите, но в удара ми нямаше сила и плетената му ризница го спря. Той развъртя брадвата отново, мъчейки

се да я впие в корема ми, но аз успях да се предпазя с останките от щита си. И двамата отстъпихме назад.

— Трима братя — казах — и от тях само ти си още жив. Предай поздравите ми на Ивар и Халфдан. Кажи им, че Утред Рагнарсон те е пратил при тях.

— Копеле! — пристъпи напред той, вдигайки брадвата за съкрушителен страничен удар, предназначен да раздроби гръденния ми кош, но спокойствието отново се бе спуснало над мен, страхът бе отлетял, отстъпвайки място на радостта от битката. Блокирах го и пуснах дръжката на щита, тъй че изпочупените парчета метал и дърво останаха закачени за тежкото му острие, и на свой ред замахнах. Веднъж, два пъти, уловил с две ръце Змийски дъх, с всичката сила, придобита от дългите дни зад греблата на „Хехенгел“. Отгласнах го назад, строшавайки щита му, а той понечи пак да вдигне брадвата, върху която още се поклащаха части от моя щит, но се подхълъзна. Беше стъпил върху разпилените вътрешности на един труп и залитна встрани. Аз използвах мига, преди да си възвърне равновесието, и го промуших с върха на меча през ризницата, точно над сгъвката на лакътя. Ръката му, държаща оръжието, увисна безсилно. Нададох вик и Змийският дъх се стрелна отново, рязвайки го през устата. По брадата му ръчна кръв и той вече знаеше, че наистина ще умре, ще види братята си в залата за пиршества, при все това не се предаде. Дори пред лицето на смъртта опита да ме бълсне с щита си, но аз бях твърде бърз, твърде възторжен и следващият удар попадна в шията му. Той се олюля, докато кръвта се процеждаше между брънките на ризницата му, и ме погледна, мъчейки се да остане прав.

— Чакай ме във Валхала, Ѹрл Уба — казах.

Той падна на колене, без да откъсва очи от мен. Опита да проговори, но не успя и аз му нанесох убийствения удар.

— А сега ги довършете! — кресна лорд Ода и мъжете, наблюдавали до момента двубоя, нададоха триумфиращи викове и се спуснаха върху врага. Сред датчаните, мъчещи се да достигнат до своите кораби, цареше паника. Някои хвърляха тичешком оръжиета си, по-умните се просваха на земята, преструвайки се на мъртви, а селяни със сърпове и коси устройваха клане над тях. Жените от хълма Синуит вече бяха в датския лагер, грабейки и убивайки.

Аз коленичих до Уба и сключих окървавения му юмрук върху дръжката на бойната брадва.

— Лек път към залата за пиршества — промълвих. Той още не бе мъртъв, но умираше, защото последният ми удар бе пронизал дълбоко шията му. После цялото му тяло се разтърси, от устата му излезе гъргорец звук, а аз продължавах да стискам здраво пръстите му, докато свърши.

Още дузина кораби, претъпкани с датчани, успяха да избягат, но останалият им флот падна в наши ръце. Малцина от враговете достигнаха горите, където скоро бяха изловени, другите бяха пленени или мъртви. Гарвановият флаг стана трофей на Ода, ние празнувахме победата и отец Уилибалд, с окървавено копие, танцуваше от радост. Взехме коне, злато, сребро, роби, жени, кораби, оръжие и брони. А аз вече имах зад гърба си първата истинска стена от щитове.

Лорд Ода беше ранен, една брадва бе разсякла шлема му и засегнала черепа. Бяха го внесли в една от малките селски къщи и той лежеше, едва дишайки, с покрито от спечена кръв чело, пребледняло лице и притворени очи. Аз го виждах, но той не ме виждаше, не можеше да проговори, вероятно дори не ме чуваше. Разбутах молещите се край леглото му свещеници, коленичих до него и му благодарих, задето е повел битката срещу датчаните. Синът му, видимо невредим и без дракотина по бронята, ме гледаше от сумрачния отсрешен ъгъл на стаята. Изправих се и отидох до него. Гърбът ме болеше, а ръцете ми трепереха от умора.

— Отивам в Кридиантон — казах.

Ода Младия само сви рамене, сякаш да покаже, че не го е грижа къде отивам.

Приведох се и излязах през ниската портичка. Отвън ме чакаше Леофрик, който ме посрещна с думите:

— Не отивай в Кридиантон.

— Жена ми и синът ми са там.

— Но Алфред е в Ексансестьр.

— Е, и?

— Онзи, който му отнесе вестта за тази битка, ще получи почестите.

— Тогава иди ти — казах.

Датските пленници искаха да погребат Уба, но Ода Младия бе наредил тялото да се разчлени, а късовете да се оставят на птиците и дивите зверове. Това още не бе сторено, само голямата бойна брадва, която бях сложил в ръката му, липсваше и аз съжалих, защото я исках за себе си. Държах обаче той да получи достойно отношение, затова позволих на неговите сънародници да му изкопаят гроб и да му отдадат последни почести. Ода не ми се противопостави.

Когато всичко приключи, поех на юг заедно с двайсетина от своите хора. Язехме на коне, взети от датчаните.

Връщах се при своето семейство.

Днес, толкова години след битката при Синуйт, имам свой арфист. Той е стар уелсец, сляп, но много изкусен. Обича да пее за своите предци, за подвизите на крал Артур и за това как той убивал англичаните, но само когато си мисли, че не го чувам. Иначе реди поеми за мен, изпълнени с безочливи ласкателства, писани от моите поети, които ме величаят като Утред Поразявация меч, Утред Смъртоносния или Утред Всемилостивия. Понякога виждам слепеца тихо да се подсмихва и неговият скептицизъм ми е повече по душа, отколкото лигавото подмазвачество на поетите.

Но през 877-ма година още нямах нито поети, нито музиканти. Бях един младеж, вмирисан на кръв и зашеметен от битката и стената от щитове. И все пак, докато язехме на юг през хълмовете и горите на Дефнашир, си мислех за музика. Всеки лорд има арфа в голямата си зала. Като дете, преди да отида при Рагнар, понякога сядах край арфата в залата на Бебанбург, заинтригуван как струните си влияят една на друга. Ако подръпнеш една, другите също издават тих акорд.

„Пак ли си пилееш времето, момче?“ изръмжа баща ми веднъж, когато ме видя. Навярно е бил прав, но в онзи пролетен ден на 877-ма аз си спомних за арфата от детството си и за онова потрепване на струните. Разбира се, то не беше музика, а само шум, едва доловим при това, но след битката в долината на Педредан ми се струваше, че и моят живот е съставен от струни и ако докоснеш една, то другите, макар и отделни от нея, също щяха да зазвучат. Спомних си за Рагнар Младия и се запитах дали е жив, дали и Картан, убиецът на баща му, е още жив, и ако да, то как ще умре, а мисълта за Рагнар ме наведе на спомена за Брида. Оттам пък в съзнанието ми взеха да изникват един подир друг образите на Милдрит, на Алфред и неговата зла съпруга

Елсуйт, на всички онези хора, които представляваха части от моя живот, струни, опънати върху арфата, наречена Утред. Макар и отделни, те си влияеха една на друга и всички заедно образуваха музиката на моя живот.

Празни мисли, рекох си. Животът е просто живот. Живеем го, после умираме и отиваме в отвъдното. Няма никаква музика, само сляп шанс. Съдбата е неумолима.

— Какво си се оклюмал такъв? — попита ме Леофрик, докато яздехме през долина, изпъстрена с розови цветя.

— Нали щеше да ходиш в Ексансестър? — отвърнах.

— Да, но първо ще те придружа до Кридиантон, а после заедно ще отидем в Ексансестър. Е, защо си сериозен като свещеник през пости?

— Мисля си за арфите.

— Арфи! — изсмя се той. — Знаех си, че главата ти е пълна с бръмбари.

— Докоснеш ли ги, издават само шум, но ако знаеш как, ще изтръгнеш от тях музика.

— Божичко, ти си по-зле и от Алфред!

Сравнението беше удачно. Алфред бе обсебен от реда, обсебен от задачата да вкара хаоса в русло, което може да бъде контролирано. Стремеше се да го постигне посредством църквата и закона, които всъщност бяха едно и също, докато аз търсех да открия някакъв мотив в нишките на живота. И в крайна сметка го открих, но той бе свързан не с Бога, а с хората, които обичаме. Моят арфист има право да се усмихва, когато пее, че съм Утред Великодушния, Утред Отмъстителя или Утред Убиец на мъже, защото вече е стар и е научил онова, което съм научил и аз — че всъщност съм Утред Самотния. Ние всички сме самотни и всички търсим ръка, която да държим в тъмнината. Въпросът не е в арфата, а в ръката, която свири на нея.

— Ще хванеш главоболие от толкова мислене — подметна Леофрик.

— Ерслинг — отвърнах му аз.

Милдрит беше добре. В безопасност. Не беше изнасилена. Щом ме видя, се разплака, а аз я взех в прегръдките си, удивен, че съм така привързан към нея. Тя каза, че ме е мислела за мъртъв и се е молила на своя бог да ме пощади. Отведе ме в стаята, където, повит в пеленки,

лежеше нашият син, и аз за пръв път видях Утред, сина на Утред, и отправих молитва един ден той да е законният и едноличен собственик на земите, грижливо обозначени с камъни и диги, с дъбови и ясенови дървета, с блата и море. Аз още притежавам тези земи, заплатени с кръвта на фамилията ни, и ще си ги върна от онзи, който ми ги отне, за да ги дам на синовете си. Защото аз съм Утред — Ѹрл Утред, Утред от Бебанбург, и всичко е съдба.

ИСТОРИЧЕСКА БЕЛЕЖКА

Забележително е, че крал Алфред е единственият монарх в английската история, удостоен с честта да бъде наречен „Велики“, и този роман, както и другите, които ще последват, ще се опитат да покажат с какво е заслужил тази титла. Не искам да навлизам в подробности за сюжета, но в общи линии Алфред е човекът, спасил Уесекс, в крайна сметка и английското общество от датските нападения, а синът му Едуард, дъщеря му Етелфлед и внукът му Етелстан довършват онова, което той е започнал, обособявайки за първи път политическа единица под името Англия. Възнамерявам моят герой Утред да участва в цялата история.

Алфред бил известен със силната си набожност и склонността към често боледуване. Една скорошна теория предполага, че е страдал от болестта на Крон, предизвикваща остри коремни болки, както и от хронични хемороиди. Научаваме тези подробности от една книга, писана от човек, който го е познавал много добре — епископ Асер, навлязъл в живота му след събитията, описани в настоящия роман. В момента тече научен дебат дали епископ Асер действително е автор на въпросното животоописание, или то е било подправено сто години след смъртта на монарха и аз съм напълно некомпетентен да преценя аргументите на спорещите страни, но дори да е фалшификат, то съдържа силен привкус на истина, предполагайки, че онзи, който го е писал, действително е знаел много за Алфред. Авторът, не ще и дума, се стреми да го представи в блъскава светлина, като воин, учен и християнин, но не премълчава и младежките прегрешения на героя си. Алфред, разкрива ни той, „не бил в състояние да се въздържа от плътски желания“, докато милостивият Бог не го направил достатъчно болен, та да устои на изкушението. Дали Алфред е имал незаконен син на име Осферт, е спорно, но изглежда доста вероятно.

Най-голямото предизвикателство, пред което е изправен Алфред, е инвазията в Англия от датчаните. Някои читатели могат да останат разочаровани, че в романа те биват наричани „северни хора“ или

„езичници“, обаче рядко са описвани като викинги. В това съм следвал примера на ранните английски писатели, които са страдали от датчаните, но рядко използват думата „викинг“, защото тя носи смисъл по-скоро на действие, отколкото на народ или племе. Да бъдеш викинг, означава да правиш набези, а датчаните, които се бият срещу Англия през девети век, макар и несъмнено да са ги правели, са били по-скоро нашественици и окупатори. Те са обгърнати и от много измислена образност, елементи от която са рогатият шлем, берсеркът и ужасната екзекуция, наричана „разперен орел“, при която ребрата на жертвата се разтварят, излагайки на показ белите дробове и сърцето. Тя очевидно е по-късно изобретение, както и образът на берсерка, обезумелия гол воин, съсичнощ враговете в яростно изстъпление. Яростни воини безспорно е имало, но липсват свидетелства из бойните полета редовно да са се появявали побеснели нудисти. Същото важи и за рогатия шлем, за който няма и грам историческо доказателство. Викингските воини са били твърде разумни, за да поставят върху шлемовете си чифт стърчащи издатъци, които само биха улеснили събарянето им от врага. Жалко е да се изоставят емблематичните рогати шлемове, но, уви, те не са съществували.

Нападенията над Църквата от страна на датчаните са добре документирани. Нашествениците не били християни и не виждали причина да щадят храмове, манастири и метоси при своите атаки, още повече че тези места често притежавали значителни богатства. Дали съгласуваният погром над северните обители действително се е случил, е спорен въпрос. Източникът е много по-късен, летопис от тринайсети век с автор Роджър от Уендовър, но сигурното е, че много епархии и манастири са изчезнали по време на нашествието, което не е било просто пореден голям набег, а преднамерен опит за изкореняване на английското общество и неговата замяна с датска държава.

Ивар Безкостния, Уба, Халфдан, Гутрум, различните крале, племенникът на Алфред, Етелуолд, лорд Ода и всички старейшини, чиито имена започват с Е, са съществували. Алфред би следвало да се пише по-скоро Елфред, но предпочетох изписането, с което е известен днес. Не е сигурно как е умрял Едмунд, кралят на Източна Англия, въпреки че със сигурност е убит от датчаните, а едно древно изображение на бъдещия светец действително го представя надупчен със стрели като свети Себастиан. Рагнар и Утред са измислени образи,

макар семейство с име Утред наистина да е държало замъка Бебанбург (сега Бамбъро) по-късно през англосаксонския период и тъй като се падам техен потомък, реших да им дам това вълшебно място малко по-рано от историческите анализи. Повечето от значимите събития наистина са се случили — нападението над Йорк, обсадата на Нотингам, атаките над четирите кралства, всички те са записани в „Англосаксонската хроника“ или в „Жivotът на крал Алфред“ от Асер, които, взети заедно, са основните източници за периода.

Използвал съм тези източници, а също съм се консултирал с множество вторични произведения. Животът на Алфред е забележително добре документирани за периода, като някои от документите са писани от самия Алфред, но дори и така, както казва професор Джеймс Кембъл в своето есе за краля, „Стрелите на прозрението трябва да носят оперението на догадките“. Както и подобава на автор на исторически роман, не съм се скъпил откъм оперение, но при все това съм се старал, доколкото е възможно, действието да почива на реални събития. Окупацията на Уеърхам от Гутрум, размяната на заложници, съответно нарушаването на примерието и избиването на заложниците, окупацията на Ексетър, както и загубата на значителна част от датската флота в голяма буря в залива Дърлстън край днешния град Суонидж са реални исторически факти. Единствената по-сериозна промяна, която направих, бе да изтегля смъртта на Уба с една година напред, за да може в следващата книга Утред да се намира на друго място, а също, убеден от аргументите в книгата на Джон Педи „Алфред, краят-воин“, преместих самото събитие в Канингтън, Съмърсет, вместо на традиционното му място в Каунтисбъри Хед, Северен Девън.

Алфред е владетелят, съхранил идеята за Англия, затвърдена по-късно от сина, дъщерята и внука му. В момент на голяма опасност, когато английските кралства са застрашени от заличаване, той дава опората, позволила на англосаксонската култура да оцелее. Неговите постижения са много по-големи от това, но историята ни още е далеч от своя край, тъй че Утред тепърва ще сражава отново.

Издание:

Автор: Бърнард Корнуел

Заглавие: Последното кралство

Преводач: Деян Кючуков

Година на превод: 2015

Език, от който е преведено: английски

Издание: първо

Издател: Сиела Норма АД

Град на издателя: София

Година на издаване: 2015

Тип: роман (не е указано)

Националност: английска

Печатница: Алианс Принт

Излязла от печат: 04.03.2015

Отговорен редактор: Мирослав Александров

Художник: Дамян Дамянов

Коректор: Гreta Петрова

ISBN: 978-954-28-1669-0

Адрес в Библиоман: <https://biblioman.chitanka.info/books/10598>

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на **Моята библиотека** и нейните всеотдайни помощници.

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.